

GÂP NTƠM NTI UĂNH

MNÔNG BUXBNG
EM HỌC VĂN

PRIMER GRADE reading primer teacher's guide
Reading Primer - Teacher's Guide

Ndrom Sambut Ma Nôm Nti

Phản Chi Nam (tiếng Mnông Bunár)
Tỉnh: Quang Đức, Đărlac

Richard L. Phillips

Y Kem Kpx

Jrô Mhe Nti

Lớp Võ Lòng

KANĀNG KAN GIFT MLEH NGLUH PAQ

Trung-Tâm Học-Liệu
Bộ Giáo-Dục Xuất-Bản

1971

Án-hành trong khuôn-khổ chương-trình hợp-tác giữa:

Bộ Văn-Hóa Giáo-Dục

Bộ Phát-Triển Sắc-Tộc

Viện Chuyên-Khảo Ngữ-Học

Cơ-Quan Phát-Triển Quốc-Tế Hoa-Kỳ
tại Việt-Nam

Lần thứ nhút, 1971: 1,000 cuốn

LỜI TƯA

Quyển sách chỉ nam này của bộ sách vở lòng tiếng M'nông xuất-bản để riêng giúp cho giáo-viên dạy tiếng đó những chỉ-dẫn đầy đủ chi-tiết hầu áp-dụng quyển sách vở lòng kể trên dạy những người M'nông. Muốn áp dụng quyển sách vở lòng một cách hữu hiệu, phần chỉ nam cần phải được chú-ý một cách tỉ-mỉ.

Mục-đích của cuốn sách vở lòng là dạy học-sinh: (1) cách đọc những chữ mới trong những chữ kết-hợp bởi các mẫu-tự mà học-sinh đã biết qua, (2) cách đọc để hiểu biết và (3) cách đọc trôi chảy.

(1) Mẫu-tự trong ngôn-ngữ được dạy bằng cách phối-hợp từng chữ để lập một tiếng riêng biệt (thường thường là điển hình) để giúp cho học sinh hiểu được sự liên-quan về thi-giác biểu-hiệu với biểu-hiệu bằng lời nói mà chữ đã tượng trưng. Thi dụ: chữ k bắt đầu của một văn được dạy trong chữ ka có nghĩa là cá. Chữ k là chữ duy-nhất mới-mẻ trong tiếng này vì là học-sinh đã học qua sự phối-hợp a với các phụ-âm khác. Rồi thi chữ mới được kết-hợp với những nguyên-âm khác nữa trong các bài tập khẩu-văn hoặc những kết-hợp khác mà học-sinh đã biết rồi. Kế đó chữ mới lại được tương phản với những phụ-âm khác mà học-sinh đã biết trong các bài khẩu-văn trước. Sau những bài tập khẩu-văn này học-sinh có thể đọc được bất cứ văn nào bằng k nếu chữ đó được kết-hợp với phần chót của một văn mà học-sinh đã biết.

(2) Tập đọc để hiểu biết được dạy bằng cách áp-dụng từ lúc ban đầu chỉ những câu-văn đầy ý-nghĩa và sự kết-hợp những câu-văn thành mẫu-chuyên đầy ý-nghĩa và thuộc về thiên-nhiên. Nếu học-sinh biết rằng tất cả tài-liệu đưa ra để đọc mà có nghĩa lý thì nó sẽ tìm hiểu ý-nghĩa. Các câu hỏi bao hàm ở trong dự đoán coi học-sinh có hiểu ý-nghĩa của mẫu chuyên hay không. Thực tập cách đọc từng câu cũng giúp cho sự tiến-triển về cách đọc để hiểu biết.

(3) Mỗi ngôn ngữ đều có một số chữ được áp-dụng rất thường nhưng lại thiếu nghĩa một cách minh-bạch. Một thí dụ về chữ cái trong một cái nhà. Để cho cách tập đọc trôi chảy được dạy dễ-dàng, học-sinh nên được dạy để nhận thức một chữ trong phần của câu-văn hơn là học về từng phần của chữ riêng biệt. Các bài tập khác để tập đọc một cách trôi chảy gồm có sự giúp đỡ của giáo viên cho học-sinh tập đọc cho đến khi nào học-sinh có thể đọc theo nhịp nói và lối phát-biểu lời nói một cách thông thường.

Lời nói đầu của quyển sách này đưa ra một bài kiếu-mẫu và những mẫu của những bài khác đầy đủ chi-tiết giúp giáo viên phải nói thế nào và những gì học-sinh phải học hỏi. Những mẫu này phải được nghiên-cứu kỹ-lưỡng trước khi toan dạy với quyển vở lòng vì những chỉ dẫn cho mỗi bài học với ít chi-tiết hơn và phỏng đoán là giáo viên đã hoàn toàn thông hiểu bài mẫu. Những bài của sách vở lòng đều có trong phần chỉ-nam và những điều chỉ dẫn cho mỗi bài học đều nằm trước bài của quyển vở lòng.

Quyển sách này được soạn-thảo một phần theo chương-trình của Chánh-Phủ Việt-Nam để tiến-triển một cách đều-đắn sự giáo-duc đồng-bào thiểu-số trong nước. Bước đầu tiên là dạy học-sinh học và biết tiếng mẹ đẻ của chúng. Khoa tập đọc khéo-léo có thể chuyển qua học quốc-văn khi học sinh bắt đầu năm thứ hai tại trường học. Một sự chuyển-ngữ dần-dần, từ tiếng mẹ đẻ sang quốc-văn tới lớp nhì sẽ giúp cho học-sinh sẵn sàng chung học với các học-sinh Việt-nam học đường.

Nau Mbōh Lor Ma Phung Nai.

Ao jēng ndrom sambút rblang ma phung nai
nau vay nti kon se tām nau Bu Nong. Ăp nau
nti geh bar kōq: kōq nguay jēng tām ban ma
tām lōp ndrom sambút ma kon se, kōq bar ntīm
phung nai gay ma gít nau vay dōng nau nti.
Păng rblang nau nti uănh jēh ri nau nti chih.

Tām āp nau nti tām ndrom sambút ao, nai
dơi sao geh mbōh moh nau tām ntīt dơi kōt.
Nâm bu ntīt, tām nau nti mrō 7 puăng 1, lah,
"Nti rplay ngói moh rup (kōt nau tām ntīt 1)."
Nau tām ntīt 1 nai dơi joi tām kōq mbōh lor
ao, jēh ri tām nāy geh rblang nguay nguay nau
vay nti rplay ngói moh rup. Ăn nai uănh nanēq
leq nau tām ntīt ao lor ma nti kon se. Ăn
nai uănh dōng leq nau ntīm geh mbōh tām āp
nau nti. Pō ri dōl nti, Ăn nai kōt nanēq
ngăq nau ntīm ao.

Tām kōq mbōh lor ao geh prau ntil nau tām
ntīt nām bu pō ao:

Nau tām ntīt 1--Nti rplay ngói moh rup tām
n'ha-rđaih-yōng-nti.

Nau tām ntīt 2--Nti rplay ngói moh rup tām
ndrom sambút.

Nau tām ntīt 3--Nti kōq rplay ngói.

Nau tām ntīt 4--Nti rplay ngói tām ntrong.

Nau tām ntīt 5--Uănh nau nkoch bri.

Nau tām ntīt 6--Nti chih.

Nau Tâm Ntít 1

Nti Rplay Ngđi Moh Rup Tâm N'ha-Rđaih-Yōng-Nti
(đồng nau nti mrô 7)

a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngđi moh păng.

Ntím rup so tâm n'ha-rđaih-yōng-nti, nai lah: "Ađ jēng rup so, leq rngôch khân may lah so." Nai ntím rplay ngđi so bah năp rup jēh ri lah: "Rplay ngđi ađ bu moh păng so tâm ban leq. Leq rngôch lah so." Leq phung kon se lah: "so". Nai loq ntím rplay ngđi so jēh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđi ađ?" Leq phung kon se pløq lah: "so".

b. Joi rplay ngđi tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.

Nai ôp: "Leq phung khân may đói leq joi rplay ngđi êng tâm ban ma so tâm ađ?" Tơ lah kon se ê đói pløq lah ro, nai đói ntím an rplay ngđi so êng này, jēh ri lah: "Rplay ngđi ađ bu moh păng so tâm ban leq, leq rngôch lah so." Leq phung kon se lah: "so". Nai daq phung kon se joi leq rplay ngđi so chih tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.

c. Uănh rplay ngđi ta tablô.

Nai chih so ta tablô nâm bu rplay ngđi so tâm n'ha-rđaih-yōng-nti. Nai lah: "Abad găp chih rplay ngđi so ta tablô. Leq phung khân may uănh rplay ngđi ađ tâm ban ngắn ma rplay ngđi so tâm n'ha-rđaih-yōng-nti. Leq khân may lah so." Leq phung kon se lah: "so".

Jēh ma nây nai chih rupu ta tablô. (Rplay ngđi ađ phung kon se hoq măp nti lor jēh tâm nau nti mrô 5). Nai ôp: "Phâm moh rplay ngđi

ađ?" Leq phung kon se pløq lah: "rupu". Nai lah: "Di jēh." Nai loq chih rupu ta ntük êng jēh ri ôp: "Bi rplay ngđi ađ, phâm moh?" Leq phung kon se pløq lah: "rupu". Nai lah: "Gít ngắn." Jēh ri loq chih so ta ntük êng ta tablô. Nai ôp: "Bu nâm đói moh ngđi ađ?" Leq phung kon se pløq lah: "so". Jēh ma nây nai mra ntím rplay ngđi so jēh ri kuăl du huê du huê dâk uănh. Nai loq bư đống pô nây ăn âk tăq, âk kon se dâk uănh rplay ngđi so mâu lah rplay ngđi rupu tǐng nâm nai ntím ma kon se.

Jēh ma nây đống, nai loq ôp: "Bu nâm đói sad joi rplay ngđi so tâm ntük êng ma tablô?" Nai daq phung kon se yợp ti, jēh ri nai mra säch du huê, dâk hăń ntím ma nai rplay ngđi so tâm n'ha-rđaih-yōng-nti. Jēh ri nai ntím ta rplay sambút so ta tablô, jēh ri lah: O, so tâm n'ha-rđaih-yōng-nti ri jēng tâm ban ngắn ma so ta tablô ađ." Nai ntím ma phung kon se pô nây băbă, du huê du tăq ăn tăt leq khân păng đói joi nǚm rplay ngđi so jēh ri rupu tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.

Dăch ma lôch nai loq chih rplay ngđi rupu mâu lah rplay ngđi so ta kalô tablô jēh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđi ađ?" Leq phung kon se pløq lah di jēh, nai ăt loq chih đống rplay ngđi rupu mâu lah so ta tablô jēh ri ôp leq phung kon se, phâm moh rplay ngđi nây, ăn tăt nai đói gít nanêq, leq phung kon se hoq gít rbăng jēh ma bar rplay ngđi nây.

Nau Tâm Ntít 2

Nti Rplay Ngđi Moh Rup Tâm Ndrom Sambüt
(dōng nau nti mrô 28)

a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngđi moh păng.

Nai daq phung kon se uănh rup tâm ndrom sambüt khân păng, jêh ma nây nai lah: "Ad jêng rup N'Guh jêh ri va păng hăñ, leq khân may lah hăñ." Leq phung kon se lah: "hăñ". Nai lah: "Abaø leq phung khân may uănh rplay ngđi bah năp rup. Rplay ngđi aø bu moh hăñ, än khân may lah hăñ." Leq phung kon se lah: "hăñ". Nai ôp: "Phâm moh rplay ngđi bah năp rup ?" Leq phung kon se plöq lah: "hăñ".

b. Joi rplay ngđi mra nti tâm lợp nau nti tâm ndrom sambüt.

Nai än phung kon se joi jêh ri ntím rplay ngđi hăñ tâm ndrom sambüt khân păng. Nai nsong tâm jrô, uănh leq phung kon se ntím di rplay ngđi mâu lah mâu. Nai daq phung kon se joi dōng rplay ngđi nây ta ntük êng tâm lợp ndrom sambüt. Nai nsong uănh phung kon se ntím di rplay ngđi mâu lah mâu.

c. Uănh rplay ngđi ta tablô.

Nai chih rplay ngđi hăñ ta tablô tâm ban ma rplay ngđi hăñ tâm ndrom sambüt. Nai lah: "Abaø găp chih rplay ngđi hăñ ta tablô. Leq khân may uănh aø ăt tâm ban ma hăñ tâm ndrom sambüt, leq khân may lah: "hăñ." Phung kon se lah: "hăñ".

Jêh ma nây nai chih kít ta tablô (ad jêng rplay ngđi phung kon se măp nti jêh tâm nau nti mrô 26). Nai ôp: "Phâm moh rplay ngđi ad?" Phung kon se lah: "kít". Nai lah: "O, di jêh."

Nai chih păñ ta tablô, jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđi ad?" Phung kon se lah: "păñ". Nai lah: "Ueh ngăñ!" Jêh ri nai loq chih hăñ tâm ntük êng ta tablô. Nai ôp: "Bu nöm dői moh an ma găp, phâm moh rplay ngđi ad?" Phung kon se lah: "hăñ". Jêh ma nây nai ntím rplay ngđi ta tablô, geh tơq ntím ta hăñ, geh tơq kít, geh tơq păñ, jêh ri kuăl du huë kon se dâk uănh.

Jêh ma nây dōng, nai jut lơi leq rplay ngđi ta tablô, jêh ri chih du rplay tâm pe rplay ngđi aø. Păng ôp: "Phâm moh rplay ngđi ad?" Tơ lah du huë kon se plöq lah di jêh, nai jut lơi rplay ngđi nây jêh ri chih du rplay êng dōng. Păng bư pô nây baøø, tât păng git nanêq leq phung kon se hoq git rbăng jêh leq pe rplay ngđi nây.

Nau Tâm Ntit 3

Nti Kôq Rplay Ngơi.
(dõng nau nti mrô 14)

a. Uanh kôq mhe tâm rplay ngơi moh rup.

Nai chih sah ta tablô jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Nai nkûm lôi rplay sambut s, jêh ri lah: "Kôq rplay ngơi bu moh păng ah". Nai chih ah tâm dâng sah, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

sah
ah

Nai ntîm ta ah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah".

Nai loq ntîm ta sah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Nai lah: "Di jêh." Jêh ri nai ntîm ta ah, jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah". Nai treh n'gong lôi jûm rplay ngơi păng chih jêh ta tablô, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

sah
ah

b. Uanh kôq mhe tâm rplay ngơi èng.

Nai chih ah ta tablô jeh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah". Nai chih sah tâm dâng ah, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

ah
sah

Nai ntîm ta sah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "sah".

Nai chih ah ta tablô bah ma ah lor, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

ah
sah

Nai ntîm ta ah (2) jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah". Nai lah: "Di jêh."

Nai chih gah tâm dâng ah (2), pô ri ta tablô jêng pô ađ:

ah
sah

ah
gah

Nai ôp: "Bi rplay ngơi ađ, phâm moh?" Phung kon se lah: "gah". Tơ lah phung kon se mâu đói plôq lah gônh, nai mra lah an: "Rplay ngơi ađ moh păng gah, ăn khân may lai gah." Phung kon se lah: "gah".

Jêh ma nây nai mra loq plôq nti dõng, ntîm ta ah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah". Nai ntîm ta sah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Nai ntîm ta ah (2) jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah". Nai loq ntîm ta gah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "gah".

Abađ nai chih ah (3) bah ma ah (2), pô ri ta tablô jêng pô ađ:

ah
sah

ah
gah

Nai ntîm ta ah (3) jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "ah".

Nai chih pah tâm dâng ah (3), pô ri ta taôlô jêng pô aô:

ah ah ah
sah gah pah

Nai ntîm ta pah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi aô?" Phung kon se lah: "pah". Tô lah phung kon se moh tih, nai mra lah an: "Rplay ngđoi aô moh păng "pah". Jêh ma nây nai loq plđq nti rkêch leq rngôch rplay ngđoi păng hoq chih jêh. Păng ntîm ta ah lor jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi aô?" Phung kon se lah: "ah". Nai bû' bao' tâm ban pô nây, tât păng đđi nti leq rplay ngđoi ah, sah, ah, gah, ah, pah. Jêh ma nây nai mra treh n'gong jûm rplay ngđoi păng chih jêh ta taôlô, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

ah ah ah
sah gah pah

c. Uănh leq kôq mhe tam ntrong ndâk, gay
ma phung kon se đđi saô nau tâm ban
njêng kôq mhe.

Nai chih sah ta taôlô jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi aô?" Phung kon se lah: "sah".

Nai loq chih gah ta taôlô tâm dâng sah, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

sah
gah

Nai ntîm ta gah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi aô?" Phung kon se lah: "gah".

Nai chih pah tâm dâng gah, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

sah
gah
pah

Nai ntîm ta pah jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi aô?" Phung kon se lah: "pah". Aôdai nai ăn kon se uănh êng ntôm bah kalô jûr tâm dâng.

Jêh ma nây nai nkûm lđi leq kôq bah kđi leq rplay ngđoi nây jêh ri lah: "Khân may uănh leq kôq bah năp rplay ngđoi aô jêng tâm ban đđadê. Aô jêng a, aô jêng h; a, h jêng ah. Ăn khân may lah, a, h, ah." Phung kon se lah: "a, h, ah." Jêh ma nây nai loq ăn phung kon se uănh êng ntôm bah kalô leo jûr tâm dâng. Nai mra treh n'gong jûm rplay ngđoi păng chih jêh ta taôlô, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

sah
gah
pah

d. Uănh nau tâm pading kôq mhe đah leq
kôq taq nti jêh.

Nai chih sah, gah, pah ta taôlô, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

sah gah pah

Nai ôp: "Phâm moh leq rplay ngđoi aô?" Nai ntîm ta rplay ngđoi dôl phung kon se lah: "sah, gah, pah."

Jêh ma nây đöng, nai chih seh tâm dâng sah, pô ri ta taôlô jêng pô aô:

sah gah pah
seh

Nai ntīm ta sah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Nai
ntīm ta seh jēh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi
ađ?" Phung kon se lah: "seh".

Nai chih gah tâm dâng gah, pô ri ta tablô
jêng pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	

Nai ntīm ta gah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "gah". Nai
ntīm ta geh jēh ri ôp: "Phâm moh rplay ngđoi
ađ?" Phung kon se lah: "geh".

Nai chih peh tâm dâng pah, pô ri ta tablô
jêng tâm ban pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	peh

Nai ntīm ta pah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "pah". Jēh ma
nây nai ntīm ta peh jēh ri ôp: "Phâm moh
rplay ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "peh".

Nai chih soh tâm dâng seh, pô ri ta tablô
jêng pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	peh
soh		

Nai ntīm ta sah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Jēh ma
nây nai plđq nti seh jēh ri soh, ntīm ta
phung rplay ngđoi nây, jēh ri ôp phâm khân
păng lah.

Nai chih goh tâm dâng geh, pô ri ta tablô
jêng pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	peh
soh	goh	

Nai ntīm ta gah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "gah". Jēh ma
nây nai loq plđq nti geh jēh ri goh, ntīm ta
rplay ngđoi nây jēh ri ôp phâm khân păng lah.

Nai chih poh tâm dâng peh, pô ri ta tablô
jêng pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	peh
soh	goh	poh

Nai ntīm ta pah jēh ri ôp: "Phâm moh rplay
ngđoi ađ?" Phung kon se lah: "pah". Nai
loq plđq ntīm ta peh jēh ri poh, jēh ri ôp
phâm khân păng lah.

Nai ntīm ta phung rplay ngđoi, ăn phung
kon se uănh lam nau nti tâm plăch pô ađ:
sah, seh, soh, gah, geh, goh, pah, peh, poh.

Jēh ma nây nai loq ntīm ta phung rplay
ngđoi, ăn phung kon se uănh lam nau nti tâm
plăch pô ađ: sah, gah, pah, seh, geh, peh,
soh, goh, poh.

Jēh ri nai treh n'gong lơi jǔm rplay ngđoi
păng chih jēh, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

sah	gah	pah
seh	geh	peh
soh	goh	poh

e. Uănh nau tâm rlük kôq mhe đah rplay
ngơi taq nti jêh.

Nai chih sah ta tablô jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "sah". Nai chih du tâm dâng sah, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

sah
du

Nai ntím ta du jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "du". Nai loq chih đõng seh tâm dâng du, pô ri ta tablô jêng pô ađ:

sah
du
seh

Nai ntím ta seh jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi ađ?" Phung kon se lah: "seh".

Nai loq thoi chih đõng, ăn tât geh du ntrong ndâk nâm bu tâm dâng ađ. Ôp kon se ăp tđq jêh chih ntop.

sah
du
seh
mlâm
tah
gah
leq

Nai loq nti phung kon se uănh leq rplay ngơi nây ntöm bah kalđ jür tâm dâng.

Ntil èng, loq plđq nti phung rplay ngơi nây, lah đđi tõng mõng: (1) Nai ntím tâm nsrah nguay. (2) Nai sâch ntím ting nâm păng ăch jêh ri daq kon se moh.

Nau Tâm Ntit 4

Nti Rplay Ngơi Tâm Ntrong
(dōng nau nti mrô 25)

a. Uānh rplay ngơi mhe tâm ntrong.

Nai chih ta tablô:

Va veh ta ngih päng.

Jêh ri päng lah: "Ntrong aø lah: Va veh ta ngih päng. Än khän may uānh ntrong aø." Phung kon se uānh ntrong này. Nai ntím rplay ngơi ta jêh ri lah: "Kôq aø lah ta, än khän may lah ta." Phung kon se lah: "ta". Nai chih ta tâm dâng ta, pô ri ta tablô jêng pô aø:

Va veh ta ngih päng.
ta

Nai ntím ta ta tâm dâng jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi aø?" Phung kon se lah: "ta". Nai lâm loi rplay ngơi ta tâm dâng này. Nai ntím ta Va veh ta ngih päng, jêh ri än phung kon se uānh.

Nai chih Va veh ta ngih me päng, tâm dâng Va veh ta ngih päng. Pô ri ta tablô jêng pô aø:

Va veh ta ngih päng.
Va veh ta ngih me päng.

Nai ntím ta ntrong tâm dâng jêh ri lah: "Uānh ntrong aø." Phung kon se uānh. Nai kuâl du hø-huê kon se uānh ntrong này.

Nai loq chih Va sit ta ngih. tâm dâng bar ntrong èng này, pô ri ta tablô jêng pô aø:

Va veh ta ngih päng.
Va veh ta ngih me päng.
Va sit ta ngih.

Nai ntím ta ntrong tâm dâng jêh ri lab: "Uānh ntrong aø." Phung kon se uānh. Nai kuâl du hø-huê kon se uānh ntrong này. Nai nkûm loi leq rngôch rplay ngơi tâm pe ntrong này, om kanõng ta ta, jêh ri ôp: "Phâm moh rplay ngơi aø?" Phung kon se lah: "ta". Nai lah: "O, di jêh. Rplay ngơi ta, he uānh tâm ban mro pô aø yøh høg."

b. Uānh nau tâm padîng rplay ngơi mhe đah du rplay ngơi èng taq nti jêh.

Nai chih Va sit tâm ngih, tâm dâng leq ntrong này jêh ri ôp: "Phâm bu uānh ntrong aø?" Phung kon se lah: "Va sit tâm ngih." Nai ntím ta Va sit ta ngih ta kalø, jêh ri ôp: "Phâm ntrong aø lah?" Phung kon se lah: "Va sit ta ngih." Nai kuâl du hø-huê kon se hän ntím rplay ngơi tâm. Nai chih Va sa ka tâm ngih, jêh ri ôp: "Phâm ntrong aø lah?" Phung kon se uānh. Nai chih Päng veng rpu sit ta ngih, jêh ri än phung kon se uānh.

Jêh ri nai säch ntím tâm leq 6 ntrong tâm nau nti aø, jêh ri än phung kon se uānh èng khän päng nom. Päng bư kót pô này bao tát päng git nanèq leq phung kon se hoq git rbäng jêh rplay ngơi mhe jêh ri doi tâm padîng rplay ngơi này đah du rplay ngơi èng taq nti jêh.

Nau Tâm Ntít 5

Uănh Nau Nkoch Bri
(dĕng nau nti mrô 12)

a. Phung kon se uănh êng.

Nai lah: "Ăn khân may uănh êng khân may nôm nau nkoch bri tâm lợp nau nti. Tơ lah geh nôm ăch ma nai kđl, ăn khân may yđr ti jêh ri găp mra kđl khân may." Nai nsong tâm jrô nti kăp kđl phung kon se, lah geh nôm băt blau uănh.

b. Nau ôp.

Tơ lah phung kon se blau uănh săr lah jêh leq nau nti, nai ôp: "Bu nôm dđoi joi ntrong plđq lah nau ôp ađ? Dຸ່ມ ák N'Guh geh gong tâm nau nkoch bri ađ?" Nai đaq du huê kon se joi ntrong nau ngđi jêh ri n'ho ma păng uănh ro. Tơ lah dĕng n'ha-rđaih-yđong-nti, nai đaq phung kon se ntím ta ntrong nau ngđi tâm n'ha-rđaih-yđong-nti jêh ri n'ho ma ăn păng uănh ro. Geh tơq kanđong nai đaq phung kon se plđq lah nau ôp, mâu kăp joi jêh ri uănh nau plđq lah tâm ndrom samđukt mđ ôh.

Phung kon se hoq plđq lah jêh nau ôp tal bôk rah, nai loq ôp dĕng leq ntil nau ôp hôm tâm nau nti tâm ban leq:

Moh gong N'Guh tâm tung đah oh păng?

Moh gong oh N'Guh goh?

c. Ntrong prăp uănh.

Nai lah: "Bu nôm dđoi joi jêh ri uănh ntrong gleh lah: Du mlâm gong me. ?" Nai sâch du huê kon se joi ntrong nau ngđi gleh

jêh ri n'ho ma păng uănh ro. Nai loq bû kđt tâm ban pô nây, ăn phung kon se dđoi joi jêh ri uănh leq ntrong nau ngđi gleh:

N'Guh, oh N'Guh.

Goh gong me.

d. Uănh ndrel.

Nai uănh du tơq lor leq nau nkoch bri tâm nau nti ađ. Păng uănh hui ntonh rah vah. Phung kon se kăp iăt jêh ri kđt uănh bûk đom. Lah dĕng n'ha-rđaih-yđong-nti, nai ntím ta ntrong dôl uănh.

Jêh ma nây nai loq uănh du ntrong ntrong. Nai ntím ta ntrong lor, N'Guh geh du mlâm gong, păng lah: "Uănh ntrong nau ngđi kđt găp." Nai uănh lor, jêh ri phung kon se kđt nai. Nai bû pô nây bâbô tât phung kon se dđoi uănh ntrong nau ngđi săr lah ăn di tâm ban ma nau ngđi ôi măng. Nai ăn phung kon se kđt păng, mâu lah kuăl du hơ-huê kon se uănh.

Nai loq ntím ta ntrong tal bar, N'Guh geh du mlâm gong me, jêh ri ăn phung kon se uănh kđt păng. Nai bû bâbô pô nây, tât phung kon se blau uănh ueh, mâu gđq khan leq rngôch ntrong.

(Tơ lah nai mâu dĕng ôh n'ha-rđaih-yđong-nti, păng mra ăn phung kon se uănh ntrong nau ngđi tal bôk rah tâm nau nkoch bri jêh ri ăn phung kon se uănh kđt păng. Jêh ma nây, nai loq plđq bû nâm bu kălđ, leq rngôch ntrong nau êng hôm tâm nau nti.)

Nau Tâm Ntit 6

Nti Chih Rplay Sambüt Mhe.
(uănh nau nti mrô 13)

- a. Nai chih rplay sambüt mhe ta tablō.

Nai treh pe ntrong sōng ta tablō tâm
ban pô ad:

_____

Nai chih rplay sambüt m ta tablō tâm
ban pô ad:

_____
m

Nai ntim ta rplay sambüt m ta tablō jêh
ri ôp: "Phâm moh rplay sambüt aø?" Lah
phung kon se mâu døi kah git, nai døi moh an
ma kon se jêh ri daq phung kon se moh rplay
sambüt nay kót nai. Jêh nay nai lah: "He
döng rplay sambüt m gay ma chih leq rplay
ngøi ad: me, mo, moh, muh. An khân ay may
uănh leq rplay sambüt aø kót gáp, jêh ri
uănh naneq ta rplay sambüt m ta tablō."

Jêh nay nai loq chih rplay sambüt m ta
tablō jêh ri rblang nau vay chih pô ad:
"Lor lön he treh ntrong sōng gleh ntom kalø
jür tâm dâng. He døm chiøng māng chih tâm
máp ta ntrong treh ndâk däch ta bök päng jêh
ri chih n'haø gut leo bah ma än tâm máp ma
ntrong sōng kalø jêh ri gut njür sōng tâm
dâng nám bu māng kuät. Jêh ri loq døm
chiøng māng chih tâm máp ma māng kuät däch
bök päng, loq chih māng kuät bar n'haø gut
leo bah ma döng jêh ri gut njür sōng tâm
dâng tím ban ma saøm nay leq."

- b. Kon se chih rplay sambüt mhe tâm
ntük hõng.

Nai lah: "Abaø phung he chih rplay
sambüt mhe tâm ntük hõng. Khân ay may chih
jăng jai, lah jăng jai, riq mør ay may døi
chih di." Nai ndôn körí mør bah kon se. Nai
yðr ti chih tâm ntük hõng, chih jăng jai lah
jăng jai: "Lor lön phung he treh ntrong
sōng gleh ntom ta kalø jür tâm dâng, jêh nay
he døm māng kuät tâm máp ma bök ntrong treh
ndâk. Jêh nay he ntop māng kuät èng döng."
Nai än phung kon se bu pô nay präm prau tøq.
Jêh ri nai sach du huê kon se vach bu döl
phung èng nti chih. Nai uănh phung kon se
chih di mâu lah tih.

- c. Kon se chih rplay sambüt mhe ma nglau
ti ta chhung khân päng nóm mâu lah tâm
kadár luq.

Nai daq phung kon se chih rplay sambüt m
ta chhung khân päng nóm (mâu lah tâm kadár
luq) ma nglau ti. Nai loq rblang döng nau
vay chih rplay sambüt mhe. Kon se mra nti
bu pô nay präm prau tøq. Nai døi nsong sit
sak tâm jrô nti uănh phung kon se bu di mâu
lah mâu.

d. Kon se chih rplay sambüt mhe tâm ndrom
n'ha rdaih mâu lah tâm kadar luq.

Nai lah: "Abaor he chih rplay sambüt m
tâm ndrom n'ha rdaih (mâu lah tâm kadar luq).
Sök ndrom n'ha rdaih khân ay may pôk, ăn ta
kalor chhung. Khân ay may kuän mäng chih ăn
di jêh ri guq ăn söng." Nai uănh nau guq
jêh ri nau khân päng kuän mäng chih.

Jêh ri nai lah: "Abaor ăn khân ay may
chih rplay sambüt m." Nai uănh phung kon se
chih di mâu lah tih. Nai daq phung kon se
chih bar pe ntrong rplay sambüt m, jêh ri
nai nsong jüm jrô nti, kôl phung kon se bắt
blau chih.

e. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
mhe.

Jêh kon se chih rplay sambüt m jêh ri nai
lah: "Abaor phung he chih du rplay ngơi döng
rplay sambüt m." Nai chih me ta tablô nâm
bu pô aô:

me

Jêh chih, nai ntím ta me jêh ri ôp, "Phâm
moh rplay ngơi aô?" Jêh kon se plôq lah,
nai daq kon se uănh nanêq ta rplay ngơi này.
Nai loq lah: "Abaor ăn khân ay may chih me
tâm ndrom n'ha rdaih (mau lah tâm kadar luq)
khân ay may nöm." Nai daq phung kon se chih
me bar pe tøq, jêh ri nai hän nsong tâm jrô
uănh phung kon se chih jêh ri kôl phung kon
se bắt blau chih.

f. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
sambüt mhe.

Nai lah: "Abaor he chih du ntrong nau
ngơi, tâm này geh döng ndáp ma rplay ngơi
me. Khân ay may uănh nanêq gâp chih."

Nai chih me po ta tablô tâm ban pô aô:

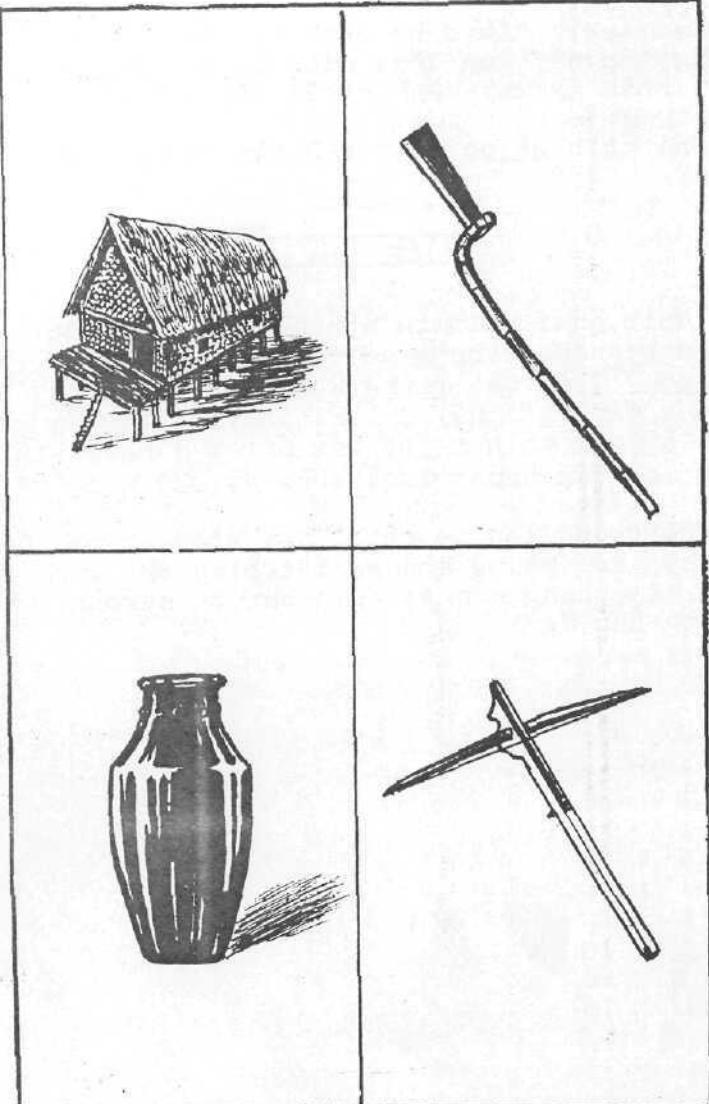
me po

Jêh chih, nai ntím ta ntrong aô jêh ri ôp:
"Phâm bu uănh ntrong aô?" Kon se uănh:
"me po." Nai daq phung kon se uănh nanêq
ntrong nau ngơi này jêh ri lah: "Abaor ăn
khân ay may chih me po tâm ndrom n'ha rdaih
(mâu lah tâm kadar luq) khân ay may nöm."

Dôl phung kon se chih, nai nsong tâm jrô
nti kâp kôl phung kon se bắt blau chih. Nai
ntím, ăn phung kon se chih bar pe ntrong,
ntrong nau ngơi.

NTI UĂNH

Nau Nti 1

1. Nti uănh lor lón.

- a. Nai ntím ta n'ha-rđaih-yđong-nti jĕh ri
lah: "An khân may uănh. Tâm a᷑ geh puă̄n
rva n'gong. Tâm ăp rva n'gong geh du mlâm
rup."
- b. Nai ntím ta rup mrô 1 jĕh ri ៥p: "Bu nōm
dơi gít, moh nd᷑ jêng tâm rva n'gong a᷑?"
Nai ntím ta rup mrô 2 jĕh ri ៥p: "Bu nōm
dơi gít, moh nd᷑ jêng tâm rva n'gong a᷑?"
Nai ntím ta rup mrô 3 jĕh ri mrô 4, ៥p tâm
ban pô nă̄y leq.
- c. Jĕh ri nai đaq du huê kon se hă̄n ntím ta
rup tâm dâng a᷑:
  - 1) Gung dă̄ch ta ngih. 6) N'găr yeh.
  - 2) Bôk pho ngih. 7) Băr yă̄ng.
  - 3) Meh ngih. 8) Să̄t yă̄ng.
  - 4) Mpông. 9) Ntar na.
  - 5) Să̄k yeh. 10) Keh na.

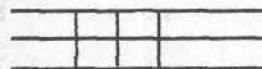
2. Nti đah lóp lor tâm ndrom sambút.

- a. Nai nhho ndrom sambút ā̄n phung kon se sa᷑
rup ta kal᷑ ntă̄u ndrom sambút. Nai ntím
jĕh ri lah: "A᷑ jêng rup du bôk rveh jĕh ri
geh du huê bunuyh ncho rveh."
- b. Nai ៥p jĕh ri đaq kon se hă̄n du hơ-huê jĕh
ri ntím ta ntük di tâm rup. Tơ lah kon se
ntím di, nai yôk ndrom sambút ā̄n leq phung
kon se dơi sa᷑.
  - 1. Bah ntük bôk rveh?
  - 2. Bah ntük chiă̄ng rveh?
  - 3. Bah ntük jâ̄ng rveh?
  - 4. Bah ntük la rveh?
  - 5. Bah ntük ti bunuyh?
  - 6. Bah ntük mâ̄ng pă̄ng ndjôt?
  - 7. Bah ntük bôk bunuyh.

- c. Jĕh ri nai loq lah: "Rup a᷑ geh tâm đah
lor lón tâm ndrom sambút phung he. He dơi
gít kôq lor lón tâm ndrom sambút, yor lah

Nau nti 1

Jêh ri nai treh ntrong sōng jong ndâk ntōm bah ntrong kaldo jür tât ta ntrong tâm dâng, nâm bu pô ad:

Nai ntīm ta ntrong jêh ri lah: "An khân may uanh, gáp treh jêh du ntrong sōng jong ndâk ntōm bah ntrong kaldo, rgän ntrong tâm nklang, jêh ri jür tât ta ntrong tâm dâng. Lah he chih gay ma di, ān he chih baođ ntōm kaldo jür tâm dâng. An khân may uanh du tơq dōng, gáp chih ntrong êng."

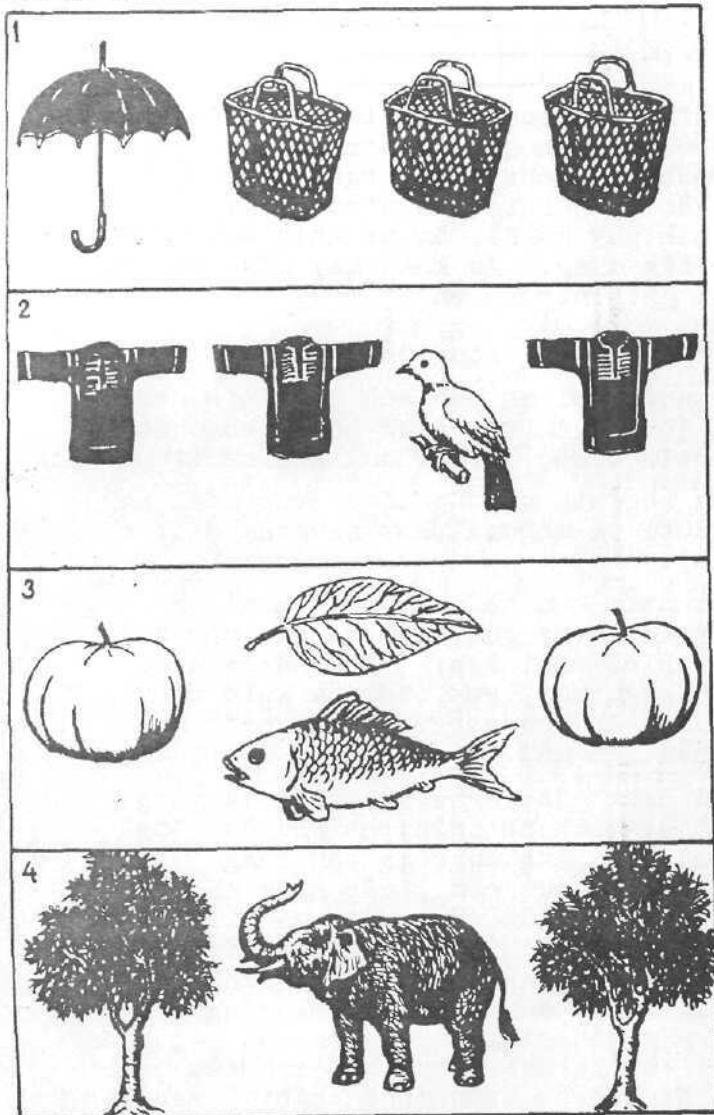
2. Nti chih ntrong sōng jong ndâk.

- Nai ndôn koi mō bah kon se, chih ntrong sōng jong ndâk tâm ntük hōng (köt nau tâm ntít 6 kôq b). Phung kon se köt nai.
- Kon se chih ntrong sōng jong ndâk ma nglau ti ta chhung (köt nau tâm ntít 6 kôq c).
- Nai ntīm kon se nau vay dōm ndrom n'ha rdaih, nau vay guq, jêh ri nau vay kuän māng chih. Nai lah: "Sök ndrom n'ha rdaih khân may, pôk, dōm ta kaldo chhung." Nai uanh ăp kon se guq di ta ntük nōm nōm mâu lah mâu.

Nai lah: "Abad he nti chih. Nar ad he nti chih ntrong sōng jong ndâk, gay ma dōng chih rplay sambüt òi taø klak. An khân may uanh nanêq leq nau gáp bú ta tablô ad:

Uanh ntrong sōng jong ndâk ta tablô.
Lor lön nai treh pe ntrong sōng rkang ta tablô pô ad: =====

- Kon se chih ntrong sōng jong ndâk tâm ndrom n'ha rdaih (köt nau tâm ntít 6. d).

NTI UĂNH

1. Nai ntīm ta mbor rup mrō nguay tām n'ha-rđaih-yōng-nti jēh ri ȳp: "Leq rup tām mbor aō, ntaq rup jēng ēng ma pe mlām rup tām ban? Bu nōm dōi ntīm?" Nai đaq du huē kon se hă̄n ntīm ta rup ēng nāy.

Jēh ma nāy nai loq ȳp: "Phām moh pe ndō tām ban nāy?" Kon se plōq lah: "Bai"

2. Nai ntīm ta mbor rup mrō bar, ntīm tīng nau vay nti ma rup tām mrō nguay.

3. Nai ntīm ta mbor rup mrō pe jēh ri lah: "Tām mbor rup aō geh bar ndō tām ban. Bu nōm dōi ntīm rup māu tām ban?" Nai sāch du huē kon se hă̄n ntīm ta rup māu tām ban nāy.

Nai loq ȳp: "Phām moh bar mlām ndō tām ban nāy?" Kon se plōq lah: "Rpuăl."

4. Nai ntīm ta mbor rup tām dāng jēh ri nti, tīng nau vay nti ma rup tām mrō nguay.

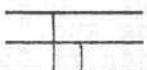
5. Nai paq ndrom sambüt. Nai ȳp phung kon se, phām nau he bư gay ma gít mbah mō bu pōk lor ndrom sambüt. Nai đaq phung kon se pōk ndrom sambüt, pōk ta lōp nau nti, tām ban ma nau nti tām n'ha-rđaih-yōng-nti. Nai kōl phung kon se pōk ndrom sambüt ān di ta lōp nau nti.

Jēh ri nai đaq phung kon se ntīm ta rup ēng tām mbor rup mrō nguay tām ndrom sambüt kon se nōm. Tơ lah nai dōi gít nanēq kon se păng hoq gít dadē jēh rup nāy, jēh ri nai loq đaq phung kon se ntīm ta rup ēng tām āp mbor rup.

NTI CHIH

1. Uănh ntrong sōng gleh ndâk ta taబlō.

Nai chih ntrong sōng jong jēh ri ntrong sōng gleh ta taబlō pô ač:

Nai lah: "Nđac' he nti chih ntrong sōng jong. Abač he nti chih ntrong sōng gleh. Ntrong sōng jong he chih bar rva ntrong, jēh ri ntrong sōng gleh jēng du rva ntrong."

Nai ȸp: "Mbah mō ntōm, tơ lah he chih ntrong sōng jong mâu lah ntrong sōng gleh?" Kon se plōq lah: "Ntōm bah kalō jür tâm dâng." Nai lah: "Di jēh. Āp tōq, tơ lah he chih, ān he chih taq bah kalō ȳabō jēh ri jür tâm dâng."

Jēh ri nai chih ta taబlō ān phung kon se uănh. Dōl chih nai lah: "Ntrong sōng jong chih ntōm bah ntrong kalō jür tât ta ntrong tâm dâng, jēh ri ntrong sōng gleh ntōm bah ntrong tâm nklang jür tât ta ntrong tâm dâng. Abač ān khân may loq uănh gâp chih du ntrong gleh đōng."

2. Nti chih ntrong sōng jong jēh ri ntrong sōng gleh ndâk.

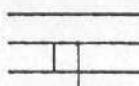
a. Kon se kōt nai nti chih tâm nsrah ntrong sōng jong jēh ri ntrong sōng gleh tâm ntük hōng (kōt nau tâm ntít 6 kōq b).

b. Kon se chih ntrong sōng jong jēh ri ntrong sōng gleh ndâk ma nglau ti ta chhung, (kōt nau tâm ntít 6 kōq c).

c. Kon se chih tâm nsrah ntrong sōng jong jēh ri ntrong sōng gleh ndâk ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih (kōt nau tâm ntít 6 kōq d).

Khân păng chih du ntrong mâu lah âk lớn tâm lợp n'ha rdaih. Nai nsong sít sak tâm jrō nti, uănh ăp kon se guq ān sōng, kuăn măng chih ān di. Jēh ri nai kōl kon se băt blau chih.

3. Uănh ntrong sōng jong ndâk jür gao ntrong tâm dâng. Nai chih ntrong sōng gleh ta taబlō, jēh ri ntop ntrong sōng jong ndâk jür gao ntrong tâm dâng pô ač:

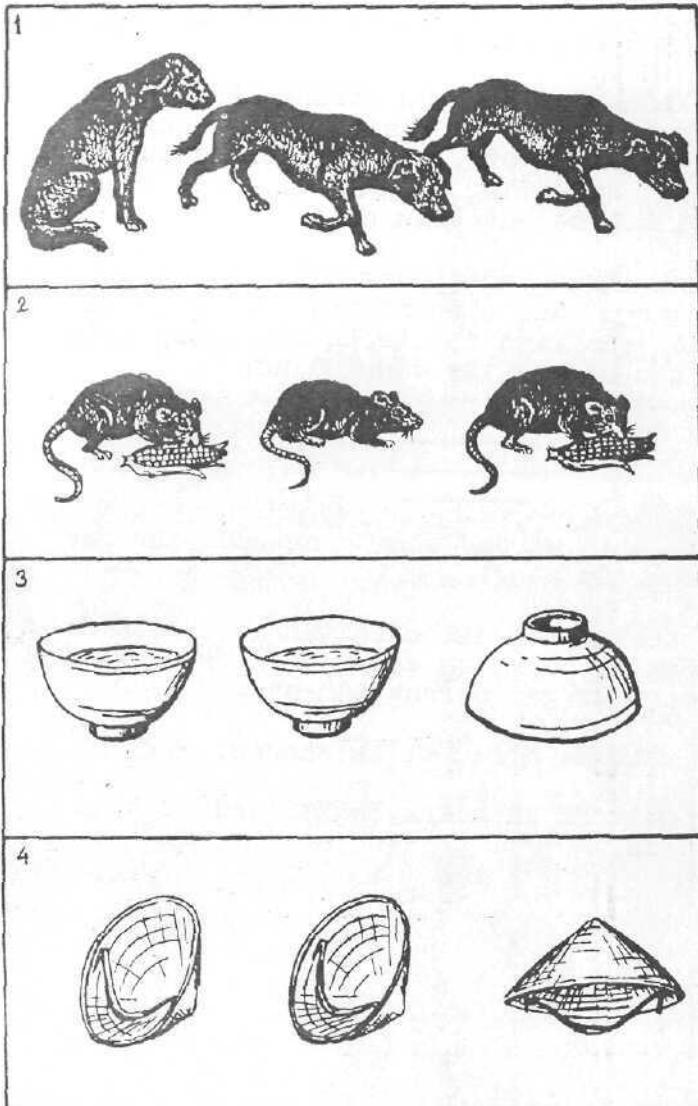

4. Nti chih ntrong sōng jong ndâk jür gao ntrong tâm dâng.

a. Kon se kōt nai chih tâm nsrah tâm ntük hōng ntrong sōng gleh jēh ri ntrong sōng jong jür gao ntrong tâm dâng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih ma măng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

NTI UĂNH

1. Nai ntīm ta rup so tām n'ha-rđaih-yōng-nti jēh ri ôp: "Phām moh leq mpa aō?" Kon se plōq lah: "So". Nai ntīm ta rup so bah chiau jēh ri ôp: "Moh so aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng guq." Nai ntīm ta rup so tām nklang jēh ri ôp: "Moh so aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng nchuăt." Nai ntīm ta so bah ma jēh ri ôp: "Moh so aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng nchuăt leq." Nai ôp: "Bu nōm dōi ntīm rup so bū nau ēng ma bar mlām rup so tām ban tām mbor rup aō?" Nai sāch du huē kon se hă̄n ntīm ta rup so nă̄y.
2. Nai ntīm ta mbor rup ne jēh ri ôp: "Phām moh leq mpa aō?" Kon se plōq lah: "Ne". Nai ntīm ta rup ne bah chiau jēh ri ôp: "Moh ne aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng guq sa mbo." Nai loq ntīm ta rup ne tām nklang jēh ri ôp: "Moh ne aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng guq du ntük." Nai loq ntīm dōng ta rup ne mrō pe jēh ri ôp: "Moh ne aō bū?" Kon se plōq lah: "Păng guq sa mbo." Nai ôp: "Bu nōm dōi ntīm rup ne bū nau ēng ma bar mlām ne tām ban tām mbor rup ne aō?" Nai sāch du huē kon se hă̄n ntīm ta rup ne nă̄y.
3. Nai ntīm ta mbor rup sen jēh ri ôp: "Phām moh leq ndō aō?" Kon se plōq lah: "Sen". Nai lah: "Ān khān may uănh nanēq ta rup sen aō gay ma dōi joi ntaq rup sen jēng ēng ma bar mlām rup tām ban tām mbor rup aō. Bu nōm dōi hă̄n ntīm rup nă̄y?" Nai sāch du huē kon se hă̄n ntīm.

Jêh ma nây nai ntím ta rup sen kǔp bâr
tâm dâng jêh ri ôp: "Phâm bû sen aôj jêng
êng ma bar mlâm sen aô?" Kon se plôq lah:
"Yor lah bâr păng bu kǔp tâm dâng."

4. Nai ntím ta rup don jêh ri nti tǐng nau vay ta kôq 3 kalo.
5. Nai paq ndrom sambút pōk ăn di ta lôp nau nti. Nai daq phung kon se ntím ta rup êng tâm ăp mbor rup.

NTI CHIH

1. Uănh rplay rvang ta tablô.

Nai chih rplay rvang ta tablô pô aô:

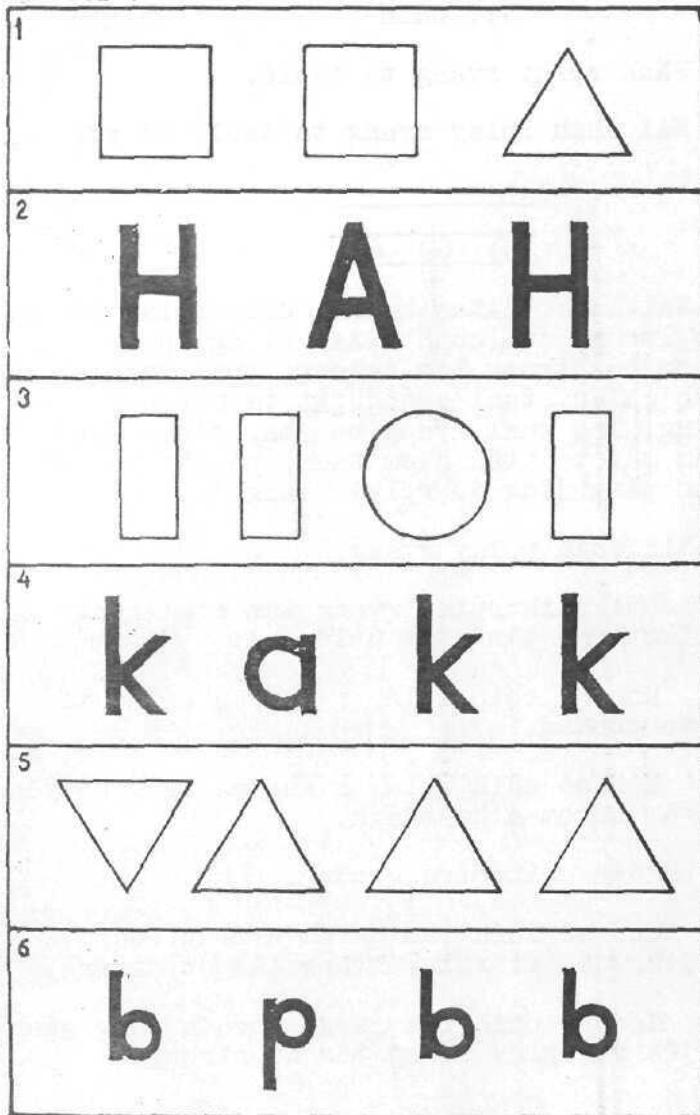

Nai lah: "Abaô he nti chih rplay rvang. Tơ lah he nti chih rplay rvang, he chih ntóm ta ntrong tâm nklang, tual rvang leo bah chiau, tual rvang tât ta ntrong tâm dâng, loq tual rvang bah ma, n'haô kalo tâm máp ta ntük ntóm saôm, pô nây he doi saôj păng jêng du rplay rvang."

2. Nti chih rplay rvang.
  - a. Nti chih rplay rvang tâm ntük hõng (köt nau tâm ntít 6 kôq b).
  - b. Kon se chih rplay rvang ma nglau ti ta chhung.
  - c. Kon se chih rplay rvang ma mảng krayõng tâm ndrom n'ha rđaih.
3. Rkêch chih ntrong söng.
  - a. Kon se chih tâm nsrah ntrong söng jong jêh ri rplay rvang tâm du ntrong.
  - b. Kon se chih tâm nsrah ntrong söng gleh jêh ri rplay rvang tâm du ntrong.

NTI UĂNH

- Nai ntīm ta mbor rup mrō nguay tām n'ha-rđaih-yōng-nti jēh ri ôp: "Leq rup tām mbor aō, ntaq rup jēng ēng ma bar mlām rup tām ban? Bu nōm dōi ntīm?" Nai sāch du huē kon se hān ntīm ta rup nāy.

Nai ntīm ta rup pe jōnh jēh ri ôp: "Phām bū rup aō jēng ēng ma bar mlām rup tām ban tām mbor aō?" Lah kon se māu dōi plōq lah nau ēng rup nāy, nai dōi rblang an, păng ntīm ta jōnh rup kalō jēng mپianh, điaq lah bar mlām rup ēng, kalō jēng lāng dadē.

- Nai ntīm ta mbor rup mrō bar jēh ri nti ma kon se tīng nau vay kalō. (Nai ănh phung kon se uănh leq rup nāy jēng ndō ndō dadē, māu tăp ôh jēng rplay sambüt, yor lah phung kon se ē măp nti ôh leq rup nāy jēng rplay sambüt). Tơ lah phung kon se māu dōi plōq lah ôh nau ēng ma rup tām nklang nāy, nai mra rblang, bar jāng rup tām nklang nsing, kalō rdjūm, tām dāng nkhhah, điaq lah leq jāng rup ēng dāk sōng bah tām ban, tām dāng kalō.
- Nai ntīm ta mbor rup mrō pe jēh ri rblang nām bu nau kalō nāy leq. Tơ lah phung kon se māu dōi plōq lah nau ēng rup tām nklang, jēh ri nai ntīm ta rup mrō pe jēng rvang jēh ri leq rup ēng geh kanōng ntrong sōng.

4. Nai ntīm ta mbor rup mrō puān jēh ri rblang nâm bu nau kalō nây leq. Tơ lah phung kon se mâu dơi plōq lah nau êng rup tâm nklang, nai mra ntīm ta rup mrō bar jēng dêh jēh ri păng ūch jēng rvang djō-djēq, biaq lah leq pe mlâm rup êng jēng prêh jēh ri geh kanōng ntrong sōng.
  5. Nai ntīm ta rup mrō prăm jēh ri rblang nâm bu nau vay kalō. Tơ lah kon se mâu dơi plōq lah nau êng rup ta pít bah chiau, nai mra ntīm ta rup mrō nguay geh jōnhmplanh tâm dâng, biaq lah pe mlâm rup êng geh jōnhmplanh kalō.
  6. Nai ntīm ta rup mrō prau jēh ri rblang nâm bu nau vay kalō. Tơ lah phung kon se mâu dơi plōq lah nau êng rup tâm mbor aô, nai ntīm ta rup mrō bar geh n'gâr jür tâm dâng, biaq lah leq pe rup êng geh n'gâr hao kalō.
  7. Nai paq ndrom sambút ma phung kon se, kôl phung kon se pok ăn di ta lợp nau nti. Jēh ma nây nai daq phung kon se lah leq nau êng êng leq rup tâm ăp mbor.

NTI CHIH

1. Uănh rplay rvang du đah bah chiau ta -
tablō.

Nai chih bar rplay rvang jêh ri bar
rplay rvang du ðah bah chiau ta tablô
pô aø:

O O C C

Nai lah: "Abao̍ he chih rplay rvang tām ban ma n̄dao̍, jēh ri he loq nti nau vay chih rvang du đah bah chiau." Nai doi kuǎl pe puǎn nuyh kon se chih rplay rvang ta tablo̍.

Jêh ma nây nai loq nti phung kon se chih rplay rvang du đah bah chiau. Nai lah: "Tơ lah he chih rvang du đah bah chiau, he ntom ta ntrom tám nklang jür tual bah chiau tám mập ta ntrom tám dâng."

2. Nti chih rvang du đah bah chiau.

  - Nti chih rvang du đah bah chiau tâm ntük hǒng (köt nau tâm ntít 6, b).
  - Kon se chih rvang du đah bah chiau ma nglau ti ta chhung.
  - Kon se chih rvang du đah bah chiau ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rđaih.

3. Rkēch chih rplay rvang.

  - Kon se chih tâm nsrah rplay rvang jēh ri rplay rvang du đah bah chiau tâm du ntrong.
  - Kon se chih tâm nsrah ntrong sōng jong jür gao ntrong tâm dāng jēh ri rplay rvang du đah bah chiau tâm du ntrong.

rpu me

rpu

pu

u

u u

pu mu

me

e

e e

me pe

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup rpu (köt nau tâm ntít l).
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngồi moh păng (köt nau tâm ntít l, a).
  - b. Joi rplay ngồi tâm n'ha-rđaih-yông-nti (köt nau tâm ntít l, b).
  - c. Uănh rplay ngồi ta tablō (köt nau tâm ntít l, c).

2. Nti rplay ngồi moh rup me (köt nau tâm ntít l).
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngồi moh păng.
Tơ lah jêh nti tǐng nau tâm ntít l, a, nai lah: "Rplay ngồi me đah rplay ngồi rpu, moh nau khân may sao jêng êng êng? Bu nóm doi rblang?"
Lah kon se bắt plög lah, nai doi kof rblang nau jêng êng. Nâm bu ntít, nai ntím ma rplay sambüt tâm nklang tâm rpu jêng jong, biaq lah tâm me jêng gleh dadê. Jêh ri rplay sambüt pít lôch tâm rpu, bök păng geh nhah bar jêh ri klüng, jêh ri rplay sambüt pít lôch tâm me jêng nâm bu he juet mäng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm n'ha-rđaih-yông-nti (köt nau tâm ntít l, b).

- c. Uănh rplay ngồi ta taблō (kết nau tâm ntít l, c).
3. Nti kôq rplay ngồi u, e, m-, p-, (kết nau tâm ntít 3).

rpu pu u	u u pu mu	mu pu	me e me pe	e e me pe
pe me	me mu	pe pu	me pe mu pu	

pe, u, rpu, me, pu, e.

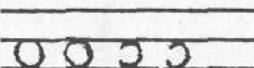
4. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha rdaih-yông-nti (kết nau tâm ntít 5).

- a. Phung kon se uănh êng.
Kâp kôl lah geh nöm bắt blau uănh.
- b. Uănh ndrel.
- (1) Nai uănh lor, ntím ta ntrong dôl uănh.
- (2) Nai uănh lor, phung kon se uănh kot nai, uănh ndrel mâu lah du hő-huê.

NTI CHIH

1. Uănh rplay rvang du đah bah ma ta taблō.

Nai chih rvang du đah bah ma ta taблō pô aô:

Nai lah: "Abaô he nti chih rvang du đah bah ma, ndaoô he nti chih rvang du đah bah chiau. (Nai loq chih rvang du đah bah chiau ta taблō ănphung kon se uănh).

"Abaô he nti chih rvang du đah bah ma tâm ban pô aô: (Nai chih tâm ntít an ma phung kon se ta taблō). "Tô lah he chih rvang du đah bah ma, he ntóm ta ntrong tâm nklang jür tual mő bah ma tâm mât ta ntrong tâm dâng."

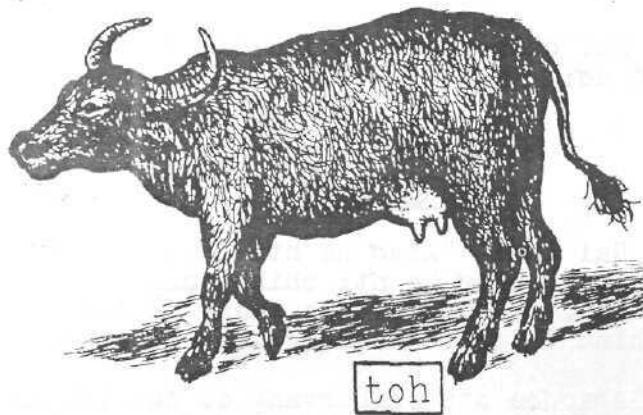
2. Nti chih rvang du đah bah ma.

- a. Nti chih rvang du đah bah ma tâm ntük hõng.
- b. Kon se chih rvang du đah bah ma, ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih rvang du đah bah ma, ma mât krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Rkêch chih rvang du đah bah chiau.

- a. Kon se chih tâm nsrah rvang du đah bah ma jêh ri rvang du đah bah chiau tâm du ntrong.
- b. Kon se chih tâm nsrah ntrong sõng gleh jêh ri rvang du đah bah ma tâm du ntrong.

Nau Nti 6

pu toh.

rpu pu toh me.

toh
oh

oh u e
toh tu te
poh pu pe

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup toh (köt nau tâm ntít 1).

a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngồi moh păng (köt nau tâm ntít 1, a).

b. Joi rplay ngồi tâm n'ha-rđaih-yōng-nti (köt nau tâm ntít 1, b).

c. Uănh rplay ngồi ta tablō (köt nau tâm ntít 1, c). Dōng me chih ta tablō gay ma tâm padīng.

2. Nti kôq rplay ngồi oh, t- (köt nau tâm ntít 3).

toh
oh

oh oh oh
toh moh poh

toh
moh
poh

oh u e
toh tu te

toh tu te
moh mu me
poh pu pe

pe, rpu, toh, me, moh, pu.

3. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha-rđaih-yōng-nti (köt nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh ēng (nau tâm ntít 5.a). Kâp kôl lah geh nöm bắt blau uănh.

b. Nau ôp (kết nau tâm ntít 5, c):

Moh mpa pu toh me?

c. Ntrong prăp uănh (kết nau tâm ntít 5, c):

Pu toh.
Toh me.

d. Uănh ndrel (kết nau tâm ntít 5, d).

(1) Nai uănh, ntím ta ntrong dōl uănh.

(2) Nai uănh lor, phung kon se uănh két nai, uănh ndrel mâu lah du hő-huê.
Nai sâm nti phung kon se uănh băbă
tât khân păng đói uănh di nâm bu nau vay ngồi jêh ri ăn bâr ngồi ntch rah vah.

Nai ăn phung kon se uănh rplay ngồi tâm rva n'gong nâm bu khân păng hoq uănh jêh kôq rplay ngồi tâm ntrong mrô 2. Nai ntím đóm, phung kon se uănh êng khân păng nôm.

Dõng ndrom sambút.

a. Paq ndrom sambút, kôl phung kon se pok ta lợp nau nti.

b. Plôq nti rplay ngồi moh rup.

c. Rkêch ntrong mrô 3, uănh nau nkoch bri tâm ndrom sambút.

d. Rkêch ntrong mrô 4, uănh rplay ngồi tâm rva n'gong tâm ndrom sambút.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambút p ta tablô (kết nau tâm ntít 6, a).

a. Nai chih rplay sambút p ta tablô pô ad:

p

b. Nai moh djêq rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambút p:

po, pe, rpu, poh.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambút p: "Tơ lah he chih rplay sambút p, he treh du ntrong sõng jong ntchm bah ntrong tâm nklang jür gao ntrong tâm dâng tâm ban ma du rva ntrong leq. Jêh ri he loq ntop rvang du đah bah ma tâm rva ntrong tâm dâng, tâm ndop ta ntrong ndâk."

2. Nti chih rplay sambút p.

a. Nai ndôn kôi mđ bah kon se, chih rplay sambút p tâm ntük hõng (kết nau tâm ntít 6, b). Phung kon se két nai.

b. Kon se chih p ma nglau ti ta chhung (kết nau tâm ntít 6, c).

c. Kon se chih rplay sambút p ma mâng krayõng tâm ndrom n'ha rdaih (kết nau tâm ntít 6, d). Chih bar pe ntrong rplay sambút p.

so

so pu toh.

rpu pu toh.

so

o

o e u

so se su

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup so (nau tâm ntít 1).
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngơi moh păng (köt nau tâm ntít 1, a).
  - b. Joi rplay ngơi tâm n'ha-rđaih-yōng-nti (köt nau tâm ntít 1, b).
  - c. Uănh rplay ngơi ta tablō (köt nau tâm ntít 1, c).
Dōng rpu chih ta tablō gay ma tâm padīng.
2. Nti kôq rplay ngơi o, s- (köt nau tâm ntít 3).

so
o

o o o
so po mo

so
po
mo

o e u
so se su

so
se
su

so se su
po pe pu
to te tu

mo, rpu, se, toh,
po, su, oh

3. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha-rđaih-yōng-nti (köt nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh ēng.
Kâp kôl lah geh nöm bắt blau uănh.

b. Nau ôp (köt nau tâm ntít 5, b):

Joi bar ntil mpa pu toh?

- c. Uănh ndrel (köt nau tâm ntít 5, d).
  - (1) Nai uănh, ntím ta ntrong dōl uănh.
  - (2) Nai uănh lor, phung kon se uănh
köt nai, uănh ndrel mâu lah du
hơ-huê.
- 4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong. Nai
ntím đom, phung kon se uănh êng khân
păng nöm.
- 5. Dōng ndrom sambüt.
  - a. Paq ndrom sambüt, kól phung kon se
pok ta lóp nau nti.
  - b. Pløq nti rplay ngồi moh rup.
  - c. Rkêch ntrong mrô 3, uănh nau nkoch
bri tâm ndrom sambüt.
  - d. Rkêch ntrong mrô 4, uănh rplay ngồi
tâm rva n'gong tâm ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Nai nti rkêch rplay sambüt p.

Nai chih p ta taблô jêh ri ôp: "Bu nöm
đoi moh rplay sambüt aο?" Phung kon se
lah: "p". Nai moh djêq rplay ngồi tâm
ntít ma rplay sambüt p, nâm bu: pēh, pär,
pōm, pōh.

Nai rblang dōng nau vay chih rplay
sambüt p. Nai ān kon se chih p tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Nai nti rkêch rplay rvang.

Nai mbôh ma kon se rplay rvang khân păng
taq nti jêh jêng tâm ban ma rplay sambüt
o. Nai moh djêq rplay ngồi tâm ntít ma
rplay sambüt o, nâm bu: om, or, kho,
mblo.

Nai ān kon se chih o tâm du ntrong tâm
ndrom n'ha rdaih.

3. Nai rblang nau chih rplay ngồi po, dōng
p jêh ri o chih ndrel jêng po. Chih ān
srang om ntük bah năp bah koi rplay ngồi
po.

Nai lah: "Āp tøq tø lah he chih du rplay
người, ān he chih tâm bah ān srang, om ntük
bah năp bah koi rplay ngồi này."

Nai ān kon se chih po tâm du ntrong mâu
lah bar ntrong tâm ndrom n'ha rdaih. Ān
kon se kah git om ntük bah năp bah koi,
pô ri geh po po po, mâu geh popopo ôh.

dong

u dong so me.

so me du.

u dong rpu oh.

rpu oh du.

dong
ong

ong	oh	u
dong	doh	du
tong	toh	tu

1. Nti rplay ngơi moh rup dong (köt nau tām ntīt 1).

- a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngơi moh păng.
- b. Joi rplay ngơi tām n'ha rđaih-yōng-nti.
- c. Uănh rplay ngơi ta tablō.
Dōng toh chih ta tablō gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngơi ong, d- (köt nau tām ntīt 3).

dong
ong

ong
dong

ong
tong

ong
song

dong
tong
song

ong
dong

oh
doh

u
du

dong
tong

doh
toh

du
tu

mong
moh

pe
mu

oh, dong, du, ong, moh, pe, so.

3. Uănh nau nkoch bri tām n'ha-rđaih-yōng-nti (köt nau tām ntīt 5).

- a. Phung kon se uănh ēng.
Kâp kôl lah geh nōm băt blau uănh.
- b. Nau ôp (köt nau tām ntīt 5, c):

Moh so u dong?
Mbu rpu u dong?

c. Ntrong prăp uănh (nau tâm ntít 5, c).

dong so.
so me du.
u dong rpu.

d. Uănh ndrel (köt nau tâm ntít 5, d).

(1) Nai uănh, ntím ta ntrong dśl
uănh.

(2) Nai uănh lor, phung kon se uănh
köt nai, uănh ndrel mâu lah du hő-
huê. Nai sâm nti phung kon se
uănh băbơ tât khân păng dơi uănh
di nâm bu nau vay ngói jêh ri ăn
bâr ngói ntoi rah vah.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

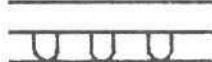
5. Dōng ndrom sambüt.

- a. Paq ndrom sambüt, kôl phung kon se
pok ta lۆp nau nti.
- b. Plöq nti rplay ngói moh rup.
- c. Rkêch ntrong mrô 3, uănh nau nkoch
bri tâm ndrom sambüt.
- d. Rkêch ntrong mrô 4, uănh rplay ngói
tâm rva n'gong tâm ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Uănh ntrong gut ta taబlô.

Nai chih ntrong gut ta taబlô tâm ban
pô aօ:

Nai lah: "Abaօ he nti chih ntrong gut.
Tօ lah he chih ntrong gut, he chih ntóm
ta ntrong tâm nklang jêh ri jür tual klűng
tât ta ntrong tâm dâng, n'hao bah ma plöq
tât ta ntrong tâm nklang."

2. Nti chih ntrong gut.

- a. Nti chih ntrong gut tâm ntük hőng.
- b. Kon se chih ntrong gut ma nglau ti
ta chhung.
- c. Chih ntrong gut ma māng krayǒng tâm
ndrom n'ha rdaih.

3. Rkêch chih ntrong sǒng jong.

Kon se chih tâm nsrah ntrong sǒng jong
jêh ri ntrong gut tâm du ntrong.

Nau Nti 9

oh dong so.

so du.

oh dong ong.

oh du.

oh	eh	uh
ong	eng	ung

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi -h, -ng (köt nau tâm ntít 3).

toh
oh
o

o	e	u
oh	eh	uh

ch
eh
uh

dong
ong
o

o	e	u
ong	eng	ung

ong
eng
ung

oh	eh	uh	ong	eng	ung
doh	deh	duh	dong	deng	dung
toh	teh	tuh	tong	teng	tung

2. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha rdaih-yōng-nti (nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh ēng.

Kăp kôl lah geh nôm băt blau uănh.

b. Nau ôp (köt nau tâm ntít 5, b):

Moh nau so du?

Moh mpa ēng oh dong?

Jĕh oh dong ong, mbu du?

c. Ntrong prăp uănh (köt nau tám ntít 5, c):
 oh dong so.
 so du.
 oh du.

d. Uănh ndrel (köt nau tám ntít 5, d).
 (1) Nai uănh, ntím ta ntrong dōl uănh.
 (2) Nai uănh lor, phung kon se uănh
 kót nai, uănh ndrel mâu lah du hơ-
 huê. Nai sâm nti phung kon se uănh
 bâbô tât khân păng doi uănh di nâm
 bu nau vay ngơi jêh ri ān bâr ngơi
 ntop ntrong söng gleh ndâk bah ma.

3. Uănh rplay ngơi tám rva n'gong.

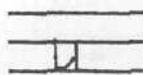
4. Dōng ndrom sambüt.

- a. Paq ndrom sambüt, kôl phung kon se pok
 ta lôp nau nti.
- b. Uănh nau nkoch bri tám ndrom sambüt.
- c. Uănh rplay ngơi tám rva n'gong tám
 ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt u ta taôlô (köt nau
 tám ntít 6, a).

a. Nai chih rplay sambüt u ta taôlô pô aô:

b. Nai moh rplay ngơi tám ntít ma rplay
 sambüt u:

uk, suk, uh, muh

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt u:

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
 u, he chih ntrong gut, ntóm bah ntrong
 tám nklang jür tual tám dâng, n'hao bah
 ma tât ta ntrong tám nklang, jêh ri loq
 ntop ntrong söng gleh ndâk bah ma."

2. Nti chih rplay sambüt u.

a. Chih rplay sambüt u tám ntük hõng
 (köt nau tám ntít 6, b).

b. Kon se chih rplay sambüt u ma nglau
 ti ta chhung (köt nau tám ntít 6, c).

c. Kon se chih rplay sambüt u ma mâng
 krayõng tám ndrom n'ha rdaih (köt nau
 tám ntít 6, d).

3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
 mhe (köt nau tám ntít 6, e).

pu

4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
 sambüt mhe (köt nau tám ntít 6, g):

pu toh

Nau Nti 10

Pe mlâm so.

Pe mlâm so pu toh du me.

So pu toh du mlâm me.

So me du.

U dong so me.

Oh dong so me.

Pe mlâm so pu toh me.

so	pe	oh	uh
So	Pe	Oh	Uh

NTI UĂNH

1. Nti rplay sambüt toyh S, P, O, U.

Nai chih kôq rplay ngồi tâm đâng aο jēh ri nti tǐng nau vay.

o	u	e
so	su	se
So	Su	Se

Tơ lah păng chih So, dōng rplay sambüt toyh, nai lah: "Aο bu rnha păng So tâm ban leq. Ăn khân may lah So. Khân may uănh So aο geh rplay sambüt toyh ntóm lor. Kalο bu lah so leq, tâm đâng bu lah so leq, biaq lah tâm đâng toyh lòn. Pô ri rplay ngồi aο geh bar ntil nau chih, biaq lah moh păng tâm ban."

Păng lah tâm ban leq tơ lah păng chih Su jēh ri Se.

So	
Jēh ri nai chih	Su
	Se

jēh ri nküm loi leq kôq bah ma ăn phung kon se doi saο nau tâm ban njēng rplay sambüt toyh. Nai lah: "Leq rplay sambüt bah koi aο jēng tâm ban leq, jēng rplay sambüt toyh dadē. He moh păng S toyh, ān khân may lah S toyh. He vay chih rplay sambüt toyh, ta ntóm lor amoh săk bunuyh, amoh ðon, jēh ri ta lor ntrong nau ngồi."

Nai nti P, O, U, tâm ban leq.

e	o	u	Pe	oh	ong	Oh	Ong	
pe	po	pu	Po	Oh	Ong			
Pe	Po	Pu	Pu					
vh		u	Uh		U			
Uh		U						

Nai
eng

sam
sam
bök
nkl

ma
nto

mrd
bar
nti
jēh
ta

rp
na

2.

3.

Hai lah: "Abač gáp chih du ntrom nau ngói
Bu nom doi uănh?"

Po geh pe mlâm so.

Ta ntom ntrom nau ngói he vay döng rplay
büt toyh. Gáp treh ntrom ta kalč leq rplay
büt jéq. Rplay sambüt Po ta ntom ntrom ač,
păng khoh kalč ntrom. Rplay sambüt pe tám
lang ač, bök păng trič ma ntrom."

Hai loq chih pe ntrom nau ngói ēng döng, gay
tám ntít ma pe rplay sambüt toyh P, U, O, ta
ntom ntrom nau ngói:

So u pu toh me.
U dong so oh.
Oh geh so.

Hai tám padīng So toyh chih ta ntom ntrom
mrô 2, dah so jéq ta lôch ntrom mrô 1. Tám
in leq, păng log tám padīng U toyh ta ntom
ntrom mrô 2, dah u jéq tám nklang ntrom mrô 1,
h ri Oh toyh ta ntom ntrom mrô 3, dah oh jéq
a lôch ntrom mrô 2.

Dăch ma lôch nai ntäm: "Ăn khân may kah git
play sambüt toyh, bu vay döng ta ntom ntrom
nau ngói."

Nti rplay ngói tám ntrom (köt nau tám
ntít 4).

U geh du mlâm rpu.
mlâm
U geh du mlâm so.
U geh du mlâm ong.
Pe mlâm so pu toh du me.

Uănh nau nkoch bri tám n'ha-rđaih-yōng-nti.
Phung kon se uănh ēng lor.

a. Nau ôp (köt nau tám ntít 5, b):

Dûm ák so pu toh me?
Dûm ák me, so kon pu toh?
Moh so du?
Moh u bu dîng so du?

b. Uănh ndrel (köt nau tám ntít 5, d).

- (1) Nai uănh, ntím ta ntrom dôl uănh.
- (2) Nai uănh lor, phung kon se uănh kót
nai.

4. Uănh rplay ngói tám rva n'gong.

5. Döng ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt e ta tablô (köt nau
tám ntít 6,a).

a. Nai chih rplay sambüt e ta tablô pô ač:

e

b. Nai moh rplay ngói tám ntít ma rplay
sambüt e: e, ne, seh, meng

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt e:
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
e, he treh ntrom sōng rkăng ta n'gul rva
ntrom tám dâng, jéh ri chih ntop rplay
rvang du dah bah chiau."

2. Nti chih rplay sambüt e (köt nau tám
ntít 6, b, c, d):

- a. Nti chih rplay sambüt e tám ntük hōng.
- b. Chih rplay sambüt e ma nglau ti ta chhung
- c. Chih ma māng krayōng tám ndrom n'ha rdaih

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

pe

4. Kon se chih ntrom nau ngói: pe me

N'Guh

N'Guh geh pe mlâm so.

Me N'Guh dong so.

Me N'Guh dong so N'Guh.

So N'Guh du.

Pe mlâm so N'Guh du.

N'Guh
Guh
guh
uh

uh	oh	eh	eh
guh	goh	geh	meh
Guh	Goh	Geh	Meh

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup N'Guh.
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngồi moh păng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm n'ha rdaih-yông-nti.
  - c. Uănh rplay ngồi ta tablô.
Dăng rpu chih ta tablô gay ma tâm padîng.

2. Nti ma rplay sambüt g jêq.
Nai chih pe rplay ngồi ta tablô.
Phung kon se hoq git jêh rplay
ngồi amoh N'Guh. Jêh ri bar rplay
ngồi êng tâm dâng rplay ngồi Guh,
è git ôh.

Nai lah: "Aor jêhg Guh chih dăng rplay sambüt toyh. Aor jêng guh chih dăng rplay sambüt jêq. Ta ntom lor amoh sák bunuyh he vay dăng rplay sambüt toyh. Tơ lah he lah guh, păng mâu jêng amoh sák bunuyh jêh ri mâu jêng ta ntom lor ntrong nau ngồi, yor ri he chih ma rplay sambüt jêq."

3. Nti kôq rplay ngồi g, G, M.

Nai chih ntop uh tâm rva n'gong kalo. Tơ lah nai chih Guh (jêh ri Goh, Geh) tâm nau nti aor, nai lah, "Aor bu rnha păng Guh tâm ban leq. Än khân may lah Guh. Khân may uănh Guh tâm dâng aor geh rplay sambüt toyh ntom lor. Kalo bu rnha guh leq, tâm dâng bu rnha guh leq, diaq lah tâm dâng toyh lôn. Rplay ngồi aor geh bar ntil nau chih, diaq lah moh păng tâm ban."

N'Guh
Guh
guh
uh

N'Guh
Guh
guh
uh

uh	oh	eh
guh	goh	geh
Guh	Goh	Geh

guh	Guh
goh	Goh
geh	Geh

Jêh ri nai chih dōng bar rva
êng aο̄ tâm ntít ma g jêh ri G.
Lah nai nkum lói leq kôq bah
ma gay ma ān phung kon se dōi
saο̄ nau tâm ban njēng rplay

sambüt toyh, nai lah: "Leq rplay sambüt bah
koi aο̄ jēng tâm ban, jēng rplay sambüt toyh
dadē. He vay chih rplay sambüt toyh ta ntom
lor amoh sāk bunuyh, amoh bon, jêh ri ta ntom
lor ntrong nau ngđoi."

Nai nti rplay ngđoi Me, Meh, Meng tâm ban
pô nây leq.

e	eh	eng
me	meh	meng
Me	Meh	Meng

Me		
Meh		
Meng		

meh	moh	Muh
geh	goh	Guh
Seh	Soh	Suh

Ntrong nau ngđoi tâm ntít:

Geh so pu toh me.
Me N'Guh geh so.

Nai tâm pađing Geh toyh tâm ntrong 1 đah
geh jêq tâm nklang ntrong 2, jêh ri Me toyh
tâm ntrong 2 đah me jêq tâm ntrong 1.

Dăch ma lôch, nai ntäm: "Ăn khân may kah
gít, rplay sambüt toyh, bu vay dōng ta ntom
ntrong nau ngđoi."

4. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.

a. Phung kon se uănh êng.
Kâp kôl lah geh nöm bắt blau uănh.

b. Nau ôp:

Dûm âk N'Guh geh so?
Moh me N'Guh dong?
Moh so, me N'Guh dong?

c. Ntrong prăp uănh:

Geh pe mlâm so.
Me N'Guh dong so.
So N'Guh du.

- d. Uănh ndrel (köt nau tâm ntít 5, d).
5. Uănh rplay ngđoi tâm rva n'gong.
  6. Dōng ndrom sambüt.

NTI CHIH

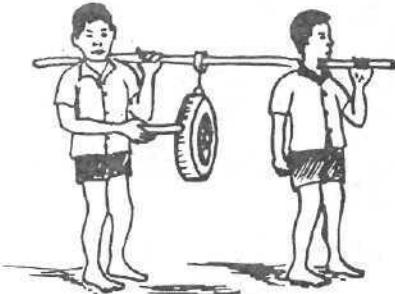
1. Nai chih rplay sambüt e ta taблô gay ma
nti rkêch jêh ri ôp: "Bu nöm doi moh
rplay sambüt aο̄?" Phung kon se lah: "e".
Nai moh djêq rplay ngđoi tâm ntít ma rplay
sambüt e, nâm bu: tet, rdeng, me, sen.

Nai ān kon se chih e tâm du ntrong tâm
ndrom n'ha rđaih.

2. Mai nti rkêch p kót nau vay kalô leq.
Kon se chih rplay ngđoi pe tâm du ntrong
tâm ndrom n'ha rđaih.
3. Mai nti rkêch u.
Kon se chih pu tâm du ntrong.
4. Nti rkêch o, nâm bu ntít, ong, tom,
ngo, lok.
Kon se chih po tâm du ntrong.

Nau Nti 12

N'Guh geh du mlâm gong.
N'Guh geh du mlâm gong me.
N'Guh, oh N'Guh tung gong me.
N'Guh goh gong.
Oh N'Guh goh gong me.

gong	gung	geng
dong	dung	deng
tong	tung	teng

NAU UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi.

Rkêch -ng, P, Q, M, G.

ong	ung	eng
gong	gung	geng

gong	gung	geng
guh	gung	geng

goh	gung	geng
geh	gung	geng

gong	gung	geng
dong	dung	deng
tong	tung	teng
song	sung	seng

Pu toh, Oh dong, Me geh, Pe mlâm,
Goh gong, Muh so, Ong du, Geh du mlâm.

2. Nti puăng rlu, puăng leq.

Nai chih ntrong aôr ta taблô:

N'Guh, oh N'Guh tung gong.

Nai lah: "Ntrong aôr lah: N'Guh, oh N'Guh tung gong. Ăn khân may uănh ntrong aôr."

Nai chih đõng puăng rlu jêh ri puăng leq
tâm dâng ntrong ta taблô, pô ri ta taблô
jêng tâm ban pô aôr:

N'Guh, oh N'Guh tung gong.

Nai lah: "Aôr bu rnha puăng rlu. Jêh ri
aôr bu rnha puăng leq, jêng leq tâm du ntrong
nau ngồi. Ăp tơq tơ lah he uănh du ntrong
nau ngồi, tơ lah saôr puăng rlu, ăn he rlu băt,

jēh ri tōr lah saō puāng leq, ān he rlu joq
djēq jēh ri mō loq ntōm uānh ntrong ēng."

Nai ān phung kon se loq uānh ntrong ta
tablō, jēh ri kah git rlu bāt tām ntūk geh
puāng rlu. Jēh ri tām dāng ntrong nāy,
nai chih ntrong ēng dōng jēh ri ān phung
kon se uānh:

N'Guh, oh N'Guh tung gong.
N'Guh, me N'Guh dong so.

Uānh nau nkoch bri tām n'ha-rđaih-yōng-
nti.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ȳp:

Dūm āk N'Guh geh gong tām nau
nkoch bri aō?

Moh gong N'Guh tām tung đah oh
păng?

Moh gong oh N'Guh goh?

c. Ntrong prăp uānh:

Du mlām gong me.

N'Guh, oh N'Guh.

Goh gong me.

d. Uānh ndrel.

e. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

f. Dōng ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Uānh ntrong kuăt ta tablō.

Nai chih ntrong kuăt ta tablō pō aō:

111

Nai lah: "Abaō̄ he nti chih ntrong kuăt.
Tōr lah he chih ntrong kuăt, he chih ntōm
bah n'gul rva ntrong tām dāng hao tām māp
ma ntrong tām nklang jēh ri jūr sōng tāt
ta ntrong tām dāng."

2. Nti chih ntrong kuăt.

- a. Nti chih ntrong kuăt tām ntūk hōng.
- b. Kon se chih ntrong kuăt ma nglau ti
ta chhung.
- c. Chih ntrong kuăt ma māng krayōng tām
ndrom n'ha rđaih.

3. Rkēch chih rplay rvang.

Kon se chih tām nsrah rplay rvang jēh ri
ntrong kuăt tām du ntrong.

Me N'Guh geh gong leq?

Geh leq.

Oh N'Guh geh so leq?

Geh leq.

Moh u geh?

U geh rpu leq?

Geh leq.

U geh pe mlàm rpu.

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi.

Rkêch rplay sambüt toyh Q, U, M, G, S.

Oh	Ong	Ung
Moh	Mong	Mung
Goh	Gong	Gung
Soh	Song	Sung

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong (köt nau tâm ntít 4).

a. Moh N'Guh goh?

Moh

Moh N'Guh dong?

Moh u geh?

Ao (?) bu rnha puăng nau ôp. Äp tơq tâm ntrong nau ngồi, lah he sao geh puăng pô aô däch lôch ntrong, ntrong nay jêng ntrong nau ôp. Leq ntrong êng geh kanõng puăng leq (.) däch lôch, ntrong nay mâu jêng nau ôp ôh.

b. N'Guh geh so leq? Geh leq.
leq? leq.

U geh rpu leq? Geh leq.
So pu toh me leq? Pu leq.

c. Seh pu toh me.
So pu toh me leq.
leq.
Oh pu toh me leq.

d. N'Guh dong leq rpu.
leq
N'Guh dong leq so.
Oh N'Guh tung leq gong.

3. Uănh nau nkoch bri tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh ndō me N'Guh geh?
 Moh ndō u geh?
 Dūm âk u geh rpu?

c. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh, ntīm ta ntrong dōl uănh.

(2) Nai uănh lor, phung kon se uănh kot
 nai, uănh ndrel māu lah du hō-huē.
 Nai sām nti phung kon se uănh bābō
 tāt khān păng doi uănh di nām bu nau
 vay ngói jēh ri ān bār ngói ntop rah
 vah.

4. Dōng ndrom sambüt.

5. Nti rkēch.

Ntōm bah nar aō, nai doi chih prăp tâm
 n'ha rđaih ēng leq rplay ngói kon se băt
 blau uănh. Āp nar nai chih ntop tâm n'ha
 rđaih năy. Tāt ta nau nti mrō 20, nai mra
 dōng rplay ngói păng chih jēh năy gay ma
 nti rkēch, tâm nar nti rkēch.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt m ta tablō (kot nau
 tâm ntīt 6, a).a. Nai chih rplay sambüt m ta tablō pō aō:meb. Nai moh rplay ngói tâm ntīt ma rplay
 sambüt m:me, muh, mom.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt m:
 Nai lah: "Tōe lah he chih rplay sambüt
m, he treh du ntrong sōng ndâk gleh, jēh
 ri chih ntop bar ntrong kuăt bah ma."2. Nti chih rplay sambüt m.a. Kon se chih rplay sambüt m tâm ntük
 hōng.b. Kon se chih rplay sambüt m ma nglau
 ti ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt m ma māng
 krayōng tâm ndrom n'ha rđaih.3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt
 mhe:me4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
 sambüt mhe. Kah gít chih tâm bah ān
 srang, om ntük bah năp bah koi āp rplay
 ngói.

Nau Nti 14

sah

Sah

U geh sah leq?

Geh leq.

Moh oh N'Guh geh?

Oh N'Guh geh sah leq.

Me N'Guh geh pe mlâm sah.

sah

ah

ah ah ah

sah gah pah

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup sah (köt nau tám ntít 1).

Dõng gong jêh ri toh chih ta tablô gay ma
tâm padding.

2. Nti kôq rplay ngồi ah (köt nau tám ntít 3).

sah

ah

ah ah ah

sah gah pah

sah

gah

pah

sah gah pah

seh geh peh

soh goh poh

sah, du, pah, seh, mlâm, tah, leq

3. Uănh nau nkoch bri tám n'ha rdaih-yông-nti.

a. Phung kon se uănh êng.
Káp kôl lah geh nom băt blau uănh.

b. Nau ôp:

U geh sah leq?
Moh ndç oh N'Guh geh?
Dûm âk me N'Guh geh sah?

c. Ntrong prăp uănh:

U.
Oh N'Guh.
Me N'Guh.
Pe mlâm sah.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh, ntím ta ntrong dôl uănh.
- (2) Phung kon se uănh kót nai, uănh ndrel mâu lah du hơ-huê. Nai sâm nti phung kon se uănh bâbo tât khân păng doi uănh di nâm bu nau vay ngói jêh ri ăn bâr ngói ntoi rah vah.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

5. Dōng ndrom sambüt.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt h ta tablō.a. Nai chih rplay sambüt h ta tablō pô ad:b. Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay sambüt h: moh, geh, goh, luh.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt h.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt h, lor lòn he treh du ntrong sōng ndák, ntóm bah ntrong kalɔ, jür tât ta ntrong tâm dâng, ăn bêng leq bar rva ntrong. Jêh ri he loq ntop chih māng kuăt bah ma ntóm ta n'gul ntrong ndák ta rva tâm dâng, tual n'hao bah ma jêh ri njür sōng tât ta ntrong tâm dâng."

2. Nti chih rplay sambüt h.a. Nti chih rplay sambüt h tâm ntük hōng (kót nau tâm ntít 6, b).b. Kon se chih rplay sambüt h ma nglau ti ta chhung (kót nau tâm ntít 6, c).c. Kon se chih rplay sambüt h ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih (kót nau tâm ntít 6, d).

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

oh

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

oh pu

Moh N'Guh geh tâm sah?

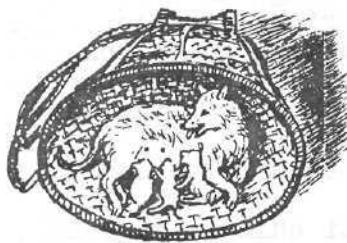
Geh so tâm sah.

So N'Guh sa leq?

So N'Guh pu toh me.

So pu toh me tâm sah

So me sa.

sah
ah
a

a	a	a
sa	ta	ma

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi a (köt nau tâm ntít 3).

sah
ah
a

a	a	a
sa	ta	ma

sa
ta
ma

sa	ta	ma
su	tu	mu
se	te	me

guh, tuh, ma, tong, soh, deh

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong (köt nau tâm ntít 4).

a. U geh tuh tâm sah.
tâm

U geh so tâm sah.
U geh tong tâm sah.

b. Oh N'Guh tâm dong.
tâm
Oh N'Guh tâm tung rpu.
Oh N'Guh tâm soh.

3. Uănh nau nkoch bri tâm ndrom samđút (köt nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh ēng.
Kăp kơl, lah geh nơm băt blau uănh.

b. Nau ôp:

Moh mpa geh tâm sah?
Moh ndř N'Guh pu?
Bah ntük so guq pu toh?
Moh so me bu?

c. Ntrong prăp uănh:

Moh N'Guh geh?
 So N'Guh sa leq?
 So pu toh me.

d. Uănh ndrel (köt nau tm ntt 5, d).

(1) Nai uănh.

(2) Phung kon se uănh kot nai, uănh
 ndrel mu lah du h-hue. Nai sm
 nti phung kon se uănh bbr tt khn
 png di uănh di nm bu nau vay ngi
 jh ri n br ngi ntoi rah vah.

4. Uănh rplay ngi tm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai nti rkch rplay sambt m jh ri h,
 kot nau vay tm nau nti ll.

a. Nai chih rplay sambt m ta tabl, p
 bu nm di moh, jh ri lah djq rplay ngi
 tm ntt, nm bu: mir, muh, mt.

b. Kon se chih m tm du ntrong tm ndrom
 n'ha rdaih.

c. Nai nti rkch -h nm bu kal leq, dng
 rplay ngi tm ntt: sah, seh, muh, moh.

2. Nai n kon se uănh pung leq ta tabl.

a. Nai chih du ntrong nau ngi ta tabl
 p a: me peh.

Nai p: "Phm ntrong a lah?" Phung
 kon se lah: "me peh."

Nai lah: "Ta lch ntrong nau ngi a
 he sa geh pung leq. n khn may lah
pung leq." Phung kon se lah: "pung
leq."

b. Nai rblang: "T lah he chih pung leq,
 he chih gru kachoq ta ntrong tm dng
 p a dom:

_____

_____

_____

He vay dng puang leq, gay ma chih ta
 lch ntrong nau ngi, diaq lah mu di
 dng chih ta lch ntrong nau p h."

3. Nti chih pung leq.

a. Nti chih pung leq tm ntk hng.

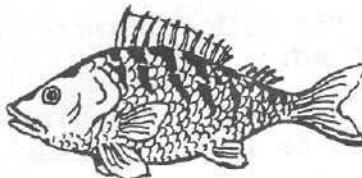
b. Kon se chih pung leq ma nglau ti ta
 chhung.

c. Kon se chih pung leq ma mng krayng
 tm ndrom n'ha rdaih.

4. Kon se chih ntrong nau ngi geh pung leq
 ta lch ntrong:

me peh.

oh pu.

ka

N'Guh sa ka.

N'Guh geh ka tām sah.

So sa ka tām sah.

So sa leq ka N'Guh.

N'Guh dong so, so du.

N'Guh sa ka kah.

ka

a

a ah ung

ka kah kung

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngđi moh rup ka (kđt nau tām ntít 2).
  - a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngđi moh păng.
  - b. Joi rplay ngđi tām ndrom sambūt.
  - c. Uānh rplay ngđi ta tablō.
Dōng sah jēh ri du chih ta tablō gay ma tām padīng.
2. Nti kōq rplay ngđi k-.

ka

a

a ah ung
ka kah kung

ka

ka
kah
kung

ka	kah	kung
sa	sah	sung
pa	pah	pung

ka, kah, kung,
sa, sah, sung,
pa, pah, pung

---

kah, dong, kung, ma, pe,
tām sah, tām dong.

---

3. Uănh nau nkoch bri tâm ndrom sambüt
(köt nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh ēng.
Káp kol nöm băt blau uănh.

b. Nau ôp:

Moh ndø N'Guh geh tâm sah?
Dûm âk ka N'Guh so sa?
Moh nau so du?

c. Ntrong prăp uănh:

N'Guh sa ka.
So sa ka.
So du.
Ka kah.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
- (2) Phung kon se uănh kót nai, uănh ndrel mâu lah du hő-huê.

4. Uănh rplay ngoi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt s ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt s ta tablō pô ad:

_____
S
____

b. Nai moh rplay ngoi tâm ntít ma rplay
sambüt s:

sah, se, seh, sa

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt s.
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt s, he chih rvang du đah bah chiau ān kalø,
du rvang du đah bah ma tâm dâng. Jêh ri
chiøng rvang tâm dâng bah chiau tâm nsir
đah chiøng rvang kalø bah ma, chih ān
bêng du rva ntrong tâm dâng."

2. Nti chih rplay sambüt s.

- a. Nti chih rplay sambüt s tâm ntük hõng
(köt nau tâm ntít 6, b).
- b. Kon se chih rplay sambüt s ma nglau ti
ta chhung (köt nau tâm ntít 6, c).
- c. Kon se chih rplay sambüt s ma māng
krayøng tâm ndrom n'ha rdaih (köt nau
tâm ntít 6, d).

3. Kon se chih rplay ngoi ma rplay sambüt
mhe:

so

4. Kon se chih ntrong nau ngoi ma rplay
sambüt mhe: Loi ta chuél ôh chih puăng
leq ta lôch ntrong nau ngoi.

so me.

Rpu tâm tâm leq?

Tâm tâm leq.

Me N'Guh dong rpu leq?

Dong leq.

Rpu mâu du ôh.

Du mlâm rpu tâm me N'Guh.

N'Guh sa ka.

Kah leq ka N'Guh sa?

Mâu kah ôh.

rpu	du	kah	tung
Rpu	Du	Kah	Tung

NTI UĂNH

1. Nti rplay sambüt toyh D, T, K, R (köt nau rblang tâm nau nti mrô 10).

u	ong	eh	Du	oh	u	ung
du	dong	deh	Dong	toh	tu	Tung
Du	Dong	Deh	Toh	Tu	Tu	Tung

Toh	a	ah	ung	Ka
Toh	ka	kah	kung	Kah
Tu	Ka	Kah	Kung	Kung
Tung				

Du	dong	Doh	da	pu
Tu	tong	Toh	ta	rpu
Ku	kong	Koh	ka	Rpu

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong (köt nau tâm ntít 4).

Rpu du leq?
 Du mlâm rpu mâu du ôh.
 mâu
 Du mlâm rpu mâu sa ôh.
 Tâm sah mâu geh tuh ôh.
 Kah leq ka tâm sah?
 Mâu kah ôh.

Jêh nti nau nti kalô aô, nai mra mbôh ma phung kon se pô aô: "Leq nau nti, he nti jêh kalô aô, he hoq geh döng jêh leq rplay sambüt toyh D, T, K, R aô.

Uănh nau nkoch bri tâm ndrom sambüt.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Bi jēh me N'Guh dong, rpu du leq?
 Moh mpa tâm me N'Guh?
 Moh ndor N'Guh sa?
 Kah leq ka N'Guh sa?

c. Ntrong prăp uănh:

Rpu tâm tâm leq?
 Du mlām rpu tâm me N'Guh.
 Dong leq.

d. Uănh ndrel.

Uănh nau nkoch bri tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt Q toyh ta taălō.

a. Nai chih Q ta taălō pô aô:

b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt Q toyh:

Ong, Oh, Om

c. Nai rblang nau chih Q toyh.

Nai lah: "Tơ lah he chih Q toyh, he chih ntóm ta ntrong kalô, tual rvang njür leo bah chiau, loq tual rvang tâm măp ma ntrong tâm dâng, jēh ri n'hao rvang bah ma tâm măp dōng ta ntük ntóm saom, chih ān bêng bar rva ntrong."

2. Nti chih rplay sambüt Q toyh (köt nau tâm ntít 6, b, c, d):

a. Chih Q toyh tâm ntük hōng.

b. Chih Q toyh ma nglau ti ta chhung.

c. Chih Q toyh ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih du rplay ngồi má rplay sambüt mhe (köt nau tâm ntít 6, e):

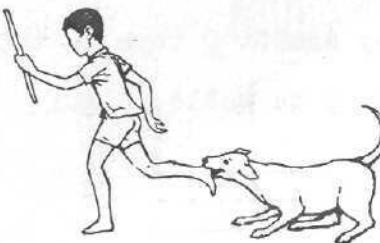
Oh

4. Kon se chih du ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe (köt nau tâm ntít 6, g):

Oh pu.

Nau Nti 18

kăp
Kăp

So tām kăp.

Oh dong so tām kăp.

So māu du ôh.

Du mlām so kăp oh.

U dong so tām kăp.

U dong āp so, so du.

kăp
āp

āp   āp   āp
kăp   tăp   dăp

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngói moh rup kăp (köt nau tām ntít 2).

Dōng ka jēh ri geh chih ta tablō gay ma tām pađing.

2. Nti kōq rplay ngói āp.

kăp
āp

āp   āp   āp
kăp   tăp   dăp

kăp
tăp
dăp

kăp   tăp   dăp
kah   tah   dah
ke   te   de

tăp, Toh, Māu, deh, Dăp, sah, poh, Kăp

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh so bư, dīng oh dong?
Jēh oh dong, so du leq?
Dūm âk so kăp oh?
Mbu dong īp so, dīng so du?

c. Ntrong prăp uănh:

Oh dong so.
U dong so.
So kăp oh.

d. Uănh ndrel.

Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt U toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt U toyh ta tablō
pô aō:

b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay
sambüt U toyh:

U, Uh, Uk

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt
U toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt U toyh, he chih ntom ta ntrong
kalō, njür söng jēh ri tual klüng tâm
măp ma ntrong tâm dâng, n'hao bah ma,
hao söng pløq tât ta ntrong kalō än tâm
ban ma bök bah chiau năy leq."

2. Nti chih rplay sambüt U toyh.

a. Nti chih rplay sambüt U toyh tâm ntük
höng.

b. Kon se chih rplay sambüt U toyh ma
nglau ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt U toyh ma māng
krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
mhe:

Uh

4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay sambüt
mhe:

U peh.

Rpu vay pu toh me.

So vay pu toh me leq

Iär māu vay pu toh ôh.

Iär me māu geh toh ôh.

Iär vay deh tăp.

Rpu, so māu deh tăp ôh.

Āp so vay tām kăp.

Tăp iär sa kah.

ăp	iăr
Āp	Iăr

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi.

ăp	a	u	ung
kăp	ka	ku	kung
păp	pa	pu	pung
săp	sa	su	sung

Kăp ka, So kăp, Sa kah, Rpu tām, Tăp ka,

Rpu pung, Tung gong, Deh ti.

2. Nti rplay ngồi tām ntrong (kết nau tām ntít 4).

- a. U geh du mlām iär.

iär

Iär

Oh geh pe mlām iär.

Geh pe mlām iär tām sah.

Iär poh sah.

Iär poh ăp sah.

ăp

Āp

Iär sa ăp ka.

N'Guh dong ăp so.

Āp iär poh sah.

Dōl nti nau a᷑, nai dōi nti rplay sambüt
toyh I, A két nau rblang tām nau nti mrô 10.

b. Iăr me vay geh tăp.
vay

Ka me vay geh tăp.
Āp iăr vay poh sah.
So vay tām kăp:

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ēp:

Moh mpa ēng vay pu toh me
tām ban ma rpu?

Iăr pu toh me leq?

Rpu, so vay deh tăp leq?

Moh nau so vay tām bū?

c. Ntrong prăp uănh:

Tăp iăr sa kah.

Iăr vay deh tăp.

Āp so.

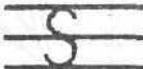
d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngoi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt S toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt S toyh ta tablō
pō ad:

b. Nai moh rplay ngoi tām ntīt ma rplay
sambüt S toyh:

Sa, Sah, Seng, Sung.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt S toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt S toyh, he chih du đah rvang bah chiau tām rva ntrong kalō, jēh ri du đah rvang bah ma tām rva ntrong tām dāng. Chiōng rvang tām dāng, tām nsir đah chiōng rvang kalō. S toyh he chih bēng bar rva ntrong, s jēq he chih kanōng du rva ntrong tām dāng đom."

2. Nti chih rplay sambüt S toyh.

a. Nti chih rplay sambüt S toyh tām ntük hōng.

b. Kon se chih rplay sambüt S toyh ma nglau ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt S toyh ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngoi ma rplay sambüt mhe:

Seh

4. Kon se chih ntrong nau ngoi ma rplay
sambüt mhe:

Seh me.

păń
Păń

Iăr păń tăp.

Iăr păń tăp tâm sah.

N'Guh dăń sa tăp iăr.

U mău āń ôh.

U mău vay āń sa tăp iăr păń.

N'Guh dăń, u mău āń.

N'Guh dăń sa tuh, u āń leq?

Āń leq.

păń
āń

āń āń āń
păń dăń găń

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup păń.

Dōng kăp jēh ri moh chih ta tablō gay ma
tâm padīng.

2. Nti kōq rplay ngồi āń.

păń
āń

āń āń āń
păń dăń găń

păń
dăń
găń

păń	dăń	găń
păp	dăp	găp
pah	dah	gah

dăń sa, dong iăr, tung gong, āń tăp.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ông.

b. Nau ôp:

Moh iăr bu?
Bah ntük iăr păń tăp?
Moh ndor N'Guh dăń sa?
Moh ndor u mău vay āń sa?

c. Ntrong prăp uănh:

N'Guh dăń, u mău āń.
N'Guh dăń sa tuh.
Iăr păń tăp.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

Kah ɔi taɔ̄ nti rkēch.

Lah phung kon se hoq nti leq jēh tām
20 ntil nau nti, nai māu dōi n'hot nti nau
nti mhe ro òh. Nai mra prăp du nar ēng
gay ma nti rkēch.

Nai mra nti rkēch ma phung kon se kanǒng
leq rplay ngơi tām rva n'gong tām ndrom
sambūt, ntōm bah nau nti mrō 5 tāt nau nti
mrō 21. Rva n'gong tām nau nti mrō 21 jēng
nau rkēch tām ban leq, pô ri nai dōi dōng
tām nar nti rkēch aɔ̄.

Tām leq rplay ngơi phung kon se hoq taq
nti jēh, geh rplay ngơi gōnh blau uānh, geh
rplay ngơi băt blau uānh. Nai kah git rplay
ngơi băt blau uānh, nai chih ndrăp jēh
kandai tām n'ha rdaih jēq. Tāt nar nti
rkēch, nai mra nhō rplay ngơi nāy ma phung
kon se, daq kon se moh.

NTI CHIH

1. Nai nti rkēch rplay sambūt s kōt nau vay
tām nau nti ll.
  - a. Nai chih rplay sambūt s ta tablō, òp
bu nōm dōi moh, jēh ri lah djēq rplay
ngơi tām ntīt, nām bu:

sol, sur, sam, sit.
  - b. Nai ān kon se chih s tām du ntrong tām
ndrom n'ha rdaih.
2. Chih nchroh rplay ngơi.
  - a. Nai uānh ma bār mbung, jēh ri kon se
chih nchroh du tōq tām ndrom n'ha rdaih.

s: su, se, soh.
Jēh ri nai ān kon se chih dōng pe rplay
ngơi nāy tām ntrong tām dāng, dōng rplay
sambūt S toyh: Su, Se, Soh.
  - b. Nai ān kon se chih nchroh rplay ngơi
dōng o: oh
Jēh ri chih dōng tām ntrong tām dāng
dōng O toyh.
  - c. Nai ān kon se chih nchroh rplay ngơi
dōng u: u, uh.
Jēh ri chih dōng tām ntrong tām dāng,
dōng U toyh.
3. Chih nchroh ntrong nau ngơi. Loi ta chuēl
òh dōng rplay sambūt toyh ta bōk ntrong nau
ngơi, jēh ri puāng leq ta lōch ntrong nāy.

So pu.
Oh soh.

N'Guh jēh ri oh N'Guh sa.
 N'Guh sa ka jēh ri tăp iăr.
 Oh N'Guh sa tăp iăr.
 N'Guh ān ka ma pe mlām so.
 So tām kăp sa ka.
 Geh du mlām iăr păń tăp
 tām sah.
 N'Guh dong sah.
 N'Guh dong sah jēh ri
 iăr du.

tăp	kăp	dăp
tān	kān	dān

NTI UĀNH

1. Ē lor ntōm nti mrō 21, nai prăp du nar ēng
 gay ma nti rkēch leq rplay ngói taq nti jēh
 tām rva n'gong tām ndrom sambüt. Nai uānh
 nau rblang tām lōch nau nti mrō 20.

2. Nti rkēch kōq rplay ngói ăp, ăn.

tăp	kăp	dăp
tān	kān	dān

3. Nti rplay ngói tām ntrong (köt nau tām
 ntīt 4).

- a. N'Guh jēh ri oh N'Guh tung gong.
 jēh ri

N'Guh jēh ri me N'Guh sa ka.
 Me N'Guh jēh ri N'Guh dong rpu.
 So kăp me jēh ri so sa ka.

- b. U ān ka ma N'Guh.

ma
 U ān so ma N'Guh.
 N'Guh ān ka ma so.
 U ān pe mlām tăp iăr ma N'Guh.

4. Nti ma du ntrong nau ngói, chih tām bar
 ntrong.

Nai chih ntrong ač ta tablō:

So kăp N'Guh jēh ri so sa ka.

Nai ntīm ta ntrong jēh ri ān phung kon se
 uānh. Jēh ma nāy nai loq chih ntrong nau
 ngói nāy leq, chih tām bar ntrong pō ač:

So kăp N'Guh jēh ri so
 sa ka.

N'Guh sa ka jēh ri
tăp iăr.

N'Guh jēh ri oh N'Guh
sa tăp iăr.

Nai ntīm ta ntrong mhe jēh ri lah: "Geh
tōq geh ntrong nau ngói jong, bu tâm paq
chih bar ntrong. Biaq lah nau bu uănh
păng, tâm ban ma nau uănh chih du ntrong
leq."

So kăp N'Guh jēh ri so
sa ka.

Jēh ma năy nai sâm nti phung kon se uănh
nau ngói chih tâm bar ntrong, ē ān khān
păng rlu ta lōch ntrong ôh, uănh tăt ta
puăng leq mâu lah puăng ôp mo doi rlu.

5. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh ndō N'Guh sa?
Ma mbu N'Guh ān ka?
Bah ntük iăr guq păń tăp?
Moh nau iăr du?

c. Ntrong prăp uănh:

Sa tăp iăr.
So tâm kăp.
Du mlâm iăr.

d. Uănh ndrel.

6. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt a ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt a ta tablō pô ad:

      a

b. Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay
sambüt a:

sa, sah, pah, ma.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt a:

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
a, lor lôn he chih rplay rvang du đah
bah chiau, jēh ri treh ntrong sōng gleh
bah ma ān jir rvang."

2. Nti chih rplay sambüt a.

a. Nti chih rplay sambüt a tâm ntük hōng.

b. Kon se chih rplay sambüt a ma nglau ti
ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt a ma māng
krayōng tâm ndrom n'ha rđaih.

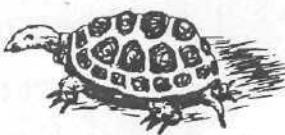
3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt
mhe:

sa

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
sambüt mhe:

Oh sa.

kon kop
Kon Kop

Geh du mlâm kon kop.

Oh N'Guh geh kon kop jêh ri
kon so.

Kon so kăp kon kop.

Kon se ri ān kon kop sa tâm
sah.

Kon so sa leq. Kon kop sa
leq.

Kop jêh ri iăr vay deh tăp.

So jêh ri rpu vay deh kon.

kon
on
o

kop
op
o

o	u	o	e
on	un	op	ep
kon	kun	kop	kep

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup kon (köt nau tâm ntít 2).
2. Nti rplay ngơi moh rup kop.
Dõng kon jêh ri păń chih ta tablô gay ma tâm padíng.
3. Nti kôq rplay ngơi -n, -p.

kon
on
o

o	u	e
on	un	en

kop
op
o

o	u	e
op	up	ep

on	op	un	ep
kon	kop	kun	kep
ton	top	tun	tep
don	dop	dun	dep

dun, păń, vay, kon, mo, mon, āp.

4. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh mpa oh N'Guh geh?
 Moh mpa kon so kăp?
 Bah ntük kon se ri ān kon kop guq sa?
 Joi bar ntil mpa vay deh tăp?
 Joi bar ntil mpa vay deh kon?

c. Ntrong prăp uănh:

Geh du mlām kon kop.
 Kon kop sa leq.
 Kop jēh ri iăr.

d. Uănh ndrel.

5. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt d ta tablō.a. Nai chih rplay sambüt d ta tablō pô ad:b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt d:da, dăń, deh, dong.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt d.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt d, he chih lor du đah rvang bah chiau, jēh ri treh ntrong söng jong kalø bah ma, ān jír rvang."

2. Nti chih rplay sambüt d.a. Nti chih rplay sambüt d tâm ntük hōng.b. Kon se chih rplay sambüt d ma nglau ti ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt d ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

de

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe:

Po du.

N'Guh jēh ri oh pāng tām dun.
 Kop deh kon leq?
 Kop māu deh kon ôh, kop
 deh tăp.
 Mon N'Guh vay sa tăp kop leq?
 Māu ôh, mon N'Guh māu vay sa
 tăp kop ôh.
 Tăp iăr sa leq? Sa leq.
 Tăp iăr pān jēh u māu ān sa.
 Iăr mon N'Guh deh tăp leq?
 Deh leq. Iăr pān tăp jēh.

NTI UĀNH

1. Nti rkēch kōq rplay ngơi -n, -p, -h.

ān	ăp	ah
găñ	găp	gah
kăñ	kăp	kah
dăñ	dăp	dah

eh	ep	oh	on
teh	tep	toh	ton
meh	mep	moh	mon
seh	sep	soh	son

kon, koh, kop, kong, meng, meh, mep, men.

2. Nti rplay ngơi tām ntrong.

U ān   jēh ka ma N'Guh.
               jēh
 U ān   jēh tuh ma N'Guh.
 U dong jēh mon N'Guh.
 Kon rpu pu toh me jēh.

3. Nti ma bar ntrong nau ngơi chih tām du
 ntrong.

U sa ka kah. Oh māu sa ôh.
 Oh dun sa ka leq? Māu dun ôh.
 Moh N'Guh geh? Geh sah.
 N'Guh dong so. Oh N'Guh tung so.

Jēh uănh nau nti aō, nai rblang pō aō:
 "Tâm leq ntrong nau nti aō he saō geh âk
 puăng guq tâm nklang ntrong, ɓaq puăng
 leq, ɓaq puăng ôp. Yor ri tâm du ntrong
 nau nti aō he saō geh bar ntrong nau ngoi
 Nâm bu ntít, ntrong kalō he uănh ntóm bah
 rplay ngoi U tát ta rplay ngoi kah, jēng
 leq tâm du ntrong. Loq uănh ntóm bah Oh
 tát ta oh, leq tâm du ntrong."

4. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Ntrong prăp uănh:

Iăr păń tăp jēh.
 Kop deh tăp.
 Tăp iăr sa leq?

c. Uănh ndrel.

Nai sám nti phung kon se uănh ɓađo
 tát khân păng đoi uănh di nâm bu nau
 vay ngoi jēh ri ăn băr ngoi ntop rah
 vah.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt D toyh ta tablō.a. Nai chih rplay sambüt D toyh ta tablō
 pō aō:b. Nai moh rplay ngoi tâm ntít ma rplay
 sambüt D toyh:

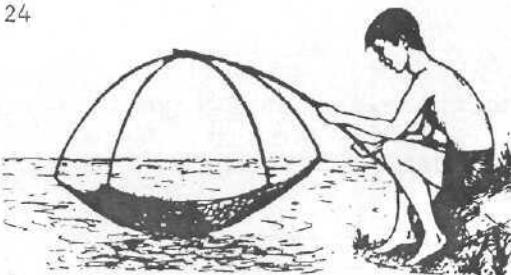
Duh, Dak, Dong, Do.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt D
 toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
 sambüt D toyh, lor lón he treh ntrong
 sōng ndâk ntóm bah ntrong kalō jür tát
 ta ntrong tâm dâng, jēh ri chih ntop
 rplay rvang du đah bah ma, ăn bêng tâm
 bar rva ntrong, tâm ndop ta ntrong sōng
 ndâk."2. Nti chih rplay sambüt D toyh.a. Nti chih rplay sambüt D toyh tâm ntük
 hõng.b. Kon se chih rplay sambüt D toyh ma
 nglau ti ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt D toyh ma
 māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.3. Kon se chih rplay ngoi ma rplay sambüt
 mhe:

Du

4. Kon se chih ntrong nau ngoi ma rplay
 sambüt mhe:

Du sah.

N'Guh vay văng ka.

Āp mǎng pāng geh ka sa.

Áp mǎng, jēh păng sa, păng
vay văng ka tām măng. Păng
vay geh ka.

Geh du mǎng, pāng māu geh
ka ôh. Pāng geh du mlâm kop.
Pāng geh du mlâm kop me jêh r
tăp. Pāng ān tăp kop ma u
pāng sa.

văng
ăng

ăng āng ān a
văng măng vă̄n va

NTI UANH

1. Nti rplay ngói moh rup văng.

Dōng kop jēh ri tung chih ta tablō gay ma
tām padding.

2. Nti kôq rplay ngồi v-, ăng.

văng
ăng

ăng	ăń	a
văng	văń	va

văng
văñ
va

ăng āng āng
văng măng păng

văng
măng
păng

văng	vă̄n	va
păng	pă̄n	pa
tăng	tă̄n	ta

mǎng, kop, vay, pǎn, tǎng, dǎn, pǎng.

- ### 3. Učň nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh ēng.
Káp kôl lah geh nóm băt blau uănh.

b. Nau Өp:

Moh ndɔr N'Guh vǎng?
 Moh ndɔr pǎng vay geh?
 Bi tām mǎng pǎng māu geh ka,
     moh ndɔr pǎng geh?
 Moh ndɔr pǎng geh ndrel ma kop me?
 Ma mbu pǎng ān tǎp kop?

c. Ntrong prăp uānh:

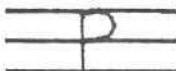
Āp mǎng (2 ntük).
 Geh du mǎng.
 Du mlām kop me.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt P toyh ta tablō.
 a. Nai chih rplay sambüt P toyh ta tablō
     pō aō:

- b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay
     sambüt P:
Pe, Peh, Pah, Pung.
- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt P
     toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
     sambüt P toyh, he chih du ntrong sōng
     jong ndāk, ntōm bah ntrong kalō tāt ta
     ntrong tām dāng, bēng leq bar rva ntrong,
     jēh ri he loq ntop chih rvang du đah bah
     ma tām rva ntrong kalō."

2. Nti chih rplay sambüt P toyh.
- a. Nti chih rplay sambüt P toyh tām ntük
     hǒng.
  - b. Kon se chih rplay P toyh ma nglau ti
     ta chhung.
  - c. Kon se chih rplay sambüt P toyh ma
     māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.
3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Po

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
     sambüt mhe:

Po peh.

Geh du măng N'Guh sa tm
ngih. Png mu geh ka sa ôh.
Va png veh ta ngih png.
Va png vng jh ka, jh ri veh
ta ngih png.

N'Guh dn ka va png,
jh ri va png n. Va N'Guh
vay veh ta ngih N'Guh.

va	veh
Va	Veh

NTI UĂNH

1. Nti kq rplay ngoi -ng. Jh ri nti rplay
samt V toyh, kt nau rblang tm nau nti
mr 10.

ng	eng	ung	ung
tng	teng	tung	pung

tng
teng
tung
pung

tng	teng	tung
gng	geng	gung
mng	meng	mung

a	eh	ng
va	veh	vng
Va	Veh	Vng

Va
Veh
Vng

Oh mon, Veng rpu, Kon se,
Sa tuh, Poh gung, Deh ir,
Mng jh.

2. Nti rplay ngoi tm ntrong.

- a. Geh ir tm ngih.
ngih
Geh kop tm ngih.
Va st tm ngih png.
Geh ir tm sah.

b. Va veh ta ngih păng.

ta

Va veh ta ngih me păng.

Va sít ta ngih.

Va sít tám ngih.

Va sa ka tám ngih.

Păng veng rpu sít ta ngih.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ōp:

Bah ntük N'Guh sa?

Păng geh ka sa leq?

Mbu ngih va păng veh?

Mbu ngih va N'Guh vay veh?

c. Ntrong prăp uănh:

Va păng văng jēh ka.

Geh du măng.

Veh ta ngih (3 ntük).

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngơi tám rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai nti rkêch rplay sambüt a jēh ri d, kót nau vay tám nau nti ll. Rplay ngơi tám ntít:

ah, sah, mpa, rda

dong, der, dīng, ndūng.

2. Chih nchroh rplay ngơi, kót nau vay tám nau nti 20.

d: du, doh, da.

p: peh, pu, pah.

Ap tơq tơ lah nai nti jēh d mâu lah p,
păng ān kon se chih dōng leq rplay ngơi này
tám ntrong tám dāng, dōng rplay sambüt D
toyh mâu lah P toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi. Lơi ta chuēl
ōh dōng rplay sambüt toyh ta bōk ntrong nau
ngơi, jēh ri puăng leq ta lōch ntrong nau
ngơi này.

Pe sah.

Du me.

kít
Kit

Mon N'Guh geh kít.

Păng vay geh kit sa.

N'Guh mău geh kit sa ôh.

Tâm măng va păng sít ta
ngih. N'Guh veh ta ngih va
păng, dăń kit. Va păng geh
kit leq, jêh ri va păng ăn ma
păng.

Va păng vay văng kít văng ka.

kít
it

ít	ít	ít
kit	sít	git

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup kít.

Dăng văng jêh ri ka chih ta tablă gay ma
tâm padăng.

2. Nti kôq rplay ngơi ít.

kít
ít

ít	ít	ít
kít	sít	git

kít
sít
git

kít	sít	git
kăp	săp	găp
kop	sop	gop

sít, ăp, iăr, git, ngih, kon.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh āng.

Kăp kăl lah geh nom băt blau uănh.

b. Nau ôp:

Moh ndă mon N'Guh geh?
N'Guh geh kit leq?
N'Guh veh ta ngih va păng, moh
ndă păng dăń?
Moh ndă va păng vay văng?

c. Ntrong prăp uănh.

Sít ta ngih.
Mon N'Guh geh kít.
Vănh kít văng ka.

d. Uănh ndrel.

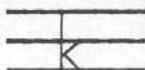
(1) Nai uănh.

(2) Nai uănh lor, phung kon se uănh
köt nai, uănh ndrel mâu lah du hơ-
huê.

Kah git än kon se nti uănh băbō
tât khân păng dơi uănh di nâm bu
nau vay ngơi jēh ri än băr ngơi ntoi
rah vah.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt k ta taălō.a. Nai chih rplay sambüt k ta taălō pô aô:b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay
sambüt k:ka, keh, kep, kăp.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt k.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
k. he treh du ntrong sōng ndâk bêng bar
rva ntrong. Jēh ri treh bar rva ntrong
nsing bah ma: treh taq bah ntrong tâm
nklang nsâl ta ntrong treh ndâk ta n'gul
rva tâm dâng njür nsing tât ta ntrong
tâm dâng."

2. Nti chih rplay sambüt k.a. Chih rplay sambüt k tâm ntük hōng.b. Kon se chih rplay sambüt k ma nglau ti
ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt k ma māng
krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt mhe
kop4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
sambüt mhe:Sa kop.

Kon se dōi sa kīt leq?

Māu git ôh. Geh kon se dōi sa kīt. Geh kon se māu dōi sa kīt.

Kon se dōi sa tăp kop leq?

Dōi leq. Tăp kop leq kon se dōi sa.

Tâm ngih va geh pe mlām iār.

Păng vay geh tăp iār sa.

Păng dōi sa tăp iār păń.

Kon se māu dōi sa tăp iār păń ôh.

NTI UĂNH

- Nti rkēch rplay ngồi taq nti jēh.

Nai daq kon se uănh leq rplay ngồi tâm rva n'gong tâm ndrom sambüt nau nti mrō 27, uănh ntōm bah kalđ jür tâm dāng tâm du ntrong. Kon se uănh ndrel lor, jēh ri khān păng plōq uănh du hō-huē. Lah geh rplay ngồi jēr bu uănh, nai dōi chih rplay ngồi năy ta tablō; leq rplay ngồi ēng, nai mău chih ta tablō ôh, klach huach mōng.

- Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Păng dōi kah git.

dōi

Va dōi kah git.

Va dōi sít ta ngih.

Păng vay sít ta ngih.

Dōi leq păng sa kīt?

- Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

Kăp kōl lah geh nōm băt blau uănh.

- Nau ôp:

Dōi leq kon se sa kīt?

Dăm âk iār tâm ngih va?

Moh ndōr păng vay sa?

Dōi leq kon se sa tăp iār păń?

c. Ntrong prăp uănh:

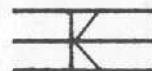
Dơi leq.
Dơi sa (8 ntük).

d. Uănh ndrel.

Kah git ān kon se nti uănh băbō
tât khân păng dơi uănh di năm bu nau
vay ngói jēh ri ān băr ngói ntok rah
vah.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt K toyh ta taălō.
- a. Nai chih rplay sambüt K toyh ta taălō
pô ad:

- b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay
sambüt K toyh.

Kuh, Kit, Kăp, Koh.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt K toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt K toyh, he treh du ntrong sōng ndâk, ān bēng bar rva ntrong, jēh ri treh du ntrong sōng nsing taq bah ntrong kalō nsâl ta n'gul ntrong treh ndâk nây, jēh ri loq treh nsing taq bah n'gul ntrong ndâk nây leq, njür tât ta ntrong tām dâng."

2. Nti chih rplay sambüt K toyh.
- a. Nti chih rplay sambüt K toyh tām ntük hōng.
- b. Kon se chih rplay sambüt K toyh ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih rplay sambüt K toyh ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Ka

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe: Ka me kah.

hăń
Hăń

N'Guh jēh ri va păng hăń
văng ka. Oh N'Guh dăń hăń leq,
N'Guh mău ān.

Tâm măng, N'Guh hăń sít ta
ngih. Păng geh du mlâm kít,
păng ān kít ma oh păng.

U N'Guh geh du mlâm so.
So kăp kít oh N'Guh. Oh N'Guh
dong so, ān so du. Oh N'Guh
mău dơi sa kít ôh.

hăń
Hăń
ăń

ăń e āng
hăń he hăng
Hăń He Hăng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup hăń (köt nau tám ntít 2).
Dăng kít jēh ri păń chih ta tablă gay ma
tâm pađing.
2. Nti kōq rplay ngơi h-, H (köt nau rblang
tâm nau nti mrô 10).

hăń
Hăń,
ăń

ăń e āng
hăń he hăng
Hăń He Hăng

hăń
he
hăng

Hăń
He
Hăng

hăń	He	hăng	hon
he	păń	pe	păng
hăng	kăń	ke	kăng

păń, kon, dơi, he, dong, git.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Mbu hăń văng ka?
Moh oh N'Guh dăń?
Ndah joq N'Guh sít ta ngih?
Moh păng geh; ma mbu păng ān?
Moh u N'Guh geh?
Oh N'Guh dơi sa kít leq?

c. Ntrong prăp uănh:

Du mlâm so.
So kăp.
So du.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt n ta taălō.

a. Nai chih rplay sambüt n ta taălō pô aō:

_____
_____
_____

b. Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay
sambüt n:

kon, hăñ, dun, păñ.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt n:

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt n, he treh du ntrong sōng gleh ndâk jēh ri ntop chih māng kuăt bah ma."

2. Nti chih rplay sambüt n.

a. Nti chih rplay sambüt n tâm ntük hōng.

b. Kon se chih rplay sambüt n ma nglau
ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt n ma māng
krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

kon

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
sambüt mhe:

Kon me.

Uănh ta ri. N'Guh jêh ri
 oh păng tung gong me, hăñ sit
 ta ngih. Ăn he hăñ uănh. He
 tăng N'Guh goh gong.

Va N'Guh hăñ uănh ta ri leq.
 Păng geh ka tâm sah. Păng ān
 ka ma me N'Guh. Me N'Guh ān
 sah ma kon păng.

N'Guh geh ka jêh ri tăp iăr.
 Me N'Guh vay ān he sa. Ăn he
 hăñ dăñ sa.

kăng	kăñ	kiť
văng	văñ	vít
hăng	hăñ	hiť

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi.

kăng	kăñ	kiť
văng	văñ	vít
măng	măñ	mít
hăng	hăñ	hiť

Ăn he hăñ.
 He kon se.
 Tăng ăp măng.
 Sit sa kiť.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong (kết nau tâm ntít 4).

a. He uănh oh N'Guh tung gong.
 uănh
 He uănh oh N'Guh goh gong.
 Păng uănh kon rpu.
 Uănh kon se hăñ.

b. N'Guh hăñ ta ri.
 ri
 Geh sah ta ri.
 Moh păng uănh ta ri?
 So u ri vay kăp he.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh āng.
Kah git kol nom băt blau uănh.

b. Nau āp:

Moh ndōr N'Guh jēh ri oh păng tung?
Moh ndōr he tăng nteh?
Moh ndōr păng geh tām sah?
Ma mbu me N'Guh ān sah?
Mbu vay ān he sa?

c. Ntrong prăp uănh:

Uănh ta ri (2 ntük).
Ka jēh ri tăp iăr.
Ān he hăñ dăñ sa.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngói tām rva n'gong.

5. Nti rkēch.

Nai mra nti rkēch ma phung kon se leq rplay ngói kanđong tām rva n'gong tām ndrom sambüt, ntōm bah nau nti mrō 16, tăt ta nau nti mrō 29. Rplay ngói kon se băt blau uănh, nai chih ndrăp jēh kandai tām n'ha rdaih jēq, mău lah ta tablō, jēh ri nhho ma phung kon se, daq kon se moh.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt ā ta tablō.

- a. Nai chih rplay sambüt ā ta tablō pō ad:

ā
C

- b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay sambüt ā:

ān, āp, āk, kăp.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt ā.

Nai lah: "Tō lah he chih rplay sambüt ā, he chih lor rplay rvang du đah bah chiau, treh ntrong sōng ndāk gleh bah ma, jēng rplay sambüt ā, jēh ri he loq ntop gru kalăk bōk tām rva kalō.

"Gru kalăk bōk jēng rvang du đah tām dāng, he chih ntōm bah kalō bah chiau jür tual klăng tām dāng jēh ri tual n'hao bah ma ān tām ban ma jōnh bah chiau năy leq."

2. Nti chih rplay sambüt ā.

- a. Nti chih rplay sambüt ā tām ntük höng.
b. Kon se chih rplay sambüt ā ma nglau ti ta chhung.
c. Kon se chih rplay sambüt ā ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

ān

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe: Dăñ u ān.

leng
Leng

N'Guh jēh ri va
păng hăñ văñg ka.

N'Guh dăñ hăñ ta leng. Păng
lah: "Va, he hăñ uăñh leng ri."

Va păng mău ān ôh. Păng
lah: "Mău dơi ôh. Mău vay
geh kit geh ka ôh tăm leng.

Lah uăñh leng ri, he mău dơi
geh ka ôh."

N'Guh lah: "Va geh ka leq."

Va păng lah: "Geh leq."

N'Guh lah: "Lah geh jēh
ka, ān he hăñ sít ta ngih."

N'Guh jēh ri va păng sít
lăp tăm ngih.

leng
Leng
eng

eng   ah   āp
leng   lah   Iăp
Leng   Lah   Lăp

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup leng. Dōng hăñ jēh ri văñg gay ma tām pađing.

2. Nti kōq rplay ngồi l-, L-.

<u>leng</u> Leng eng	<u>eng</u> leng ah Lah	<u>ăp</u> lăp Lăp	<u>leng</u> Leng lah	<u>Leng</u> Lah Lăp
----------------------------	---------------------------------	-------------------------	----------------------------	---------------------------

<u>leng</u> veng deng	<u>Lah</u> Vah Dah	<u>lăp</u> văp dăp	<u>lah</u> , <u>iăr</u> , <u>gít</u> , <u>văñg</u> , <u>uăñh</u> , <u>leng</u> , <u>lăp</u> , <u>dăp</u> .
-----------------------------	--------------------------	--------------------------	---

3. Puăng bu ngồi jēh ri puăng mbōh.

Nai chih ta taălō pō aō:

N'Guh lah: "Păng dun leq?"

Nai daq phung kon se uănh kot păng. Jēh ri lah pō aō: "Tām ntrong aō he sāo amoh nōm lah jēh ri moh nau păng lah. Amoh nōm lah jēng N'Guh. Nau păng lah jēng nau ôp:

"Păng dun leq?"

"Puăng treh ndâk bar he doi rnha păng puăng bu ngồi, yor lah he sao puăng năy ta ntōm ntrong nau bu ngồi jēh ri ta lōch ntrong nau bu ngồi. Leq rplay ngồi ta nklang bar puăng năy jēng nau bu ngồi dadē. Ntōm ntrong nau bu ngồi, tơ lah geh amoh nōm lah, he vay dōng puăng mbōh. Puăng mbōh, jēng puăng bar, nguay kalō, nguay tām dăng. Puăng mbōh guq ta lōch amoh nōm lah, mâu lah ta lōch ntrong nau mbōh."

Jēh ma năy nai chih ntrong nau êng dōng tām dăng ntrong lor, ta taălō jēng pō aō:

Oh păng lah: "Mâu dun ôh."
Păng lah: "He sa tuh jēh."
N'Guh lah: "Gít jēh."

Nai ān phung kon se uănh leq puănn ntrong aō.

4. Nti rplay ngồi tām ntrong.

Lah geh jēh ka, he sít.

Lah

Lah geh jēh kít, he sít.

Lah jēh uănh leng, he sít.

Lah u lah he, he sít.

5. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng lor. Nai ntăm: "Nau nkoch bri aō geh bar lōp. Lah jēh uănh lōp bah chiau, n'hot uănh ta lōp bah ma dōng."

b. Nau ôp:

Bah ntük N'Guh dăñ hăñ?

Va păng ān păng hăñ leq?

Moh nau va păng mâu ān păng hăñ?

c. Uănh ndrel.

6. Uănh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai nti rkēch rplay sambüt k jēh ri -n, kot nau vay tām nau nti ll.

Moh djēq rplay ngồi tām ntít, nâm bu: kuăt, kuh, kat, kang; hăñ, dăñ, ton.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

a. Nai uănh ma bâr mbung jēh ri phung kon se chih nchroh du tōq tām ndrom n'ha rđaih.

k: ka, koh. n: kon, sen, dun. ă: păñ, dăñ.

b. Jēh ri nai ān kon se chih dōng leq rplay ngồi năy ma rplay sambüt toyh.

Ka, Koh; Kon, Sen, Dun; Păñ, Dăñ.

3. Chih nchroh bar ntrong nau ngồi:

U ān ka. Kon se dăñ.

N'Guh jēh ri va pāng sīt.

N'Guh lah: "Dăń ma may hăń veh
ta ngih găp, va ah."

Va pāng lah: "Dơi leq,"
jēh ri pāng lăp tām ngih N'Guh.

U N'Guh lah ma pāng: "May
sīt vāng ka leq? Geh leq ka?"

--"Găp geh ka leq."

--"Moh ka may geh?"

--"Ka lăng geh leq, ka me
geh leq."

--"Oh ri geh ka leq?"

--"Pāng māu geh ka ôh, du
mlām māu geh leq. Pāng hăń
uănh leng."

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi tām ntrong.

a. Veh ta ngih găp.
găp.
Lăp tām ngih găp.
An ka ma găp.
Án ka ma pāng.
Găp ān ka ma pāng.

b. Găp māu dun may ôh.
may
Găp māu lah may ôh.
Pāng ān kít ma may.
Pāng ān kít ma găp.
May māu dơi luh ôh.

c. "Găp dăń hăń, va ah."
"Găp dăń lăp, va ah."
"Māu dơi ôh, mon ah."
"Găp sa jēh, va ah."
"Uănh ta ri, mon ah."

Nai loi ta jut loi ôh leq ntrong tām
kōq c aο, yor lah mra dōng dōng ta oi.

d. Rblang ntrong treh lor ta ntrong nau
bu lah.

Nai chih N'Guh lah: ta lor du ntrong lor
lon geh jēh ta tablō, jēh ri treh ntrong
ntrong rkăng lor ta pe ntrong nau ngơi
dăch lōch. Pō ri ta tablō jēng pō aο:

N'Guh lah: "Găp dăń hăń, va ah."
"Găp dăń lăp, va ah."
--"Māu dơi ôh, mon ah."
--"Găp sa jēh, va ah."
--"Uănh ta ri, mon ah."

Nai lah: "Geh toq ta lor nau bu lah, he
sao geh amoh nōm lah, geh toq he sao"

kanōng ntrong treh. Ntrong nāy bu dōng gay
ma nsro amoh nōm lah, jēh ri gay ma rgāl
ēng ēng nōm lah.

Nai nchōng ta tablō jēh ri ōp: "Bu nōm
lah ntrong nguay? Bu nōm lah ntrong bar?
Ntrong pe? Ntrong puān? Ntrong dāch ma dūt?"

Lah kon se plōq lah di, khān pāng mra sao
prām ntrong aō jēng nau tām nkoch bri N'Guh
ndrel ma va pāng.

Nai rblang rkēch: "Tām nau nti aō he sao
geh âk ntrong treh ta āp lor ntrong. Ntrong
treh nāy doi ān he gīt bar ntil nau:

- (1) Pāng ān he gīt, pāng doi ntrok amoh
nōm lah.
- (2) Pāng ān he gīt, geh ēng ēng amoh nōm
lah tām āp ntrong."

2. Uānh nau nkoch bri. Phung kon se uānh
ēng lor.

a. Nau ōp. Nai ōp phung kon se leq nau bu
lah, gay ma ān phung kon se gīt nanēq
amoh nōm lah tām nau nti aō.

Bu nōm lah: "Dān ma may hān veh ta
ngih, va ah"?

Bu nōm lah: "Doi leq"?

Bu nōm lah: "Gāp geh leq"?

Bu nōm ōp: "May sít vāng ka leq"?

Bu nōm ōp: "Moh ka may geh"?

Bu nōm lah: "Ka lāng geh leq, ka me
geh leq"?

Bu nōm ōp: "Oh ri geh ka leq"?

Bu nōm lah: "Pāng māu geh ka oh"?

b. Ntrong prāp uānh:

Veh ta ngih gāp.

Lāp tām ngih.

Sít vāng ka.

Ka me.
Du mlām māu geh leq.

c. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai nti rkēch rplay sambūt h jēh ri p,
kot nau vay tām nau nti ll.

a. Nai chih rplay sambūt h ta tablō, ōp
bu nōm doi moh, jēh ri lah djēq rplay
ngơi tām ntīt, nām bu:

he, hao, hār, hoch.

b. Nai ān kon se chih rplay sambūt h tām
du ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

c. Nai nti rkēch p tām ban ma pāng nti h
kalō nāy leq, dōng nau tām ntīt:

ip, kop, ntōp, krūp.

2. Chih nchroh rplay ngoi.

a. Nai uānh ma bār mbung, jēh ri kon se
chih nchroh du tōq tām ndrom n'ha rdaih.

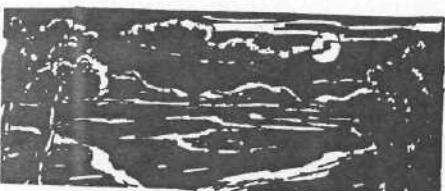
h-: he, hon, hān.   p-: pu, pān.

-h: uh, kah, meh.   -p: kop, āp, kāp.

Kon se māu doi chih dōng ma rplay sambūt
toyh, yor lah ē hoq nti H toyh, M toyh,
jēh ri Ā toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngoi. Loi ta
chuēl oh dōng rplay sambūt toyh ta bōk
ntrong nau ngoi, jēh ri puāng leq ta
lāch ntrong nāy.

U duh kāp.   Po hān peh.

Nau Nti 32

ngo
Ngo

N'Guh sit ta ngih tâm măng ngo. So mâu git păng ôh, so kăp păng. Iăr pări tăp tâm sah tăng so kăp N'Guh jêh ri du luh.

Me N'Guh luh jêh ri lah păng:
"May sit ngo ngăñ, oh ah."

N'Guh lah: "Va ăn gâp sa ta ngih păng. Păng ăn gâp sa kit. Kah ngăñ kit gâp sa."

--"Ngăñ leq? Lah va may ăn may sa doi leq. Uănh dah păng ăn."

ngo
Ngo
o

o ăn īt
ngo ngăñ ngīt
Ngo Ngăñ Ngit

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup ngo. Dōng leng jêh ri dong chih ta tablō gay ma tâm padlō.
2. Nti kōq rplay ngơi ng-, Ng-.

ngo
Ngo
o

o ăn īt
ngo ngăñ ngīt
Ngo Ngăñ Ngit

ngo
ngăñ
ngīt

Ngo
Ngăñ
Ngīt

Ngo ngăñ ngīt
Po păñ pīt
Lo lăñ līt

kah, ngo, ong, dah, lăp, luh, măng, he.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng lor. Kah git kōl lah geh nōm băt blau uănh.

b. Nau ôp:

Ndah joq N'Guh sit ta ngih?
Phâm so bư ma păng?
Phâm me păng lah ma N'Guh?

c. Ntrong prăp uănh:

Ngo ngăń.
 Kah ngăń.
 Uănh dah păng ān.
 Iăr păń tăp tăm sah.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
- (2) Phung kon se uănh kót nai, uănh ndrel mău lah du hő-huę.

4. Uănh rplay ngói tăm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt l ta taăblō.

- a. Nai chih rplay sambüt l ta taăblō pô ad:

- b. Nai moh rplay ngói tăm ntít ma rplay sambüt l:

lah, luh, lon, leng.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt l.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt l,
 he chih du ntrong sōng jong, năm bu du
 mlām māng ndâk sōng."

2. Nti chih rplay sambüt l.

- a. Nti chih rplay sambüt l tăm ntük hőng.

- b. Kon se chih rplay sambüt l ma nglau ti ta chhung.

- c. Kon se chih rplay sambüt l ma māng krayōng tăm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

lăp

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Kon se lăp.

Geh du măng N'Guh sa tăp kop.
Măng ri ngo ngăñ. Oh păng tăng
N'Guh sa. Păng lah: "Moh ndor
may sa? Tăp iăr leq?"

N'Guh lah: "Mău geh tăp iăr
ôh. Găp sa tăp kop."

--"May sa tăp kop kah leq?"

--"Kah ngăñ."

--"Dăñ ma may hăñ ta aơ, ăñ
ma găp du mlăm."

--"Mău dơi ôh. Leq jĕh.

Du mlăm aơ găp geh. Lah may
hăñ văñg, may dơi geh leq."

Oh N'Guh hăñ ta leng leq.
Păng mău dơi geh kop ôh. Mă
ri ngo ngăñ. Păng sít mău ga
ndor sa. Păng veh ta ngih va
păng. Păng lah: "Găp mău ga
ndor sa ôh, va ah."

Jĕh ri va păng ăñ ka ma
păng. Tâm măng ri N'Guh sa
tăp kop. Jĕh ri oh păng sa

ah	ăp	ong
lah	lăp	long
Lah	Lăp	Long

NTI UĀNH

1. Nti rkēch kōq rplay ngói ng-, l-, Ng-, L-.

o ān īt ngo ngān ngít Ngo Ngān Ngít	ah āp ong lah lăp long Lah Lăp Long
---	---

Găp lah, Luh lăp, Ngo ngān, Mâu dơi ôh.

2. Nti rplay ngói tām ntrong.

- a. Moh ndō may geh?

ndō

Moh ndō may uānh?

Moh ndō he dăñ?

Găp geh ndō sa.

Găp sa ndō kah ngān.

- b. Găp sa ka aō.

aō

Găp geh ka aō.

Păng ān kop aō ma găp.

Dăng ngān ndō găp sa aō.

3. Uānh ndrel.

- a. Phung kon se uānh ēng lor. Nai ntām:
"Nau nkoch bri aō geh bar lōp. Lah jēh
uānh lōp bah chiau, jēh ri n'hot uānh
ta lōp bah ma dōng, riq mō lōch tām du
ntil nau nkoch bri."

- b. Nau ôp:

Bu nōm ôp: "Moh ndō may sa?"

Bu nōm lah: "Mâu geh tăp iăr ôh"?

Bu nōm ôp: "May sa tăp kop kah leq?"

Bu nōm lah: "Kah ngān"?

Bu nōm lah: "Dăñ ma may hăñ ta aō"?

Bu nōm lah: "Mâu dơi ôh"?

Dūm āk N'Guh geh tăp kop?

Mbu hăñ ta leng?

Păng dōi geh kop leq?

Mbu ngih păng veh?

Moh ndō va păng ān ma păng?

- c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt L toyh ta taălō.

- a. Nai chih rplay sambüt L ta taălō pō aō:

- b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay sambüt L toyh: Lăñ, Lăk, Leh, Lok.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt L toyh.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt L toyh, he treh ntrong sōng ndāk, jēh ri ntop treh ntrong sōng rkăng tīng ntrong treh tām dāng."

2. Nti chih rplay sambüt L toyh.

- a. Nti chih rplay sambüt L toyh tām ntük hōng.

- b. Chih L toyh ma nglau ti ta chhung.

- c. Chih L toyh tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Lah

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Lah ma kon.

Dôk jêh ri Kop.

Geh du mlâm dôk. Păng geh du mlâm tăp iăr. Păng hăń sít ta ngih sa tăp iăr.

Geh du mlâm kop lah ma păng.
"Moh ndőr may geh?"

--"Gâp geh du mlâm tăp iăr.
Gâp hăń sít ta ngih sa tăp iăr."

Kop lah: "Mâu geh tăp iăr
ôh, may de aő. Dăng ngăń ndőr
may aő. May sa tăp iăr gâp aő."

Dôk lah: "Dői leq, uănh
dah may ăn."

Kop lah: "May ăn tăp iăr
may ma gâp, jêh ri gâp ăn tăp
iăr gâp aő ma may."

Kop ăn du mlâm luq ma dôk.
Dôk hăń sít ta ngih sa tăp iăr
kop ăn ma păng. Păng mâu dői
sa ôh, dăng ngăń. Ndőr kop ăn
ma păng mâu geh tăp iăr ngăń
ôh. Păng geh luq. Kop ăn jêh
du mlâm luq ma păng.

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngói tām ntrong.

a. Găp uănh du mlām dōk.
dōk

Găp uănh pe mlām dōk.
Ān ndō aō ma dōk.
Dōk vay sa tuh.

b. Găp geh du mlām luq.
luq

Găp uănh du mlām luq.
He māu dōi kăp luq ðh.
Luq aō dăng ngăń.

2. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

Nai ān phung kon se gít nau nkoch bri
aō geh bar lōp.

b. Nau òp:

Phám moh bar ntil mpa tām nau nkoch bri aō?
Moh ndō dōk geh?

Moh ndō kop lah jēng dăng ngăń?

Moh ndō dōk ntōn lah kop ān ma păng?

Moh ndō kop ān nanēq rgāl an tăp iăr dōk?

Bah ntük dōk sít gay ma sa tăp iăr păng?

Dōk dōi sa leq ndō kop ān?

c. Uănh ndrel.

NTI CHIH

1. Uănh puăng rlu ta tablō.

a. Nai chih du ntrong nau ngói ta tablō
pō aō:
Kop sa, u ah.

Nai uănh lor ntrong nau ngói aō, păng
rlu băt ta ntük geh puăng rlu. Jēh ri păng
òp kon se: "Phám ntrong aō lah?" Phung
ken se lah: "Kop sa, u ah." Nai lah:
"Di jēh." Nai lah: "Tơ lah he uănh ntrong
aō, jēh rplay ngói sa he rlu băt jēh ri mō
n'hot uănh dăng tăt ta lōch ntrong. Kop sa,
u ah. Māu tăp ðh Kop sa u. He mbōh ma u:
Kop sa, u ah.

"Pō ri ta nklang ntrong nau ngói, ta
ntük he vay rlu băt, he chih puăng rlu.
An khān may lah puăng rlu." Phung kon se
lah: "puăng rlu."

b. Nai rblang: "Tơ lah he chih puăng rlu.
he chih rvăch ntōm bah ntrong tām dăng
njür nchiăng tām dăng pō aō:

"He vay dăng puăng rlu chih ta nklang
ntrong nau ngói ta ntük he vay rlu băt, nām
bu tām ntrong he uănh jēh kalō. An khān
may uănh dăng." Phung kon se uănh: Kop sa,
u ah."

Nai loq chih du ntrong nau ngói ēng ān
kon se uănh jēh ri rlu ta ntük puăng rlu:

Lah he hăń, u lah he.

2. Nti chih puăng rlu.

- a. Nti chih puăng rlu tām ntük hōng.
- b. Chih puăng rlu ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih puăng rlu tām ndrom n'ha rđaih.

3. Kon se chih puăng rlu tām nklang ntrong
nau ngói:

Kop sa, u ah.

Lah he han, u lah he.

Nau Nti 35

ti
Ti

N'Guh hăń luh ti. Oh păng
luh ti leq. N'Guh lah: "Moh
nd᷑ geh tām ti may? Luq leq?"

- "Mâu, găp geh nd᷑ sa."
- "Uănh nd᷑ ri. He hăń dong."
- "Moh nd᷑?"
- "Kit. Kah ngăń kit ri."
- "Găp git kit ri kah ngăń."

N'Guh, oh N'Guh sít ta ngih.
Măńg ri geh kit sa kah ngăń.

ti
i

i	i	i
ti	mi	ngi

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup ti.

Dăng ngo jĕh ri kit chih ta tablă gay ma
tâm padăng.

2. Nti kōq rplay ngơi i.

ti
i

i	i	i
ti	mi	ngi

ti
· mi
ngi

ti	mi	ngi
ton	mon	ngon
teh	meh	ngeh

he, mi, lăp, dăng, a᷑, leng, ti.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh āng lor.
- b. Nau ôp:

Mbah N'Guh hăń?
Bi oh păng?
Moh mpa N'Guh sa᷑ roq trong?
N'Guh ndrel ma oh păng, jĕh luh ti,
bah ntăk khăń păng sít?
Măńg ri moh nd᷑ sa khăń păng geh?

c. Ntrong prăp uănh:

N'Guh hăñ luh ti.
Mău, găp geh ndĕ sa.
Kah ngăñ kít ri.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Kon se uănh kót nai.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai nti rkĕch rplay sambüt l kót nau vay tâm nau nti ll.
  - a. Nai chih rplay sambüt l ta taăblō, ôp bu nơm dơi moh, jĕh ri lah djĕq rplay ngơi tâm ntít, nâm bu, luq, loih, lung, lĕr.
  - b. Nai ān kon se chih l tâm du ntrong tâm ndrom n'ha rđaih.
2. Chih nchroh rplay ngơi.
  - a. Nai uănh ma băr mbung, jĕh ri kon se chih nchroh du tơq tâm ndrom n'ha rđaih.

l: luh, lăp, len.
  - b. Jĕh ri nai ān kon se chih dĕng pe rplay ngơi năy tâm ntrong tâm dăng, ma rplay sambüt L toyh: Luh, Lăp, Len.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Kah găt dĕng puăng rlu tâm ntăk vay rlu tâm nklang ntrong nau ngơi, jĕh ri puăng leq ta lôch ntrong nau ngơi.

So lăp, kop du.

Lah he hăñ, u duh kăp.

Āp nar N'Guh hăñ luh ti.
 Nar păng luh, măñg păng sít.
 Geh du nar păng lah ma mi
 păng: "Duh ngăñ nar, nar aø,
 mi ah. Ăn he hăñ pâl uăñh leng
 mău lah văñg ka."
 --"Dơi leq. Nar aø he hăñ pâl."

N'Guh jêh ri mi păng hăñ
 pâl ta leng. Geh luq ta pít
 leng. N'Guh uăñh kop tâm luq.
 N'Guh jêh ri mi păng sit ta
 ngih tâm măñg ngo.

ndø aø	ngih aø
ndø ri	ngih ri
ndø găp	ngih găp
ndø may	ngih may

NTI UĂNH

1. Nti rkêch rplay ngói taq nti jêh.
 Nai nti leq rplay ngói tâm rva n'gong tâm
 ndrom sambüt, kót nau rblang tâm nau nti
 mrô 27.
2. Nti rplay ngói tâm ntrong.
  - a. Āp nar găp luh.
 nar
 Āp nar găp lăp.
 Āp nar găp hăñ uăñh leng.
 Ap măñg păng veng rpu sít.
  - b. He pâl ta leng nar aø.
 pâl
 He pâl tâm ngih nar aø.
 He pâl luq nar e.
 Pâl ta ri mău di ôh.
3. Uăñh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uăñh êng lor.
  - b. Nau ôp:
 Bah ntük N'Guh hăñ āp nar?
 Ndah joq păng luh, jêh ri păng sít?
 Bah ntük N'Guh jaq mi păng hăñ?
 Mi păng ūch leq mău lah mău nau N'Guh jaq
 Moh ndø N'Guh uăñh?

c. Ntrong prăp uănh:

Nar a᷑ (2 ntük).
 Pál uănh leng.
 Pál ta leng.
 Sít ta ngih tám măng ngo.
 Geh luq ta pít leng.

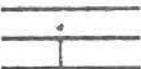
d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt i ta taălô.

a. Nai chih rplay sambüt i ta taălô
 pô a᷑:

b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay
 sambüt i:

ik, ih, in, mi, ti.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt i

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt i, he chih du ntrong sōng gleh ndâk, jéh ri ntop gru kachoq ta kal᷑ bôk."

2. Nti chih rplay sambüt i.

- a. Nti chih rplay sambüt i tâm ntük hõng.
- b. Kon se chih i ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih i ma măng krayõng tâm
 ndrom n'ha rdaih.

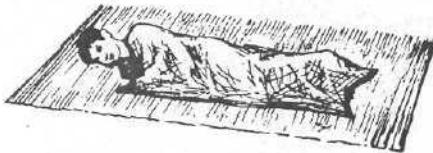
3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
 mhe:

mi

4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
 sambüt mhe:

Lah ma mi.

ji
Ji

Mi N'Guh sít ta ngih. Păng ji. Păng mâu dơi luh ti ôh, pâl mâu dơi leq. Păng ji ngăń.

Va păng hăń uănh păng.

- "Moh ndo' ji may?"
- "Gâp ji duh."
- "May vay luh ti tâm duh nar, di leq?"
- "Di leq."
- "Mâu dơi ôh may luh ti tâm duh nar."

ji
Ji
i

i	a	ong
ji	ja	jong
Ji	Ja	Jong

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup ji.

Dăng ti jêh ri ngo chih ta tablă gay ma tâm padîng.

2. Nti kôq rplay ngơi j-, J.

ji
Ji
i

i	a	o
ji	ja	jong
Ji	Ja	Jong

ji
ja
jong

ji	Ja	jong
li	La	long
hi	Ha	hong

long, ngo, dôk, ja, lăp, luq, ji.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng lor.
Kâp kôl lah geh nöm băt blau uănh.

- b. Nau ôp:

Bah ntük mi N'Guh sít?
Pa lôh păng dîng mâu dơi luh ti?
Tîng mi N'Guh lah, moh nau păng ji?
Bu nöm lah: "Mâu dơi ôh may luh ti tâm duh nar"?

NTI CHIH

c. Ntrong prăp uănh:

Pál mâu dơi leq.

Ji ngăñ.

Tâm duh nar (2 ntük).

1. Uănh rplay sambüt j ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt j ta tablō
pô að:

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngđi tâm rva n'gong.

b. Nai moh rplay ngđi tâm ntít ma rplay
sambüt j:

ja, jal, ji, jong, jil.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt j.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt j, he chih du ntrong sõng ntóm bah
Ntrong tâm nklang, jür gao ntrong tâm
dâng jêh ri tual n'hao bah chiau. Jêh
ri loq ntop gru kachoq kalø bôk nâm bu
rplay sambüt j.

2. Nti chih rplay sambüt j.

a. Nti chih rplay sambüt j tâm ntük hõng.

b. Kon se chih j ma nglau ti ta chhung.

c. Kon se chih j ma māng krayõng tâm
ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngđi ma rplay sam*it
mhe: ji

4. Kon se chih ntrong nau ngđi ma rplay
sambüt mhe:

Oh ji kop.

Āp nar mi N'Guh bêch tâm
ngih. Tâm nar păng bêch leq,
măng ngo păng bêch leq. Păng
ji ngăń.

N'Guh hăń pâl tâm ja. Geh
du mlâm jun sa ja. Păng uănh
jun sa ja. Păng hăń sít ta
ngih.

Păng lah: "Geh du mlâm jun
sa ja ta ri, mi ah. Ān may hăń
uănh."

Mi păng lah: "Gâp mâu dơi
luh hăń ta ri ôh. Gâp bêch ta
ađ."

Ji	Si	Vi
Hi	Ti	Pi
Li	Di	Ngi

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi.

i	ít	on	ăng
ji	jít	jon	jăng
hi	hít	hon	hăng
li	lít	lon	lăng

Ji	Si
Hi	Ti
Li	Di
Ngi	Vi

jun, ti, ngăń, ja, bêch, ngih.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Jun bêch tâm ja.
bêch
Kop bêch tâm ja.
So bêch tâm ngih.
So pâl tâm ngih.
Āp nar mon gâp bêch.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng lor.
b. Nau ôp:

Āp nar moh mi N'Guh đư?
Bah ntük N'Guh hăń pâl?
Moh mpa sa ja păng uănh?
Bah ntük păng sít?
Moh nau păng đaq mi păng đư?
Mi N'Guh iăt nau N'Guh leq?

c. Ntrong prăp uănh:

Măng ngo păng bêch leq.
Păng sít ta ngih.
Mi ah.
Găp bêch ta aô.

d. Uănh ndrel.

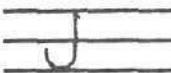
- (1) Nai uănh.
- (2) Phung kon se uănh kôt nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt J toyh ta taблö.

- a. Nai chih rplay sambüt J toyh ta taблö pô aô:

- b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt J toyh:

Jil, Jun

c. Nai rblang nau vay chih J toyh.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt J toyh, he treh du ntrong sõng ndâk jong ntóm bah ntrong kalô, jûr tâm mây ma ntrong tâm dâng, jêh ri gut mô bah chiau n'ho n'hao djêq bah chiau. He mâu chih gru kachoq ôh ta bôk rplay sambüt J toyh."

2. Nti chih rplay sambüt J toyh.

- a. Nti chih rplay sambüt J toyh tâm ntük hõng.
- b. Kon se chih rplay sambüt J toyh ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih rplay sambüt J toyh ma mâng krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

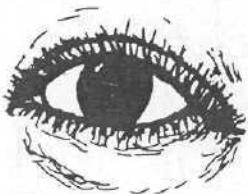
3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

Jun

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe:

Jun sa ja.

măt
Măt

Măt mi N'Guh ngo, muh măt
păng duh. Păng ji kăt. N'Guh
jut muh măt păng.

Kon se pâl luq tâm ngih mi
N'Guh. Mi N'Guh bêch tâm ngih,
măt păng uănh ta ndor kon se
pâl. Kon se tâm lah. N'Guh
ăñ kon se luh pâl tâm duh nar.

măt
ăt

ăt ăt ăt
măt săt jăt

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup măt.

Dăng ji jĕh ri găt chih ta tablă gay ma
tâm pading.

2. Nti kôq rplay ngơi ăt, -t.

măt
ăt

ăt ăt ăt
măt săt jăt

măt
săt
jăt

măt săt jăt
măt săt jăt

u o e
ut ot et
jut jot jet

jut
jot
jet

jut jot jet
tut tot tet
put pot pet

muh, kăt, kăt, jut, jun, tăng, tet, ngot

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh āng lor. Kăp kăl lah
geh năm băt blau uănh.

b. Nau op:

Mbu măt ngo?
 Moh nau ji păng geh?
 Mbu jut muh măt păng?
 Moh nau kon se bū tām ngih?
 Moh nau kon se bū dīng bu mprōh
 khān păng luh?

c. Ntrong prăp uănh:

Muh măt păng duh.
 Mi N'Guh bēch tām ngih.
 Päl tām duh nar.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt g ta tablō.a. Nai chih rplay sambüt g ta tablō pô ac:

---

g
b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay
sambüt g:

gong, gar, glah, gün

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt g.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
g, he chih rplay rvang du đah bah chiau,
 chih ntrong sōng ndák bah ma ntom bah
 ntrong tām nklang gao ntrong tām dāng,
 tual n'hao leo bah chiau.

2. Nti chih rplay sambüt g.a. Nti chih rplay sambüt g tām ntük hōng.b. Kon se chih g ma nglau ti ta chhung.c. Kon se chih g ma māng krayōng tām
 ndrom n'ha rdaih.3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt
mhe:

geh

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
sambüt mhe:

U geh ji.

Va N'Guh hăń uănh mi N'Guh.
 Păng lah: "Moh ndơ ji may?"
 --"Găp ji kăt."
 --"Moh ndơ may sa ?"
 --"Găp mâu tăng ji ngot ôh."
 --"May nhêt dak si leq?"
 --"Găp mâu geh dak si nhêt ôh."

Măt păng luh dak. Va N'Guh jut dak măt păng. Va N'Guh ăń dak si ma mi N'Guh. Păng lah: "Nhêt dak si a᷑. May bêch nhêt dak si a᷑ tâm pe nar."

ut	ot	et
jut	jot	jet
put	pot	pet

NTI UĂNH

1. Nti kôq. rplay ngồi -ă- .

ăt	ăń	ăng
măt	măń	măng

măt
măń
măng

măt	măń	măng
mot	mon	mong
met	men	meng

jut, mut, jăt, ji kăt, ji ngot,
tăng ji, du hăt, pe tăp.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

- a. N'Guh lăp tâm dak.
 Jun lăp tâm dak.
 Kon se tung dak.
 Me N'Guh jut dak măt kon păng.
- b. May nhêt dak si a᷑.
 nhêt
 May nhêt dak duh a᷑.
 He nhêt sa nar a᷑.
 Păng bêch nhêt dak si.

3. Uănh nau nkoch bri. Phung kon se uănh
êng lor.

a. Nau ôp:

Bu nơm lah: "Găp ji kăt"?
 Bu nơm ôp: "Moh ndơ may sa?"
 Bu nơm lah: "Găp mâu tăng ji ngot ôh"?
 Mbu măt luh dak?
 Mbu jut dak măt păng?
 Ndah joq păng daq mi N'Guh bêch
 nh t dak si?

b. Ntrong pr p uănh:

Nh t dak si (3 nt k).
 M t păng luh dak.

c. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ng i t m rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai nti rk ch rplay samb t i, j, g, kot
nau vay t m nau nti ll.

a. Nai chih rplay samb t i ta tabl , ôp
bu n m d i moh, j h ri lah dj q rplay
ng i t m nt t, n m bu ngi, di, si, mih.

J h ri nai  n kon se chih i t m du
ntrong t m ndrom n'ha r daih.

b. Nai nti rk ch j j h ri g t m ban ma
p ng nti rplay samb t i kal  n y leq,
d ng nau t m nt t:

jay, jik, j nh, jur;
g , g m, g ih, g r.

2. Chih nchroh rplay ng i:

i: di, mi, si.
j: ji, ja, jun.
g: geh, g n, goh.

3. Chih nchroh ntrong nau ng i. L i ta
chu l ôh d ng rplay samb t toyh ta b k
ntrong nau ng i, j h ri pu ng leq ta
l ch ntrong nau ng i.

Po geh jun.

Lah  n di.

ba
Ba

U N'Guh geh ba tām sah.

Pāng hān sīt jēh ri uānh mi
N'Guh bēch tām ngih. U N'Guh
lah: "May bah jēh leq?"

--"Bah jēh. Bu ān gāp nhēt
dak si jēh."

--"May dōi sa tāp iār leq?"

--"Gāp māu tāng ji ngot ôh."

--"Lah māu ji ngot, may māu
bah ngān ôh."

ba
Ba
a

a	ah	u
ba	bah	bu
Ba	Bah	Bu

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngōi moh rup ba.
  - a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngōi moh pāng
  - b. Joi rplay ngōi tām ndrom samđūt.
  - c. Uānh rplay ngōi ta tablō. Dōng măt
jēh ri sah chih ta tablō gay ma tām
padīng.
2. Nti kōq rplay ngōi b-, B-.

ba
Ba
a

a	ah	u
ba	bah	bu
Ba	Bah	Bu

ba
bah
bu

Ba
Bah
Bu

ba	bah	Bu
ja	jah	Ju
la	lah	Lu

ba, be, bo, ngot, bu, du, dah, bāng.

3. Uānh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uānh ēng.
- b. Nau ôp:

Moh ndō U N'Guh geh tām sah pāng?
Lah pāng sīt jēh ri moh ndō pāng uānh?
Mi N'Guh lah, pāng bah jēh māu lah è?
U N'Guh mīn pāng bah ngān māu lah māu?
Phām bū u N'Guh māu lah pāng bah ngān?

c. Ntrong prăp uănh:

May bah jēh leq?
Nhêt dak si.
Ji ngot (2 ntük).

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
  - (2) Phung kon se uănh kót nai.
4. Uănh rplay ngoi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt ng ta taălō.
- a. Nai chih rplay sambüt ng ta taălō pô ac:

_____
ng

- b. Nai moh rplay ngoi tâm ntít ma rplay sambüt ng: ang, leng, ngăr, ngo.
  - c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt ng.
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt ng, lor lón he chih rplay sambüt n, (uănh nau vay chih rplay sambüt n tâm nau nti chih mrô 28), jēh ri chih rplay sambüt g, (uănh nau vay chih g tâm nau nti chih mrô 39). Bar rplay sambüt n, g guq ndrel, bu moh păng jēng ng."
2. Nti chih rplay sambüt ng.

- a. Nti chih rplay sambüt ng tâm ntük hǒng.
- b. Kon se chih ng ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih ng ma măng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngoi ma rplay sambüt mhe:

măng

4. Kon se chih ntrong nau ngoi ma rplay sambüt mhe:

Kah măng ngo.

N'Guh jăt va păng hăń luh ti.
 Va păng lah: "Găp tăng bu lah
 geh jun sa ba. Lah may sao,
 may mbōh ma găp, ān găp git."

Jēh ma ri N'Guh hăń păl ta
 leng. Păng sao' pe mlām jun
 nhēt dak. Săt măng, N'Guh lah
 ma va păng: "Găp sao' geh jun
 tăm dak."

--"Ngăń may lah. Moh may mău
 mbōh ma găp?"

--"Jun ri mău sa ba ôh."

i	eh	ong
bi	beh	bong
ngi	ngeh	ngong

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi tăm ntrong (kđt nau tăm ntít 4).
  - a. N'Guh mbōh ma va păng.
     mbōh
     N'Guh mbōh ma mi păng.
     May hăń mbōh bu nhēt.
  - b. Va sao' pe mlām jun.
     sao'
     Mi sao' jun sa ba bu.
     Oh sao' bu nhēt dak toh.
     So he mău sao' ta ngih.
2. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uănh ēng.
  - b. Nau ôp:
     Mbu N'Guh jăt hăń luh?
     Bah ntük N'Guh hăń păl?
     Moh mpa păng sao'?
     Păng hăń mbōh ma bu ro leq?
- c. Ntrong prăp uănh:
     Găp tăng bu lah.
     May mbōh ma găp.
     Săt măng.
     Ngăń may lah.
     Moh may mău mbōh ma găp?
- d. Uănh ndrel.

3. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

Kah òi taø rkēch.

Lah phung kon se hoq nti leq jēh tām 42 ntil nau nti, nai māu doi n'hot nti nau nti mhe ro òh. Nai mra prăp du nar êng gay ma nti rkēch.

1. Nai mra nti rkēch ma phung kon se leq rplay ngói kanōng tām rva n'gong tām ndrom sambüt kon se hoq taq nti jēh.

2. Nai mra nhho ma phung kon se rplay ngói păng hoq chih ndrăp jēh kandai tām n'ha rdaih jēq êng.

3. Nai mra chih ta tablō jēh ri nti ma phung kon se leq ntrong nau ngói tām rva n'gong að.

He mbōh.
He nhēt.
He bēch.
He sað.
He pâl.
He uānh.

Bu mbōh.
Bu nhēt.
Bu bēch.
Bu sað.
Bu pâl.
Bu uānh.

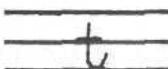
Gâp mbōh.
Gâp nhēt.
Gâp bēch.
Gâp sað.
Gâp pâl.
Gâp uānh.

May mbōh.
May nhēt.
May bēch.
May sað.
May pâl.
May uānh.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt t ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt t ta tablō pô að:

b. Nai moh rplay ngói tām ntít ma rplay sambüt t:

tak, tam, tép, ăt, kít, sút.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt t.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt t, he chih ntóm ta n'gul rva ntrong kalō njür tual tât ta ntrong tām dâng, n'hao kuăt bah ma, jēh ri treh rgăh tǐng ntrong tām nklang."

2. Nti chih rplay sambüt t.

- a. Nti chih rplay sambüt t tām ntük hōng.
- b. Kon se chih t ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih t ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:
ti

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Luh ti.

Ji ngot.

sīm

Sīm

N'Guh luh ti, pāng saō sīm
sa ba. Pāng hān mbōh ma bu.
Pāng veh·ta ngih mi pāng. Mi
pāng māu bēch ôh. Pāng sām
jēh, nhēt dak si jēh, jēh ri
pāng bah ji.

N'Guh mbōh: "Gâp saō sīm
sa ba. Ān may hān uānh."

N'Guh jēh ri mi pāng hān
uānh sīm sa ba. Sīm saō bu,
jēh ri sīm du.

sīm
īm

īm	ām	īm	ām
sīm	sām	tīm	tām

NTI UĀNH

Ê lor ntōm nti mrō 43, nai prăp du nar
ēng gay ma nti rkēch. Nai uānh nau rblang
tām lōch nau nti mrō 42.

1. Nai tām paq ndrom samđüt mhe. Tām ndrom
samđüt phung kon se, nau nti 43 jēng bōk
nau nti tām ndrom samđüt tal bar.
2. Nti rplay ngđi moh rup sīm (kot nau tām
ntīt 2).
  - a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngđi moh pāng
  - b. Joi rplay ngđi tām ndrom samđüt.
  - c. Uānh rplay ngđi ta tađlō.

Dōng ba jēh ri măt chih ta tađlō gay ma
tām padīng.
3. Nti kōq rplay ngđi -m (kot nau tām ntīt 3).

sīm
īm

īm	ām	īm	ām
sīm	sām	tīm	tām

sīm
sām
tīm
tām

sīm	ām	īm	ām
sīt	sāt	tīt	tāt

bu, băt, sīm, bah, ngot, măt, jăt, jīm.

1. Uănh nau nkoch bri (köt nau tâm ntít 5).

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Lah N'Guh hăñ luh ti, moh ndø păng sao?
 Jĕh sao sîm, phâm păng bu?
 Mbu ngih păng veh?
 Mbu ndrel N'Guh hăñ uănh sîm sa ba?
 Bi lah sîm sao bu, phâm păng bu?

c. Ntrong prăp uănh:

Mău bêch ôh.
 Păng bah ji.
 Găp sao sîm.
 Sîm sao bu.

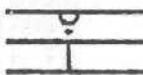
d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh lor.

(2) Phung kon se uănh kót nai.

5. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt I ta tablô.a. Nai chih rplay sambüt I ta tablô pô ad:b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt I:in, ik, ip, jil.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt I.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt I, he treh du ntrong sõng ndâk gleh, ntöm bah ntrong tâm nklang jür tát ta ntrong tâm dâng, ntop gru kachoq ta kalø bôk, jĕh ri he loq ntop chih rplay rvang du đah tâm dâng ta kalø gru kachoq. Rvang du đah năy he moh păng jĕng gru kalăk, mău lah gru kalăk bôk. He chih gru kalăk, ntöm bah kalø bah chiau jür tual klüng tâm dâng jĕh ri tual n'hao bah ma ān tâm ban ma jônăh bah chiau leq."

2. Nti chih rplay sambüt I.a. Nti chih rplay sambüt I tâm ntük hõng.b. Kon se chih rplay sambüt I ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt I ma māng krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

sít4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe: jăt păng sít.

N'Guh ndjöt du mlâm sah tâm
ti păng.

Moh păng geh tâm sah? May
git leq? Mâu ôh. Ăn may uănh.

He saō păng geh bum, geh
tăp sîm, geh dak nhêt, geh luq,
geh ndō pâl.

Tâm leq ndō păng ndjöt geh
ndō păng sa, geh ndō păng pâl.

Păng mâu dơi jăt bu hă̄n
pănh jun ôh. Ăp nar păng pâl
pănh sîm.

Bum	Tum	Hum
Bom	Tom	Hom

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngoi -m.

u	o
um	om
bum	bom

bum
bom

bum	bom
but	bot
bun	bon

Bum	Bom
Tum	Tom
Hum	Hom

hom, hon, sám, săt, tâm tom, bu mom

2. Nti rplay ngoi tâm ntrong (köt nau tâm ntít 4).

- a. Găp ndjöt ndō pâl.
ndjöt
Găp ndjöt ndō sa.
Găp ndjöt dak nhêt.
Găp saō jêh ndō bu ndjöt.

- b. Păng pănh sîm.
pănh
Păng pănh jun tâm ja.
Păng pănh iăr bu.
Găp jăt păng hă̄n pănh sîm.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh āng.
Kăp kôl lah geh nöm băt blau uănh.

b. Nau ɓp:

Moh ndɔ̄ N'Guh ndjöt?
 Moh ndɔ̄ he sa᷑ geh tām sah pǎng?
 Tām leq ndɔ̄ pǎng ndjöt, geh ndɔ̄ sa leq?
 Moh nau pǎng bu᷑ ăp nar?

c. Ntrong prăp uănh:

May git leq?
 Ăn may uănh.
 Geh ndɔ̄ pǎng pâl.
 Jăt bu hăñ păñh jun.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Phung kon se uănh kơt nai.

4. Uănh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt v ta taălō.

- a. Nai chih rplay sambüt v ta taălō pô a᷑:

=====

V

- b. Nai moh rplay ngói tām ntít ma rplay sambüt v: va, vah, vek, vâl.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt v.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt v, he treh bar ntrong sǒng nsing, ntɔm bah ntrong tām nklang jür tât ta ntrong tām dâng, ān bar ntrong nây tām mâp rdjǔm ta ntrong tām dâng."

2. Nti chih rplay sambüt v.

- a. Nti chih rplay sambüt v tām ntük hōng.
- b. Kon se chih v ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih v ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

va

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Po va ji.

na
Na

N'Guh ndjöt du mlâm na.

Păng vay ndjöt na pănh sîm. Va
păng ān jêh na aôr ma păng.

Bu mbôh ma va N'Guh, geh jun
sa ja. N'Guh jêh ri va păng
hăñ uănh. Va N'Guh ndjöt na
hăñ bah năp. Păng mâu saôr jun
tâm ja ôh, tâm dak mâu saôr leq.
Sit ta ngih, N'Guh mbôh ma bu:
"Mâu geh jun ôh. Jun du jêh."

Bu lah: "Na aôr mâu döi pănh
jun ôh. Pănh sîm döi."

na
Na
a

a āp ong
na năp nong
Na Năp Nong

NTI UĂNH

1. Nti ma rplay ngồi moh rup na.
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngồi moh păng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm ndrom samđut.
  - c. Uănh rplay ngồi ta tađlô.
Dõng sîm jêh ri ba chih ta tađlô gay ma
tâm pađing.
2. Nti kôq rplay ngồi n-, N.

na
Na
a

a āp ong
na năp nong
Na Năp Nong

na
năp
nong

Na
Năp
Nong

na năp Nong
da dăp Dong
ja jăp Jong

na
năp
nong

nong iăr
na pănh sîm
nar aôr
ndjöt na
ngo ngăñ
ngih he

Nong iăr.
Na pănh sîm.
Nar aôr.
Ndjöt na.
Ngo ngăñ.
Ngih he.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh ndō N'Guh ndjōt?
 Moh na păng vay ndjōt?
 Moh mpa sa ja?
 Mbu hăñ uănh ndrel ma va N'Guh?
 Mbu ndjōt na hăñ bah năp?
 Ma mbu păng mbōh, lah păng sít
 ta ngih?

c. Ntrong prăp uănh:

Bu mbōh ma va N'Guh.
 Va N'Guh ndjōt na.
 Tâm dak mâu sađ leq.
 Pănh sîm dơi.

d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh lor.

(2) Phung kon se uănh kōt nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt V toyh ta tablō.a. Nai chih rplay sambüt V toyh ta tablō
 pō aō:b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay
 sambüt V toyh: Va, Văng, Veng.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt V
 toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
 sambüt V toyh, he treh bar ntrong sōng
 nsing, ntom bah ntrong kalō jür tát ta
 ntrong tâm dâng ān bēng bar rva ntrong,
 nâm bu chih rplay sambüt V jēq nây leq,
 Biaq lah V jēq dōng kanōng du rva ntrong
 dom.2. Nti chih rplay sambüt V toyh.a. Nti chih rplay sambüt V toyh tâm ntük
 hōng.b. Kon se chih rplay sambüt V toyh ma nglau
 ti ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt V toyh ma māng
 krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

Văng4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay
 sambüt mhe:Văng kah sa.

N'Guh vay veng rpu u păng
hăń ta dak. Rpu pung dak nung.
Tâm măng păng veng rpu sít.

Geh du măng păng ji ngot,
mău geh ndő sa. Păng veh ta
ngih u păng dăń ndő sa.

U N'Guh guq tâm ngih. Păng
guq bêch. Păng ngo măt, păng
mău sao N'Guh lăp tâm ngih.
N'Guh guq ta năp măt păng jêh
ri lah: "Gâp ji ngot ngăń, u
ah."

U păng ăn ma N'Guh pe mlâm
bum. N'Guh ndjôt bum sít ta
ngih.

eng	ung	ong	om
neng	nung	nong	nom
peng	pung	pong	pom

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngơi.

eng	ung	ong	om
neng	nung	nong	nom
peng	pung	pong	pom

Meh	Ma	Măng	Mi	Măń
Neh	Na	Năng	Ni	Năń
Veh	Va	Văng	Vi	Văń

Nung, Măt, Veng, Ne, Veh, Năm, Mon, Nom.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

Mon guq bêch păm ji.
guq
Mon guq bêch tâm ngih.
Mon guq uănh kon sîm.
Guq ta aő mău doi.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Mbah leo N'Guh veng rpu u păng?
Moh dak rpu pung?
Păng veh ta ngih u păng, moh ndő păng
dăń?
Bah ntük u N'Guh guq?
Phâm N'Guh lah ma u păng?
Moh ndő u păng ăn ma N'Guh?

c. Ntrong prăp uănh:

Păm ji ngot.
Păng ngo măt.
Pe mlăm bum.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
(2) Phung kon se uănh kăt nai.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt ng-, t-, y-.

a. Nai chih rplay sambüt ng ta tablō,
đop bu nơm dời moh, jĕh ri lah djĕq rplay
ngói tâm ntít, nâm bu:

ngai, ngăch, ngoch;
tanh, ton, tet;
văch, vít, veng.

Jĕh ri nai ān kon se chih ng du ntrong
tâm ndrom n'ha rdaih.

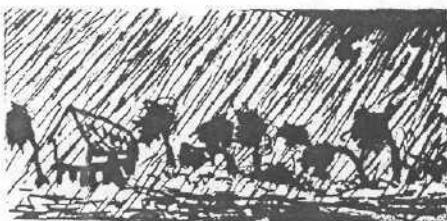
b. Nai nti rkêch t jĕh ri y tâm ban ma
păng nti rplay sambüt ng kalō năy leq.
Nai mra joi rplay ngói tâm ntít ma rplay
sambüt t, jĕh ri y.

2. Chih nchroh rplay ngói:

ng: ngo, ngot, ngăń.
t: ti, toh, tăng.
y: va, veh, veng.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói. Lơi ta
chuēl dăng rplay sambüt toyh lor, jĕh ri
puăng leq ta lăch ntrong.

Va, mi luh ti.
Sít măng ngo.

mih

Mih

Lah mih N'Guh mâu vay hăń
luh ti mâu lah veng rpu ôh.
Păng guq tâń ngih. Oh păng luh
bah dih, mih sa păng, jêh ri
păng ji kăt.

N'Guh ndjôt pâl du mlâm na.
Păng pâl pănh iăr, pănh so tâń
ngih. Me păng lah păng.

Me păng lah: "Mih bah jêh,
gâp mîn. Ăn may luh bah dih,
ih ba ta năp ngih."

mih
ihih i īt īng
mih mi mít mîng
dih di dít dîng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup mih.

Dăng na jêh ri măt chih ta tablă gay mă
tâm pading.

2. Nti kôq rplay ngơi i.

mih
ihih i
mih miīt īn īp īng
mít mîn líp língmít
mîn
líp
língmít mîn líp líng
măt mân lăp lăng
mot mon lop longlín líp líng líh
dín díp dîng dih
tín tip tîng tih

mih, muh, meh, mîn, dîng, bah, dih, jăt.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

N'Guh vay hăń luh ti mâu lah veng rpu
tâm mih leq?
Bah ntük păng guq?
Bi oh N'Guh ndjôt na, moh ndo păng pănh
Mbu lah păng?
Phâm nau mhe N'Guh loq lah?

c. Ntrong prăp uănh:

Oh păng luh bah dih.
Păng ji kăt.
Ndjöt păl du mlâm na.
Mih bah jĕh.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Phung kon se uănh kĕt nai, uănh ndrel mău lah du hĕ-huê.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

L. Uănh rplay sambüt M toyh ta tablō.

- a. Nai chih rplay sambüt M toyh ta tablō pô aо:

- b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay sambüt M toyh: Mhe, Mboh, Muh, Măng.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt M toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt M toyh, lor lón he treh du ntrong sŏng ndâk bah chiau, treh du ntrong sŏng nsing taq bah bök ntrong ndâk bah chiau jür tăt ta ntrong tâm dăng, treh du ntrong sŏng nsing n'hao leo bah ma tăt ta ntrong kalđ năy đĕng, jĕh ri loq treh du ntrong sŏng ndâk năm bu bah chiau saõm năy jür tăt ta ntrong tâm dăng leq. Pô ri he sao năm bu du rplay sambüt V toyh, ntop bar ntrong sŏng jong ndâk chiau ma.

2. Nti chih rplay sambüt M.

- a. Nti chih rplay sambüt M toyh tâm ntük hĕng.
- b. Kon se chih rplay sambüt M toyh ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih rplay sambüt M toyh ma măng krayđong tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngői ma rplay sambüt mhe:

Muh

4. Kon se chih ntrong nau ngői ma rplay sambüt mhe: Muh măt.

Va N'Guh blau ngǎn. Pǎng blau vǎng kít vǎng ka. Pǎng blau bư na pǎnh sǐm pǎnh jun. Pǎng blau bư dǐng kǎm. Lah oh mon pǎng ji kăt, mâu sa᷑ bah, pǎng bław sǎm.

Nar e N'Guh guq pâl bah dih, mih sa pǎng. Nar a᷑ pǎng bêch pám kăt. Bu mbôh ma va pǎng, jêh ri va pǎng hǎn sǎm. Va pǎng ān pǎng nhêt dak si. Tâm pe nar N'Guh bah jêh.

Blau ngǎn va N'Guh.

im	ām	it	ăt
sǐm	sǎm	sít	săt
kǐm	kǎm	kít	kăt

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngơi.

im	ām	in	ăn
sǐm	sǎm	sǐn	sǎn
kǐm	kǎm	kǐn	kăn

bah săt, bah năp, bah dih, dih ri dak
tih ngǎn, ji kăt, pám kăt.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

a. Găp bư dǐng kǎm.
bư
Găp bư na.
Găp bư ngih.
Moh nd᷑ may bư?

b. Pǎng blau leq bư ngih.
blau
Pǎng blau leq bư nd᷑ pâl.
Mâu blau ôh bư dǐng kǎm.
Blau ngǎn may.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh kan va N'Guh blau bư, tơ lah oh mon
pǎng kăt?
Moh kan N'Guh bư nar e?
Moh kan N'Guh bư nar a᷑?
Moh nd᷑ va pǎng ān nhêt?

c. Ntrong prăp uănh:

Pănh sîm pănh jun.
Mâu saō bah.
Bu mboh ma păng.
Tâm pe nar.

d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh.

(2) Phung kon se uănh kơt nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt N toyh ta taălō.

a. Nai chih rplay sambüt N toyh ta taălō
pô aо̄:

b. Nai moh rplay nau ngồi tâm ntít ma rplay
sambüt N toyh: Nam, Neh, Nung, Năng.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt N
toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt N toyh, he treh du ntrong sõng
ndâk, taq bah ntrong kalɔ̄ jür tât ta
ntrong tâm dâng, treh du ntrong sõng
nsing jür leo bah ma, jêh ri loq treh du
ntrong sõng ndâk bah ma ntóm bah ntrong
kalɔ̄ leq, jür tât ta ntrong tâm dâng nâm
bu ntrong ndâk bah chiau. Chih Ăn bêng
leq bar rva ntrong.

2. Nti chih rplay sambüt N toyh.

a. Nti chih rplay sambüt N toyh tâm ntük
hõng.

b. Kon se chih rplay sambüt N toyh ma nglau
ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt N toyh ma māng
krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe;

Na4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay
sambüt mhe:Na he.

rup

Rup

Oh N'Guh ndjöt rup bu ān ma pāng. Pāng māu blau uānh rup ôh. Pāng, ān va pāng uānh.

Va pāng lah: "Tâm rup aō geh du mlām jun guq nhêt dak nung. Bu māu pānh pāng ôh. Bu rong jun ri."

Va N'Guh blau bū rup so, rup sīm, rup rpu. Lah tāng bu lah pāng bū rup, kon se hān uānh.

rup

Rup

ru

u

u o e

ru ro re

rup rong reng

Rup Rong Reng

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngōi moh rup rup.

Dōng mih, pān, chih ta tablō gay ma tām tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngōi r-.

rup

Rup

ru

u o e

ru ro re

rup rong reng

rup

rong

reng

Rup

Rong

Reng

rup rong Reng

bup bong Beng

lup long Leng

---

re, rong, rīng, rup, rpu, ngot, ngih.

---

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ôp:

Moh ndō oh N'Guh ndjōt?
Pāng blau uānh rup leq?
Bi jun ri, bu pānh pāng leq?
Phām bu bū ma jun ri?
Moh rup va N'Guh blau bū?

- c. Ntrong prăp uānh:

Rup rpu.
Jun guq nhêt dak nung.
Kon se hān uānh.

d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh lor.

(2) Phung kon se uănh kót nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt Ng toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt Ng toyh ta tablō pô ad:

Ng

b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt Ng: Ngom, Ngih, Ngăñ ngăñ.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt Ng.
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt Ng toyh, lor lón he chih rplay sambüt N toyh, jêh ri chih ntop g jêq bah ma, yor lah N, guq ndrel ma g jêng Ng. Nâm bu he chih jêh rplay sambüt ng jêq tâm nau nti 44. Biaq lah rplay sambüt N chih bar rva ntrong.

2. Nti chih rplay sambüt Ng.

a. Nti chih rplay sambüt Ng toyh tâm ntük hõng.

b. Kon se chih rplay sambüt Ng toyh ma nglau ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt Ng toyh ma māng krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

Ngo

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe:

Ngo ngăñ.

- "Leq he luh bah dih ro."
- "Moh may ūch ūu?"
- "Va geh du mlām ndō sōk rup.
Păng ūch sōk rup he."
- "Păng sōk rup tām ngih aō,
dōi leq?"
- "Bu māu vay sōk rup tām ngih
ôh, ngo ngǎn. Luh bah dih guq
tām nar sōk rup. May māu blau
sōk rup ôh."
- "Găp ūch me N'Guh guq ta aō.
U N'Guh guq bah ma. Leq kon se
guq bah năp, uănh ta ndō sōk rup
aō."
- "Jēh jēh păng ūu. Va blau
ngǎn."

NTI UĂNH

1. Nti kōq rplay ngđi P, R, B.

Pu	Pom	Pih	Pīng
Ru	Rom	Rih	Rīng
Bu	Bom	Bih	Bīng

Rot, Pot, Bong, Peng, Rep, Băt, Păt, Răm.

2. Nti rplay ngđi tām ntrong.

- a. Moh may ūch ūu?
    ūch
    Moh may ūch nhêt?
    Bu may ūch jăt?
    Găp ūch may ūu dăng kăm.

- b. Păng ūch sōk rup he.
    sōk
    Păng ūch sōk bum he.
    Păng dăń sōk na găp.
    Sōk rup bah dih.
    Kăt sōk jēh ri sōk rup.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh ēng.

NTI CHIH

b. Nau ɔp:

Moh ndɔ̄ va N'Guh geh?
 Mbu rup pǎng ūch sǒk?
 Bu vay sǒk rup tām ngih leq?
 Bah ntük bu vay sǒk rup?
 Bah ntük u N'Guh guq?

c. Ntrong prăp uănh:

Luh bah dih (2 ntük).
 Ngo ngǎn.
 Guq bah năp.
 Jēh jēh pǎng ðu.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
- (2) Phung kon se uănh kót nai.

1. Uănh rplay sambüt Ă toyh ta tablō.

- a. Nai chih rplay sambüt Ă toyh ta tablō
pô aɔ̄:

b. Nai moh rplay ngói tām ntít ma rplay
sambüt Ă toyh:

Ăn, Ăk, Ăp, Ăl.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt Ă toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt Ă toyh, he treh bar ntrong sǒng nsing nkhhah chiau ma taq bah ntrong kalɔ̄ jür tát ta ntrong tām dāng, kalɔ̄ rdjüm, tām dāng nkhhah, jēh ri treh ntrong rkăng ting ntrong treh tām nklang ta vah vang bar ntrong nsing năy. Jēh ri loq ntop gru kalăk ta kalɔ̄ bōk pǎng.

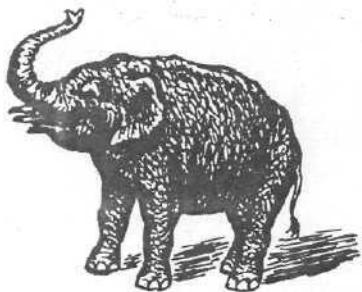
2. Nti chih rplay sambüt Ă.

- a. Nti chih rplay sambüt Ă tām ntük hōng.
- b. Kon se chih rplay sambüt Ă ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih rplay sambüt Ă ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Ăn

- 4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe: Ăn gong ma va.

rveh

Rveh

Nar e gâp saō du mlâm rveh.

Rveh aō guq tâm ja. Gâp hän
mboh ma va gâp ro. Gâp git va
gâp ūch rvăt du mlâm rveh.

Gâp jât va hän uanh rveh.
Rveh aō dăng ngän, päng geh la
jong. Gâp män va ūch rvăt rveh
aō. Gâp ūch ngän leq.

Va än gâp guq ta năp rveh,
jêh ri päng sôk rup.

rveh
veh
eh

eh	ăt	ít
veh	văt	vít
rveh	rvăt	rvít

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngói moh rup rveh.

Dăng rup jêh ri văng chih ta tablă gay ma
tâm pađing.

2. Nti kôq rplay ngói r--.

rveh
veh
eh

eh	ăt
veh	văt
rveh	rvăt

ít
vít
rvít

rveh
rvăt
rvít

rveh	rvăt	rvít
geh	găt	git
ngeh	ngăt	ngít

la, rva, ja, jong, dăng, ūch, rvăt, rvet.

3. Uanh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uanh êng.

b. Nau ôp:

Moh ndō gâp saō nar e?
Bah ntük rveh guq?

Nom nkoch bri aô, lah päng saō rveh, ma
mbu päng hän mboh?

Moh nau päng män va päng mra ðu?

Bah ntük va päng daq nom nây guq gay ma
sôk rup?

c. Ntrong prăp uănh:

Du mlâm rveh (2 ntük)
 Rveh aጀ dăng ngăń.
 Găp ūch ngăń leq.
 Guq ta năp rveh.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambüt m, M, n, N,
ă, Ă.

a. Nai chih rplay sambüt m, M ta taălō,
 ôp bu nōm doi moh, jĕh ri lah djĕq rplay
 ngơi tâm ntít, năm bu:

Măng, Măch, Man;
Nor, Nung, Neh;
Ăt, Ăp, Ăn.

Jĕh ri nai ān kon se chih tâm nsrah m
 jĕq jĕh ri M toyh tâm du ntrong tâm
 ndrom n'ha rdaih.

b. Nai nti rkēch N jĕh ri Ă tâm ban ma
 păng nti rplay sambüt M kalō năy leq.
 Nai mra joi rplay ngơi tâm ntít ma rplay
 sambüt N jĕh ri Ă.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

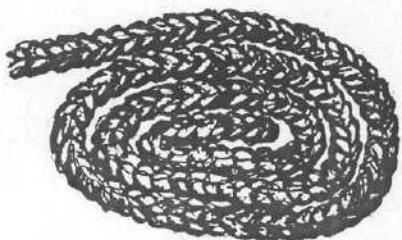
m: măt, măń, me
n: na, nung, neh
ă āt, āp, ān

Nai đaq kon se chih đōng pe ntrong rplay
 ngơi kalō ma rplay sambüt toyh: M, N, Ă.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi, kot nau vay
 ntăm nau nti 46 kōq 3.

Ăp măng he lăp.
Mon, va sít.
Neh he.
Va geh na.

rse
Rse

N'Guh hän ta ngih bu. Päng
üch rvăt rse kât rpu. Saø rse,
päng lah ma bu: "Gâp üch rse
jong," jêh ri bu än ro. Päng
sök rse ndjôt hän sit.

Sít ta ngih, päng lah ma va
päng: "Aø rse rpu may, va."

Va päng geh pe mlâm rpu.
Du mlâm vay rduh bu. Leq pe
mlâm rpu vay hän sa ba bu.

Va N'Guh kât rpu päng ma
rse N'Guh rvăt. Jêh ri va
päng lah ma N'Guh: "Rpu gâp
mâu dñi hän rduh bu ôh. Hän
sa ba bu mâu dñi leq."

Va N'Guh kât rveh päng ma
rse leq. Päng lah: "Rveh
gâp, gâp kât päng ma rse, gâp
mâu än päng hän sa ba bu ôh."

rse
se
e

e   e   uh   uh
se   he   puh   duh
rse   rhe   rpuh   rduh

NTI UĀNH

Nti rplay ngđi moh rup rse.

Dōng rveh jēh ri so chih ta tablō gay
ma tām pađing.

Nti kōq rplay ngđi r ---.

rse	e	e	uh	uh
se	se	he	puh	duh
e	rse	rhe	rpuh	rduh

a	ot	eh
nga	ngot	ngeh
rnga	rngot	rngeh

rnga	rngeh	Rngit
rva	rveh	Rvit
rma	rmeh	Rmit

Rveh, Rpu, Rong, hom, mih, dih, dīng.

1. Nti rplay ngđi tām ntrong.

Rvăt rse kât rpu.

kât

Rvăt rse kât rveh.

Sök rse kât be.

Kât be ma rse.

2. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh êng lor.

Nau nkoch bri ađ geh bar lđop.

b. Nau ôp:

N'Guh hăñ ta ngih bu, moh ndđ păng
úch rvăt?

Bi lah sad rse jong, phâm păng lah?

Mbah leo păng hăñ ndjđt rse?

Dăm âk va N'Guh geh rpu?

Moh nau va N'Guh dōng rse?

c. Uānh ndrel.

5. Uānh rplay ngđi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt r ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt r ta tablō pô ađ:

r

b. Nai moh rplay ngđi tām ntīt ma rplay
sambüt r:

reng, rêt, ral, rup.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt r.

"Tđ lah he chih rplay sambüt r, he
treh du ntrong sōng gleh ndâk ntōm
bah ntrong tām nklang, jūr tāt ta
ntrong tām dāng, jēh ri chih ntop
rvăch nchiăng bah ma ta kalđ."

2. Nti chih rplay sambüt r.

a. Chih rplay sambüt r tām ntük hōng.

b. Chih r ma nglau ti ta chhung.

c. Chih r tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngđi ma rplay sambüt
mhe:

rup

4. Kon se chih ntrong nau ngđi ma rplay
sambüt mhe:

Mon rup.

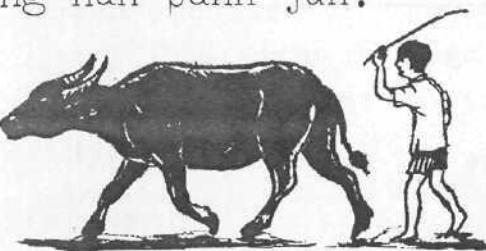
Tâm nar N'Guh rvăt rse kât rpu, nar ri păng ūch rvăt dak si đōng. Păng mâu blau rvăt dak si ôh. Păng lăp tâm ngih bu dă̄n dak si săm mă̄t va păng. Bu ă̄n ma păng ro jêh ri bu lah ma păng: "A᷑̄ dak si ji mă̄t." Păng sôk jêh ri sít ro.

Sít ta ngih, păng ă̄n dak si ma va păng. Va păng uă̄nh rup tâm dak si. Păng lah: "Mâu di ôh dak si may rvăt a᷑̄. Rup a᷑̄ tih. Bu rlă̄m may jêh a᷑̄."

N'Guh rngot ngă̄n, mâu ūch hă̄n rvăt dak si đōng ôh. Păng guq bah nă̄p ngih, uă̄nh va păng bûr rse na.

Va păng lah: "May guq rlu leq? May hă̄n ta dak nung ri đōng, may veng rpu sít. Mă̄ng a᷑̄ ro, lah jêh gâp bûr na a᷑̄, gâp ūch hă̄n pănh jun. May doi jă̄t gâp leq."

N'Guh mâu rngot đōng ôh. Păng hă̄n ro, veng rpu sít. Păng mâu ūch bêch ôh mă̄ng ri. Păng guq rngeh. Păng ūch jă̄t va păng hă̄n pănh jun.

pu	săm	lă̄m	lă̄ng	bă̄ng
rpu	rsăm	rlă̄m	rlă̄ng	rbă̄ng

NTI UANH

Nti rkēch kōq rplay ngđi.

ăm	ăm	ăng	ăng
săm	lăm	lăng	băng
rsăm	rlăm	rlăng	rbăng

rsăm
rlăm
rlăng
rbăng

rse, rngot, rdeng, rmih, rlu, rdu, rpu.

Nti rplay ngđi tâm ntrong (kđt nau tâm ntít 4).

Rvăt dak si dăng.

dăng.

Rvăt bum dăng.

Rvăt rup dăng.

Uănh dăng rup.

Uănh nau nkoch bri (kđt nau tâm ntít 5).

Phung kon se uănh êng lor.

Kah git kđl lah geh nđm băt blau uănh.

Nau ôp (kđt nau tâm ntít 5, b):

Bi tâm nar N'Guh rvăt rse, moh ndđ êng păng loq đch rvăt?

Păng blau rvăt dak si leq?

Păng lăp tâm nghih bu, moh dak si păng dăñ?

Ta ntük va păng năl dak si N'Guh rvăt jêng tih?

Moh ndđ va păng guq bu ta năp nghih?

Bah ntük va păng loq daq N'Guh hăñ?

Bah ntük va păng jaq, păng hăñ tâm măng năy?

Măng năy N'Guh bêch leq?

Uănh ndrel (kđt nau tâm ntít 5, d).

(1) Nai uănh.

(2) Nai uănh lor, phung kon se uănh kđt nai, uănh ndrel mău lah du hơ-huê.

4. Uănh rplay ngđi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt R toyh ta tablă.
- a. Nai chih rplay sambüt R toyh ta tablă pô ad:

- b. Nai moh rplay ngđi tâm ntít ma rplay sambüt R toyh:

Re, Rong, Ral, Ruh.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt R. Nai lah: "Tđ lah he chih rplay sambüt R toyh, he treh du ntrong sòng ndâk ntóm bah ntrong kalđ jûr tât ta ntrong tâm dâng, chih rplay rvang du đah bah tâm rva ntrong kalđ. Jêh ri treh du ntrong nsing taq bah rplay rvang njûr tât ta ntrong tâm dâng.

2. Nti chih rplay sambüt R toyh.

a. Chih rplay sambüt R toyh tâm ntük hõng.

b. Chih rplay sambüt R toyh ma nglau ti ta chhung.

c. Chih R toyh tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngđi ma rplay sambüt mhe:

Ruh

4. Kon se chih ntrong nau ngđi ma rplay sambüt mhe:

Ruh me.

Oh ruh.

mbo

Mbo

Mi N'Guh geh mbo.

Păng mhe tăm mbo.

Păng mău ūch ān rveh bu sa
mbo păng. Păng mău ūch leq,
rpu păng hăń sa mbo bu. Păng
sök rse kât rpu păng.

Nar aօ̄ păng rngot ngăń.
Păng mhe saօ̄ rveh bu sa mbo
păng, leq jēh ndօ̄ păng tăm.
Moh păng ƅư? Păng tăm đōng.

mbo
bo
o

ān	ăt	e	u
băń	păt	he	lu
mbăń	mpăt	mhe	mlu
rbăń	rpăt	rhe	rlu

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngđi moh rup mbo.

- a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngđi moh păng.
- b. Joi rplay ngđi tām ndrom saměüt.
- c. Uānh rplay ngđi ta tablō.

Dōng rse jēh ri bum chih ta tablō gay ma
tām padīng.

2. Nti kđq rplay ngđi.

mbo
bo
o

o	u	e
bo	bu	be
mbo	mbu	mbe

mbo
mbu
mbe

mbo	mbu	mbe
rbo	rbu	rbe

ăń	ăt	e	u
băń	păt	he	lu
mbăń	mpăt	mhe	mlu

mbăń
mpăt
mhe
mlu

mbăń	mpăt	mhe	mlu
rbăń	rpăt	rhe	rlu

rduh, rlăm, măń, mlăm, nhët, guq, rong.

3. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

Gâp mhe tăm bum.

mhe

Gâp mhe rvăt bum.

Gâp mhe rvăt rse dăng.

Rse rvăt jĕh, bum mhe rvăt leq.

4. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ăp:

Moh ndő mi N'Guh geh?

Moh ndő păng mhe tăm?

Păng ūch leq, ān rveh bu sa mbo
păng?

Mău lah rpu păng hăń sa mbo bu?

Moh nau păng rngot nar ad?

Moh nau păng bu dăng?

c. Ntrong prăp uănh:

Tăm mbo jĕh ri bum.

Păng sōk rse.

Păng rngot ngăń.

Moh păng bu?

d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh.

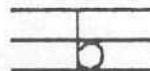
(2) Kon se uănh kĕt nai.

5. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambăut b ta tablă.

a. Nai chih rplay sambăut b ta tablă pô aș:

b. Nai moh rplay ngơi tâm ntăt ma rplay
sambăut b:

ba, bum, be, bon.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambăut b.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambăut
b, he treh du ntrong sōng jong ndăk
ntăm bah ntrong kalăj jür tăt ta ntrong
tâm dăng jĕh ri ntop chih rplay rvang
du dăh bah ma tâm rva ntrong tâm dăng,
tâm ndop ta ntrong sōng ndăk năy.

2. Nti chih rplay sambăut b.

a. Nti chih rplay sambăut b tâm ntăk hăng.

b. Kon se chih rplay sambăut b ma nglau
ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambăut b ma măng
krayăng tâm ndrom n'ha răaih.

3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambăut mhe:

be

4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
sambăut mhe:

Rup be.

Mi N'Guh mhe tăm mbo đōng.
Păng ūch lơi ăn mpa bu hăń sa
mbo păng.

Moh păng mra đư đōng? Păng
mra kăt lơi mpa păng vay rong.
Păng mra ndjōt na pănh mpa sa
mbo păng. Lah saō sīm māu lah
rke sa mbo păng, păng mra pănh.

Lah saō rpu māu lah rveh bu
sa mbo păng, păng mra hăń mbōh
ma bu. Păng māu dōi pănh mpa
bu rong ôh.

ong	ung	a	u
bong	bung	pa	ru
mbong	mbung	mpa	mru

NTI UĂNH

1. Nti kōq rplay ngđi.

ong	ung	a	u
bong	bung	pa	ru
mbong	mbung	mpa	mru

mbong
mbung
mpa
mru

mbong	mbung	mpa
rbong	rbung	rpa

2. Nti rplay ngđi tăm ntrong.

- a. Păng mra sōk rse.
mra
Păng mra ndjōt na.
He mra pănh mpa.
Jēh pănh mpa, he mra sīt.
- b. He kăt lơi mpa he.
lơi
He kăt lơi rveh he.
He sōk lơi mbo he.
Lơi ăn rveh sa mbo.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh ēng. Kăp kōl lah geh
nōm băt blau uănh.
- b. Nau ōp:
Moh ndō mi N'Guh mhe tăm?
Moh nau păng ūch?
Bi păng ndjōt na, moh ndō păng n'gang?
Bi lah saō sīm māu lah rke, phām
păng bău?

c. Ntrong prăp uănh:

Moh păng mra bu dōng?
Păng vay rong.
Hăñ mbōñ ma bu.

d. Uănh ndrel.

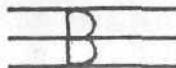
- (1) Nai uănh lor.
- (2) Kon se uănh kót nai.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt B toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt B toyh ta tablō
pô aó:

b, Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay
sambüt B toyh:

Buh, Băng, Băk.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt B toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt B toyh, he treh du ntrong sōng ndâk ntóm bah ntrong kaló jür tát ta ntrong tâm dâng, jéh ri chih bar rplay rvang du éah bah ma, tâm dâng, kaló.

2. Nti chih rplay sambüt B toyh.

- a. Nti chih rplay sambüt B toyh tâm ntük hõng.
- b. Kon se chih rplay sambüt B toyh ma nglau ti ta chhung.
- c. Kon se chih rplay sambüt B toyh ma māng krayōng tâm ndrom n'ha ráih.

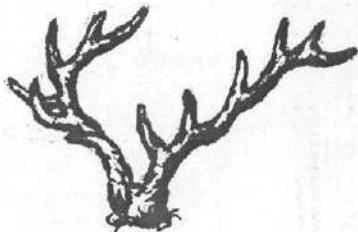
3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Ba

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Ba ke.

nke
Nke

N'Guh jăt mi păng hăñ păñh jun. Nar e geh jun sa ba, sa mbo mi păng. Nar aø mi N'Guh mra ūch păñh jun ri, lah jun hăñ sa ðöng ndø păng.

Mi N'Guh lah: "May guq tm ntu aø ndjt na. Li ta bu nteh.h. Lah saø jun may mboø ma gp, n gp git."

N'Guh lah: "Gp saø jun jh, ri ro nke păng."

Mi păng sk na păñh ro.

nke
ke
e

e	ah	p
ke	kah	kp
nke	nkah	nkp

NTI UNH

1. Nti ma rplay ngi moh rup nke.
  - a. Nti ma rup jh ri ma rplay ngi moh png.
  - b. Joi rplay ngi tm ndrom samut.
  - c. Unh rplay ngi ta ta l .

Dng mbo jh ri rse chih ta ta l  gay ma tm pa ing.
2. Nti kq rplay ngi.

nke
ke
e

e	ah	p
ke	kah	kp
nke	nkah	nkp

nke
nkah
nkp

u	uh	u	ung
du	duh	tu	tung
ndu	nduh	ntu	ntung

ndu
nduh
ntu
ntung

ndu	nduh	nke
rdu	rduh	rke

blau, mpa, mbo, rup, rl m, rngot, rveh,
nti, nteh.

3. Unh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se unh ng.

b. Nau Ӧp:

Mbu N'Guh jăt?
 Moh mpa sa mbo, sa ba nar e?
 Bah ntük mi N'Guh daq N'Guh guq?
 Moh ndō N'Guh sao mpōl tām jun?

c. Ntrong prăp uănh:

Nar e.
 Ndjōt na.
 Lói ta bu' nteh ôh.
 Sök na pănh ro.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Kon se uănh kót nai.

4. Uănh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkéch rplay sambüt b, B, p, P.

a. Nai chih rplay sambüt b, B ta tablō,
 Ӧp bu nōm dōi moh, jēh ri lah djēq
 rplay ngói tām ntít, nām bu:

bu, bah, bum, bēng

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
b jēq jēh ri B toyh tām du ntrong tām
 ndrom n'ha rdaih.

b. Nai nti rkéch p, P, tām ban ma păng
 nti rplay sambüt b, B kalō nāy leq,
 dōng rplay ngói tām ntít:

pu, pah, pít, păn

2. Chih nchroh rplay ngói.

b: bu, bah, băng
p: pu, pah, păng

Jēh ri nai daq kon se chih dōng bar
 ntrong rplay ngói kalō ma rplay sambüt
 toyh: B, P.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Bu sa bum.

Păn tăp.

Mi N'Guh, N'Guh kât' jun ma rse jêh ri tung hän sit. N'Guh lah: "He sit rdeng jun aø tám ndeh bu leq?"

--"Mâu ôh. Gáp git mra geh du mlâm rveh hän ta aø. He dän ma nöm rveh ri rdeng jun he aø sit ta ngih."

--"Bi nke jun aø, moh he bú?"

--"Lah bu ūch rvăt, he än."

N'Guh rngot ngän. Păng nöm ūch leq ma nke jun ri. Mi păng lah: "Lơi ta may rngot ôh. He mra geh nke jun êng đöng."

Mhe bú.	Blau pănh.	Ndjôt loi.
Mra bú.	Dói ndjôt.	Rdeng loi.
Sök loi.	Üch đöng.	Guq ta aø.
Kât loi.	Nhêt đöng.	Guq bêch.

NTI UĂNH

1. Nti rkêch rplay ngồi taq nti jêh.

mhe	sök
mhe	kât
mhe	pănh
mhe	ndjôt

mra	sök
mra	kât
mra	pănh
mra	ndjôt

üch	sök
üch	kât
üch	pănh
üch	ndjôt

blau	sök
blau	kât
blau	pănh
blau	ndjôt

2. Nti rplay ngồi tám ntrong.

a. Gáp nöm mâu blau.
nöm

May nöm mâu bú.
Păng nöm mâu doi.
Nöm rpu blau bú rup.

b. Rdeng ma ndeh êng.

êng
Rdeng ma rveh êng.
Guq tám ngih êng.
Sít ta ngih nöm.
Ndeh êng mra rdeng.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng. Káp kôl lah geh nöm bắt blau uănh.

b. Nau ôp:

Moh kan N'Guh ndrel ma mi păng bu?
 Moh mpa mi N'Guh lah mra hăñ ta ad?
 Phâm nau N'Guh ôp mi păng you nke
 jun này?
 Moh yor N'Guh rngot ngăñ?

c. Ntrong prăp uăñh:

Tung hăñ sít.
 Du mlâm rveh.
 Moh he bu.
 Lői ta may rngot ôh.

d. Uăñh ndrel.

- (1) Nai uăñh lor.
- (2) Kon se uăñh kđt nai.

e. Uăñh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút r, R.

Nai chih rplay sambút r, R ta tablô, ôp
 bu nôm đói moh, jêh ri lah djêq rplay ngơi
 tâm ntít, nâm bu:

rveh, rse, rngot, rduh

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah r
 jêq jêh ri R toyh tâm du ntrong tâm ndrom
 n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

rpu, rbăñ, rvăt, rngot

Jêh ri nai daq kon se chih dĕng rplay
 ngơi ađ ma rplay sambút R toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Pe rbăñ.

Rvăt rse.

kăch
Kăch

N'Guh jēh ri mi
păng guq uănh bu
kăch ba. Jēh kăch bu sít,
rdeng ba ma rveh.

Mi N'Guh hăń lah ma nōm
rveh: "Gâp mhe pănh du mlâm
jun aő. Dăń ma may rdeng jun
aő sít ta ngih."

--"Dơi leq. Bi nke jun aő,
may mra tăch leq?"

--"Tăch leq, lah geh nōm ūch
rvăt. Bi ba may leq jēh kăch?

--"Kăch leq jēh."

kăch
ăch

ăch	ăch	ăch	ăch
kăch	tăch	dăch	năch

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup kăch.
  - a. Nti ma rup jēh ri ma rplay ngồi moh păng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm ndrom samăut.
  - c. Uănh rplay ngồi ta tablō.
Dăng nke jēh ri rveh chih ta tablō gay
ma tâm padăing.
2. Nti kăq rplay ngồi.

kăch
ăch

ăch	ăch	ăch	ăch
kăch	tăch	dăch	năch

kăch
tăch
dăch
năch

kăch	tăch	dăch	năch
kăm	tăm	dăm	năm
kah	tah	dah	nah

dih, duh, rduh, ntu, nteh, sōk, rong.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uănh êng.
  - b. Nau ôp:

Mbu N'Guh ndrel ma mi păng guq uănh?
Jēh kăch moh bu bu?
Phâm nau mi N'Guh dăń ma nōm rveh?
Nōm rveh dôi rdeng jun sít leq?

NTI CHIH

c. Ntrong prăp uănh:

Rdeng ba ma rveh.
 May mra tăch leq?
 Lah geh nōm ūch rvăt.
 Kăch leq jĕh.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Kon se uănh kót nai.

4. Uănh rplay ngói tm rva n'gong.

1. Nai chih rk ch rplay samb t m, M.

Nai chih m, M ta ta l ,  p bu n m
 d i moh, j h ri lah dj q rplay ng i
 t m nt t, n m bu:

mbo, mbung, mhe, mra

J h ri nai  n kon se chih t m nsrah
m j q j h ri M toyh t m du ntrong t m
 ndr m n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ng i.

mpa, mbung, mhe, mra

J h ri nai  aq kon se chih d ng rplay
 ng i a  ma rplay samb t M toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ng i.

Mhe t m mbo.

Rdeng mpa.

Nơm rveh jêh ri mi N'Guh guq nkoch bri.

Geh bu năch ūch sōk rup rveh tām bri. Păng loi ndeh, hăñ tăt ta rveh, jêh ri sōk rup. Păng sōk rup rveh guq sa mpa.

N'Guh lah ma nơm rveh: "Rveh may vay rduh bu leq?"

--"Mâu ôh. Lah tăng nteh so mâu lah mpa êng êng păng rduh leq. Bu sōk rup păng, mâu leq păng rduh. Lah păng ūch rduh bu, gâp mra kât loi ma rse."

Jêh ri bu năch saø jun mi N'Guh pănh, păng dăñ rvăt nke. Mi N'Guh koh nke jun än ma bu năch. Nơm rveh jêh ri mi N'Guh hăñ đōng sít tăt ta ngih mi N'Guh.

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi.

ăch	och	uch
tăch	toch	tuch

tăch
toch
tuch

tăch	toch	tuch
kăch	koch	kuch
nkăch	nkoch	nkuch

2. Nti rplay ngồi tām ntrong.

a. Hăñ tăt ta ntu.

tăt

Hăñ tăt ta leng.

Sít tăt ta ngh.

Tăt măng he bêch.

Nar kăch ba dăch tăt.

b. Tām bri bu năch geh rmih.

bri

Tām bri bu năch geh ndeh.

Tām bri Bu Nong geh rveh.

He guq nkoch bri.

Bri mih.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh mi N'Guh ndrel ma nơm rveh bư?

Mbu ūch sōk rup rveh?

Moh rveh bư dăl bu sōk rup păng?

Moh ndđ bu năch rvăt?

c. Ntrong prăp uănh:

Guq nkoch bri.
Tăng nteh so.
Kăt lăi ma rse.
Koh nke jun.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh lor.
- (2) Kon se uănh kăt nai.

NTI CHIH

1. Nai chih rkĕch rplay sambüt n, N.

Nai chih n, N ta tablō, ɒp bu nơm doi
moh, jĕh ri lah djĕq rplay ngồi tâm ntĭt,
nâm bu:

ntu, nteh, njing, nke

Jĕh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
n jĕq jĕh ri N toyh tâm du ntrong tâm
ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

nti, nde, nke, njing

Jĕh ri nai đaq kon se chih đống rplay
ngồi áo ma rplay sambüt N toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

U nke.

Kon rke.

Rdeng ma nde.

Bu ur tuch ba. Tâm ngih
N'Guh geh bu ur luh tuch. Me
N'Guh hăń luh jêh, u N'Guh mra
hăń luh leq.

Oh N'Guh mâu blau tuch ôh.
Păng guq pâl êng păng. Păng
guq pâl dăch ta me păng nōm.
Păng nkoch bri ma nur păng guq
tuch.

Me păng lah păng, ān nur
păng nti păng tuch. Oh N'Guh
nti tuch tât blau ro.

ur	ur	ur
nur	tur	jur

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup ur.
Dõng kăch jêh ri rup chih ta tablō gay ma
tâm paăing.
2. Nti kôq rplay ngồi.

ur	ur	ur
nur	tur	jur

nur	tur	jur
nun	tun	jun
nuh	tuh	juh

Tur ti, Tuch tăm, Rse tăch, Tăng ntéh,
Guq rlu, Oh nur, Ndjöt ndeh, Neh ntu.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uănh êng.
  - b. Nau ôp:
Mbu tuch ba?
Tâm ngih N'Guh, mbu hoq lăń luh jêh,
mbu mra loq luh dõng?
Bah ntük oh N'Guh guq pâl?
Ma mbu păng nkoch bri?
- c. Ntrong prăp uănh:
Mâu blau tuch ôh.
Guq pâl êng păng.
Nkoch bri ma nur păng.
Nti păng tuch.
- d. Uănh ndrel.
  - (1) Nai uănh lor.
  - (2) Kon se uănh kơt nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt ch ta tablō.
  - a. Nai chih rplay sambüt ch ta tablō pō ad:

ch

- b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma ch:
dăch, kăch, nkoch, tuch
  - c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt ch.
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt ch, lor lōn he chih rvang du đah bah chiau jēh ri chih rplay sambüt h. Bar rplay sambüt c, h guq ndrel bu moh păng jēng ch." (Uānh nau vay chih c tâm nau nti chih mrō 4, jēh ri nau vay chih h tâm nau nti chih mrō 14).

2. Nti chih rplay sambüt ch.
  - a. Nai chih ch tâm ntük hōng.
  - b. Kon se chih ma nglau ti ta chhung.
  - c. Kon se chih ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.
3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:
nkoch
4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt mhe:
Bu năch nkoch.

Du huê bu năch lăp ngih mi N'Guh. N'Guh guq tâm jrô, tăng nteh bu năch lăp ngih, păng hăñ nkoch bri ma bu năch pa gah.

N'Guh lah ma bu năch: "Mi gâp hăñ tăch ndø. Bu ur tâm ngih aø leq hăñ luh tuch. Dăñ ma may guq ta aø tât mi gâp sít."

Tât măñg, mi N'Guh sít, lăp tâm ngih păng nóm, saø du huê bu năch guq bêch tâm ngih. Jêh ri mi N'Guh guq nkoch bri ma bu năch.

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngđoi.

ur	ut	ung
jur	jut	jung
pur	put	pung
kur	kut	kung

uch
juch
puch
kuch

Nti tât blau, Nkoch bri, Guq êng, Sít
ngih nóm, Tăch lơi.

2. Nti rplay ngđoi tâm ntrong.

- a. Du huê bu năch lăp ngih.

huê
Du huê bu ur kăch ba.
Guq nti êng du huê păng.

- b. Bu ur guq tâm jrô.

jrô
Bu ur bêch tâm jrô.
Kon se lăp pa jrô.
Lăp pa gah, luh pa jrô.

3. Uănh nau nkoch bri.

Phung kon se uănh êng.

- a. Nau ôp:

Mbu ngih bu năch lăp?
Bah ntük N'Guh guq?
Bi lah păng tăng bu năch lăp ngih,
phâm păng bu?
Bah ntük bu ur tâm ngih nây hăñ jêh?
Dah joq mi N'Guh sít?

b. Ntrong prăp uănh:

Jêh ri mi N'Guh guq nkoch bri
ma bu năch.

Bu ur tâm ngih ađ leq hăñ luh
tuch.

Du huê bu năch lăp tâm ngih mi
N'Guh.

c. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh.

(2) Kon se uănh kđt nai.

Uănh ndrel mâu lah du hő-huê.

Nai sâm nti phung kon se uănh băbđ
tát khân păng đoi uănh di nâm bu nau
vay ngđi, jêh ri ān bâr ngđi ntoi rah
vah.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút ch.

a. Nai chih ch ta tablō, ôp bu nơm đoi
moh, jêh ri lah djêq rplay ngđi tâm
ntít, nâm bu:

kăch, ngăch, tuch, nkoch

Nai ān kon se chih ch du ntrong tâm
ndrom n'ha rdaih.

b. Chih nchroh rplay ngđi ma rplay sambút
ch.

kăch, ngăch, tuch

2. Nai chih rkêch d, D, p, P.

a. Nai chih d, D ta tablō, ôp bu nơm đoi
moh, jêh ri lah djêq rplay ngđi tâm ntít,
nâm bu tâm dâng ađ.

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah d
jêq jêh ri D toyh tâm du ntrong tâm
ndrom n'ha rdaih.

b. Nai nti rkêch p, P tâm ban ma păng nti
d, D kalđ nây leq.

3. Chih nchroh rplay ngđi.

d: dăch, dih, du

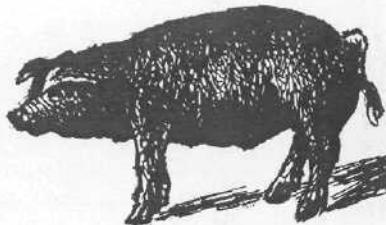
p: păch, pih, put

Jêh ri nai daq kon se chih dăng bar
ntrong rplay ngđi kalđ ma rplay sambút
toyh: D, P.

4. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Dăch ta păng.   Păng tuch ba.

sür
Sür

Ur va N'Guh än sür sa mpa.
Păng vay än sür sa mbo.

Géh du niar du huê bu năch
hăñ tât ta ngih va N'Guh dăñ
rvăt sür. Va N'Guh mâu tăch
sür ma păng; ôh. Păng nōm mra
üch sa sür iri.

Ur păng gguq tâm jrô, păng
tăng bu năclh dăñ rvăt sür, păng
luh bah dih jêh ri lah: "Sür
gâp mâu geh tăch ôh."

sür
ür

ür	ür	ür
sür	tür	jür
sur	tur	jur

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup sür.
  - a. Nti ma rup jêh ri ma rplay ngồi moh păng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm ndrom sambüt.
  - c. Uănh rplay ngồi ta tablă.

Dăng ur jêh ri nke chih ta tablă gay ma
tâm paăing.

2. Nti kôq rplay ngồi.

sür ür	ür sür sur	ür tür tur	sür tür jür	sür tür jür sur tur jur
-----------	------------------	------------------	-------------------	----------------------------

bür, nur, ntur, njür, ur, dür, kur, kür.

3. Uănh nau nkoch bri.
Phung kon se uănh êng.

- a. Nau ôp:

Moh ndo ur va N'Guh än sür sa?
Moh nau bu năch üch hăñ ta ngih va N'Guh?
Moh yor va N'Guh mâu üch tăch sür?
Bah ntük ur păng luh?

- b. Ntrong prăp uănh:

Ăn sür sa mbo.
Du huê bu năch.
Guq tâm jrô.
Păng tăng bu năch.

- c. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh.
(2) Kon se uănh kđt nai.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt T toyh ta tablō.

- a. Nai chih rplay sambüt T toyh ta tablō
pô ad:

b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay
sambüt T toyh:

Tung, Tak, Tuh, Tam.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt T.
Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
T toyh, he treh du ntrong sōng ndâk,
bêng bar rva ntrong, jêh ri treh rgän
ting ntrong kalđ.

2. Nti chih rplay sambüt T toyh.

- a. Nti chih rplay sambüt T toyh tâm ntük
hōng.
b. Kon se chih rplay sambüt T toyh ma
nglau ti ta chhung.
c. Kon se chih rplay sambüt T toyh ma
mâng krayōng tâm ndrom n'ha râaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe

Tung

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay
sambüt mhe:

Tung gong me.

Nkoch Bri
Rpai Rlām Du Huē Bu Ur.

Geh du nar du huē bu ur hǎn tǎch rpai ma rdăch. Rpai lah ma păng: "Hơi u, nar a᷑n u hǎn tǎch gâp ma rdăch. Lah u ūch rpu sōk rpu, lah ūch sūr sōk sūr, lah ūch gong sōk gong, uănh dah nd᷑ u ūch." Jēh ri du huē bu ur ri hǎn ro.

Tât dăch ta ngih rdăch, rpai lah ma bu ur: "Hơi u, gâp hǎn lăp pa jrō, u lăp pa gah. Gâp hǎn mbōh rdăch ān păng hǎn nkoch bri ma u pa gah."

Rpai hǎn lăp pa jrō ro. Tât ta rdăch, rpai lah: "Hơi rdăch,

nar a᷑ gâp hǎn ta a᷑, gâp ūch tǎch u gâp ma may. May ūch rvăt leq?"

Rdăch lah: "Moh nd᷑ may ūch?"

Rpai lah: "Gâp ūch tăp iăr jēh ri du mlām be. Lah may ūch rvăt, may ān nd᷑ ma gâp ro."

Rdăch ān ma rpai tăp iăr jēh ri du mlām be. Jēh ri rpai hǎn du ro.

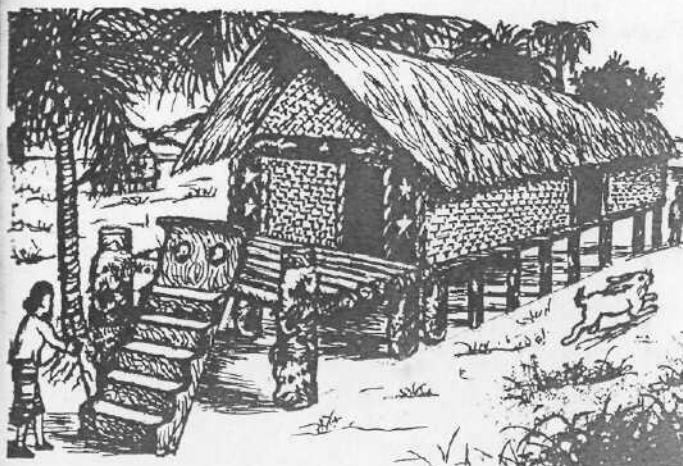
Jēh ma ri rdăch hǎn pa gah ūch nkoch bri ma u rpai. Păng lah: "Moh u ūch hǎn ta a᷑?"

Bu ur lah: "Gâp hǎn tǎch rpai ma rdăch. May ūch leq? Lah may ūch, uănh dah may ān. Lah ān rpu, sūr, māu lah gong, gâp ūch leq."

Rđăch lah: "Mâu ôh. Rpai tăch jêh u ma gâp. Păng ūch ma tăp iăr jêh ri be. Gâp ăn jêh ma păng. Păng sôk jêh ri hăń du jêh."

Bu ur lah: "Tih ngăń gâp a᷑, rpai rlăm a᷑."

Rpai ri blau ngăń. Păng sôk tăp iăr jêh ri be, păng rlăm bu êng dōng, jêh ri păng dōi geh gong jêh ri rpu.

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngoi tăm ntrong.
Nai chih bar rplay ngoi mhe:
rpai jêh ri hadăch. Nâm bu ntít:

Rpai lah ma hadăch.

Hadăch tăng nau rpai.

Hoi hadăch

Hoi

Hoi rpai

Hoi u.

2. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng lor.
Nau nkoch bri a᷑ geh pe lăp.

- b. Nau ôp:

Ma mbu bu tăch rpai?

Moh ndo rpai daq u păng sôk?

Tât dăch ngih hadăch, phâm rpai lah ma u păng?

Tât ta ngih hadăch, bah trong rpai lăp?

Moh ndo rpai ūch sôk?

Rpai năy, jêh păng sôk ndo hadăch, păng guq nkoch bri leq?

Phâm nau u lah, păng ūch hăń ta ngih hadăch?

Moh yor hadăch mâu ūch rvăt rpai?

Phâm bu bu ur năy lah păng nōm jēng tih ngăń?

Moh nau rpai dōng tăp iăr jêh ri be?

- c. Uănh ndrel.

NTI CHIH

1. Nti rkêch rplay sambüt T, L, K.
2. Chih nchroh: Tăch, Tih, Lăp, Leng, Kah, Kon.

Tăch long.   Lăp pa gah.   Kah du măng.

Bu ur guq nkoch bri tâm jrô.
Me N'Guh ngơi ngăch ngän. Päng
luh bah dih ngih. Kon bu ur
päng tǐng koi päng, jür tâm neh.

Me N'Guh sōk mbo ndjôt tâm
ti. Du huê kon päng sōk mbo
leq ăn sür sa. Päng lah ma mi
päng: "Lơi ta may tăch sür ao
ma bu."

dơi
lơi
hơi
ơi

ơi ơi ơi ơi
dơi koi ngơi mbơi

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngơi.

dơi
lơi
hơi
ơi

ơi ơi ơi ơi
dơi koi ngơi mbơi

dơi
koi
ngơi
mbơi

dơi koi ngơi mbơi
di ki ngi mbi
dűr kűr ngűr mbűr

koi, lơi, jür, rup, nur, sür, tuch,
ngăch, ngơi.

2. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.
b. Nau ồp:

Bah ntük bu ur guq nkoch bri?
Mbu ngơi ngăch ngän?
Bi lah päng jür tâm neh, mbu tǐng koi
päng?
Moh ndöf me N'Guh ndjôt tâm ti?
Bi kon päng, moh päng bư?

- c. Ntrong prăp uănh:

Guq nkoch bri.
Ngơi ngăch ngän.
Luh bah dih ngih.
Du huê kon päng.
Lơi ta may tăch.

d. Uănh ndrel.

(1) Nai uănh lor.

(2) Nai uănh lor, phung kon se
uănh kơt nai.

3. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt H toyh ta tablō.

Nai chih rplay sambüt H toyh ta tablō
pô aօ:

Nai rblang nau vay chih rplay sambüt H.

Nai lah: "Tօ' lah he chih rplay sambüt
H toyh, he treh bar ntrong sօng ndāk
taq bah ntrong kalօ' jǚr tǚt ta ntrong
tâm dǚng. Jጀh ri treh rgǎn vah vang
bar ntrong ndāk, treh tǐng ntrong tâm
nklang."

2. Nti chih rplay sambüt H toyh.

Kon se chih rplay sambüt H toyh, tâm
ntጀk hጀng, ta chhung, jጀh ri tâm ndrom
n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt
mhe:

He

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay
sambüt mhe:

He hǎn luh ti.

H'Rơi guq tâm ngih N'Guh.
 Păng jēng ruh N'Guh, me êng êng.
 H'Rơi jēh ri leq bu ur êng tâm
 ngih vay jăt koi Me N'Guh. Ăp
 nar, lah Me N'Guh luh tuch ba,
 tâm mbo, văng ka, H'Rơi hăñ leq.

Păng jēng du huê bu ur blau
 ngăñ. Leq ndơ Me N'Guh nti ma
 păng, păng ngăch git.

Me N'Guh dăng ngói ngăñ. Ăp
 nar păng ngói mro, nti lah oh
 kon păng nōm. Tâm nar tuch,
 păng ăn H'Rơi luh tuch. Tât
 nar kăch ba, păng nti H'Rơi
 kăch ba leq.

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngói tâm ntrong.

- a. H'Rơi guq tâm ngih.
 H'Rơi
 H'Rơi guq tâm jrô.
 H'Rơi tâm mbo.
 Blau ngăñ H'Rơi.
- b. H'Rơi jēng ruh N'Guh.
 jēng
 H'Rơi jēng bu ur.
 N'Guh jēng oh H'Rơi.
 Năm e ba mâu jēng ôh.

2. Uănh nau nkoch bri.

Phung kon se uănh êng. Kăp kơl lah geh
 nōm băt blau uănh.

a. Nau ôp:

Mbu ngih H'Rơi guq?
 Mbu H'Rơi jēng?
 H'Rơi jēh ri leq bu ur tâm ngih năñ,
 mbu khăñ păng vay jăt?
 Mbu vay dăng ngói?
 Tât nar kăch ba, moh nau me păng bư
 ma H'Rơi?

b. Ntrong prăp uănh:

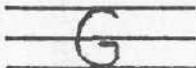
Me êng êng.
 Văng ka.
 Păng ngăch git.
 Dăng ngói ngăñ.
 Oh kon păng nōm.
 Tât nar kăch ba.

c. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
- (2) Kon se uănh kơt nai.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambút G toyh ta tablō.
  - a. Nai chih rplay sambút G toyh ta tablō pô aô:

- b. Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay sambút G toyh:

Goh, Gong, Guq, Gak

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambút G toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambút G toyh, he chih rplay rvang du dah bah chiau ăñ hui bêng bar rva ntrong jĕh ri treh ntop ntrong sŏng rkăng ta n'gul rva ntrong ntóm bah chiõng tâm dâng leo bah chiau.

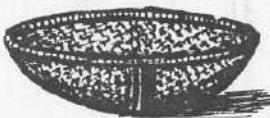
2. Nti chih rplay sambút G toyh.
  - a. Nti chih rplay sambút G toyh tâm ntük hõng.
  - b. Kon se chih rplay sambút G toyh ma nglau ti ta chhung.
  - c. Kon se chih rplay sambút G toyh ma măng krayõng tâm ndrom n'ha rđaih.
3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambút mhe:

Git

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambút mhe:

Git rbăng.

nřr
Nřr

Me N'Guh ndjöt nřr hän lăp
tâm dak. Păng gřr ma nřr. Leq
bu ur tâm ngih păng, hän gřr
tâm dak leq.

H'Röi dơi geh ka lor. Păng
ăn ka tâm sah jêh ri gřr đõng.
Bu ur êng geh ka bah kři.

Geh sřm pär tât ta sah H'Röi
řuch sa ka. Du huê kon se guq
êng dăch ta sah, loi ăn sřm sa
ka. Sřm pär du.

nřr
řr

řr ăr or ur
nřr năr nor nur

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup nřr.
Dõng sřr jêh ri nke chih ta tablô gay ma
tâm padřing.
2. Nti kôq rplay ngồi řr, -řr.

nřr
řr

řr řr řr
nřr gřr vřr

nřr
gřr
vřr

řr ăr or ur
nřr năr nor nur

nřr
năr
nor
nur

nřr năr nor nur
břr băr bor bur
lřr lăr lor lur

lor, por, pär, hăr, gřr, jřr, ngăch, năch

3. Uănh nau nkoch bri.
Phung kon se uănh êng.
- a. Nau  p:

Moh ndř me N'Guh ndjöt?
Maq ndř păng gřr?
Mbu dơi geh ka lor?
Bi jêh păng ăn ka tâm sah, moh păng đõng?
Moh mpa ūch sa ka?

b. Ntrong prăp uănh:

Lăp tām dak.
Leq bu ur tām ngih păng.
Geh ka bah kōi.
Du huē kon se.
Sīm păr du.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh.
- (2) Nai uănh lor, kon se uănh kōt nai.

4. Uănh rplay ngđoi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt đi ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt đi ta tablō pô ađ:

đi

b. Nai moh rplay ngđoi tām ntít ma rplay sambüt đi:

đoi, lđoi, hđoi, ngđoi.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt đi.

Nai lah: "Tơ lah he chih đi, lor lōn he chih rplay sambüt đi jēh rintop/rvăch nchiăng kalđ, nây jēng đi, jēh ma nây he loq chih rplay sambüt đi jēq bah ma đi, pô nây păng jēng đi.

2. Nti chih rplay ngđoi đi.

a. Nti chih rplay ngđoi đi tām ntük hōng.

b. Kon se chih rplay sambüt đi ma nglau ti ta chhung.

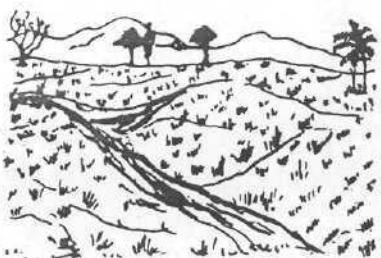
c. Kon se chih rplay sambüt đi ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngđoi, dōng rplay sambüt mhe:

đoi

4. Kon se chih ntrong nau ngđoi ma rplay sambüt mhe:

He đoi.

mir

Mir

N'Guh hăń ta mir. Păng hăń
êng du huē păng. Păng tăng bu
lah geh sűr bu sa mbo păng tâm
mir.

Tât ta mir păng sa᷑r mâu jêng
sűr ôh sa mbo, rke sa mbo. Păng
pănh ro rke ma na.

Lor păng sít, păng sa᷑r bu ur
gîr ka ma nîr. Păng mboh: "Gâp
mhe pănh rke sa mbo tâm mir he
nom."

mir
ir

ir	ir	ir
mir	hir	mpir
mir	hir	mpir

NTI UĂNH

1. Nti ma rplay ngơi moh rup mir.
Dăng nîr jêh ri sîm chih ta tablô gay ma
tâm pađing.
2. Nti kôq rplay ngơi ir.

mir
ir

ir	ir	ir
mir	hir	mpir

mir
hir
mpir

mir	hir	mpir
mîr	hîr	mpîr
mûr	hûr	mpûr
mur	hur	mpur

bir, mbîr, gîr, ji, hir, tăp dîr, vîr vît

3. Uănh nau nkoch bri.
Phung kon se uănh êng.

a. Nau ôp:

Mbah N'Guh hăń?
Mbu ndrel păng hăń?
Bi păng tăng bu lah, moh mpa sa mbo
tâm mir?
Bi lah păng hăń tât ta mir, păng sa᷑r
sűr ngăń leq?
Lor ma păng hăń sít, moh păng bu?
Mbu păng sa᷑r tâm dak?

b. Ntrong prăp uănh:

Păng tăng bu lah.
Rke sa mbo.
Păng ji hir dak ngăń
Gîr ka ma nîr.

d. Uănh ndrel.

- (1) Nai uănh, ntím ta ntrong dôl uănh.
- (2) Nai uănh lor, kon se uănh kót nai.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch H, G, K.

a. Nai chih h, H ta tablô, ôp bu nöm döi moh, jêh ri lah djêq rplay ngơi tâm ntít, nâm bu tâm dâng ad.

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah h jêq jêh ri H toyh tâm du ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

b. Nai nti rkêch g, G, jêh ri ng, Ng, tâm ban ma păng nti h, H kalđ nây leq.

2. Chih nchroh rplay ngđi:

h: hởi, hở, hoch.

g: hởi, hở, geh.

ng: ngđi, ngo, ngăch.

3. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Hăń bah kƠi.

Ngăch ngăń.

Geh jun, geh rke.

Âk bu ur hăń gîr. N'Guh jêh ri mi păng hăń ta mir. Mi N'Guh hăń bah năp, N'Guh tîng bah koi. N'Guh lah: "Lơi ta may hăń ngăch ir, mi ah. Gâp mâu dơi năń tîng may hăń ngăch."

Tât ta mir N'Guh sao âk sűr sa mbo, jêng sűr păng nöm. N'Guh rngot ngăń. Păng veng sűr păng sít ta ngih. Păng bor sűr, sűr păng mâu dơi sa âk đõng ôh. Sűr păng ji hir dak.

Tât măng leq bu ur sít. H'Rơi sít lor, ndjôt nîr. Bu ur êng sít bah koi, geh âk ka tâm sah.

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi -r.

ur	ür	ır	or	är
pur	pür	pır	por	pär
nur	nür	nır	nor	när
tur	tür	tır	tor	tär

ndeh pär, ka kur, sär lah, bor sűr,
bu mir, oh nur, ngồi lor, mra jür.

Tât ta mir.	Mir he nöm.	Mir êng.
Tât ta bri.	Bri he nöm.	Bri êng.
Tât ta jrô.	Jrô he nöm	Jrô êng.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Lơi ta nhêt âk ôh.
âk
Lơi ta sa âk ôh.
Du huê sa âk ngăń.
Âk bu ur hăń gîr.

3. Uănh nau nkoch bri.

Phung kon se uănh êng.

a. Nau ôp:

N'Guh ndrel ma mi păng mbah khân păng hăń?
Mbu hăń lor, mbu hăń bah koi?
Dôl bar hê khân păng hăń, bu nâm hăń ngăch ir?
Moh mpa N'Guh veng?
Bi lah N'Guh bor sűr păng, sűr dơi sa âk leq?

Moh ndor geh tām sah phung bu ur ēng?

b. Ntrong prăp uānh:

Tīng bah kōi.
Jēng sūr pāng nōm.
Pāng bor sūr.
Leq bu ur sīt.
Ndjōt nīr.

c. Uānh ndrel.

- (1) Nai uānh, ntīm ta ntrong dōl uānh.
- (2) Nai uānh lor, phung kon se uānh kōt nai. Uānh ndrel māu lah du hō-huē.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambút H'R ta tablō.

a. Nai chih H'R ta tablō pō aō:

b. Nai moh rplay ngơi H'R tām ntīt ma H'R.

c. Nai rblang nau vay chih H'R.

Nai lah: "Tō lah he chih H'R, lor lōn he chih H toyh, jēh ri he chih du ntrong gleh ndāk ntōm bah ntrong kalō jūr djēq dōm, jēh ri mō he chih ntop R toyh."

2. Nti chih rplay sambút H'R.

Kon se kōt nai chih tām ntūk hōng, kon se chih ma nglau ti ta chhung, jēh ri chih ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngơi: H'R.

4. Nai nti rplay sambút N'G, tām ban ma pāng nti H'R kalō nāy leq.

5. Kon se chih rplay ngơi: N'Guh.

6. Kon se chih ntrong nau ngơi:

H'R rlām N'Guh.

gǔm
Gǔm

Nar a᷑ H'Roi gǔm ba. Leq bu ur tâm ngih pāng gǔm ba māu lah peh ba leq.

Dǔm âk ba bu peh jēh ri gǔm? Bu ih pe sah ba tâm du nar a᷑. Me N'Guh jēh ri du huê kon bu ur pāng peh leq ba ri. Jēh ri H'Roi gǔm leq ba ri tâm du nar.

Tât mǎng H'Roi hǎn ūm tâm dak. Oh pāng māu ūch hǎn ūm, pāng guq sa bum tâm ngih.

gǔm
ūm

ūm ūm ūm
gǔm dǔm hǔm

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup gǔm.
  - a. Nti ma rup jēh ri rplay ngồi moh pāng.
  - b. Joi rplay ngồi tâm n'ha-rđaih-yōng-nti.
  - c. Uānh rplay ngồi ta tablō.

Dōng mir jēh ri sǐm chih ta tablō gay ma tâm padīng.
2. Nti kōq rplay ngồi.

gǔm
ūm

ūm ūm ūm
gǔm dǔm hǔm

gǔm
dǔm
hǔm

gǔm dǔm hǔm
gǔr dǔr hǔr
gǐr dǐr hǐr

jǔm sǔm ndǔm
jǐm sǐm ndǐm
jǎm sǎm ndǎm

dǔm âk, nkoch bri, koi tuch, bu năch,
bor ăn nǔm.

3. Uānh nau nkoch bri.
Phung kon se uānh ēng.

a. Nau ᷑p:

Moh H'Roi bū nar a᷑?
Bi leq bu ur tâm ngih, moh kan khān pāng bū?
Dǔm âk sah ba bu ih?
Tât mǎng moh nau H'Roi bū?
Moh nau oh pāng bū?

b. Ntrong präp uänh:

Du huê kon bu ur.
 Düm åk ba bu peh?
 H'Roi güm ba ri.

c. Uänh ndrel.

- (1) Nai uänh, ntím ta ntrong döl uänh.
- (2) Nai uänh lor, phung kon se uänh kot nai.

4. Uänh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch ä, A, i.

a. Nai chih ä, A ta tablô, ôp bu nom doi moh, jêh ri lah djêq rplay ngơi tâm ntít, nâm bu tâm dâng að.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah ä jêq jêh ri A toyh tâm du ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

b. Nai nti rkêch i tâm ban ma päng nti ä, A kalc nây leq. Loi ta nti rkêch i toyh yor lah kon se è hoq nti chih i toyh ôh.

2. Chih nchroh rplay ngơi:

ä: än, ät, kät.

i: män, kit, sit.

Jêh ri nai ðaq kon se chih döng rplay ngơi að ma rplay sambüt toyh ta bök ôp rplay ngơi.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

än H'Roi sit.

N'Guh väng kit väng ka.

sút
Süt

N'Guh sa dak süt kah ngän.

Mi päng blau tuh süt. Nar e
päng hän tám bri, päng ndjöt
âk ndø: Päng geh na, rse, sah.
Päng hän tuh süt, geh dak süt
jeh ri päng njün sit ta ngih.

He sao päng mhe sit njün dak
süt. Düm âk dak süt päng geh?

Âk ngän. Päng njün dak süt
jeh ri kon por süt än ma H'Röi,
jeh ri päng nöm hän üm. H'Röi
sa lip bum ma dak süt.

süt
üt

üt	ür	üp	üng
süt	sür	süp	süng
sut	sur	sup	sung

NTI UÄNH

1. Nti rplay ngøi moh rup süt.
Döng güm jeh ri sit chih ta tablō gay ma
täm padäng.
2. Nti kôq rplay ngøi ü.

süt
üt

üt	ür	üp	üng
süt	sür	süp	süng

süt	sür	süp	süng
-----	-----	-----	------

süt sür süp süng
sut sur sup sung

üm	üch	ün	üp
tüm	tüch	tün	tüp
tum	tuch	tun	tup

rup, rüt, nküm, bum, rpüng, güch, täch,
lip.

3. Uänh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uänh èng.

b. Nau öp:

Moh dak N'Guh sa?
Mbu blau tuh süt?
Moh ndø päng ndjöt nar e?
Moh ndø päng njün sit?
Jeh päng än dak süt ma H'Röi, moh ndø
èng päng loq än döng?

- c. Ntrong präp uänh:

Kah ngän.
Mhe sit njün dak süt.
Âk ngän.
Päng nöm hän üm.

d. Uānh ndrel.

- (1) Nai uānh, ntīm ta ntrong dōl uānh.
- (2) Nai uānh lor, kon se uānh kōt nai.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt ü ta tablō.

a. Nai chih ü ta tablō pō aō:

_____
ü

b. Nai moh rplay ngói tām ntit ma rplay sambüt ü:

sür, süt, güm, üm

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt ü. Nai lah: "Tōf lah he chih rplay sambüt ü, he chih lor rplay sambüt ü, jēh ri he loq ntop gru kalāk bōk tām rva kalō. Gru kalāk bōk jēng rvāng du dah tām dāng tām ban ma he vay chih tām rplay sambüt ä jēh ri í."

2. Nti chih rplay sambüt ü.

Kon se kōt nai chih tām ntük höng, kon se chih ma nglau ti ta chhung, jēh ri chih ma māng krayōng tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

sür, güm

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Bor sur.

Güm ba.

N'Guh jăt va păng hăń tuh süt. Mi N'Guh hăń pănh jun tâm mir. Me N'Guh gîr ka tâm dak. H'Rơi, jêng ruh N'Guh, guq gŭm ba. Du huê oh bu ur păng guq pâl êng bah năp ngih. Păng guq uănh súr sa mpa.

Tât măng khân păng sít. Khân păng hăń ūm lor, jut muh măt. Jêh ri khân păng lăp tâm ngih, sa dak süt. Dak süt aጀ jêng ndoጀ N'Guh njün sít nar e. Khân păng nhêt sa âk jêh ri tâm nkoch bri.

jun	bun	tun	tut	mut
jün	bün	tün	tüt	müt

NTI UĂNH

II. Nti rkêch kôq rplay ngơi ă, ă.

jun	bun	tun	tut	mut
jün	bün	tün	tüt	müt

nung	lung	lup	ntup
nŭng	lŭng	lŭp	ntŭp

ăch, rmăch, rkăm, rtum, rgum, rmut,
rtüt, rsut, rlung, rpăng, rhung.

ăng tăng, tăń jot, ndăt koi, dor hăt,
măng măch, dăm âk, lăng rveh.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

Khân păng njün ndoጀ sít.

Khân

Khân păng sa âk.

Ap măng khân păng ūm.

Khân păng sök loi ndoጀ khân păng nöm.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Mbu N'Guh jăt hăń tuh süt?
Bah ntük mi N'Guh hăń?
Moh me N'Guh bư?
Mbu ruh H'Rơi jêng, moh păng bư?
Tât măng, mbah khân păng hăń?

c. Ntrong präp uānh:

Hān pānh jun.
 Guq pāl ēng.
 Jut muh māt.
 Tām nkoch bri.

d. Uānh ndrel.

- (1) Nai uānh, ntīm ta ntrong dōl uānh.
- (2) Nai uānh lor, phung kon se uānh kōt nai, uānh ndrel māu lah du hō-huē.

4. Uānh rplay ngoci tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch u, ü.

Nai chih u, ü ta tablō, ḥp bu nōm dōi moh, jēh ri lah djēq rplay ngoci tām ntīt, nām bu tām dāng aō.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah u jēh ri ü tām du ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngoci.

u: bum, rup, tung, ur
ü: dūm, süt, tūng, gūch

3. Chih nchroh ntrong nau ngoci.

Bu ur gūch bum.

H'Roi hān üm.

ngan
Ngan

H'Roi jêh ri N'Guh ndjôt ngan
dak sút tám ti, khân păng sa lîp
bum ma dak sút. Khân păng sa
dak sút kah ngăń. Dak sút a᷑
jêng dak sút N'Guh mhe njün sít
ta ngih.

Me N'Guh lah ma N'Guh: "Lơi
ir sa âk ôh. Mi may sít kan,
păng ūch sa leq."

--"Mâu âk ôh, dǔm a᷑ gâp sa.
Mi sa tâm ban ma gâp sa a᷑ leq."

ngan	an	an	an	an
an	ngan	kan	lan	jan
	ngǎn	kǎn	lǎn	jǎn

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup ngan.
Dòng sút jēh ri ngo chih ta tablō gay ma
tâm padling.
  2. Nti kôq rplay ngồi. an.

ngan	an an an an ngan kan lan jan	ngan kan lan jan
ngan kan lan jan ngǎn kǎn lǎn jǎn	jan jǎn jun jǔn ban bǎn bun bǔn dan dǎn dun dǔn gan gǎn gun gǔn	jan ban dan gan

hǎn, mhan, lǐp, ndan, ir, dǔm.

3. Uănh nau nkoch bri.

  - Phung kon se uănh ăng.
  - Nau ăp:
Moh kan H'Rđi ndrel ma N'Guh bư?
Kah leq khăñ păng sa dak sút?
Moh yor me N'Guh mău Ăn N'Guh sa ăk?
  - Ntrong prăp uănh:
Ndjöt ngan dak sút.
Mhe njün sit ta ngih.
Lơi ir sa ăk ăh.
Dûm a᷑ găp sa.
  - Uănh ndrel.
(1) Nai uănh lor, kon se uănh kđt nai.

4. Uănh rplay ngđoi tăm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch oi.

Nai chih oi ta tablô, ôp bu nom doi moh,
jêh ri lah djêq rplay ngoi tâm ntít, nâm
bu tâm dâng aø.

Jêh ri nai än kon se chih oi tâm du
ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngoi:

døi, løi, ngøi, køi, mbøi

Jêh ri nai ñaq kon se chih ðøng rplay
ngøi aø ma rplay sambüt toyh ta bøk ăp
rplay ngøi.

3. Chih nchroh ntrong nau ngøi.

U güm ba.

Üch ngøi.

Dong løi sur.

Oh nur doi lăp.

Mi N'Guh hăń pah kan ta mir.
N'Guh, oh N'Guh hăń ta mir tām
ban leq, biaq lah khān păng māu
ūch pah kan ôh. Khān păng ūch
pāl pănh sīm. Geh âk ngăń sīm
sa ba, biaq lah khān păng māu
dōi geh pănh ôh. Sīm păr du
tām bri.

Geh du huē bu năch tāt ūch
tăch ngan. N'Guh rvăt sīn mlām
ngan. Păng ān oh păng sīt njūn
ngan ān ma H'Roi. Păng nōm ūch
ūm lor, jēh ri păng mra sīt
ēng.

tan	tăń	ton	tūn
ban	băń	bon	būn
han	hăń	hon	hūn

NTI UĂNH

1. Nti rkēch kōq rplay ngđi.

man	măń	mon	măń
tan	tăń	ton	tăń
ban	băń	bon	băń
han	hăń	hon	hăń

văń rse, van na, mhe mhan, mbăń nah bút,
sen ngan, tām ban, păń mbah, jan ngih.

2. Nti rplay ngđi tām ntrong.

Ūch hăń biaq lah māu dōi.
biaq lah
Ūch rvăt biaq lah māu dōi.
Ūch bū biaq lah māu blau.
Oh pănh sīm biaq lah māu dōi geh.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh ēng.
b. Nau Ȱp:

Mbu hăń pah kan tām mir?
Bi N'Guh ndrel ma oh păng, moh nau
khān păng ūch bū?
Moh mpa sa ba?
Dūm âk N'Guh rvăt ngan?
È lor N'Guh sīt, moh nau păng ūch bū?

- c. Ntrong prăp uănh:

Hăń ta mir tām ban leq.
Māu dōi geh pănh ôh.
Sīm păr du tām bri.
Du huē bu năch.
Păng mra sīt ēng.

- d. Uānh ndrel.
- (1) Nai uānh, ntīm ta ntrong dōl uānh.
  - (2) Nai uānh lor, phung kon se uānh kōt nai, uānh ndrel māu lah du hō-huē
4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch T, V, J.
  - a. Nai chih t, T ta tablō, ôp bu nōm dōi mōh, jēh ri lah djēq rplay ngói tām ntīt, nām bu tām dāng aō.
  - b. Nai nti rkēch v, V jēh ri j, J, tām ban ma pāng nti t, T kalō nāy leq.
2. Chih nchroh rplay ngói.

t: tung, tüp, tūm

v: vāng, vāch, ver

j: jun, jür, jut

Jēh ri nai daq kon se chih dōng rplay ngói aō ma rplay sambüt toyh ta bōk nau ngói.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

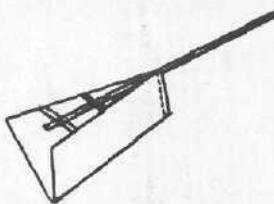
Tung jun.

Njün sit.

Jut muh māt.

Vāch ta ngih.

mpach
Mpach

N'Guh ndjöt mpach. Nar aጀ
păng geh kan sach dak văng ka.
Leq bu ur tm ngih păng hn
sach dak tm ban leq. Khn
păng văng ka geh âk ngn.

Oh N'Guh mu hn sach ôh.
Png mn png mra geh ka tm
pam png nm. Biaq lah tt
dch ta pam, png mu di saጀ
ka ôh. Png rngot ngn.

mpach
ach

ach ach ach
mpach sach kach

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngi moh rup mpach:

Dng kch jh ri mbo chih ta tal gay ma
tm paing.

2. Nti kq rplay ngi a.

mpach	ach	ach	ach	an
ach	mpach	sach	kach	kan

mpach
sach
kach
kan

mpach	sach	kach
mpan	san	kan
mpang	sang	kang

kch	kt	st	sm	nm	ngn
kach	kat	sat	sam	nam	ngan

mpach, pach, sach, sch, pm, pam, ran.

3. Unh nau nkoch bri.

a. Phung kon se unh eng.

b. Nau p:

Mbu ndjt mpach?
Moh kan png geh nar aጀ?
Bi oh N'Guh hn sach dak leq?
Tng nau png mn, moh mpa mra geh
tm pam png?
Png di saጀ ka tm pam png leq?
Jh ri phm png jng?

c. Ntrong präp uānh:

Sach dak väng ka.
Tâm ban leq.
Geh ka tâm pam päng nöm.
Päng rngot ngän.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút a.

2. Chih nchroh rplay ngói.

ngan, pam, mpach, bar

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Sach ma mpach.

Pah kan.

Mih ban.

Geh âk bunuyh jät N'Guh hän sach dak. Geh bunuyh ndjöt mpach, geh bunuyh ndjöt ndø êng. Oh N'Guh hän uănh pam, păng mâu geh ka ôh, biaq lah pam păng geh bar mlâm kít, leq kon se hän ran dăń kít păng:

Lah oh N'Guh hän uănh pam, păng saø sút dăch ta pam păng. Păng än mi păng tuh. - Jêh tuh, păng njün dak sút sít ta ngih. Jêh ri oh N'Guh sa lîp bum ma dak sút.

Leq bunuyh hän sach dak, khân păng geh ka âk ngän. Tât măng khân păng sít, ūm tâm dak, pach muh măt jêh ri sít ta ngih.

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi a.

ngän	ngan	ngär	ngar
vän	van	văr	var
bän	ban	băr	bar
kän	kan	kăr	kar

van na, ndan na, ntar na, bar nar,
nkar, nam, du njär, du rbän, mbän nah
büt, ran bu năch.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Âk bunuyh ran N'Guh.
 bunuyh
 Âk bunuyh jät N'Guh.
 Âk bunuyh ndjöt mpach.
 Păng jeng du huë bunuyh blau.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.
 b. Nau ôp:

Geh leq bunuyh jät N'Guh hän sach dak?
 Bi oh N'Guh uănh pam păng, geh ka leq?
 Bi oh N'Guh hän uănh pam, moh ndø êng
 păng saø dăch ta pam?
 Mbu păng daq tuh sút này?
 Jêh tuh sút, bah ntük păng njün dak sút?
 Maq oh N'Guh sa lîp bum?

- c. Ntrong prăp uănh:

Ndjöt ndø êng.
 Hän uănh pam.
 Geh bar mlâm kít.

Lip bum ma dak süt.
Khân păng geh ka âk ngän.
Pach muh mät.

d. Uănh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch ă, a.

Nai chih ă, a ta tablō, ôp bu nom doi
moh, jêh ri lah djêq rplay ngơi tâm ntít,
nâm bu tâm dâng aø.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah
ă jêh ri a tâm du ntrong tâm ndrom n'ha
rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

ă: ngän, sách, táp

a: ngan, sach, tap

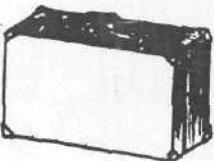
3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Tách súr.

Bar rbän.

Njün ngan än ma H'Roi.

hip
Hip

Dǔm mlām va N'Guh geh hip
tâm ngih pǎng? Pǎng geh bar
mlām hip, Moh pǎng dǒng hip
ri? Du mlām hip pǎng dǒng ān
ngan, du mlām hip hǒng.

Geh bu nāch tâm ngih pǎng.
Lah âk ir bunuyh, pǎng māu tǒng
ngan sa, jēh ri pǎng hǎn dǎn
ngan bu.

hip
ip

ip	ip	it	ing
hip	lip	pit	ling
hip	lip	pit	ling

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngđi moh rup hip.
Dǒng nǐr jēh ri gǔm chih ta taǒlō gay ma
tâm padīng.
2. Nti kōq rplay ngđi i, o.

hip
ip

ip ip it ing
hip lip pit ling

hip
lip
pit
ling

hip lip pit ling
hǐp lǐp pǐt lǐng

dong tong rong
dǒng tǒng rǒng

dǒng
tǒng
rǒng

mir, dak lip, long, lǒng, sǒng, ji níng,
ngih hǒng.

3. Uānh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uānh ēng.
- b. Nau ôp:

Dǔm âk va N'Guh geh hip?
Moh ndō pǎng do tâm hip ri?
Mbu hǎn ta ngih pǎng?
Lah âk ir bunuyh sa, moh ndō pǎng
tǒng?
Jēh ri mbu ngan pǎng hǎn dǎn?

c. Ntrong prăp uānh:

Bar mlām hip.
Du mlām hip (2 ntük).
Mâu tōng ngan sa.

4. Uānh rplay ngđi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch i.
2. Chih nchroh rplay ngđi.

hip, mir, lin, hir

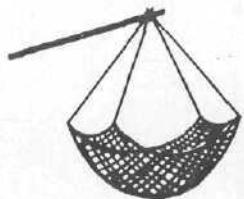
3. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Ji hir.

Lin măt.

Hip ān ngan.

Duh ir.

jal
Jal

Oh N'Guh vay ān jal tām hip.
Pāng jēh ri bāl pāng sōk jal
hān seng. Khān pāng geh âk
ntil ka. Lah pāng ūch sa ka,
pāng vāng ka dōng jal. Pāng
māu rōng sach dak. Pam pāng
māu ūch dōng tām ban leq. Pāng
rōng seng jal.

Jēh seng, bāl pāng n̄jūn
sít jal, ka ta ngih.

jal
al

al al ol il
jal pal pol pil

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup jal.
Dōng hip jēh ri jun chih ta tablō gay ma
tām padīng.
2. Nti kōq rplay ngồi -l.

jal
al

al al ol il
jal pal pol pil

jal
pal
pol
pil

jal pal pol pil
jam pam pom pim
jan pan pon pin

āl bāl kāl ndāl
al bal kal ndal

bal, mbal, dūl, ndūl, ntil, ntil ntal,
kah rngāl, luh rhal, tām nal, git nāl.

3. Uānh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uānh ēng.
- b. Nau Ȱp:

Bah ntūk oh N'Guh vay prāp jal?
Lah pāng ūch sa ka, moh ndōr pāng dōng
vāng ka?

Pāng rōng sach dak leq?
Bi pam pāng ūch dōng leq?
Moh nau pāng rōng Ȱu?

- c. Ntrong prāp uānh:

Pāng jēh ri bāl pāng.
Pāng vāng ka dōng jal.
Tām ban leq.
Bāl pāng n̄jūn sít jal.

- d. Uanh ndrel.
4. Uanh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch i, i.

Nai chih i, i ta taølø, öp bu nöm doi
moh, jêh ri lah djøq rplay ngơi tâm ntít,
nâm bu tâm dâng aø.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah
i jêh ri i tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

i: git, ting, min, pit

i: pit, king, mbing, ir

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Ta pit mir.

Doi pit.

Git min.

Ting rveh.

jūn
jun

măt
mat

săm
sam

hip
hip

nřr
nir

ngän
ngan

sím
sim

büm
bum

jäl
jal

kit
kit

süt
sut

kōp
kop

1	mbung	gít năl	hip hõng	1
2	mbüng	ral măt	gang bút	2
3	săch	jíl jun	gúch bum	3
4	sach	ji ndü'l	ăp ntil	4
5	tik	jür sop	tâm ntít	5
6	tík	tün jot	kach rup	6
7	rläng	sím och	du njär	7
8	rlang	ndan na	jam ngan	8

1	măng lăng	rveh tâm tăl	1
2	müng măch	bal du mbal	2
3	gít rbăng	mhăng dak si	3
4	tung nung	mbăñ nah bút	4
5	tong rmul	mrăch hăng	5
6	lin măt	kah rngăl	6
7	nting tur	sach ma mpach	7

NTI UĀNH

NTI RKĒCH

1. Amoh rup tām lōp bah chiau.

- a. Nai rblang: "Leq rup tām nau nti ač geh bar rplay ngơi chih bah chiau rup, dōng rplay sāmbüt thăt māu lah rya. Khān ay may sāch rplay ngươi moh rup ān di, kalor māu lah tām dāng."

Nām bu ntīt, rup jun tām lōp ač geh bar rplay ngươi bah chiau, jēn jēh ri jun. Phām moh rplay ngươi kalor?" Phung kon se lah: "jēn." --"Phām moh rplay ngươi tām dāng?" Phung kon se lah: "jun." --"Ntaq rplay ngươi moh rup, rplay ngươi tām dāng māu lah rplay ngươi kalor?" Phung kon se lah "tām dāng."

- b. Phung kon se uānh ēng, kanōng tām nku rup bah chiau, ntōm bah rup jun, jūr tāt ta rup ngan. Kon se sāch rplay ngươi moh āp rup, kalor māu lah tām dāng tām 6 rplay rup nāy.
- c. Nai moh āp rup tām 6 rplay nāy, jēh ri phung kon se plōq lah ndrel "kalor" māu lah "tām dāng" Jēh ri nai moh leq rup nāy dōng, sāch kon se plōq lah du hō-huē.
- d. Nai uanh leq rplay ngươi bah chiau: jēn, jun, māt, mat, sām...leo jūr tāt ta ngan. Phung kon se uānh kōt nai.
- e. Nti moh leq rup bah ma, ntōm bah sīm tāt ta kop tām ban ma kalor nāy leq.

2. Nti rplay ngươi tām rup bah ma.

- a. Nai ān phung kon se joi, ntaq nku rplay ngươi geh mbung lor lōn.
- b. Phung kon se uānh ēng leq 8 rplay ngươi tām du nku nāy, ntōm bah mbung leo jūr tāt ta rlang.
- c. Nai kōp mrō jēh ri phung kon se troh, moh rplay ngươi.
- d. Nai daq du hō-huē kon se moh rplay ngươi, ting nām mrō nai lah.
- e. Nti leq nku ēng, bū tām ban ma kalor nāy leq.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch o, ō.

Nai ān kon se chih tām nsrah o jēh ri ō tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngươi.

o: rong, dong, jong

ō: hōng, dōng, sōng

3. Chih nchroh ntrong nau ngươi.

Hip hōng.

Ūch dōng.

Rong sōng.

baq
Baq

H'Rơi baq kon. Năm aő păng mhe deh du huê kon bu ur. Păng vay baq kon păng tâm leq ntil kan păng pah. Lah păng gŭm ba, bor sūr mâu lah nkoch bri ma băl, păng baq kon mro.

Păng ūch jaq du huê kon se baq kon păng, tbiaq lah mâu geh bunuyh. H'Rơi saő me păng taq sit ngih bu, păng ān me păng baq kon păng. Me H'Rơi rōng ngăń ma kon H'Rơi.

baq
aq

aq   aq   aq
baq   jaq   paq

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup baq.
Dõng ba jēh ri hip chih ta tablō gay ma tâm padīng.
2. Nti kōq rplay ngồi aq.

baq
aq

aq   aq   aq
baq   jaq   paq

baq
jaq
paq

baq   jaq   paq
bah   jah   pah
ba   ja   pa

tah, taq, gŭm, băl, mpach, mro, ntil,
ntaq.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uănh ēng.
  - b. Nau ôp:

Mbu baq kon?
Moh kon, păng mhe deh tâm năm aő?
Bi lah păng pah kan, păng vay baq treo kon leq?
Mbu păng ūch jaq, gay kōl baq kon păng
Păng geh bunuyh leq?
Mbu H'Rôle ān baq kon păng?
Bi me H'Rôle, păng rōng leq ma kon H'Rôle

c. Ntrong präp uanh:

Du huē kon bu ur.
Nkoch bri ma bäl.
Biaq lah māu geh bunuyh.
Taq sit ngih bu.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi.

hip, pach, rmul, tong
gūch, tūn, ntít, tōng

d. Uanh ndrel.

2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Gūch bum.

Tōng sa.

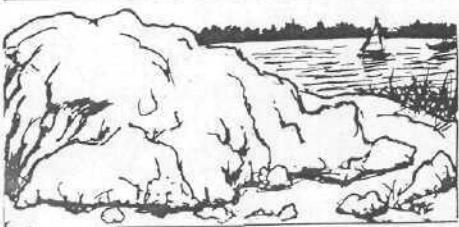
Rong sūr.

Tūn jot.

Dōng hip.

Pach muh măt.

4. Uanh rplay ngơi tām rva n'gong.

Nau Nti 80

luq

Luq

H'Rơi baq kon păng hăń ūm
tâm dak. Tất tâm dak păng sao
geh âk bunuyh sach dak ma
mpach. H'Rơi guq ta luq uănh
bu sach dak. Păng guq uănh bu
sach dak joq ngăń.

Bu sach dak geh ta păng,
păng beq muh măt. Bu lah ma
păng: "Lơi guq ta neq."

Geh bunuyh êng jaq păng hăń
guq ta nor. Păng hăń taq bah
luq, guq ta nor.

luq
uq

uq   aq   eq   eq
luq   baq   beq   leq

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup luq.

Dõng baq jêh ri lơi chih ta tablô gay ma
tâm padding.

2. Nti kôq rplay ngồi q.

luq
uq

uq   aq   eq   eq
luq   baq   beq   leq

luq
baq
beq
leq

luq   baq   beq   leq
luh   bah   beh   leh

luq   loq   laq
juq   joq   jaq
rluq   rloq   rlaq

luq, guq, leq, beq, neq, heq, tõng,
dõng, seng.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

H'Rơi baq kon păng, mbah păng hăń?
Bi H'Rơi guq ta luq moh ndơ păng uănh?
Păng guq balât heq mău lah joq?
Bi lah geh bu sach dak ta păng, bah
ntük păng beq?

Jêh ri phâm bu lah ma păng?
Bah ntük bu loq jaq păng hăń guq?

- c. Ntrong prăp uănh:

Geh âk bunuyh sach dak.
Păng beq muh măt.
Bu lah ma păng.
Jaq păng hăń guq ta nor.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt I toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt I toyh ta tablō
pô aô:

b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay
sambüt I toyh:

Ik, Ih, In, Ir.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt I
toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt I toyh, he treh du ntrong sōng
jong ndăk bêng bar rva ntrong, jêh ri
treh rgăn djêq tâm dâng, kalô.

2. Nti chih rplay sambüt I.

a. Nai chih rplay sambüt I tâm ntük hõng.

b. Kon se chih rplay sambüt I ma nglau
ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt I ma mâng
krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt
mhe:

In

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay
sambüt mhe:

In ba.

Geh âk ntil s̄im och pâl tâm dak. H'Roi guq uanh s̄im pâl tâm dak. Pâng guq uanh joq ngän. Pâng ūch geh s̄im rong. Kon pâng röng ngän pâl s̄im. H'Roi baq kon pâng hän njoq roq dak ting uanh s̄im êng đöng, biaq lah s̄im pär du.

Abaø pâng loq saø du mlâm rveh jür nhêt dak. Rveh ri jêng rveh bu rong Nöm rveh än rveh pâng üm tâm dak.

Geh âk kon se hän ran rsach rveh ma dak. Khân pâng geh rsach nöm rveh, nöm rveh beq leq, jêh ri kon se beq leq.

H'Roi ūch hän lăp tâm dak, biaq lah mâu dơi. Kon pâng mhe geh duh. Kon pâng guq pâl luq. Lah pâng hoq pâl joq jêh, H'Roi baq kon pâng sit, ti kon pâng ät ndjôt bar pe mlâm luq. Jêh ri H'Roi än luq kon pâng tâm hip hõng tâm ngih.

Hoq	Haq	Heq
Loq	Laq	Leq
Ngoq	Ngaq	Ngeq

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

a. Abao he seng jal.

Abao

Abao he dōng jal.

Abao he ndjōt mpach.

Hǎn abao ro.

b. Sím hoq pār du jēh.

hoq

Sím hoq nhêt dak jēh.

Pāng hoq jaq bu jēh.

Pāng pāl hoq joq jēh.

c. He loq rsach bu ēng.

loq

He loq sao sim och.

Abao sim loq pār du dōng.

2. Nti rkēch kōq rplay ngơi q.

Hoq	Haq	Heq
Loq	Laq	Leq
Ngoq	Ngaq	Ngeq

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ôp:

Moh mpa pāl tâm dak?

H'Roi guq uānh joq māu lah balāt?

Moh mpa pāng ūch geh?

Bi abao, moh mpa H'Roi loq sao dōng?

Moh nom rveh bū?

Mbu hǎn ran rsach rveh ma dak?

Bah ntuk H'Roi ūch hǎn?

Moh ndo kon pāng ndjōt sit?

c. Ntrong prāp uānh:

Pāng guq uānh joq ngǎn.

Hǎn njoq roq dak ting uānh sim.

Rveh ri jēng rveh bu rong.

Nom rveh beq leq.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt E toyh ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt E toyh ta tablō
pô aō:b. Nai moh rplay ngơi tâm ntit ma rplay
sambüt E toyh:Em, Ek, Eng, Eh.c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt
E toyh. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt E toyh, he treh du ntrong sōng
ndāk, jēh ri treh ntop pe ntrong sōng
rkāng mō bah ma, kalō, tâm nklang,
tâm dāng."

2. Nti chih rplay sambüt E toyh.

a. Nti chih rplay sambüt E toyh tâm
ntuk hōng.b. Kon se chih rplay sambüt E toyh ma
nglau ti ta chhung.c. Kon se chih rplay sambüt E toyh ma
māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
mhe:Em4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
sambüt mhe:Em kon.

oh bê
Oh Bê

Me H'Rơi mhe geh đõng du huê kon oh bê. Abaø kon pãng hoq blau sa jêh, biaq lah ê blau hän tñm ban ma kon H'Rơi ôh. Kon H'Rơi hoq blau hän jêh, biaq lah ê hoq ngäch. H'Rơi än pãng guq ta luq.

Lah kon pãng duh, kät, H'Rơi rvê ngän. Lah kon pãng ji ngot pãng än pu toh. Bu rnê H'Rơi blau rong kon pãng.

bê
ê

ê   ê   ê
bê   hê   rvê

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup bê.
Dõng baq jêh ri he chih ta taølø gay ma tñm padïng.
2. Nti kôq rplay ngồi ê.

bê	ê ê ê	bê hê rvê	bê hê rvê ba ha rva băt hăt rvăt
----	-----------------	-----------------	--

rvê, rnê, luq, beq, rnaq, mhe, ngäch.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Kon se uănh êng.
  - b. Nau ôp:

Moh me H'Rơi mhe geh?
Mbu kon hoq blau hän jêh, ngäch leg?
Bi lah kon pãng duh, phäm H'Rơi bư?
Bi lah kon pãng ji ngot, phäm pãng bư?
Moh nau bu rnê H'Rơi?
  - c. Ntrong prăp uănh:

Hoq blau sa jêh.
Biaq lah ê hoq ngäch.
Lah kon pãng ji ngot,
Bu rnê H'Rơi.
  - d. Uănh ndrel.
    - (1) Nai uănh.
    - (2) Nai uănh lor, kon se uănh kót nai.
  4. Uănh rplay ngồi tñm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt é ta tablō.

a. Nai chih rplay sambüt é ta tablō pô aɔ:

_____
_____
é

b. Nai moh rplay ngồi tâm ntít ma rplay sambüt é:

ér, rvé, ét, du hué.

c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt é.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt é, he treh ntrong sōng rkăng gleh ta n'gul rva ntrong tâm dâng, jēh ri chih ntop rplay rvang du đah bah chiau. Jēh ma nây đōng, he loq chih gru ndō bōk kalo. Tơ lah he chih gru ndō bōk kalo, he chih lor ntōm tâm dâng bah chiau, n'hao nsing leo bah ma jēh ri sōk taq bah ntük rdjüm kalo, njür nsing tâm dâng bah ma.

2. Nti chih rplay sambüt é.

a. Nti chih rplay sambüt é tâm ntük hōng.

b. Kon se chih rplay sambüt é ma nglau ti ta chhung.

c. Kon se chih rplay sambüt é ma māng krayōng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngồi ma rplay sambüt mhe:

rñé

4. Kon se chih ntrong nau ngồi ma rplay mhe: Rñé bu.

bêh
Bêh

H'Rơi baq kon oh bê me păng hăñ luh tâñ mir. Tât tâñ mir H'Rơi sao du mlâñ bêh. Păng hăñ mboñ ma N'Guh ro. Păng lah: "Gâp mhe sao du mlâñ bêh jong ngän ngän."

--"Moh bêh?"

--"Bêh nîr."

N'Guh loq lah: "Loi ta rvê ôh. Gâp hăñ dong aþao ro. Gâp ê hoq sao bêh nîr."

bêh
êh

êh	êñ	êl	êng
bêh	bêñ	bêl	bêng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngõi moh rup bêh.

Dõng bê jêh ri luq chih ta tablô gay ma tâñ padîng.

2. Nti kôq rplay ngõi ê, Ê.

bêh
êh

êh	êñ	êl	êng
bêh	bêñ	bêl	bêng

bêh
bêñ
bêl
bêng

bêh	bêñ	bêl	bêng
boh	bon	bol	bong
bah	ban	bal	bang

jêh	dêh	mêh
jêq	dêq	mêq

ê	êng	êp	êr
Ê	Êng	Êp	Êr

mbêñ, hêñ, ngän, têl, jêh, êng, jêng.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Mbu kon H'Rơi baq bah năp?

Tât tâñ mir, moh ndø H'Rơi sao?

Ma mbu păng mboñ?

Phâm păng lah ma N'Guh?

Phâm N'Guh loq lah ma păng?

c. Ntrong prăp uănh:

Păng hăñ mboñ ma N'Guh ro.

Du mlâñ bêh jong ngăñ ngén.

Bêh nîr.

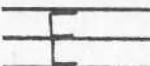
Loi ta rvê ôh.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt Ê ta tablô.

- a. Nai chih rplay sambüt Ê ta tablô pô aô:

- b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay sambüt Ê:

Eng, Ek.

- c. Nai rblang nau vay chih rplay sambüt Ê.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt Ê, he chih tâm ban ma chih rplay sambüt Ê toyh này leq, he hoq nti chih jêh rplay sambüt Ê toyh tâm nau nti 81. Jêh he chih rplay sambüt Ê, he loq ntop chih gru ndök bôk, he hoq nti chih jêh gru ndök bôk tâm nau nti 82."

2. Nti chih rplay sambüt Ê toyh.

- a. Nti chih rplay sambüt Ê toyh tâm ntük hõng.

- b. Kon se chih rplay sambüt Ê toyh ma nglau ti ta chhung.

- c. Kon se chih rplay sambüt Ê toyh ma mâng krayõng tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt mhe:

Eng

4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay sambüt mhe:

Eng ngăñ ngén.

N'Guh jaq băl păng hăñ dong
bêh tâñ mir. N'Guh lah: "Ăn
he hăñ uăñh nanêq. He ndjôt
mâng dadê. Lah sao he dong ro."

Tât ta mir băl păng sao du
mlâñ bêh jêq. Bêh ri mâu jong
ir ôh: N'Guh loq sao du mlâñ
bêh êng đõng, jêng bêh H'Rơi
hoq sao jêh, jong ngän ngän.
Khân păng dong ro leq bar mlâñ
bêh ma mâng. N'Guh dong bêh
jong, jêh ri băl păng dong bêh
jêq.

Bar hê khân păng ndjôt bar
mlâñ bêh hăñ sit. Khân păng
lah: "Nanêq, hên hoq geh dong
jêh bêh H'Rơi sao. Jêh ri hên
loq geh du mlâñ bêh êng đõng."

Leq bu ur rnê bar hê ri dadê.

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngơi.

ê	êq	êp	êt
mê	mêq	mêp	mêt
tê	têq	têp	têt
rê	rêq	rêp	rêt

ngo vêt ngo vê, du huê bar hê, oh bê
jêq lêq, êt êi dêl dol.

2. Nti rplay ngơi tâñ ntrong.

a. Uăñh nanêq ta aô.

nanêq

Uăñh nanêq bêh aô.

Uăñh nanêq bêh gâp dong.

Nanêq bu mra rvê may.

b. Hên ndjôt luq dadê.

dadê

Hên ndjôt jal dadê.

Leq hên sao dadê băl hên.

Khân păng geh oh bê dadê.

c. Hên dõng mâng dong bêh.

mâng

Hên sôk mâng dong bêh.

Mâng jêq mâu lah mâng jong.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ȑp:

N'Guh jaq bāl pāng, moh ndōr pāng
dong?

Lah tāt tām mir, moh bēh bāl pāng
saō?

Bēh nāy jong leq?

Moh ndōr N'Guh loq saō dōng?

Maq khān pāng dong bēh?

Moh bēh N'Guh dong, moh bēh bāl
pāng dong?

Bar hē khān pāng, moh ndōr khān
pāng ndjōt sit?

c. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch i, I, l, L.

a. Nai chih i, I ta tablō, ȑp bu nōm dōi
moh, jēh ri lāh djēq rplay ngói tām
ntīt, nām bu tām dāng aō.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
i jēh ri I toyh tām du ntrong tām ndrom
n'ha rdaih.

b. Nai nti rkēch l, L tām ban ma pāng
nti i, I kalō nāy leq.

c. Nai loq nti rkēch l jēq jēh ri I toyh
tām ban ma kalō nāy leq. Nai rōlang
tām padīng bar rplay sambūt nāy ma phung
kon se, klach lah phung kon se viq amoh
ēng ēng rplay sambūt. Nai lah: "Leq
bar rplay sambūt aō, he treh du ntrong
sōng jong ndāk bēng bar rvang ntrong.
I toyh he loq treh rgān djēq tām dāng,
kalō; l jēq māu geh ȑh. I toyh he
dōng kanōng ta ntōm lor amoh sāk bunuyh,
amoh bon, jēh ri ta ntōm lor ntrong nau
ngói; l jēq he dōng tām ntük ēng, jēh
ri he dōng bah nāp jēh ri bah kōi rplay
ngói."

2. Chih nchroh rplay ngói.

i: ih, ir, ip

l: loi, leng, lap

-l: jal, bāl, ntil

Jēh ri nai daq kon se chih dōng rplay
ngói aō ma rplay sambūt toyh ta bōk
nau ngói.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Loi ta lap.   Ih ap ntil ba.

gom
Gom

Kon H'Roi hoq blau gom jeh.
 Lah bu baq, päng gom leq. Lah
 sao me päng nom, päng gom leq.

Tâm nar me päng hän kan tâm
 mir, päng guq päl êng. Päng
 sao bêh taq N'Guh dong, päng
 sôk mäng jêq dong bêh leq. Päng
 gom ngän.

N'Guh lah: "Nanêq, lam mir
 aø geh bêh dadê."

H'Roi lah: "Gâp rvê ngän ma
 mon may jêq aø. Gâp mâu doi än
 päng päl êng tâm mir đong ôh."

gom
omom
gom nom ndom

NTI UÃNH

1. Nti rplay ngồi moh rup gom.

Dõng baq jeh ri gum gay ma tâm pading.

2. Nti kôq rplay ngồi om.

gom
omom
gom nom ndom

gom	gom	nom	ndom
nom	gäm	näm	ndäm
ndom	gum	nüm	ndüm

ndom, dom, tom, ntom bah, gom rum, tom si
dom dam.

3. Uanh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uanh êng.

b. Nau ôp:

Mbu kon hoq blau gom jeh?
 Bi lah bu baq, pham päng bu?
 Bi tâm nar me päng pah kan tâm mir, mbu
 ndrel päng päl?
 Bi lah päng sao bêh taq bu dong, pham
 päng bu?
 Bah ntük N'Guh lah geh mih?

c. Ntrong präp uanh:

Lah saø me päng.
 Päng sôk mäng jêq.
 Lam mir aø geh bêh dadê.
 Mon may jêq aø.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngøi tñm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uanh rplay sambüt q ta tablô.

a. Nai chih q ta tablô pô aø:

q

b. Nai moh rplay ngøi tñm ntít ma rplay
 sambüt q: baq, jaq, luq, beq.

c. Nai lah: "Tø lah he chih rplay sambüt
q, he chih du ñah rvang bah chiau, jêh
 ri treh du ntrong bah ma jür tñm dñng."

2. Nti chih rplay sambüt q.

a. Köt nai chih q tñm ntük hñng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tñm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngøi ma rplay sambüt
 mhe:

baq

4. Kon se chih ntrong nau ngøi ma rplay
 sambüt mhe:

Baq kon.

H'Rơi hoq tăm jêh âk tóm play. Abao păng dơi geh play peq sa. Păng nơm mâu git ôh moh nar păng ntóm tăm tóm play. Lah păng tăm ơm, păng geh play sa ơm leq.

Păng tăm âk ntil tóm play. Abao geh ntil hoq play, geh ntil ê hoq play.

Leq kon se tâm ngih H'Rơi leq hăñ peq play dadê. Kon H'Rơi guq ta neh. Păng mâu dơi peq play ôh. Păng guq uănh đơm, jêh ri gõm.

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi taq nti jêh.

Du mlâm mảng.

Bar mlâm mảng.

Âk mlâm mảng.

Du mlâm mbo.

Bar mlâm mbo.

Âk mlâm mbo.

Du huê bunuyh.

Bar hê bunuyh.

Âk bunuyh.

Khân păng pâl dadê.

Khân păng bû dadê.

Khân păng bêch dadê.

Khân păng mbôch dadê.

Khân păng nhêt dadê.

Găp mhe pâl abao.

Găp mhe bû abao.

Găp mhe bêch abao.

Găp mhe mbôch abao.

Găp mhe nhêt abao.

Ê hoq pâl.

Ê hoq bû.

Ê hoq bêch.

Ê hoq mbôch.

Ê hoq nhêt.

Loq pâl đõng.

Loq bû đõng.

Loq bêch đõng.

Loq mbôch đõng.

Loq nhêt đõng.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

Pang tām tōm play.

play

Hēn tām tōm play.

Hēn ūch peq play.

Play bu hēn māu peq ðh.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ðp:

Moh ndø H'Røi hoq tām jēh?

Moh ndø pang geh abao?

Pang doi kah git leq, nar pang
ntōm tām tōm play nāy?

Bi phung kon se tām ngih H'Røi
bah khān pang hān?

Bi kon H'Røi, pang doi peq play leq?

c. Ntrong prāp uānh:

Lah pang tām om.

Pang tām ãk ntil tōm play.

Kon H'Røi guq ta neh.

d. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch p, q.

Nai chih p, q ta tablø, ðp bu nōm døi
moh, jēh ri lāh djēq rplay ngơi tām ntit,
nām bu tām dāng aø. Nai rblang tām
padīng bar rplay sambüt nāy ma phung
kon se, klach lah phung kon se viq amoh
ēng ēng rplay sambüt.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
p jēh ri q tām du ntrong tām ndrom n'ha
ñdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

q: guq, jaq, joq, luq.

p: läp, hip, tēp, näp.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Guq bah näp.

Üch döng joq.

Jaq va läp.

rnøl
Rnøl

Tâm ngih mbøq H'Rơi geh âk rnøl guq. Geh âk ntil rnøl: rnøl si, rnøl reh, rnøl jêq, rnøl jong.

Abaø kon H'Rơi hoq blau vor jêh. Päng vay vor ntøm bah rnøl jêq tât ta rnøl jong.

H'Rơi vay ăn päng pâl play, päng vor tîng sôk play. Lah ban päng tîng play, päng sôk. Jêh sôk päng góñ.

Geh tøq päng ndjôt mäng tâm ti, päng dong play ma mäng.

rnøl
øl

øl om op òng
rnøl rnøm ntøp ntøng

NTI UÃNH

- Nti rplay ngøi moh rup rnøl.
Døng gom jêh ri rveh gay ma tâm pading.
- Nti kôq rplay ngøi ø, ø.

rnøl
øl

øl	om	op	òng
rnøl	rnøm	ntøp	ntøng

rnøl
rnøm
ntøp
ntøng

rnøl	rnøm	ntøp	ntøng
køl	køm	køp	køng
døl	døm	døp	døng

mbøh tøh øh
mbøq tøq øq

øm	øh	ø
Om	Oh	O

vøh, vøl, vor, hør, hot, køt,
âk lön, me mbøq, bar tøq.

- Uãnh nau nkoch bri.

- Phung kon se uãnh èng.
- Nau èp:

Moh ndø geh tâm ngih mbøq H'Rơi?
Moh ntil rnøl päng geh?
Moh ndø H'Rơi vay ăn kon päng pâl?
Lah ban päng tîng play, phâm päng bu?
Jêh sôk play, phâm päng bu?

c. Ntrong prap uanh:

Abaø kon H'Roi hoq blau vor jeh.
 Jéh sok, päng gom.
 Geh tqg päng ndjøt mang.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch é, Ê.

Nai chih é, Ê ta tablø, ôp bu nöm doi moh, jeh ri lah djøq rplay ngói tâm ntit, nâm bu tâm dâng aø.

Jeh ri nai än kon se chih tâm nsrah é jøq jeh ri Ê tâm du ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

béh, jeh, ép, jøq, hén

Jeh ri nai daq kon se chih đồng rplay ngói aø ma rplay sambüt toyh ta bôk nau ngói.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Béh jøq.

Ê geh têp.

Hén guq joq jeh.

kahan
Kahan

Kăl e mbøq H'Rơi taq bư kahan. Abaø pang guq dơm tâm ngih, kɔl ur kon bư mir. Abaø bu lah pang jēng kahan ɔm.

Geh du nar geh du huê bu năch lăp ngih pang. Pang än bu năch guq ta rnɔl si, pang nōm guq ta rnɔl reh. Khân pang guq tâm nkoch bri joq ngăń.

Bu năch jēng kahan ɔm tâm ban leq. Bu năch dăñ kalüng mbøq H'Rơi dɔr ndɔr bu än ma pang.

Biaq lah mbøq me H'Rơi mra ntōm kăch ba, khân pang rvê mâu geh kalüng dɔr ba. Biaq lah añaø khân pang ê ntōm kăch ôh. Jēh ri bu năch sit dɔm.

Oh bu ur H'Rơi taq sit hän rvăt kapüng än kon H'Rơi sa.

Me H'Rơi rvê. Lah tât nar kăch ba, pang rvê mâu geh bunuyh rong an kon oh bê pang. Kon bu ur pang nōm ūch kăch ba tâm ban leq. Pang ūch jaq kon bu, biaq lah mâu geh kon se.

kahan
han

han lüng püng
kahan kalüng kapüng

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi moh rup kahan.
Dōng rnol jēh ri khān gay ma tām pađing.
2. Nti kōq rplay ngơi ka-.

<u>kahan</u>	han	tang	lūng	pūng
<u>han</u>	kahan	katang	kalūng	kapūng
<u>kahan</u>	kahan	katang	kalūng	kapūng
<u>katang</u>	rhan	rtang	rlūng	rpūng
<u>kalūng</u>				
<u>kapūng</u>				
	po	do	mo	lo
	pō	dō	mō	lō

mbōq, peq, jēq, jaq, kahan, nanēq,
abaō, dadē, rvē, dō, ndō

3. Uanh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uanh ēng.
Nau nkoch bri aō geh bar lōp.
- b. Nau ôp:

Moh kan mbōq H'Rōi taq bū käl e?
Bi abaō moh kan pāng bū?
Phām bu lah pāng jēng abaō?
Moh nau pāng bū ndrel ma bu nāch?
Moh ndō bu nāch dān pāng de?
Bi lah tāt nar kāch ba, moh nau
me H'Rōi rvē?
Pāng ūch jaq kon bu leq?

c. Uānh ndrel.

- (1) Nai uānh.
- (2) Nai uānh lor, kon se uānh kōt nai.

4. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch q.
2. Chih nchroh rplay ngơi.
beq, guq, hoq, jēq.
3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.
Baq oh bē.
Guq rvē.
Ē hoq tōng.

Nau Nti 89

Oh H'Roi guq peq play ta
kalɔ̄ tɔ̄m play. H'Roi dɔ̄ play
rǔng tām neh ma kalǔng. Oh
pǎng dɔ̄i peq kanǒng play dēh
dɔ̄m, jēh ri pǎng jǔr tām neh.

H'Roi saɔ̄ bēh jēq guq tām
trōm neh dāch ta tɔ̄m play.
Pǎng mbɔ̄h ma oh pǎng, jēh ri oh
pǎng sōk māng dong loi bēh.

Jēh oh pǎng dong bēh, H'Roi
kɔ̄p play, pǎng kɔ̄p nanēq ngān,
ūch git dūm âk play oh pǎng geh
peq. Oh pǎng rnē H'Roi dɔ̄i
kɔ̄p leq play pǎng peq. H'Roi
gɔ̄m, oh pǎng gɔ̄m leq.

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi tām ntrong.
  - a. Peq ta kalɔ̄ tɔ̄m play.
kalɔ̄
Peq ta kalɔ̄ tɔ̄m si.
Guq ta kalɔ̄ ngih.
Dɔ̄m kapǔng aɔ̄ ta kalɔ̄ rnɔ̄l.
  - b. Kɔ̄p kanǒng play dēh dɔ̄m.
kanǒng
Peq kanǒng play dēh dɔ̄m.
Kɔ̄p kanǒng du tɔ̄m dɔ̄m.
Kanǒng pǎng blau vɔ̄r.
  - c. Tām trōm kalǔng.
trōm
Tām trōm hip.
Tām trōm neh.
Bah dih.ngih.
2. Nti kōq rplay ngồi ka-.

lɔ̄	laq	doq	ndɔ̄q
kalɔ̄	kalaq	kadoq	kandɔ̄q

Duf kahan, tɔ̄m kasu, tām kanol, bēch
kamǔm, dɔ̄m tām katip, rǔng tām neh.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh ēng.

b. Nau ōp:

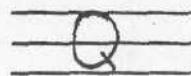
Moh ndō oh H'Roi peq?
 Maq ndō H'Roi dō play rūng?
 Moh ndō H'Roi saō tām trōm neh,
 dăch ta tōm play?
 Ma mbu păng mbōh năy?
 Bi jēh oh păng dong bēh, moh
 H'Roi bū?

c. Ntrong prăp uănh:

Dō play rūng tām neh.
 Păng jür tām neh.
 Dăch ta tōm play.
 Păng kōp nanēq ngăñ.

d. Uănh ndrel.

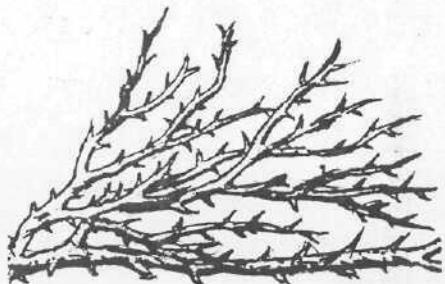
NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt Q toyh ta tablō.a. Nai chih Q toyh ta tablō pō aō:b. Nai moh rplay ngơi tām ntít ma
rplay sambüt Q toyh:taq, loq, peq, nanēqc. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt Q toyh, he chih nām bu Q toyh,
jēh ri treh nsuat tām dāng bah ma."2. Nai chih rplay sambüt Q toyh.a. Köt nai chih Q toyh tām ntük hōng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngơi ma rplay sambüt
mhe. Chih bar tōq, du tōq dōng rplay
sambüt jēq, du tōq dōng rplay sambüt toyh
dadē.luqLUQ4. Kon se chih ntrong nau ngơi ma rplay
sambüt mhe. Chih bar tōq, dōng rplay
sambüt jēq jēh ri toyh.Luq jēq.LUQ JÉQ.

Nau Nti 90

lok

Lok

Kon H'Rơi hok. Pa lōh păng?
Me păng saō kanōng ok sa ta ti
păng. Lah ji ok, mâu vay hok
ôh. H'Rơi rvê.

H'Rơi uănh tâm trôm kalūng,
mâu geh play ôh. Leq kon păng
nơm sa jēh, jēh ri kon păng hok.

Du huê kon se êng taq peq
play ta kalɔ̄ tɔ̄m play, jēh ri
păng tūp tâm lok. Tâm ti păng
geh lok dadê. Du huê kahan,
jēng băl mboq H'Rơi, sōk kim
kɔ̄l jēh an lok păng.

lok
ok

ok	ok	ok
lok	hok	bok

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup lok.
Dōng kahan jēh ri luq gay ma tâm padīng
2. Nti kōq rplay ngồi ok.

lok
ok

ok	ok	ok
lok	hok	bok

lok	lok	hok	bok
hok	lor	hor	bor
bok	lot	hot	bot

lok	hok	bok
loq	hoq	boq

hok, rnɔ̄l, kɔ̄l, kim, ɔ̄m, tūp, hēn,
tēl, sōk, lōh.

3. Nti rplay ngồi tâm ntrong.
Jēh an lok găp ma kim.
an
Put an ti găp ma bok.
Kɔ̄l an va găp bū mir.
Găp dă̄n ma bu kɔ̄l an.
4. Uănh nau nkoch bri.
a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau Өp:

Mbu ok sa ta ti?
 Mbu sa play tām kalūng?
 Bu nom tūp tām lok?
 Bah ntük pāng geh tōt lok?
 Mbu kōl jēh an lok pāng?

c. Ntrong prāp uānh:

Pa lōh pāng?
 Lah ji ok.
 Tām trōm kalūng.
 Jēng bāl mbōq H'Roi.

d. Uānh ndrel.

5. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt g ta tablō.

a. Nai chih g ta tablō pō aō:

O

b. Nai moh rplay ngói tām ntit ma rplay
sambüt g:

ōm, ntōm, kōl, mbōq

c. Nai lah: "Tō lah he chih rplay
sambüt g, lor lōh he chih rplay sambüt
g, jēh ri ntop rvāch nchiāng ta kalō
mō bah ma."

2. Nti chih rplay sambüt g.

a. Kōt nai chih g tām ntük hōng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tām ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt
mhe:

mbōq

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay
sambüt mhe:

mbōq gōm.

N'Guh geh âk băl pâl. Ăp nar geh âk phung kon se hăñ peq play. Oh N'Guh hăñ leq.

Sít taq peq play phung băl păng hăñ ūm tâm dak. Oh N'Guh mhe ntōm geh ji ndūl, păng hok ta neh, jêh hok păng guq ta rnö'l.

N'Guh lah: "May sa play âk ir, di leq?" Biaq lah oh N'Guh mâu sa âk ir ôh, kanōng păng sa bar pe dōm. N'Guh nōm sa play âk, biaq lah păng mâu hok ôh.

Du huê băl N'Guh hăñ peq play geh jot lok, păng dăñ kim N'Guh, ān N'Guh jêh an lok păng. Jêh jêh lok riq mōr păng tîng băl păng hăñ ūm.

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngơi ok.

ok	och	om
hok	hoch	hom
tok	toch	tom
ngok	ngoch	ngom

dok, rmok, kim, mbøq, roq dak, bêch
rok, kadoq, lok ka.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

- a. Phung hên geh jot lok.
Phung
Phung hên ok sa.
Phung kon se hăñ ūm.
Âk phung kon se blau kôp.
- b. Ūm lor, riq mōr gâp lăp.
riq mōr
Sa lor, riq mōr gâp hok.
Sa lor, riq mōr ji ndūl.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.
b. Nau ôp:

Mbu geh băl pâl?
Bah ntük phung kon se hăñ āp nar?
Sít taq peq play, bah ntük băl păng loq hăñ?

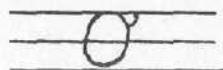
Mbu mhe geh nau ji ndü?
 Oh N'Guh ān sa play åk leq?
 Mbu geh jot lok, mbu kim päng dän
 jeh lok?

c. Ntrong präp uānh:

Jeh hok päng guq ta rnö.
 Kanöng päng sa bar pe dom.
 An N'Guh jeh an lok päng.
 Riç mør päng ting bäl päng.

d. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt G toyh ta tablō.a. Nai chih G toyh ta tablō pô að:

b. Rplay ngói tâm ntít:

Om, Oh, Oih

c. Nai lah: "Tø lah he chih rplay
 sambüt G toyh, lor lön he chih rplay
 sambüt O toyh, jeh ri he ntop rvach
 nchiäng ta kalø mør bah ma."

2. Nti chih rplay sambüt G toyh.a. Køt nai chih G toyh tâm ntük høng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Om

4. Kon se chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

G, døi leq.

Mi N'Guh mhe taq sít kahan.
Abaø păng guq dom jêh. Nanêq
po păng mra än păng doh rveh āp
nar.

Ntóm nar mi N'Guh hän doh
rveh, rveh guq pung bök tám
nung. Păng hän ting tél rveh
ök ngän, riq mɔ păng dñi ban
rveh. Lah phung kon se hän doh,
rveh mâu än doh ôh.

Sít tát ta ngih păng lah ma
H'Rơi: "Ök ngän gáp nar aø,
tám nar gáp ntóm hän doh aø,
rveh pung bök. Muh mät gáp beq
bök dadê, sök si beq leq."

sök
ök

sök	bök	dök
sok	bok	dok

NTI UĀNH

1. Nti kôq rplay ngđi ök.

sök
ök

ök	ök	ök
sök	bök	dök

sök
bök
dök

sök	bök	dök
sok	bok	dok

lok	tok	njok
lök	tök	njök
loq	toq	njoq

sök si, dak bök, ök ngän, du pök, jog
du tøq, rveh dok, pung bök.

2. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh èng.

b. Nau öp:

Mi N'Guh mhe taq sít kahan, moh kan
păng bû aðao?

Bi tám nar mi N'Guh ntóm hän doh, bah
ntük rveh guq?

Bi lah phung kon se hän doh, rveh än
doh leq?

Ta ntük mi N'Guh beq bök?

- c. Ntrong práp uānh:

Doh rveh āp nar.
Ting tél rveh ök ngän.
Sök si beq leq.

- d. Uānh nau nkoch bri.

3. Uānh rplay ngđi tám rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh puăng ۆp ta tablō.

a. Nai chih du ntrong nau ۆp pô aɔ:

Păng guq ta rnɔl leq?

Nai uănh lor ntrong nau ۆp aɔ, jêh ri
păng rblăng: "Ta lôch ăp ntrong nau ۆp
he vay saɔ geh puăng ۆp. Puăng ۆp aɔ
ăn he git nau ۆp. Leq ntrong nau ngɔi
ēng geh puăng leq ta lôch ntrong."

b. Nai chih đōng puăng ۆp ta tablō pô aɔ:

_____?
_____

c. Nai lah: "Tɔ̄ lah he chih puăng ۆp,
he chih rvang du dah bah ma tm rva
ntrong ta kalɔ̄, jêh ri he treh du ntrong
sng ntm bah ntrong tm nklang jr tt
ta n'gul rva ntrong tm dng, jêh ri he
loq ntop gru kachoq ta ntrong tm dng
nm bu puăng leq."

2. Nti chih puăng ۆp.

a. Köt nai chih puăng ۆp tm ntk hướng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tm ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih ntrong nau ۆp.

Moh păng üch?

Üch leq?

Leq bunuyh êng tâm nây,
 kanōng me mbōq H'Rơi geh rveh.
 Rong rveh jēr lớn ma rong mpa
 êng êng. Biaq lah he mâu geh
 ān mpa ma pāng sa ôh, kanōng
 pāng hǎn vāng sa êng.

Geh bu năch tâm ngih mbōq
 H'Rơi. Mbōq H'Rơi sōk rnōl ān
 bu năch guq. Mbōq H'Rơi nōm
 guq ta kalō rnōl jong.

Bu năch nây jēng nōm vay tâm
 rēng rveh ma mbōq me H'Rơi.
 Biaq lah ađao mbōq me H'Rơi mâu
 hoq ān pāng sōk rveh nây ôh.
 Jēh ri bu năch sít.

NTI UĂNH

1. Nti rkēch kōq rplay ngđi.

leng	lēng	ling
jeng	jēng	jing
reng	rēng	ring
nteng	ntēng	nting

gō	tō	mbō	ndō
gōm	tōm	mbōm	ndōm
gōq	tōq	mbōq	ndōq

2. Nti rplay ngđi tâm ntrong.

Bunuyh nây jēng nōm rveh.
 nây
 Bunuyh nây blau rong rveh.
 Nōm nây hoq kōp play jēh.
 Nōm ađ loq kōp đōng.

ađao ri	phung hēn
nar e	phung khān may
e tât	phung kahan
măng ndōn	phung bunuyh

ta kalō hip
 tâm trōm hip
 luq đadē
 kanōng luq dōm

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch σ, Ω, Q, ?

a. Nai chih σ, Ω ta tablô, ôp bu nôm
đoi moh, jêh ri lah djêq rplay ngồi
tâm ntít, nâm bu tâm dâng aσ.

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
σ jêh ri Ω toyh tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

b. Nai nti rkêch Q jêh ri ? tâm ban ma
păng nti σ, Ω kalσ nây leq.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

σ: nôm, ntôp, mbôq, kôl

Ω: Om, Oh.

Q: JAQ, LEQ, MBOQ (dōng rplay sambut
toyh dadê)

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

Bu nôm vâch?

Đoi leq hên kôl?

jik
Jik

Mboq H'Roi jaq bu jik mir.
Tâm nar jik nây păng găuch kik
ăn bu sa. Jêh sa, geh du huê
nơm êng hok mâu lăp sa kik.

So păng kăp mpik ta pít mir
păng nơm. Leq phung jik dăń
găuch sa mpik nây đōng, jêh ri
mboq H'Roi ăn leq.

U H'Roi hăń jik leq. Păng
tik ngăń. Leq nau bu ngơi păng
mâu dơi tăng ôh. Bu ngơi êp ta
păng, riq mő păng tăng.

jik
ik

ik ik ik ik
jik kik mpik tik

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup jik.

Dăng săk jêh ri ji gay ma tâm padăng.

2. Nti kăq rplay ngơi ik, ik.

jik
ik

ik ik ik ik
jik kik mpik tik

jik
kik
mpik
tik

jik kik mpik tik
jok kok mpok tok

tok	lok	dok
tök	lök	dök
tik	lik	dik
tik	lik	dik

lik lök, dak tik, tik play, găuch kik,
êp mir, găuch mpik, jaq jik, măik.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Mbu jaq bu jik mir?
Moh mpa păng găuch ăn bu sa tâm nar jaq
jik nây?
Geh leq bunuyh mâu ūch sa kik?
Moh mpa so păng kăp ta pít mir?

Bi phung jik dǎn gūch mpik nāy mbøq
H'Røi ān leq?
Tôr pāng tīk heq, māu lah hōng?
Phām bu bū dīng pāng dōi tāng?

c. Ntrong prāp uānh:

Jaq bu jik mir.
Māu lāp sa kik.
Leq phung jik dǎn gūch sa.
Pāng tīk ngān.
Riq mōr pāng tāng.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngøi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch k, K.

Nai chih k, K ta tablø, ḥp bu nōm dōi moh, jēh ri lah djēq rplay ngøi tām ntīt, nām bu tām dāng aø.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah k jēh ri K toyh tām du ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngøi.

kalø, kahan, kanøng, kalüng

Jēh ri nai ðaq kon se chih ðøng rplay ngøi aø ma rplay sambüt toyh ta bøk nau ngøi.

3. Chih nchroh ntrong nau ngøi.

Pāng jēng kahan leq?

Dūm kalüng mbo?

rek
Rek

Tâm nar êng mi N'Guh hăń rek ja. Păng hăń ta păt mir po păng jik jêh năy. Păng ūch rek ja jêh ri sit rdeng ja ma duk.

Biaq lah ja tâń ntük năy, leq N'Guh de ăn rpu sa. Abaø păng mău dơi geh ja ôh. Jêh ri păng sit dom.

Tât ta ngih, mi N'Guh lah ma H'Rơi: "Mhik ngăń N'Guh. Ja găp ūch rek, leq păng ăn rpu sa."

rek
ek

ek	ok	uk	ak
rek	rok	duk	dak

NTI UĂŃH

1. Nti rplay ngồi moh rup rek.
Dăng jik jêh ri nke gay ma tâń padăng.
2. Nti kăq rplay ngồi -k.

rek	ek	ok	uk	ak
rek	rok	duk	dak	

rek	rek	rok	rak
rok	reng	rong	rang
duk	rep	rop	rap
dak			

rek	rok	duk	dak
bek	bok	buk	bak
sek	sok	suk	sak

buk	băk	dak	dăk
suk	săk	sak	săk
tuk	tăk	tak	tăk

săk jăń, dak băk, bah ntük, rdeng ma duk.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ōp:

Bah ntük mi N'Guh hän tām du nar
ēng?

Mbu pít mir päng hän?

Moh nau päng tūch hän ta nāy?

Bi abao päng doi geh ja leq?

Tät ta ngih ma mbu päng lah?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngói ma rplay sambüt k.

duk, dak, lok, sōk, mpik

2. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Dak bōk.

Sōk kanōng bar.

Rdeng ma duk.

Ta kalō tōm si.

Mi N'Guh taq bu kahan, sit
jeh. Abaor päng guq dom. Tø lah
saø phung bäl päng, khân päng
tâm nkoch bri.

Du huê bäl päng lup: "Phâm
bu bu doi än may sit ngän?"

Mi N'Guh lah: "Säk jän gäp
mhik, mâu doi däng hän."

Bäl päng loq lup: "Moh kan
may pah abao?"

--"Geh tqj jik, geh tqj rek ja,
geh tqj väng ka. Nar e gäp geh
pe mläm ka läng."

--"Bah ntük may saø ka läng?"

--"Gäp suk tröm. Ka läng mâu
vay guq tâm bök ôh, päng guq tâm
tröm luq. Kah ngän gäp sa ka
läng. Päng mâu geh lok nâm bu
leq ntil ka êng êng ôh."

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi.

ak	ek	ok
lak	lek	lok
hak	hek	hok

lak	mhik	sok	rluk
läk	mhïk	sök	rlük

pk, ngok, bek, sék, suk tröm, sit sak,
säk jän.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

a. Phâm bu may mâu sa mpik?
Phâm bu
Phâm bu may hok?
Phâm bu may è bu mir?

b. Tø lah he suk tröm he geh ka.
Tø lah
Tø lah he gïr he geh ka.
Tø lah he rek ja, he rdeng ma duk.
Ta aø geh ntük guq tø lah may üch.

3. Uanh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uanh êng.

b. Nau Өp:

Mbu sit taq bu kahan?
 Tɔ̄ lah pǎng sao bāl pǎng, phām nau
 pǎng bu?
 Mbu lup pǎng?
 Moh kan mi N'Guh pah abao
 Bah ntük mi N'Guh sao ka lǎng?
 Ka lǎng geh lok tām ban ma ka
 ēng leq?

c. Ntrong prāp uānh:

Abaø pǎng guq dom.
 Sāk jān gāp mhik.
 Geh tɔ̄q rek ja.
 Māu vay guq tām bōk ôh.

d. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Dānh puāng mbōh ta tabl8.

a. Nai chih du ntrong nau ngói tām ntít
puāng mbōh pō aø:

Mboq H'Roi lah:

Nai rblang: "Tām ntrong nau ngói aø
 he sao amoh nōm lah, jēng Mboq H'Roi,
 biaq lah moh nau pǎng lah, he è git ôh.
 Ta lōch amoh nōm lah, è lor tāt ta nau
 pǎng ngói, he vay chih puāng mbōh.

b. Nai chih dōng puāng mbōh ta tabl8
 pō aø:

---

c. Nai lah: "Tɔ̄ lah he chih puāng mbōh,
 he chih puāng bar, nguay ta ntrong tām
 nklang, nguay ta ntrong tām dāng."

2. Kon se nti chih pe puān tɔ̄q tām ndrom
 n'ha rdaih.

3. Kon se chih ntrong nau ngói ma puāng mbōh.

H'Roi loq lah:

Mboq hēn mbōh:

yeh
Yeh

Nar aø gâp mra hän dän yeh mi gâp. Sít taq bah kahan, gâp ê geh yeh döng ôh. Nanêq mi gâp geh ndø döng âk. Gâp hän jêh ta ngih yuh gâp, biaq lah mi gâp län hän uanh däk tám goq. Däk päng geh du mlâm mpik.

Yuh gâp üch sôk yâng ih ta neh ta ntük duh nar. Geh bunuyh kôl yôk mo päng doi ih yâng.

yeh
Yeh
eh

eh	uh	ôk
yeh	yuh	yôk
Yeh	Yuh	Yôk

NTI UÃNH

1. Nti rplay ngói moh rup yeh.

Döng rek jêh ri jik gay ma tám padîng

2. Nti kôq rplay ngói y-, Y-.

yeh	eh	uh	ôk
Yeh	yeh	yuh	yôk
eh	Yeh	Yuh	Yôk

yeh	Yeh
yuh	Yuh
yôk	Yôk

yeh	yuh	ôk
peh	puh	pôk
reh	ruh	rôk

yôk, yô, yông, yâng, yuq, rya.

3. Uanh nau nkoch bri.

- a. Kon se uanh êng.

b. Nau Өp:

Bah ntük gáp hän nar að?
 Bi taq kahan, gáp geh yeh döng
 jéh heq?
 Bi gáp hän ta ngih yuh gáp, gáp
 hoq tám mäp jéh heq ma mi gáp?
 Moh mpa geh däk mi gáp?
 Moh ndø yuh gáp ih?

c. Ntrong präp uähn:

Nanèq mi gáp geh ndø döng åk.
 Mi gáp län hän uähn däk.
 Ta ntük duh nar.
 Geh bunuyh kof yøk.

4. Uähn rplay ngói tám rva n'gong.

b. Nai uähn leq bar ntrong að, ntim ta
puäng bu ngói, jéh ri rblang. Päng lah:
 "Ap ntrong að he sað geh bar kôq, du kôq
 jéng amoh nom lah, du kôq jéng nau päng
 ngói. He vay chih puäng bu ngói ta ntóm
 ntrong nau bu ngói jéh ri ta lôch ntrong
 nau bu ngói. Leq nau geh ta nklang bar
 puäng näy jéng nau bu ngói dade.

"Ta lôch ntrong nau bu ngói, he chih
puäng leq mâu lah puäng Өp lor, jéh ri
 mo he chih puäng bu ngói."

c. Nai chih döng puäng bu ngói ta tablø
 pô að:

_____
 _____

Nai lah: "Tø lah he chih puäng bu ngói,
 he chih puäng bar, bah chiau bah ma, ntóm
 bah ntrong kalð jür djøq ðom. Tám ndrom
 sambüt he sað puäng näy jéng söng. Tø lah
 chih ma ti he nom, he doi chih söng leq
 mâu lah chih rväch djøq; ta ntóm ntrong
 nau bu ngói he doi chih rväch njür nchiäng
 bah ma, ta lôch ntrong näy he doi chih
 rväch njür nchiäng bah chiau, nâm bu pô að:

“ ”
 _____

NTI CHIH

1. Uähn puäng bu ngói ta tablø.

a. Nai chih du ntrong nau ngói jéh ri du
 ntrong nau Өp tám ntít puäng bu mbøh pô að:

Mi N'Guh lah: "Mhïk ngän N'Guh."

Päng lup: "Bah ntük päng guq?"

2. Kon se chih puäng bu ngói tám du ntrong
 tám ndrom n'ha rdaih.

3. Kon se chih ntrong nau ngói.
 Løi ta chuel òh puäng mbøh ta lôch amoh
 nom lah.

N'Guh lup: "Bah ntük rnøl guq?"

H'Røi lah: "Ta kalð hip ri."

yau
Yau

Nar e yau kăp so va găp. So guq bêch tâm trôm sah tâm neh, yau suk tâm sah jêh ri kăp. Nar e leq, geh du mlâm kau hêk tóm si ta pít mir hên, ūch sa sút.

Va jaq găp tîng têl yau kăp so, biaq lah găp mâu ūch hän ôh. Va hän êng du huê păng, biaq lah păng mâu doi ban yau ôh.

Săk yau êng ngăń ma săk kau. Rsau păng êng êng tâm ban leq.

yau
au

au	au	au	au
yau	sau	rlau	kau

yau
au

au	au	au	au
yau	sau	rlau	kau

yau
sau
rlau
kau

yau	sau	rlau	kau
yu	su	rlu	ku
yeh	seh	rleh	keh

sau, rsau, rlau, yok, duk, mhik, hék,
tel.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Ndah joq yau kăp so va găp?
Bah ntăk so guq dăng geh yau kăp?
Moh mpa va jaq găp tîng?
Bi va hän êng du huê, păng doi ban
yau leq?
Bi săk yau đah săk kau tâm ban leq?

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup yau.

Dăng yeh jêh ri jun gay ma tâm padăng.

2. Nti kôq rplay ngồi au.

c. Ntrong práp uānh:

Kau hēk tom si.
Tǐng tēl yau kāp so.
Mâu doi ban yau ôh.
Rsau pāng êng êng.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt y ta tablō.

a. Nai chih y ta tablō pô ac:

—————
—————
y

b. Nai moh rplay ngói tām ntit ma rplay sambüt y:

yeh, yāng, yok

c. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt y, he chih nām bu rplay sambüt y jēq, biaq lah ntrong sōng nsing bah ma n'hot hān njür tām dāng leo bah chiau."

2. Nti chih rplay sambüt y.

- a. Kot nai chih y tām ntük hōng.
b. Chih ma nglau ti ta chhung.
c. Chih tām ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

yāng

4. Chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Ih yāng ta ntük duh nar.

Phâm bư kon bunuyh geh nau
dơi ma leq ntil mpa? Kon bunuyh
geh nau mǐn. Yau, kau, rveh māu
geh nau mǐn ôh. Phung bunuyh
gít nǎl nau rǒng, nau mhík, jêh
ri âk ntil nau êng.

He geh nau mǐn, yor ri he dơi
pah leq ntil kan dơi jêng dadê:
blau jik mir geh ndø sa, blau
rek ja bư ngih guq, gít nǎl ntük
nóm ntük bu, geh yāng, geh yeh,
geh āp ntil ndø dōng.

Nóm aø blau nau mǐn rlau lòn
ma nóm ri. Yor nây yøh bunuyh
dơi tâm lah, tâm yøk, tâm rǒng.

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

- a. Kon bunuyh geh nau mǐn.
nau
Kon bunuyh geh nau blau.
He bunuyh geh nau mǐn dadê.
Nau păng ngồi gáp tăng nanèq.

- b. Mpik du yor păng saø yau.
yor
Kau du yor păng saø so.
Yau du yor păng saø kahan.
Yor ri he geh nau dơi.

- c. Yor nây yøh he dơi.
yøh
Yor nây yøh bu tâm lòn.
Păng aø yøh he dōng.
Păng guq kalø yøh.

2. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.

- b. Nau ôp:

Moh nau kon bunuyh geh?
Bi leq ntil mpa, geh nau mǐn leq?
Moh nau kon bunuyh gít nǎl?
Phâm bư he pah leq ntil kan dơi jêng
dadê?
Bi lah blau jik mir moh ndø he geh?
Moh ndø êng dōng he gít nǎl?

c. Ntrong pr̄ap uānh:

Git nāl nau rōng.

Blau rek ja.

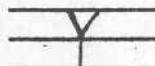
Blau lōn ma nōm ri.

d. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt Y toyh ta tablō.

a. Nai chih Y toyh ta tablō pō aō:

b. Nai moh rplay ngói tām ntit ma rplay sambüt Y toyh:

Yuh, Yau, Yaq, Yach

c. Nai lah: "Tō lah he chih rplay sambüt Y toyh, he chih rplay sambüt y jēq bēng rva ntrong kalo, jēh ri ntop ntrong sōng jūr tāt ta ntrong tām dāng."

2. Nti chih rplay sambüt Y toyh.

a. Köt nai chih Y toyh tām ntuk hōng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tām ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

Yuh

4. Chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

N'Guh lah: "Yuh mi sit jēh."

Nau Nḡoi Yau jēh ri Rpai.

Yau lah ma rpai: "Phâm bư may katang, biaq lah sāk jān may jēq dōm? Moh ndō may sa, sau?"

Rpai lah: "O' chāu, ābaō ān he tām rlong bêch. Ān may bêch lor, chāu hōq, gâp guq n̄jrāng bunuyh."

Jēh ri yau nāy bêch yōh. Lah yau bêch, rpai nāy pāng tōk rsau yau jēh ri pāng mūm tām trōm mbung pāng nōm. Jēh ri yau nāy kah jēh taq bêch. Rpai mra loq bêch đōng.

Lor ma pāng bêch, pāng lah ma yau: "Lah māt gâp lin, gâp ē bêch ôh, chāu hōq." Biaq lah,

lah māt pāng lin, pāng hoq bêch jēh, lah māt pāng māu lin, pāng kah.

Lah rpai bêch, yau lah ma rpai: "Aō may rpai aō, lah gâp kâp, gâp sa may ābaō aō geh leq." Jēh ri rpai kah ro.

Jēh bêch, rpai lah ma yau: "Ābaō ān he tām rlong hok, chāu. Gâp ūch git dūm âk ntil ndō may sa jēh ri dūm âk ntil ndō gâp sa."

Yau hok lor, luh leq ndō pāng vay sa. Biaq lah rpai, pāng hok luh kanōng pe ntil ndō. Lor ma pāng hok, pāng geh ndō mūm jēh tām trōm mbung pāng, lok ka, chreh, jēh ri rsau yau.

Lah rpai hok, luh leq pe ntil
nây.

Jêh ri yau lup rpai. Lor
lơn păng lup chreh. Rpai lah:
"Aơ jêng play măt băl may, châu
ah." Lok ka nây, păng lah:
"La rveh." Jêh ri rsau nây,
păng lah: "Aơ jêng rsau yau."

Jêh ri yau ūch du, yor lah
păng sao' rsau nây. Rpaï mâu
ăń păng du ôh. Ntóm bah nây
yôh yau mâu dơi kăp rpai.

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngói tám ntrong.

a. Rpai njrăng ma bunuyh.

njrăng

Rpai njrăng ma yau.

Geh nau njrăng abao.

b. Rpai müm chreh tám mbung.

chreh

Rpai sao' chreh ta kalao' rnol.

Yau lup chreh, moh ndo' nây?

c. May bêch lor, châu hóq.

châu

May hok lor, châu hóq.

Njrăng ngän, châu hóq.

2. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

Nau nkoch bri aơ geh pe lop.

b. Nau ôp:

Tô' lah yau bêch, phâm nau rpai bu ma
yau?

Lor ma rpai bêch, phâm nau păng lah
ma yau?

Tô' lah jêh bêch, moh nau rpai jaq
yau bu đồng?

Jêh khân păng hok, moh ndo' yau nhho
ma rpai?

Jêh rpai hok, dûm ntil ndo' păng nhho
ma yau?

Bi chreh nây, moh ndo' păng lah?

Bi rsau nây, mbu rsau păng lah?

Moh yor yau ūch du?

c. Uānh rplay ngói tám rva n'gong.

Nau NTI CHIH mâu geh nar aơ.

jāng
Jāng

Năm kăl e bu njrăng ma yau.
Năm aăao' bu njrăng ma bunuyh.
Bunuyh yōh pōk nau tām lōh tām su.

Năm kăl e bu hăñ jāng, aăao'
bu dōng ndeh, ndeh păr māu lah
ndeh tām neh. Năm kăl e bu tām
lōh dōng tak, dōng na, bu dōng
yeh tām ban leq.

Naq njrăng aăao' lam ntăk.
Naq njrăng kăl e ēng ēng ntăk,
tām lōh tām su ēng ēng ntil
bunuyh leq.

jāng
âng

âng   âng   âng
jāng   māng   yāng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup jāng.

Dōng yau jēh ri gōm gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngơi âng.

jāng
âng

âng   âng   âng   âng
jāng   māng   yāng   lāng

jāng
māng
yāng
lāng

jāng   māng   yāng   lāng
jāng   māng   yāng   lāng
juh   muh   yuh   luh

yor, yōk, pōk, lōh, jāng, ntăk, njrăng.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Moh nau bu njrăng tām năm kăl e?
Moh nau bu njrăng tām năm aăao'?
Bu năm pōk nau tām lōh tām su tām
rnōk aăao'?
Năm kăl e bu hăñ jāng, bi aăao' moh
ndō bu ncho?
Moh ndō bu dōng, bu tām lōh tām năm
kăl e?

Moh nau ēng ēng naq njrāng abac' ma
naq njrāng kāl e?

c. Ntrong prāp uānh:

Nau tām lōh tām su.
Ndeh tām neh.
Bu dōng yeh.
Ēng ēng ntūk.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngoi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch y, Y.

Nai chih y, Y ta tablō, ôp bu nōm doi
moh, jēh ri lah djēq rplay ngoi tām ntīt,
nām bu tām dāng aō.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nrāh
y jēq jēh ri Y toyh tām du ntrong tām
Mdrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngoi.

yeh, yāng, yōk, yor

Jēh ri nai daq kon se chih dōng rplay
ngói aō ma rplay sambüt Y toyh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

N'Guh hoq dān jēh dōng yeh va.

Yuh pāng lup: "Va ān yeh leq?"

N'Guh loq lah: "Ān leq."

Tâm dâng ngih mbøq H'Rơi geh bar mlâm rpu me kon. Lor ri păng geh pe mlâm leq, biaq lah du mlâm ri leq roh yau kăp nar e døh. Yor ri yøh abao' păng geh kanøng bar mlâm. Rpu kon nây yau kăp leq, geh kăp ta jâng, biaq lah păng mâu ji âk ôh.

Bu lup N'Guh: "Phâm bư bar mlâm rpu aø mâu geh yau kăp?"

N'Guh: "Bar mlâm aø ngäch du, yor ri mâu geh yau kăp."

--"Bah ntük may ãn rpu guq sa mpa tâm nar yau kăp riq døh?"

--"Bah dâng mir hên nöm. Tâm nar ri gáp mâu geh ndjöt yeh ôh, ndjöt mân gáp døm, yor ri gáp du ro."

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngồi âng.

jâng
mâng
gâng
dâng
rsâng

jâng ti, rsâng măt, gâng dak, neh lâng.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

- a. Rpu bêch tâm dâng ngih.

dâng
Rpu bêch bah dâng ngih.
Rpu sa mpa bah dâng ngih.
So guq bêch ta kalø ngih.
So guq bêch tâm trôm sah.

- b. Yau kăp so nar riq døh.

døh
Yau kăp so nar e døh.
Moh mpa kăp so riq døh.
Kăp tâm nar jaq jik riq døh.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh èng.

b. Nau ôp:

Moh ndør geh tám dâng ngih mbøq
H'Roi?

Dûm âk rpu päng geh lor ri?

Moh yor päng geh kanøng bar mlâm
abao?

Tám bar mlâm rpu nay, ntaq rpu
taq yau káp?

Phâm bư bar mlâm rpu nay mâu geh
yau káp?

Bi tám nar yau káp rpu, moh ndør
N'Guh ndjøt?

c. Ntrong præp uanh:

Du mlâm riq leq roh.

Geh káp ta jâng.

Bar mlâm aø ngäch du.

Mâu geh ndjøt yeh ôh.

d. Uanh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch au.

Nai chih au ta taølø, ôp bu nöm doi moh,
jëh ri lah djøq rplay ngơi tám ntít, nâm
bu tám dâng aø.

Jëh ri nai än kon se chih au tám du
ntrong tám ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

yau, kau, rsau, nau

Jëh ri nai ñaq kon se chih ñøng rplay
ngơi aø ma rplay sambüt toyh ta bôk nau
ngơi.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Sák yau êng ngän ma sák kau.

Rsau päng êng êng leq.

ntâp
Ntâp

Kăl e phung Bu Nong vay hăñ yāñg ntâp jun māu lah mpa ēng ēng. Bu dōng tak ntâp mpa.

Tâm nar khān păng hăñ yāñg ntâp mpa nāy, khān păng tām dun hăñ lor bah năp. Geh nōm hăñ lor joq jēh, jēh ri păng loq guq kăp băl păng.

Lah māp mpa khān păng tǐng ro, lah ban, khān păng ntâp ma tak ta sāk mpa. Nāy jēng nau văñg sa phung Bu Nong.

ntâp
âp

âp   âp   âp
ntâp   māp   kăp

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngói moh rup ntâp.

Dōng jāng jēh ri kăp gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngói âp.

ntâp âp	âp âp âp ntâp māp kăp
------------	--

ntâp māp kăp	ntâp māp kăp ntāng māng kāng ntăk măk kăk
--------------------	---

kăp tăp	tăp māng yāñg măng yăng
------------	-------------------------------------

kăp kōp	ntâp māng dāng ntōp mōng dōng
------------	--

jāng, dāng, kōp, ntâp, kăp, găp,
yăng, yōng.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ɔp:

Rnôk käl e phung Bu Nong hän
yâng, moh mpa khân päng ntäp?

Tâm nar khân päng hän yâng ntäp
mpa näy, moh nau khân päng tâm dun?

Máp mpa khân päng tîng, bi lah
ban, phäm khân päng ðû?

Moh jêng nau näy?

c. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uanh rplay sambüt ä ta tablô.a. Nai chih ä ta tablô pô aɔ:

^
a

b. Nai moh rplay ngói tâm ntít ma rplay
sambüt ä:

jâng, dâng, tâm, máp

c. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
ä, he chih rplay sambüt ä, jêh ri ntop
gru ndô bôk tâm rva ntrong kalô. Gru
ndô bôk he chih lor ntöm tâm dâng bah
chiau n'hao nsing leo bah ma jêh ri sok
taq bah ntük rdjûm kalô njûr nsing tâm
dâng bah ma."

2. Nti chih rplay sambüt ä.

- a. Köt nai chih ä tâm ntük hõng.
- b. Chih ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

jâng

4. Chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt mhe:

Jêh loi lok tâm jâng.

vâl
Vâl

Năm a᷑ mbo᷑q me H'Rơi mhe geh
du mlâm vâl mhe. Vâl nây jêng
vâl ja, jong păng jât gêh.

Kanǒng du tōq a᷑ mbo᷑q me
H'Rơi māp geh vâl jong nâm a᷑.

Păng mhe rvăt du mlâm gâr
tâm năm păng bư vâl nây dōh leq.
Gâr nây păng kât tâm trôm ngih
ta meh bah dâng. Ăp nar geh
âk bunuyh hăń dâl vâl păng.

vâl	âl	âl	âr	âng
âl	vâl	gâl	gâr	vâng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup vâl.

Dōng ntâp jēh ri văng gay ma tâm pađing.

2. Nti kôq rplay ngồi â.

vâl
âl

âl	âl	âr	âng
vâl	gâl	gâr	vâng

vâl
gâl
gâr
vâng

vâl	vâr	vâng
gâl	gâr	gâng
gâl	gâr	gâng

vâl	vâr	vâng
vôl	vôr	vong

vâng	vât
jâng	jât
tâng	tât
kâng	kât

tât ta vâl, kât gâr, jât mlâm, dâl
tâm vâl, jâng ti, kâp kôl.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh ndor mboq me H'Roi mhe geh
tâm nǎm aô?

Moh val nǎy?

Dǔm gēh jong val nǎy?

Dǔm tōq mboq me H'Roi geh val
jong nǎm ndjac?

Bi tâm nǎm pǎng bu ngih nǎy, moh
ndor pǎng geh rvät?

Bah ntük pǎng kât gār nǎy?

c. Ntrong präp uānh:

Geh ak bunuyh guq.
Ap nar geh ak bunuyh hän päl.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút a, â.

Nai chih a, â ta tablō, ôp bu nom doi
moh, jēh ri lah djēq rplay ngơi tâm ntít,
nǎm bu tâm dâng aô.

Jēh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
a jēh ri â toyh tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

tât, káp, mlâm, ntâp

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Moh nau tât?

Du mlâm kau hék tom si.

Kon se guq káp tâm val.

Hên hän ntâp kau ma tak.

Tâm dâng vâl mbơq H'Rơi geh pe mlâm rpu guq bêch. Jêh ri bar mlâm so guq bêch ta kalø ngih nây leq. Du mlâm rpu êng đõng, uanh păng nâm bu jun, bu kât păng bah dâng vâl nây.

H'Rơi gêch si long bah dâng vâl păng nöm. H'Rơi jaq me păng tung si long sít ta ngih. Me păng mâu dơi hän ôh. Păng ji jâng tûp ta gung nar e döh.

N'Guh lup me păng: "Phâm bû
ding gêh ji jâng ih neq döh,
mêq?"

Me păng lah: "Gâp hän jür
tâm neh bor súr nar e döh, jêh
ri gâp tûp taq bah pe play gung
tât ta neh, jêh ri añaø păng

jêng ji. Yor ri yoh gâp mâu dơi tung long yuh may jaq ndöh."

Kon H'Rơi păng geh nau pâl mhe. Păng sôk pêh ntâp so. So nây dâk jêh ri kăp păng, jêh ri păng geh nau ji lam sâk.

Mbơq me N'Guh dâng jâng hän bri vêch. Näm aø khân păng bû mir vêch lớn ma näm e. U H'Rơi sôk kau hän luh jik tâm mir dâch. Păng mâu dơi hän vêch ir ôh.

bêch
êch

êch	êch	êch
bêch	lêch	vêch

NTI UĀNH

1. Nti kōq rplay ngơi. ā.

jāng jāt	gāl dāl	dāk dāk
vāng vāt	gāp dāp	jāk jāk
tāng tāt	gām dām	lāk lāk
kāng kāt	gār dār	ntāk ntāk

2. Nti rkēch kōq rplay ngơi ēch.

bēch	ēch	ēch	ēch
ēch	bēch	lēch	vēch

bēch	lēch	vēch
lēch	bēch	lāch
vēch	bik	lik

bēch dām, gēch māng, rkēch nti,
tām dāng vāl.

3. Nti rplay ngơi tām ntrong.

Nām bu ntīt.
Nām
Nām bu gāp.
Nām bu jun.
Uānh rpu nām bu jun.

4. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ôp:

Dūm āk rpu guq bēch tām dāng vāl
mboq H'Roi?

Bi ta kalō ngih, moh mpa guq bēch?

Bi du mlām rpu nām bu jun nāy, bah
ntük bu kāt pāng?

Bi H'Roi, moh pāng bu?

Mbu H'Roi jaq kōl pāng tung si long?

Me pāng hān leq?

Pa lōh pāng dīng māu doi hān?

c. Uānh ndrel.

5. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi, tām ntīt ā
jēh ri au.

ā: gār, jāt, dāng

au: yau, nau, rlau

2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Rpu tām tām.

Yau tām kāp, rveh tām tōl.

Yuh mi rvāt du mlām gār.

Khān pāng rvāt yāng tām ban leq.

ching
Ching

Tâm vâl aor he saor du bor ching.
Ching aor jeng ndor me mborq H'Chot.
Mborq H'Chot mhe rvat du bor ching
aor tâm vâl chor. Bu tach ma pang
jat rbän.

Tâm vâl mborq H'Chot geh ching,
geh gong, geh gar, geh yang. Leq
bunuyh rnê pang dadê. Lah bu dan
chan ching mao lah chan yang, pang
an leq. Tâm vâl chor bu mao vay an
chan ndor oh.

ching
Ching
ing

ing	o	ot
ching	chor	chot
Ching	Chor	Chot

NTI UANH

1. Nti rplay ngor moh rup ching.
Dong ntap jeh ri gach gay ma tam pading.
2. Nti kôq rplay ngor ch-, Ch.

ching	o	ot
Ching	chor	chot
ing	Chor	Chot

ing	o	ot
ching	chor	chot
Ching	Chor	Chot

ching	o	ot
Ching	chor	chot
ing	Chor	Chot

ching	o	ot
Ching	chor	chot
ing	Chor	Chot

ching	o	ot
Ching	chor	chot
ing	Chor	Chot

chot, nchot, chan, che, che,
cheq, chih, ncho, nchap.

3. Uanh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uanh eng.
  - b. Nau op:
Moh ndor Mborq H'Chot mhe rvat?
Dum khlay bu tach ching nay?
Mborq H'Chot geh ching gong, moh
ndor eng pang geh tam val?
Bah ntuk bu mao vay an chan ndor?

c. Ntrong práp uānh:

Tâm vâl chơ, (bar ntük)
 Ndơ me mbøq H'Chợt.
 Rnê päng dadê.
 Mäu lah chan yäng.

d. Uānh ndrel.

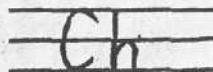
- (1) Nai uānh êng lor.
- (2) Phung kon se uānh kót nai.

4. Uānh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt Ch toyh ta tablō.

- a. Nai chih Ch toyh ta tablō pô aô:

- b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay sambüt Ch toyh:

Chíng, Chợ, Chan

c. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt Ch toyh, lor lón he chih rvang du đah bah chiau bêng bar rva ntrong, jêh ri ntop rplay sambüt h. Bar rplay sambüt C, h guq ndrel bu moh päng jêng Ch toyh; nám bu c jêq jêh ri h guq ndrel bu moh päng jêng ch jêq."

2. Nti chih rplay sambüt Ch toyh.

- a. Kót nai chih Ch toyh tâm ntük hõng.
- b. Chih ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngơi ma rplay sambüt mhe:

Chan

4. Chih ntrong nau ngơi ma rplay sambüt mhe:

Chan gár.

prit
Prit

Tâm mir H'Chöt geh âk tóm prit.
H'Chöt nóm vay hän tăch prit ta
ngih chö. Lah bu dän chan prit
păng, păng än oh păng chih moh sák
bu jêh ri chih âk präk.

Mi H'Chöt pah kan et chê. Lah
păng sít păng peq chê chêq tâm dũng
sít ta vâl döng nhêt dak.

Păng kan et chê geh jêh präm
näm ma näm að. Păng mra loq kan
du näm döng jêng prau näm, jêh ri
mø păng mra sít.

prit
it

it   äk   äm   au
prit   präk   präm   prau

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup prit.
Döng chîng jêh ri jik gay ma tâm padîng.
2. Nti kôq rplay ngồi pr.

prit
it

it	äk	äm	au
prit	präk	präm	prau

prit
präk
präm
prau

prit	präk	präm	prau
pit	päk	päm	pau
rit	räk	räm	rau

präk, âk, düng, dâng, dâk, dâl, dân,
tăch.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh ndø geh tâm mir H'Chöt?
Mbu vay hän tăch prit ta ngih chö?
Lah bu dän chan prit păng, phäm păng
bû?

Moh kan mi H'Chöt pah?
Ndah hoq joq păng pah kan et chê?

c. Ntrong präp uanh:

Chih moh sãk bu.
Pah kan et chê.
Chêq tâm dung.
Jêng prau nãm.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt ch, Ch.

Nai chih ch, Ch ta tablô, ôp bu nom doi
moh, jêh ri lah djêq rplay ngói tâm ntit,
nâm bu tâm dâng aø.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah
ch jêq jêh ri Ch toyh tâm du ntrong tâm
ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

chêng, chø, chêq

Jêh ri nai daq kon se chih đong rplay
ngói aø ma rplay sambüt toyh ta bôk
rplay ngói.

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Chan yäng.

Tâm vâl chø.

Chêq tâm kalüng.

Nau Nti 108

trong
Trong

Va H'Chöt jêng nöm pah kan trong bah joq näm jêh. Päng pah kan hoq geh jêh tâm präm prau näm. Näm e päng rvät du bor ching tür, päng rvät ma präk päng pah kan trong nây. Kanöng du tøq nây yøh päng mäp däk âk präk, ntöm bah näm päng kan trong.

Lor ri päng jêng trơi leq, abao päng geh präk rvät ching. Ur päng täm prit tâm mir âk ngän. Päng nöm pah kan, ur päng bu mir. Päng blau chih blau uanh. Yor ri päng jêng nöm uanh bu kan.

trong
ong

ong   ok   öi
trong   trok   tröi

,

NTI UÄNH

1. Nti rplay ngöi moh rup trong.
Döng prit jeh ri jäng gay ma tám padïng.
2. Nti kôq rplay ngöi tr-.

trong
ong

ong   ok   öi
trong   trok   tröi

trong
trok
tröi

trong   trok   tröi
tong   tok   töi
prong   prok   pröi

prau, trau, nau, mäp, jät, treh,
truh, troch, vêch.

3. Uanh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uanh èng.
- b. Nau öp:

Moh va H'Chöt jêng?
Düm hoq joq näm päng pah kan trong?
Moh ndö päng rvät näm e, moh ndö päng rvät?
Düm bri tøq päng däk präk ntöm bah näm päng pah kan trong?

Moh ndor ur päng tám tám mir?
 Moh yor päng jeng nom uanh bu kan?

c. Ntrong präp uanh:

Bah joq nám jeh.
 Päng map dák ak prák.
 Abac päng geh prák.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tám rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkéch rplay sambüt á, ɔ.

Nai chih á, ɔ ta tablō, ôp bu nom doi
 moh, jeh ri lah djèq rplay ngói tám ntít,
 nám bu tám dâng aø.

Jeh ri nai än kon se chih tám nsrah
 á, jeh ri ɔ tám du ntrong tám ndrom
 n'ha rdaih.

2. Chih nehroh rplay ngói.

á: káp, ntáp, gám, ák
 ɔ: kóp, ntóp, góm, H'Chot

3. Chih nehroh ntrong nau ngói.

H'Chot tám map ma nom rveh.

Mbøq H'Chot geh ját mlâm rpu.

Päng lah: "Gáp üch ncho rveh dom."

druh

Druh

Geh du huē bu ur
 druh êng jêng băl
 H'Chöt. Moh păng
 H'Trâk. Me mboq
 păng ndrōng ngän, geh drăp ndo,
 chîng gong, yăng âk. Khân păng vay
 ndrăp kon druh khân păng ma drăp
 ndo mhe mro. Nah büt kon păng,
 păng dōng bok mhe leq.

Tâm vâl păng geh jât mlâm yăng
 öm. Leq oh kon păng blau chih blau
 uănh dadê, geh kan pah, geh prăk sa
 dadê. Păng nöm blau ntâp dak si ma
 bu.

druh
uh

druh	drăch	ndrăt
truh	trăch	ntrăt

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi moh rup druh.

Dōng trong jĕh ri ntâp gay ma tâm padîng.

2. Nti kôq rplay ngđi. dr.

druh
uh

uh	ăp	öng
druh	drăp	drōng

druh
drăp
drōng

druh	drăp	drōng
duh	dăp	dōng
chuh	chăp	chōng

druh	drăch	drâng
truh	trăch	trâng
pruh	prăch	prâng

drăp, ndrăp, drōng, ndrōng, chö, chë,
dadê, hok, H'Trâk.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Phâm moh bu ur bäl H'Roi?
 Bi mbøq me bu ur nây ndrøng heq,
 mâu lah trời?
 Maq ndø khân päng vay ndräp kon
 druh khân päng?
 Dùm ák päng geh yäng om tám ngih
 päng?
 Bi oh kon khân päng blau sambüt
 dadë leq?
 Moh khân päng bú?

c. Ntrong präp uänh:

Me mbøq päng ndrøng ngắn.
 Geh dräp ndø ching gong.
 Päng döng bok mhe leq.
 Blau ntäp dak si.

d. Uänh ndrel.

4. Uänh rplay ngói tám rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch kôq rplay ngói éch.

Mai chih rplay ngói béch ta tablo,
 ôp bu nöm doi moh, jeh ri lah djêq rplay
 ngói èng tám ntít ma éch nâm bu tám
 dâng aø.

Jeh ri nai än kon se chih béch tam du
 ntrong tám ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

éch, véch, rkêch

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Yau guq béch.

Chih rkêch.

Jik tám mir véch lön.

Oh H'Chöt mâu geh kan pah ôh.

Mboq H'Trâk lah ma păng: "Ăn may pah kan ndrel ma găp, mon ah."

Mon păng lah: "Lah ndriq, moh kan may mra ăn găp pah, va mih?"

--"Găp mra ăn may pah kan tăm prit. Găp mâu geh prăk ăn ma may ôh, găp ăn ndơ sa ma may."

--"Lah ndriq, dơi leq, va ah."

Oh H'Chöt pah kan jêh ri mboq H'Trâk ăn ma păng du ndrăng prit. Păng sa prit ndrel ma phung băl păng druh ndăm.

chăing	dăng	răng	ndrăng
chăng	dăng	răng	ndrăng
châng	dăng	răng	ndrăng

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi.

prăng	drăng	răng
prêng	drêng	rêng

chăing	dăng	răng	ndrăng
chăng	dăng	răng	ndrăng
châng	dăng	răng	ndrăng

chih, chah, chan, prăm, prau, poñ,
trong, ndrăng.

2. Nti rplay ngồi tăm ntrong.

a. H'Trâk hăń ndrel ma phung druh ndăm
ndrel
Bu sa trau ndrel ma H'Chöt.
H'Trâk hăń ndrel ma H'Chöt.
Hăń ndrel mâu lah hăń êng êng.

b. Lah ndriq găp trok prăk may.
ndriq
Lah ndriq, găp chan prăk may.
Năm ndriq găp ūch.
Bu vay bu năm ndriq.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau Өp:

Bi oh H'Chöt geh kan pah leq?
Phäm nau mboq H'Trâk lah ma păng?
Moh kan mboq H'Trâk än mon păng
pah?

Bi mon păng üch leq?
Moh ndö mboq H'Trâk än ma mon
păng?

c. Ntrong prăp uanh:

Än may pah kan ndrel ma găp.
Găp än ndö að ma may.
Phung băl păng druh ndăm.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkêch rplay sambüt pr, tr.

Nai chih pr, tr ta tablô, Өp bu nom
doi moh jeh ri lah djêq rplay ngói tm
ntit, nm bu tm dng að.

Jeh ri nai än kon se chih tm narah
pr jeh ri tr tm du ntrong tm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

pr: prit, prák, mpron

tr: trau, trong, ntrong

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Tm prit.

Ch q pr k.

Treh ntrong s ng.

Mpron loi.

kroch
Kroch

Bar hê bu ur druh, H'Chöt
jêh ri H'Trâk, taq hän ta ngih
chö. Khân päng hän ndrel. Ăp
nöm khân päng geh rvăt play
kroch njüng dadê. Sít tât ta
ngih, kon H'Chöt dän sa play
kroch. H'Chöt än kon päng sa.

H'Trâk rvăt tuh kro jêh ri
nah büt. Tât ta ngih H'Trâk
sök nah büt päng mhe rvăt än
bäl päng uanh.

Geh du huê nöm êng hän ta
ngih H'Trâk, trok prăk päng

chan prit lor ri. Nöm nây lup
H'Trâk: "Bah hän mbøq ay?"

Biaq lah mbøq H'Trâk leq bu
krüng jêh, päng geh nau tih
sreh rpu bu. Ur kon päng tâm
nchraq väng drăp chêq ma nöm
rpu, prau rbän präm. Riq mō
bu än mbøq H'Trâk sit.

kroch
och

och üng eh
kroch krüng sreh

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi moh rup kroch.

Dōng druh jēh ri vēch gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngơi -r-.

kroch
och

och	ūng	ūng	eh
kroch	krūng	srūng	sreh

kroch
krūng
srūng

kroch	krūng	kreh
koch	küng	keh
troch	trūng	treh

toh	goh	boh	choh
troh	groh	broh	chroh

duh, druh, dăp, drăp, pit,
prit, chơ, chêq, trok.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Mau ôp:

Bah taq H'Chot ndrel ma H'Trâk?
 Ap nōm khân păng moh play khân
 păng rvăt?

Sit tăt ta ngih, H'Chot än kon păng
 sa play kroch leq?

Moh ndō H'Trâk rvăt?
 Tăt ta ngih moh ndō H'Trâk än băl
 păng uānh?

c. Ntrong prăp uānh:

Bar hē bu ur druh.
 Nah büt păng mhe rvăt.
 Trok prăk păng chan prit.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi.

bêch, trơi, prau, chǐng, gêch

2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Prăm prau năm.

Bêch ta kalô rnol.

Geh prăk rvăt chǐng.

Lor ri păng jêng trơi leq.

glah
Glah

Phung Bu Nong vay mon glah uk.

Kăl e phung Bu Nong mâu măp git
dōng âk ntil glah nâm bu añaø ôh.

Geh tq q khân păng hăñ tăch glah ma
bu, át bu rvăt leq. Tâm du mlâm
glaah bu tăch prăm jât mâu lah prau
jât.

Mboøq H'Trâk mhe sít taq bu
krüng prau nar ma nar aø jéh. Nar
aø păng hăñ sreh gle nkra ntük än
glaah ndrel ma mboøq H'Chöt. H'Trâk
guq dơm tâm vâl sa play kroch.

glah
ah

ah	e	u
glaah	gle	glu

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup glah.

Dăng kroch jéh ri yeh gay ma tâm padăing.

2. Nti kðq rplay ngơi gl-.

glah
ah

ah	e	u
glaah	gle	glu

glah
gle
glu

glah
grah
brah

gle	glu
gre	gru
bre	bru

geh, gleh, ndreh, nkra, uk, sreh,
krüng, trong.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh èng.

- b. Nau ôp:

Mbu vay mon glah uk?
Rnök kăl e phung Bu Nong măp git dōng
âk ntil glah nâm bu rnök añaø leq?
Bi tâm du mlâm glah, dăm khlay khân
păng vay tăch?

Bah taq mbøq H'Trâk mhe sit?
Dûm nar bu krüng päng?
Bi nar aø mbah päng hän, mbu ndrel?

c. Ntrong præp uanh:

Geh tqø khän päng hän tâch glah.
Prau nar ma nar aø.
Nkra ntük än glah.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt dr, jr, chr.

Nai chih dr, jr, chr ta tablø, ôp bu
nøm doi moh, jëh ri lah djèq rplay ngơi
tâm ntít, nám bu tâm dâng aø.

Jëh ri nai än kon se chih tâm nsrah
dr, jr, chr tâm du ntrong tâm ndrom n'ha
rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

dr: druh, dräp, ndrel

jr: jru, njräng

chr: chreh, chroh, nchrat

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Druh ndäm sa trau.

Bu njräng ma yau, kau.

Gáp luh ndrel ma mbøq H'Chot.

Tâch prit, tâch kroch.

NTI UANH

klüp
Klüp

Nau Nti 113

Kon H'Chöt klüp glah me päng ih ta ntük duh nar. Päng klüp ma mäng gle geh ta glah.

H'Chöt lah ma kon päng: "Glah neq döh gáp mon jéq ngän, jéng glah mra gäm trau ma may nöm. Phâm þü may klüp loi päng?"

Mboq H'Trâk mhe taq sít bu krüng geh jêh jât ma präm nar ma nar aø. Päng saø kon H'Chöt klüp glah näy, päng hän sreh gle nkra ntük än glah đöng. Ntük khân päng nkra lor ri mâu tõng, yor âk ir glah.

klüp
üp

üp   ach   ach   öm
klüp   klach   blach   plóm

15

1. Nti rplay ngồi moh rup klüp.

Dõng glah jêh ri trong gay ma tâm padíng.

2. Nti kôq rplay ngồi -l-.

klüp
üp

üp   ach   ach   öm
klüp   klach   blach   plóm

klüp
klach
blach
plóm

klüp   klach   klóm
krüp   krach   króm
ntüp   ntach   ntóm

kang   gang   pang   bang
klang   glang   plang   blang

ngang, nlang, nglau, trau, ndrõng, jéq,
ih, chíng.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh èng.

b. Nau Өp:

Mbu glah kon H'Chot klüp?
Maq päng klüp?
Phảm nau H'Chot lah ma kon päng?
Lah mbøq H'Trâk sao kon H'Chot
klüp glah näy, phảm päng bu?

c. Ntrong präp uănh:

Ih ta ntük duh nar.
Glah neq döh gáp mon jéq ngän.
Mhe sít taq bu krüng.
Ntük khän päng nkra lor ri.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt gr, gl.

Nai chih gr, gl ta tablô, Өp bu nom
dơi moh, jéh ri lah djéq rplay ngơi tâm
ntit, nâm bu tâm dâng aö.

Jéh ri nai än kon se chih tâm nsrah
gr jéh ri gl tâm du ntrong tâm ndrom n'ha
rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

gr: gre, groh, grang

gl: glah, glu, gle

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

So groh.

Bu krüng prau nar jéh.

Âk ntil glah.

Sreh gle nkra ntük än glah.

Ndơh H'Trâk jăt bu hăñ gîr dak nglau, aðaoø păng pløq sít, mâu dơi gîr klach ma glu. Yor tâm dak bu gîr nây geh âk glu. Tâm trong khân păng hăñ gîr nây geh âk pløm tâm ban leq.

Jêh ri me păng loq hăñ tîng bu gîr. Păng mâu klach ma glu ôh, ma pløm păng mâu klach leq. Păng vay hăñ gîr tâm nklang dak nglau glu âk. Tât măng păng sít ta vâl.

H'Trâk gâm jêh trau tâm glah. Păng guq ndrel ma me mbøq păng, sa trau jêh ri play kroch.

Moh yor may pløq?
Moh nau may pløq?
Phâm þư may pløq?
Moh nâm ndø ao?

Tâm dâng dak.
Tâm trôm dak.
Tâm nklang dak.
Ta kalø dak.
Ta pit dak.

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

a. Abaoč păng plōq sít.

plōq

Abaoč păng plōq lah.

Plōq sít klach ma glu.

b. He gîr tâm nklang dak nglau.
nklang

He gîr tâm nklang dak jru.

Ne bêch tâm nklang tóm prit.

Ne bêch tâm trôm neh.

2. Nti rkēch rplay ngơi tâm ntrong.

Moh yor may plōq?	Tâm dâng dak.
Moh nau may plōq?	Tâm trôm dak.
Phâm bư may plōq?	Tâm nklang dak.
Moh nâm ndơ ad?	Ta kalô dak.
	Ta pit dak.

3. Uanh nau nkoch bri.

a. Kon se uanh ēng.

b. Nau ôp:

Bah ntük H'Trâk hän ndoh?
Moh ndơ geh tâm dak bu gîr này?
Bi tâm trong khân păng hän này,
moh ndơ geh?

Mbu loq hän ting bu gîr?
Bi me H'Trâk păng klach ma glu ma
plom leq?
Mbu gâm trau tâm glah?
Moh ndơ me mbôq păng sa ndrel ma
H'Trâk?

c. Ntrong prăp uanh:

Abaoč păng plōq sít.

Tât măng păng sít ta vâl.

Păng guq ndrel ma me mbôq păng.

4. Uanh ntrong nau ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi.

klüp, klach, nklang

gle, plom, nglau

2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Klüp glah ma măng gle.

Tâm nklang dak nglau.

Klach ma glu ma plom.

rpai
Rpai

Mbøq H'Trâk sreh prit tâm mir, päng saø kon rpai, jêh ri päng sôk ndjôt sít ta ngih. H'Trâk räm ngän. Päng üch ngän rong rpai.

Kon H'Chöt saø rpai jêh ri päng lup mbøq H'Trâk: "Ø va, phâm þu may døi geh kon rpai?"

Va päng pløq lah: "Gáp hän sreh prit tâm mir ndøh, gáp saø päng bêch tâm nklang tóm prit, jêh ri gáp sôk ndjôt sít ta ngih." Mon päng sít ro, mbøh ma mbøq me päng.

Sai H'Chöt päng mhe sít taq þu kahan. Aðao' päng mra þu nai dak si. Päng pah kan þu nai dak si üch geh prák âk, üch rvät ching gong, glah yäng, dräp ndø, súr rpu. Päng üch

jêng bunuyh ndrõng nâm bu mbøq H'Trâk leq.

Kon päng sít ta vâl, päng lah: "Ø bøq, H'Trâk geh rpai, mbøq päng än. Gáp üch ngän rong rpai."

Mbøq päng pløq lah: "Ø, gáp mra geh rpai leq. Tø lah gáp hän tâm bri, may üch hän ndrel leq?"

--"Üch leq."

--"Klach lah gáp hän ntük ngai, may mâu døi hän ngai ôh."

--"Mâu rvê ôh. Ta ntük may hän, gáp døi hän leq. Nâm ndriq yøh gáp üch, bøq ah."

rpai
ai

ai	ai	ai
rpai	sai	ngai

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi moh rup rpai.
Dōng klüp jēh ri prau gay ma tām padīng.
2. Nti kôq rplay ngơi ai.

<u>rpai</u>	<u>ai</u> <u>ai</u> <u>ai</u>	<u>rpai</u>
<u>ai</u>	<u>rpai</u> <u>sai</u> <u>ngai</u>	<u>sai</u> <u>ngai</u>

<u>rpai</u> <u>sai</u> <u>ngai</u>
<u>rpu</u> <u>su</u> <u>ngu</u>
<u>rpau</u> <u>sau</u> <u>ngau</u>

na, nai, bri, brai, nglau,
nglai, gle, nkra, chai.

3. Uānh nau nkoch bri.
  - a. Kon se uānh êng.
  - b. Nau ôp:

Tơ lah mbøq H'Trâk hän sreh prit
tâm mir, moh ndø päng sad?
Tơ lah saø rpai mbøq päng, phäm
H'Trâk bư?
Jeh mon päng ôp mbøq H'Trâk, sit
ta ngih päng nom, ma mbu päng mbø?
Bah taø sai H'Chot mhe sit?
Moh päng mra bư abao?
Moh nau päng üch jêng?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi.

kroch, klach, nkra, rkêch
trong, H'Trâk, ntük, ndrel.

2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Nkra ntük bêch.

H'Trâk sit ndrel ma H'Chot.

Rvät kroch tâm vâl chö.

Geh ák plóm tâm trong.

rui
Rui

Kon H'Chöt moh sák păng NSroi.
Geh du nar NSroi jät mboq păng hăń
joi rse. Nanêq NSroi nóm joi rpai.
Lah NSroi jät bu hăń tám bri, păng
troi. Păng ndjôt yeh jêq jêh ri
sah jêq leq.

Khân păng hăń ngai ngăń, biaq
lah khân păng mâu dơi geh rpai ôh.
Tám bri khân păng hăń geh âk plóm,
plóm kăp jâng NSroi.

Sít ta ngih NSroi rngot yor mâu
geh rpai rong tám ban ma va păng.
H'Chöt guq rui tám nklang ngih.

Lah sa᷑ NSroi sít taq hăń tám
bri, păng lup: "May jät bőq hăń
tám bri nar a᷑ dơi geh rpai leq?"

NSroi lah: "Mâu geh."

Me NSroi loq lah: "Loi may
rngot ôh. Ta oi gáp mra tanh troi.
Lah jêh tanh, he dăń rvăt rpai bu
ma troi.

NSroi răm ngăń. Păng káp jêh
me păng tanh troi, ūch rvăt du mlâm
rpai.

rui	ui	ui	oi	oi
ui	rui	jui	joi	troi

rui	ui	oi	oi
ui	rui	jui	troi

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi moh rup rui.

Dōng rpai jēh ri druh gay ma tām pađing.

2. Nti kōq rplay ngơi ui, oi.

rui
ui

ui	ui	oi	oi
rui	jui	joi	troi

rui
jui
joi
troi

rui	jui	tui
ri	ji	ti
rai	jai	tai

troi	joi	koi
trói	joi	koi
tro	jo	ko

gui, gői, gai, troi, mboi,
plóm, rngot, jāng, jēq.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ồp:

Phām moh kon H'Chöt?

Lah NSroi jät bu hän tām bri, moh
ndōr pāng nsoh?

Moh ndōr pāng ndjöt?

Khān pāng dōi geh rpai leq?

Moh ndōr káp jāng N'Guh?

Lah NSroi sít taq tām bri, phām
nau H'Chöt bū?

Jēh ri phām nau pāng lah, gay ma
lơi ān NSroi geh nau rngot?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkēch rplay sambüt ai.

Nai chih ai ta tablō, ồp bu nōm dōi
moh, jēh ri lah djēq rplay ngơi tām
ntīt, nām bu tām dāng ad.

Jēh ri nai ān kon se chih ai tām du
ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

rpai, sai, nai, ngai.

Jēh ri nai đaq kon se chih dōng rplay
ngơi ad ma rplay sambüt toyh ta bōk
rplay ngơi.

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Klach ngai ir.

Sai H'Chöt sreh prit.

Rpai bêch tām nklang tom prit.

jay
Jay

Mbøq H'Trâk ndrel ma mbøq NSroi
tâm luh ti nkra jay ba. Khân päng
joi si meh, yong, da, gêh. Lah hän
joi ngai ir khân päng rvê mâu dơi
tuy.

Geh du nar khân päng hän joi
ngai ngän, khân päng mäp bay. Khân
päng du ro klach bay saø, khân päng
sít sôk na tâm ñon gay ma hän pløq
panh bay näy.

Lah saø mbøq päng sôk na, NSroi
kray jät mbøq päng, biaq lah mbøq
päng mâu än NSroi hän ôh.

Mbøq päng lah: "May mâu dơi
hän ôh, may guq aø hoq."

Mbøq päng mâu än NSroi hän, yor
lah klach bay tâm. Lah pähn rveh,
yau, jêh ri bay, bu mâu vay rom kon
se ôh. Yor lah kon se mâu dơi
ngäch hän, mâu lah du klach ma mpa.

jay
ay

ay ay uy uy
jay kray kruy suy

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup jay.

Dōng rui jēh ri jaq gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngồi ay, uy.

<u>jay</u>	<u>ay</u> <u>ay</u> <u>ay</u>	<u>jay</u>
<u>ay</u>	<u>jay</u> <u>kray</u> <u>bay</u>	<u>kray</u> <u>bay</u>

<u>jay</u> <u>kray</u> <u>bay</u>	<u>uy</u> <u>uy</u> <u>uy</u>
<u>ja</u> <u>kra</u> <u>ba</u>	<u>kruy</u> <u>suy</u> <u>tuy</u>

<u>kruy</u>	<u>kruy</u> <u>suy</u> <u>tuy</u>
<u>suy</u>	<u>kru</u> <u>su</u> <u>tu</u>
<u>tuy</u>	<u>krui</u> <u>sui</u> <u>tui</u>

3. Tām padīng kōp rplay ngồi.

Nai chih ta tablō, jēh ri đaq phung
kon se uānh:

jan jay	sāk lay	ay may
jāng jai	lūk lai	ai glah
nglay sāk	rlay bēch	
nglai jīm	dak rlai	
māng rnay	suy boh	neh rmuy
chau nai	rui brai	bēch gui

4. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ôp:

Moh kan chāu NSroi ndrel ma mbōq
NSroi pah?

Moh ndō khān pāng joi?

Tām nar khān pāng hān joi ngai, moh
mpa khān pāng māp?

Bi lah khān pāng sao bay, phām khān
pāng bu?

Moh yor mbōq pāng māu ān NSroi hān?

c. Uānh ndrel.

5. Uānh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambüt oi, ui, ɔi.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

oi, NSroi, H'Roi, trói, rui.

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

NSroi è doi geh rpai.

Hăń Ta Ngih Chő

Du huê bu ur druh moh păng.
H'Trâk tâm măp ma H'Chöt ta trong.
Păng lup H'Chöt: "Bah hăń ay neq,
yuh?"

H'Chöt lah: "Hăń joi trau bu
tâm ngih chő. Ay ūch hăń leq?"

H'Trâk lah: "Ay kâp gâp, yuh
yôq, gâp ūch hăń leq."

H'Chöt: "Keh he hăń añaö ro."

H'Trâk: "Moh ndö ay mra rvăt,
yuh hõ?"

H'Chöt: "Ê git ôh. Tât ta riq
mõ git."

H'Trâk: "Gâp nâm ndriq leq,
mâu leq hoq git. Gâp ūch rvăt chê
jêh ri play kroch."

H'Chöt: "Jêh rvăt trau he hăń
ta ngih tăch bok. Gâp ūch rvăt bok
nah büt, jêh ri rvăt ndö ma kon ma
sai gâp, lah döi tōng prăk. Dûm
riq gâp ūch."

H'Trâk: "Gâp be nâm ndriq leq
gâp ūch. He hăń ndrel, yuh yôq.
Gâp ūch rvăt kanõng bok nah büt
gâp nõm."

Jêh rvăt ndö, H'Chöt ūch sit
ro, yor lah sai păng jêh sa mra hăń
tuy si.

NTI UĀNH

1. Nti rkēch kōq rplay ngồi.

tui	tai	toi
tuy	tay	toy

toy yoy, bay, mbơi, rui, sai,
nglau, klüp, krüng.

2. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

a. Păng rui gay ma geh brai.
gayPăng rui gay ma geh bok.
Păng joi gay ma sad.b. Ay kăp găp, yuh yđq.
yđq.Ay kăp păng, yuh yđq.
He hăñ ndrel, yuh yđq.
Păng guq kăp ngăñ yđh abao ri.c. Moh ndđ ay mra rvăt, yuh hđ?
hđMoh ndđ khăñ păng rvăt, hđ?
Khăñ păng rvăt play kroch leq?

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh ēng.

b. Nau ôp:

Phâm moh du huę bu ur druh tâm
măp ma H'Chot ta trong?
Bi H'Chot, bah păng hăñ?

Mbu lah: "Ay kăp găp, yuh yđq."
Mbu lah: "Keh he hăñ abao ro?"
Mbu lah: "Moh ndđ ay mra rvăt,
yuh hđ?"
Mbu lah: "Găp ūch rvăt bok nah
băt."

c. Uănh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambüt ay.Nai chih ay ta tablō, ôp bu nöm doi
moh, jĕh ri lah djĕq rplay ngồi tâm
ntit, năm bu tâm dăng ađ.Jĕh ri nai ān kon se chih ay tâm du
ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

jay, bay, kray, play

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

Nkra jay ba.NSroi kray jăt mbđq.

tao
Tao

H'Chöt ndrel ma sai
păng hăñ luh tām mir gay
ma sreh tao ndjöt sít tăch.

H'Chöt lah ma kon păng:
"May guq ta ao, oh yoq, găp
hăñ luh tām mir sōk tao."

Āp nar H'Chöt vay guq tăch tao
tām dāng jay ba păng nōm. Prăk bu
rvăt tao năy, păng rvăt ao ma kon
păng. Tām ao păng rvăt ma kon păng
năy geh âk rup kao. Kon H'Chöt
rōng ngăñ ma ao rup kao.

tao
ao

ao	ao	au	au
tao	kao	kau	yau

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup tao.
Dōng jay jĕh ri troi gay ma tām pađing.
2. Nti kōq rplay ngơi ao, au.

tao
ao

ao	ao	ao
tao	kao	rao

tao
kao
rao

tao	kao	rao
tai	kai	rai
to	ko	ro

kao si	sil tao	lao măt	rao ti
kau kăp	sreh rtau	nglau ti	trau sa

kau	trau	rlau	rtau	nau
rkay	ray	rlay	tay	rnay
kao	rao	lao	tao	rnao
kai	rai	rlai	tai	nai

jao, yau, kray, krau, joi,
rui, hao, sau.

3. Uanh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uanh êng.

b. Nau ôp:

Bah hán H'Chot ndrel ma sai păng?
 Phâm nau H'Chot lah ma kon păng?
 Moh kan H'Chot bư ăp nar?
 Prăk bu rvăt tao năy, moh ndor
 păng rvăt?

c. Ntrong prăp uanh:

Sreh tao ndjöt sít tăch.
 Tâm dâng jay ba păng nơm.
 Geh ăk rup kao.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt ai, ay,
ui, uy.

a. Nai chih ai, ay ta tablō, ôp bu
 nơm dơi moh, jĕh ri lah djêq rplay ngơi
 tâm ntit, nâm bu tâm dâng ad.

Jĕh ri nai ăn kon se chih tâm nsrah
ai jĕh ri ay tâm du ntrong tâm ndrom n'ha
 rdaih.

b. Nai nti rkêch ui, uy tâm ban ma păng
 nti ai, ay kalô năy leq.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

ai, lai, rlai
ay, lay, rlay
rui, gui
suy, tuy

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Ur sai hăń ngai.

Ay may ai glah.

H'Trăk suy boh.

eo
Eo

NSroi ê dơi geh rpai ôh. Biaq lah păng rong du mlâm eo. Păng rōng ngăñ ma eo. Guq tâm vâl păng vay pâl eo mro.

Tâm jay mbøq NSroi geh ne sa ba, sa tao. Mbøq NSroi ê mât saø ne nây ôh, kanõng păng saø têl ne sa. NSroi mât saø ne kanõng du tøq dóm, păng klüp ne ma luq, mâu geh ta ne ôh.

Geh du nar khân păng sít taq ūm dak nglau, tât ta ngih khân păng saø eo pâl ne. Khân păng răm ngăñ, rnê eo dơi kăp ne.

eo	eo
leo	treo

lao	lau
leo	leu

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup eo.

Dõng ao jêh ri gle gay ma tâm padîng.

2. Nti kôq rplay ngồi eo, eu.

eo	eo
leo	treo

leo	treo
lao	trao

leo	treo
lao	trao
loq	troq

lao	lau
leo	leu

ju leu, treo, ntreо, bay, tuy, rpai,
gle, klüng, têl.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

NSroi dơi geh rpai leq?
Moh ndø păng rong?
Păng rōng leq ma eo?
Moh mpa geh tâm jay ba mbøq NSroi?
Mbøq NSroi hoq mât saø jêh heq ne nây?
Geh du nar sít taq ūm, moh ndø khân păng saø?

c. Ntrong prăp uānh:

Păng vay păl eo mro.
Păng saō tēl ne sa.
Păng klüp ne ma luq.
Rnă eo doi kăp ne.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambüt ao.

Nai chih ao ta tablō, ôp bu nom doi
moh, jēh ri lah djēq rplay ngói tām ntit,
nâm bu tām dāng aō.

Jēh ri nai ān kon se chih ao tām du
ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

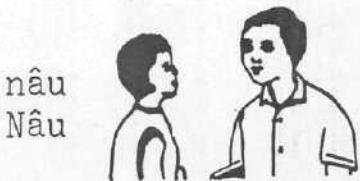
2. Chih nchroh rplay ngói.

ao, tao, kao

3. Chih nchroh ntrong nau ngói:

Sreh tao prăp tām jay.

Ao H'Trăk geh āk rup kao.

nâu
Nâu

H'Trâk mâu geh nâu ôh. Păng
geh âk oh, bu ur, bu klâu.

Mbøq H'Trâk jêng bunuyh þu mir.
Păng vay leo oh kon păng luh tâm
mir. Mir khân păng ngai ngän.

Châu H'Trâk hoq geh jêh prau
jât näm. Sök păng nglang, măt
păng ngo. Păng vay guq bêch tâm
ngih mro. H'Trâk vay guq ndrel ma
châu păng tâm ngih. Păng guq jîm
troi, jîm ao ma oh păng. U păng
guq rui tâm ngih ndrel ma păng leq.

nâu
âuâu   âu   ây   ây
nâu   klâu   nây   vây

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngơi moh rup nâu.
Dõng eo jêh ri nai gay ma tâm padíng.
2. Nti kôq rplay ngơi âu, ây.

nâu
âuâu   âu   âu
nâu   klâu   chäunâu
klâu
chäunâu   klâu   chäu
näm   klâm   châm
nor   klor   chornâu
naukâu   ntâu
kau   rtauây   ây
vây   nâyvây
nây

nau vay, pah vây, ta nây, oh nâu,
u chäu, chau nai, plóm, mbøi, bu
klâu, drâu drâu.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh êng.

b. Nau Өp:

H'Trâk geh nau leq?
 Moh jêng mboq H'Trâk?
 Dûm nâm chäu H'Trâk geh?
 Bah ntük päng vay guq?
 Mbu vay guq ndrel ma chäu päng?
 Moh ndø päng jim, tø lah päng guq
 tâm ngih?

c. Ntrong präp uanh:

Mir khân päng ngai ngän.
 Sak päng nglang.
 Guq rui tâm ngih.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt ao, au.

Nai chih ao, au ta tablô, Өp bu nom doi
 moh, jêh ri lah djêq rplay ngơi tâm ntít,
 nâm bu tâm dâng að.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah
ao jêh ri au tâm du ntrong tâm ndrom
 n'ha rðaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

ao, kao, tao, rao
yau, kau, rtau, trau

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Ay soh ao mhe.

Kon se peq kao si, play si.

Hên klach ma yau, kau.

Nau Nti 122

bon

Bon

Mbøq NSroi jêng bunuyh bon lan.
Lor ri päng jêng kahan. Päng geh
du huê nâu, nâu päng mâu bû kahan
ôh. Añaø mbøq NSroi jêng bon lan
tâm ban ma nâu päng leq. Päng bû
nai dak si.

Päng mâu bølao ôh. Äp tøq
lah po päng ūch leo päng hän luh
tâm mir, päng hän leq. Päng pah
kan bøboø.

Mbøq H'Chøt rnê klay päng.

bon
Bon
on

on	ăng	oi
bon	băng	boi
Bon	Băng	Boi

NTI UÀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup bon.

Dõng nâu jêh ri bum gay ma tâm padïng.

2. Nti kôq rplay ngồi b, B.

bon
Bon
on

on	ăng	oi
bon	băng	boi
Bon	Băng	Boi

bon	Bon
băng	Băng
boi	Boi

bon	băng	boi
jon	jăng	joi
ton	tăng	toi

boh	bon	rbăñ	blau
Boh	Bon	băñ	bølao

boi	koi	joi
bai	kai	jai
bao	kao	jao

boi yau, po băñ, po klay, bon lan,
kau kai, bøq mhik, båu kah, play kroch,
bøboø.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau ȸp:

Moh jēng mbōq NSroi?
 Bi lor ri moh pāng jēng?
 Moh kan pāng pah abao?
 Bah ntūk po pāng leo pāng hān?
 Mbū mbōq H'Chot rnē?

c. Ntrong prāp uānh:

Nāu pāng māu bū kahan ȸh.
 Pāng māu blaō ȸh.
 Pāng pah kan baō.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay samđūt eo, eu.

Nai chih eo, eu ta tablō, ȸp bu nōm doi
 moh, jēh ri lah djēq rplay ngói tām ntīt,
 nām bu tām dāng aō.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
eo jēh ri eu tām du ntrong tām ndrom
 n'ha rđaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

eo, treo, ntreо, leo, leu

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Yau klach ma rpai leq?

Eo pāl ne.

Tōm ju leu.

Baq treo kon.

Bar Hê Bu Klâu Tâm Luh Ti

Mbôq NSroi: "O nâu, lõng he loq tâm luh ti. Blao ngän pah kan êng. Gâp ūch geh bunuyh pah kan ndrel.

Mbôq H'Trâk: "O, lah ndriq, ndah joq he mra loq tâm luh ndrel?"

Mbôq NSroi: "Tîng nâm may mǐn, lah may jaq tâm luh abao' ro, dơi leq."

Mbôq H'Trâk: "Lah ndriq, ān he kâp joq bât, riq mō he ntom tâm luh."

Mbôq NSroi: "Dơi leq, tîng nâm may lah."

Mbôq H'Trâk: "Lah jêng he tâm luh ti, gâp ūch leo may jik bâq, jêh ri tung si meh jay bâq, dûm

riq yoh kan gâp mra leo may pah.

Mbôq NSroi: "Gâp be kanõng jik döm.

Mbôq H'Trâk: "Gâp be joi si meh jay tâm bôn. Lah gâp mâu nkra jay nâm aø, gâp mâu geh jay dø ba ôh. Jay òm teq mâu døi jêng.

Mbôq NSroi: "He tâm luh bu klâu dadê döm. Mâu geh rom bu ur ôh, bu ur mâu døi tuy si.

Mbôq H'Trâk: Dûm riq döm nau he tâm lah. Lah tât nar ūch luh, may mbôh ma gâp, ān gâp git lor yøq."

NTI UĂNH

1. Nti rkêch kôq rplay ngđi.

bât	sât	treo	bleo
bâl	sâl	trao	blao
bâu	sâu	trau	blau

châu, jay, gay, bâbô, glu, plôq,
nkra, glah, klach.

2. Nti rplay ngơi tâm ntrong.

a. Gâp bor rpai bât yôq.
 bât

Gâp bor eo bât yôq.

Gâp sok kao bât yôq.

Ay kâp gâp bât, yuh yôq.

b. Păng ăn nau păng baq sa tao.

baq

Păng ăn nau păng baq sa trau.

Jik baq jêh ri tung si baq.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Tíng tâm nau mbôq NSroi lah,
 moh nau păng ūch geh?

Bi mbôq H'Trâk, moh nau păng ūch
 git lor lôn?

Mbôq H'Trâk, păng ūch tâm luh abaôr
 ro leq mâu lah kâp bât?

Lah jêng khân păng tâm luh ti, moh
 kan mbôq H'Trâk mra leo mbôq NSroi
 pah?

Bi mbôq NSroi, moh kan păng mra leo
 mbôq H'Trâk pah?

c. Uănh ndrel.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngơi.

blau, tao, nau, kao, leo

sai, bay, ngai, play

NSroi, troi, nkơi, rui, suy

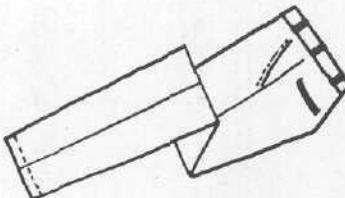
2. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Rsau eo êng ngän ma rsau rpai.

May rao ti lor sa play.

Păng guq jîm troi, jîm ao.

kho
Kho

Sai H'Chöt mhe rvät du mlâm ndø kachoh kho ao. Päng jün ndø kachoh kho ao leo sít ta ngih.

H'Chöt blau kachoh. Päng mäp nti kachoh kanöng kho ao bu ur. Geh leq du huê nöm êng vay blau kachoh kho ao, päng blau kachoh leq leq kho ao bu ur, bu klâu. Khay aø päng mra nti an H'Chöt. H'Chöt üch nti kachoh ðabø. Leq ndø päng üch blau kachoh dadê.

Oh päng lah ma H'Chöt: "Ay kachoh an kho ao gâp ðaq, yuh yoq."

kho
o

o	ay	ít
kho	khay	khít

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup kho.
Dõng bon jëh ri klâu gay ma tám padíng.
2. Nti kôq rplay ngồi kh-.

kho
o

o	ay	ít
kho	khay	khít

kho
khay
khít

kho	khay	khít
kro	kray	krít
ðo	ðay	ðít

koh
khoh

kuh	kan	kăt
khuh	khan	khăt

krüng, khüng, khäl, khuch, rui,
khäng, khän päng.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Phung kon se uănh êng.
  - b. Nau ðp:
Moh ndø sai H'Chöt mhe rvät?
Mbu blau kachoh?
Moh ntil kho ao päng mäp nti kachoh?

Mbu păng mra nti an khay ađ?
Mbu ūch nti kachoh kho ao bado?

NTI CHIH

c. Ntrong prăp uănh:

Păng jün ndơ kachoh kho ao.
Kho ao bu ur, bu klău.
Ay kachoh an kho ao găp baq.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngơi tâm rva n'gong.

1.. Nai chih rkéch rplay sambüt ău, ăy.

Nai chih ău, ăy ta tablō, ôp bu nöm
đoi moh, jĕh ri lah djęq rplay ngơi tâm
ntít, nâm bu tâm dâng ađ.

Jĕh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
ău jĕh ri ăy tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

mău, klău, chău,
năy, văy

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Leq bu ur bu klău năy luh dadē.
U chău mău đoi hăń ngai.

phao
Phao

Châu NSroi geh du mlâm phao
om. Păng vay ndjôt phao hăñ nchron
bri ngai. Lah păng hăñ tâñ bri,
păng nsoh ao krăk jêh ri troi.

Châu NSroi mâu geh bû mir ôh.
Ap khay păng hăñ nchron păñh mpa
baðø. Geh mpa păng tăch ma ñon
êng, geh prăk păng rvăt phe bu.

Năñ ao ñóh păng păñh geh jêh
pham jât mlâm mpa khít dadê. Tâñ
nây geh âk ntil mpa: jîl, jun,
nach, yøng, bay.

phao	ao	am	am	ao
ao	phao	pham	tham	thao

NTI UÃNH

1. Nti rplay ngồi moh rup phao.

Dõng rpai jêh ri tao gay ma tâñ padîng.

2. Nti kôq rplay ngồi ph, th.

phao
ao

ao	am	e
phao	pham	phe

phao
pham
phe

phao	pham	phe
pao	pam	pe
hao	ham	he

ao	am	ot
thao	tham	thøl

thao
tham
thøl

thao	tham	thøl
tao	tam	tøl
jao	jam	jøl

kho	khñng
tho	thñng
pho	phñng

phat, thut, thai, phung, pham bu,
thán, nchron.

3. Uánh nau nkoch bri.

a. Kon se uánh êng.

b. Nau ôp:

Moh ndø chäu NSroi geh?
 Tø lah päng hän tám bri, moh ndø
 päng soh?
 Chäu NSroi vay bu mir leq?
 Moh kan päng bu ñap khay?
 Tø lah geh mpa, päng tách, mâu lah
 päng sa?
 Tø lah geh prák, moh ndø päng
 rvät?

c. Ntrong práp uánh:

Hän nchron bri ngai.
 Geh prák päng rvät phe bu.
 Pham ját mlâm mpa khít dadé.

4. Uánh rplay ngói tám rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkéch rplay sambüt äu, äu,
äy, äy.

a. Nai chih äu, äu ta tablø, ôp bu nom
 doi moh, jeh ri lah djéq rplay ngói tám
 ntít, nám bu tám dâng aø.

Jeh ri nai än kon se chih tám nsrah
äu jeh ri äu tám du ntrong tám ndrom
 n'ha rdaih.

b. Nai nti rkéch äy, ay tám ban ma päng
 nti äu, äu ta kalø nay leq.

2. Chih nchroh rplay ngói.

näu, käu, ntäunau, kau, rtauvây, nayvay, may

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Pah vây.Oh nau.Nau vay tám tom play.Mäu blau gam trau nay.

Châu NSroi Jêh Ri Mbøq NSroi

Tâm Jaq Hän Nchron

C: Hơi mbøq NSroi, ru may nar
aø?

M: Mâu leq geh kan mru, ru leq.
Bah ntük hän mih?

C: Hän roq dak heh, gay ma mât
pøm sa goq nse ta piøt dak nglau riø
mêq. Gáp nar e døh taq sit sach
dak, gáp nar e døh heh, âk ngän tél
päng mêq.

M: Lah ndriø, he hän yøh.

C: Ndräp hom ndø. Gáp sôk
phao gáp, may sôk ndø may.

M: Trong aø goq ngän. Bu mâu
mât nsong trong aø.

C: Lơi ir ngói høq. Mâu khlay
ôh nau ngói, øk mpa tñg, øk päng du.

M: Ø.

C: Teq ro mêt.

M: Moh mpa mih?

C: Pøm, pøm mêt. May hän hom
mø bah lø riø. Lơi bát may pñh
høq. May káp uanh gáp pñh bát.
Lah geh gáp pñh, may káp koi høq.

M: Øh.

C: Neq, geh jêh mêt, geh jêh.
May hän ting hom. Boi ngän tél
päng høq, uanh truh mham, loi än
roh tél yøq.

M: Aø ya mêt. Khít jêh.

C: Phâm bu aø? He hän sit
mbøh bu tâm bon riø bah mih.

M: Øq heh, he jaq bu tâm bon
riø tung nsit.

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi tâm rva n'gong.

a. H'Chot tāch tao khlay ngän.

khlay

H'Trāk rvät tao khlay ngän.

Leq ndor khlay päng präp tâm jay.

b. Bah ntük he hän mih?

mih

Bah ntük he guq mih?

Moh mpa mih?

c. Aø ya mēh,

mēh

Teq ro mēh.

Tat jēh mēh.

d. Mäu saø mēq.

mēq

Mäu blau mēq.

Äk ngän mēq.

e. Hän roq dak heh.

heh

Hän roq trong heh.

Ta oi mō heh.

g. Boi ngän tēl päng hōq.

hōq

Joi ngän tēl päng hōq.

Loi båt may pähn hōq.

2. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh èng.

b. Ntrong präp uānh:

Ndräp hom ndor.

Loi båt may pähn hōq.

Uānh truh nhām.

c. Nau ôp:

Mbu jaq mbøq NSroi hän tâm bri?

Päng jaq hän koh yøk mâu lah tâm dak?

Moh ndor chåu NSroi sök?

Moh nau khân päng lah, mâu khlay nau
ngơi?

Moh mpa khân päng saø?

Pøm khân päng pähn khit leq?

d. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt þ ta tablø.

a. Nai chih b ta tablø pø aø:

b. Nai moh rplay ngơi tâm ntít ma rplay
sambüt b: bon, blao, babø.

c. Nai lah: "Tø lah he chih rplay sambüt
b, he chih tâm ban ma chih rplay sambüt b
leq, jēh ri ntop treh rgän ta ntrong
ndåk tâm n'gul rva ntrong kalc."

2. Nti chih rplay sambüt b.

a. Köt nai chih b tâm ntük høng.

b. Chih ma nglau ti ta chhung.

c. Chih tâm ndrom n'ha rðaih.

3. Nti chih rplay ngơi ma rplay sambüt mhe:

blao

4. Chih ntrong nau ngơi ma rplay sambüt mhe:

NSroi blao ngän.

ňnh
ňnh

Tâm khay bar, khay pe jêng khay
duh nar. Tâm khay nây vay geh nau
ňnh sa bon. Châu NSroi hăñ nsong
păñh mpa tâm bri, păñg vay su ũnh
tâm khay nây leq.

Châu NSroi jêng du huê bunuyh
janh ngän. Păñg vay nsong êng
păñg tâm ntük ngai. Păñg ê ranh
ôh, biaq lah sôk păñg hoq nglang
jêh. Phung kon se găl ma păñg baq
va, baq châu. Bu dăñ manh phao
păñg, biaq lah păñg mâu ān ôh.

ňnh	ănh	anh	ónh
mňnh	mănh	manh	mõnh

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup ňnh.

Dăng phao jêh ri bon gay ma tâm pađing.

2. Nti kôq rplay ngồi -nh.

ňnh	ănh	anh	ónh
mňnh	mănh	manh	mõnh

mňnh	mănh	manh	mõnh
mănh	mănh	mănh	mănh
manh	gănh	gănh	gănh
mõnh	mõnh	mõnh	mõnh

mňnh	mănh	manh
kŭnh	kănh	kănh
gŭnh	gănh	gănh

manh, rmanh, tanh, rănh, ndrănh, păñh,
janh, rgănh, gănh.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh khay jēng khay bar jēh ri
khay pe?
Moh nau vay geh tâm khay nāy?
Châu NSroi jēng bunuyh janh, māu
lah n'hung?
Pāng vay nsong tâm ntūk dāch māu
lah ngai?
Pāng ranh jēh māu lah è?
Phām phung kon se gāl kuāl pāng?

c. Ntrong prāp uānh:

Vay geh nau ūnh sa bon.
Pāng nsong èng pāng tâm ntūk ngai.
Bu dān manh phao pāng.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt B toyh ta tablō.a. Nai chih B toyh ta tablō pō ad:b. Nai moh rplay ngơi tâm ntīt ma rplay sambüt B toyh:

Boi, Bok, Bom bi

c. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt B toyh, he chih tâm ban ma rplay sambüt B toyh leq, jēh ri treh rgān ta ntrong ndāk tâm n'gul rva ntrong tâm dāng."2. Nti chih rplay sambüt B toyh.

- a. Köt nai chih B toyh tâm ntūk hōng.
- b. Chih ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih tâm ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngơi ma rplay sambüt mhe:

Bon

4. Chih ntrong nau ngơi ma rplay sambüt mhe:

Bon lan pah kan babo.

iăr
Iăr

Me NSroi rong iăr âk ngän. Nar e kon iăr păng geh jot ūnh, ūnh sa jāng. Jēh ri du mlâm êng đōng khít eo NSroi kăp.

Mbøq NSroi mâu blau tanh nong iăr ôh. Păng vay rvăt nong iăr bu ma iăm. Nong iăr păng rvăt năm e, aðao hoq ioh jēh, yor ri aðao păng loq rvăt nong êng gay ma geh nong krüng iăr. Kon bu klâu păng än iăr sa phe, jēh ri än nhêt dak tâm thao jēq.

iăr
ärär   ām   ät   öh
iăr   iăm   iät   ioh

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup iăr.Dōng ūnh jēh ri eo gay ma tâm padīng.2. Nti kōq rplay ngồi i-.iăr
ärär   ām   ät   öh
iăr   iăm   iät   iohiăr
iăm
iät
iohiăr   iăm   iät
jär   jäm   jät
bär   bäm   bät
ioh, ioh, iang, iăng,
janh, pham, chäu, blao.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Moh mpa me NSroi rong?

Moh ndơ kon iăr păng geh jot
tâm nar e?

Bi du mlâm iăr êng dăng, moh nau
păng khít?

Bi mbdq NSroi, păng blau tanh nong
iăr leq?

Phâm păng bû gay ma geh nong krüng
iăr?

Moh ndơ kon bu klâu păng ān ma iăr?

c. Ntrong prăp uănh.

Unh sa jâng.

Akad hoq iđh jêh.

Nhêt dak tâm thao jêq.

d. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngđi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambüt b, B.

Nai chih b, B ta taélô, ôp bu ndom doi
moh, jêh ri lah djêq rplay ngđi tâm ntít,
nâm bu tâm dâng ad.

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
b jêh ri B toyh tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngđi.

bon, bok, blao, bát

3. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Bu bon may? Bon gáp jêng bon U.

Dùm prák bu bok ma ay? Prau jât rôl.

Njün leo nâu gáp ta vâl này.

Bar Hê Bu Ur Druh, Bu Klâu Ndăm

Něk: Bah taq ay neq dōh hō?

H'Trâk: Taq bah ngih chō.

N: Moh ndō rvāt?

T: Üch rvāt iām jēh ri phe,
biaq lah māu dōi rvāt, khlay ngān.

N: Ueh leq ay uānh drăp ndō bu
tām ngih chō riq?

T: Ueh bre heh, prăk rvāt māu
geh.

N: Gâp be rvāt kanōng dak ūnh.
Mbu bōn ay hō?

T: Māu git bōn git lan ôh.

N: Phâm blau māu git? Māu vay
lah, māu git bon ôh bunuyh. Moh
hom bōn ay, ān gâp git.

T: Bi may, mbu bōn may? Ān
may moh bōn may lor, riq mō gâp
moh bōn gâp.

N: Bon gâp jēng bōn Bu Klak.
Bi ay de, phâm moh?

T: Gâp be, bōn U.

N: Bi sāk ay, phâm moh?

T: Phâm blau moh sāk nōm? Ān
may moh sāk may lor.

N: Moh sāk gâp Něk. Bi sāk
ay, phâm moh?

T: Sāk gâp Trâk.

N: Hoq geh bu dă̄n guq dă̄n
rong leq ay?

T: Māu gâp beh, māu geh riq
aō ôh, guq sāk rlung dōm, māu sao
geh bunuyh kōnh mât kōnh rong mēh.

N: Gâp tām ban leq, ê geh
leq, guq dōm dōm. Ndah hoq năm
ay hō?

T: Hoq geh jēh jât ma pham
năm ma năm aō. Bi may hō?

N: Bar jât năm yōh. Dūm riq
nau he tām nkoch bri yōq. Guq ueh
ay de yōq, gâp mra hān khâl bōn
ay leq.

T: Hān khâl ngān hōq.

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi tām ntrong.

a. Phao chāu NSroi ion.
ion
Phao mbøq H'Chot ion.
Káp päng ion båt.

b. Dräp ndø ueh.

ueh
ueh
Kho ao ueh.
Ueh ngän nau may lah.

2. Nti kôq rplay ngơi u-.

ueh	eh	ai	ay	ānh
eh	ueh	uai	uay	uānh

ueh	ueh	uai	uay	uānh
uai	veh	vai	vay	vānh
uay	beh	bai	bay	bānh
uānh				

ueh, vay, īnh, uānh, ranh,
nse, iäm, gōnh, blao.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uānh ēng.

b. Nau op:

Bi bu ur nāy hān ta ngih chø, moh
ndø päng üch rvät? Päng døi rvät leq?
Bi bu kläu nāy moh ndø päng rvät?
Mbu bon bu ur nāy?
Mbu bon bu kläu nāy?
Bu ur nāy geh sai jēh leq?
Düm nām bu kläu nāy?

c. Uānh ndrel.

NTI CHIH

1. Nai chih rplay ngơi mbøk ta tablø, op
bu nöm døi moh, jēh ri än kon se chih
pe puän tøq tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nehroh rplay ngơi.

mbüt, mbär, mböng, mbui

3. Chih nehroh ntrong nau ngieri.

Gáp mâu mäp hān ta dak mbüt.

nhong
Nhong

Oh H'Chot kônh nhong bu. H'Chot
ăn nhong ma păng. Lah H'Chot mâu
ăn nhong, păng nhím. Lah H'Chot ăn
păng văñ nhòng, păng góm, păng
nhhơ nhong păng ma bu. Nhong nây
mâu ir khlay ôh.

Păng blau pâl êng jêh. Lah
păng iăng, păng pâl êng. Lah păng
tât ióh, păng nhím, ăn me păng baq.
Lah păng geh ndo' pâl ueh, păng mâu
nhím ôh.

Păng ūch pâl nhüp kon iăr, biaq
lah H'Chot mâu ăn ôh, yor lah me
iăr janh ngän.

nhong	nhong	nheh	nhǚl	nháp
ong	chong	cheh	chǚl	cháp

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi moh rup nhong.

Dăng ueh jêh ri kho gay ma tâm padăng.

2. Nti kôq rplay ngđi nh, nhh.

nhong
ong

ong ūp ìm eh
nhong nhüp nhím nheh

nhong
nhüp
nhím
nheh

nhong nheh nhǚl nháp
chong cheh chǚl cháp
ndong ndeh ndǚl ndáp

hō	hōr	hât
nhhō	nhhōr	nhhât

nhhō
nhhōr
nhhât

nhhât
mhât
rhât

phe, mhe, nhhō, kho, thao, kônh, tanh,
nhüp, che.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ōp:

Moh ndor H'Chot ān ma oh pāng?
Bi lah H'Chot ān nhong ma pāng,
phām pāng bu?
Lah pāng tāt iōn, phām pāng bu?
Moh mpa pāng ūch nhūp?

c. Ntrong prāp uānh:

Pāng blau pāl ēng jēh.
Me iār janh ngān.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambüt ph, th, kh.

Nai chih ph, th, kh ta tablō, ōp bu
nom dōi moh, jēh ri lah djēq rplay ngói
tām ntit, nām bu tām dāng ad.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nisrah
ph, th, kh tām du ntrong tām ndrom n'ha
rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

phām, phām, phao
thao, thai, thoł
khay, khit, kho

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Phām moh bon nāy?

Pāng geh phao heq māu lah na?

Pāng khit tām khay phām.

n'hor
N'hor

Bon mboq H'Chöt dăch n'hor dak me. Lah geh mih n'hach joq nar, dak nây vay lip bon nây. Lah geh n'hach me mboq H'Chöt vay n'hao prăp lơi drăp ndo kalơ ngih, klach beq dak lip. Tâm nar dak lip geh âk bunuyh nhím klach ma dak.

Mboq H'Chöt lah ma mboq H'Trâk: "Löng he jaq leq bunuyh tâm bon aጀ hǎn du guq bon êng, du gơnh nǎm aጀ ro. Mâu ueh ôh he guq tâm bon aጀ. Drăp ndo roh, ba phe beq, sūr iār khít ăp nǎm."

n'hor
hor

n'ho n'hu
nhho nhhu

n'gâr n'goch
ngâr ngoch

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup n'hor.

Dăng nhong jĕh ri ňnh gay ma tâm padıng.

2. Nti kđq rplay ngồi n'h, n'g.

n'hor
hor

hor	hach	ho
n'hor	n'hach	n'ho

n'hor
n'hach
n'ho

n'hor	n'hach	n'ho
njor	njach	njo
yor	yach	yo

n'ho n'hu n'huk
nhho nhhu nhhuk

gar	gâr	gon
n'gar	n'gâr	n'goch

n'gar
n'gâr
n'gon

n'gar	n'gâr	n'gon
ndar	ndâr	ndon
char	châr	chon

n'gâr	n'goch
ngâr	ngoch

n'ha, n'hach, n'hao, n'hâm, n'hel,
n'ho, n'gang, n'ging, n'gor, n'gul.

NTI CHIH

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh ēng.
- b. Nau ōp:

Ma moh dăch bon mbøq H'Chöt?
 Bi lah geh mih n'hach āk, dak
 nay vay lip bon leq?
 Lah geh mih n'hach, phâm nau
 me mbøq H'Chöt bư?
 Ma mbu mbøq H'Chöt lah?
 Moh nau khân păng tâm nchraq?

c. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngói tâm rva n'gong.

1. Chih nchroh rplay ngói.

châu, kachoh, chèq
phe, phung, khân, kho

2. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Mđø kachoh kho so.
Châu khít joq jēn.
Khân păng rvät phe ăp khay.

Bunuyh Hăń Sach Dak.

Kăl e geh du huê bunuyh hăń sach dak văng ka sa. Păng hăń êng du huê păng. Păng geh ndjôt dîng hăń na, jêh ri ndơ păng sa.

Tât ta n'hor dak nây, păng roq n'hor dak nây, joi dak geh ka âk gay ma dơi sach. Jêh păng sa᷑ dak nây păng bât jêh ri sach ro.

Jăng jai păng guq sach dak, geh du mlâm yau hăń tât ta ntük păng sach dak riq. Bunuyh ê sa᷑ ôh yau riq, kanǒng guq mǐn nau sach dak yōh. Yau nây ūch kăp bunuyh, biaq lah păng māu dơi janh kăp ôh, yor lah păng sa᷑ bunuyh nây geh na.

Jêh ri yau nây păng pløq lup băł păng bu ranh. Păng lah: "Hơi châú, gâp ūch kăp bunuyh guq sach

dak ri, dơi leq?"

Nóm nây lah: "Păng geh na leq?"

--"Geh leq, păng geh yeh du n'gâr, na, jêh ri dîng hăń."

Nóm nây loq lah: "Lah bu geh na, may mâu dơi kăp bu, ôh, dơi bu ma may, may mra khît ro. Gâp mâu ān may kăp ôh, ǒk khit bu panh may."

Biaq lah yau nây păng mâu iăt ôh nau bu lah ma păng, jêh ri păng loq hăń. Păng lah: "Gâp lõng nâl hăń. Lah mâu dơi gâp lơi."

Nóm ri loq lah: "Lor ma may bư bu, ān bu sa᷑ may lor, riq mő khân may tâm bư.",

Yau lah: "Ôh". Jêh ri yau nây hăń ro, tât ta nây yau geh jot gle kro. Bunuyn nay tăng yau jot gle

kro, păng dâk uănh, sađ yau. Păng sôk na, păng van, dăp hăr jêh ri pănh ro, geh ta săk yau. Yau nây n'ho ma du, lăng tâm ban ma rveh. Păng du tât ta ntük nơm păng lup lor nây, păng mboħ ma nơm nây moh nau geh, jêh ri păng n'ho ma khít ta nây ro.

Bunuyh nây ăt păng guq nhüp ka đōng, păng mâu klach ôh. Jêh nhüp ka păng sit. Tât n'gul măng mo' păng tât tâm bon.

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi tâm ntrong.
  - a. H'Chot hăń ūm n'ho pih kho sai păng.
n'ho
H'Chot hăń ūm n'ho pih ao sai păng.
Hăń rvăt phe n'ho rvăt nhong.
  - b. Bư kahan pe năm ma n'gul.
n'gul.
Pah kan pe năm ma n'gul.
Sít tâm bon tâm n'gul khay e.
2. Uănh nau nkoch bri. Nau ôp:
Dăm âk bunuyh hăń sach dak tâm nau nkoch bri ad?
Tơ lah păng hăń êng păng, moh ndo' păng ndjôt rnaq?
Tơ lah păng sađ dak geh ka, phâm păng bu?
Dôl păng guq sach dak, moh mpa hăń tât ta păng?
Bi yau plđq, mbu păng ôp?
Bu ăń păng kăp bunuyh leq, phâm bu lah?
Tơ lah bunuyh tăng nteh yau jot rkeh,
phâm păng bu?
Jêh bu pănh, phâm yau bu?
3. Uănh rplay ngđi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Phung oh nău bon lan.

Jün leo tao nây prăp tâm jay.

Tâm mir mboq NSroi geh âk mpa
sa ba păng, dôk, jun, rveh.

Rveh năy păng sao têl kanōng du
bôk sa ba păng tâm n'gul măng. Jêh
sa ba, păng n'ho jür nhêt dak n'hor.

Mboq NSroi manh phao châu NSroi,
üch pănh dôk. Păng guq kâp ta mir
biaq lah mâu dơi sao dôk ôh.

Tâm pit mir năy păng bu o jun.
Nar năy leq, ndrôk bu hăń sa ba
păng, ndrôk năy geh o jun, n'ho ma
khít ta năy ro. Jêh ri mboq NSroi
jaq nóm ndrôk tah iăm ndrôk năy.

ndrôk
ôk

ôk	ôk	ôk
ndrôk	dôk	yôk

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi moh rup ndrôk.

Dõng n'hor jêh ri lok gay ma tâm padîng.

2. Nti kôq rplay ngđi ôk.

ndrôk	ôk	ôk	ôk
drôk	ndrôk	dôk	yôk
ôk			

ndrôk	ndrôk	dôk	yôk
dôk	ndrak	dak	yak
yôk	ndrot	dot	yot

dôk	bôk	trôk	lôk
dok	bok	trok	lok

chôk long, yôk yang, lôk trôm, iăt,
n'hach, kônh, nhüp, iôh, ranh.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Phung kon se uănh êng.

b. Nau 6p:

Moh ntìl mpa sa ba mbøq NSroi?
 Bi rveh, dûm âk päng sac têl?
 Jéh rveh sa ba päng, mbah ntük
 rveh loq hän?
 Tâm mir mbøq NSroi, moh ndø päng du?
 Moh mpa ñeng hän sa ba päng tâm
 nar nay?
 Moh nau mbøq NSroi jaq nöm ndrök?

c. Ntrong präp uanh:

Päng n'ho jür nhêt dak n'hor.
 Mbøq NSroi manh phao chäu NSroi.
 N'ho ma khít ta nay ro.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngói tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkêch rplay sambüt nh.

Mai chih nh ta tablo, 6p bu nöm doi
 moh, jéh ri lah djøq rplay ngói tâm ntit,
 nâm bu tâm dâng ad.

Jéh ri nai än kon se chih nh tâm du
 ntrong tâm ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

nhong, nhim, nhüp
konth, panh, ünh

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

Oh H'Chot konth nhong bu.

Lah mâu doi nhüp eo, päng nhim.

Tâm khay bar vay geh nau ünh sa bon.

Nau rēh kon bunuyh ta kalō' neh
ntu, geh rnôk ueh jēh ri geh rnôk
mhīk, geh khay kan hâu, geh khay
rlu bât.

Mboq H'Trâk tâm nkoch bri ma
mboq NSroi: "Tâm rnôk phung he
ābāō êng ngän ma rnôk kăl e. Rnôk
ābāō tîng nau vay mhe, rnôk kăl. e
tîng nau vay ōm. Bi may năm āō,
hôm geh ndō dōng leq?"

Mboq NSroi: "Gâp năm āō mâu leq
hôm geh n'gâr yeh, n'gâr sung dōng
mêq. N'gâr sung leq bōng, n'gâr
yeh leq iōh. Hân joi tâm bri mâu
janh hân êng.

Mboq H'Trâk: "Gâp ūch hân sreh
si gay ma bû n'gar ndrôk. Mâu geh
bunuyh hân n'hel, hân êng klach, si
ngai ngän. Ndrôk gâp ābāō kât tâm
dâng ngih dōm, mâu geh n'gar krüng."

Mboq NSroi: "May ūch leq hân
n'hel gâp, hân joi gle n'gâr yeh,
n'ho ma joi la sung? Mâu hôm geh
sung dōng gâp ābāō, sung chôk long
mâu geh leq."

Mboq H'Trâk: "O, lah ndriq, he
hân tât ta mir gâp ro yøq. Gâp ūch
hân uanh dăk ta n'hor dak ta pít
mir gâp riq. Nar e dōh gâp uanh
geh dôk me."

NTI UANH

1. Nti rkêch rplay ngđi.

plôk ntâu	kuk rveh	prok nhhiăng
trôk neh	nhhuk ūnh	trok rnon
chôk long	ncho duk	kachok dak
rnôk añaø	rluk mäl	rse lok
klang bôk	bôl buk	phe bok

2. Nti rplay ngđi tâm ntrong.

a. Păng mâu hôm nhím nhhiăng.
hôm

Păng mâu hôm ji bôk.

Păng mâu hôm geh ndrôk.

b. Păng kôñh nhong hâu ngắn.
hâu

Păng ji ngọt hâu ngắn.

Păng klach hâu ngắn.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Tǐng nau mbôq H'Trâk lah, rnôk añaø đah
rnôk kăl e, tâm ban, mâu lah êng êng ngắn?
Bi rnôk añaø moh nau vay bu tǐng?

Bi rnôk kăl e, moh nau vay bu tǐng?

Phâm mbôq NSroi lah ma leq ndø păng döng?

Bi mbôq H'Trâk ūch hän sreh si, moh ndø
păng ūch bû?

Bi ndrôk păng añaø bah ntük păng kât,
geh ndrung krüng leq?

c. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngđi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút nhh, nh.

Nai chih nhh, nh ta tablô, ôp bu nđom
đoi moh, jêh ri lah djêq rplay ngđi tâm
ntít, nâm bu tâm dâng aø.

Jêh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
nhh jêh ri nh tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngđi.

nhhø, nhhuk, nhhát

nhêt, nhong, rnha

3. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Păng nhhø nhong mhe ma bu.

Geh ūnh, geh nhhuk hâu ngắn.

Bu ranh nhhát nau phung êng ngđi.

kōng
Kōng

Phung Drôn vay hän tăch drăp
ndơ, kōng nhong, kho ao. Khân
păng vay lăp ngih me mbơq H'Trâk.
Geh âk phung êng ran rvăt drăp ndơ
Drôn. Drôn ăn H'Trâk kôl tăch yor
âk ir bunuyh ūch rvăt. Lah gay ma
giť dûm rnoh khlay tăch, H'Trâk ôp
Drôn nơm.

Drôn nhhơ ma bu drăp ndơ ueh
ngăń. Phung yôk yang kônh hâu
ngăń ma drăp ndơ ueh, yor lah khân
păng mâu mât geh. Khân păng rvăt
âk, tât n'gul măng hôm geh bunuyh
úch rvăt đõng.

Rnôk nây bri ang khay, yor bu
dơi hän rvăt ndơ tâm măng.

Mbơq H'Trâk lah ma Drôn: "Ăn
he sông sa añaor, jêh sông sa he loq
tăch đõng. Ăn phung rvăt guq kâp
bât."

Drôn lah: "Ồ, dơi leq."

Jêh sông sa khân păng loq tăch
ndơ đõng. Jêh ri Drôn nkhôm H'Trâk
du blah bok jêh ri du mlâm kōng.
Drôn loq ăn ma me mbơq H'Trâk du
kôp kho ao jêh ri du rse nhong.

kōng
Ông

ông ônh ôm ôl
kōng kônh trôm ntrôl

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngơi moh rup kōng.

Dōng ndrōk jēh ri nhong gay ma tām padīng.

2. Nti kōq rplay ngơi ō.

<u>kōng</u>	ōng	ōnh	ōm	ōl
<u>ōng</u>	kōng	kōnh	trōm	ntrōl

<u>kōng</u>	kōng	kōnh	kōl	kō
<u>kōnh</u>	dōng	dōnh	dōl	dō
<u>trōm</u>	mpōng	mpōnh	mpōl	mpō
<u>ntrōl</u>				

hōm	ōh	ōch	tōt	kōnh	mpōng	kōp
hom	oh	och	tot	konh	mpong	kop

sōng, trōng, Drōn, om, nkhōm, ôp,
yōk, yōk.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ōng.

b. Nau ôp:

Moh ndō phung Drōn vay tāch?
Mbu ngih khān pāng vay lāp?
Lah gay ma git rnoh khlay tāch,
mbu H'Trāk ôp?

Moh ndō Drōn nhō ma bu?

Jēh sōng sa moh nau khān pāng loq bu?

Jēh tāch ndō, maq ndō Drōn nkhōm

H'Trāk?

Bi ma mbōq me H'Trāk, moh ndō Drōn
loq ān?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngơi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkēch rplay sambūt n'h, n'g.

Nai chih n'h, n'g ta tablō, ôp bu nōm
dōi moh, jēh ri lah djēq rplay ngơi tām
ntit, nām bu tām dāng ad.

Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
n'h jēh ri n'g tām du ntrong tām ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngơi.

n'hor, n'hach, n'hao

n'gar, n'gul, n'gon

3. Chih nchroh ntrong nau ngơi.

Lah geh n'hach, dak n'hor vay lip bon.

W'Guh krüng rpu tām n'gar.

kômâk
Kômâk

Me mboq H'Trâk guq sông sa tâm nklang bôk nar. Leq rngôch bunuyh tâm ngih nây sông sa tâm ban leq. Dôl khân păng guq sông, geh du huê bu năch mhe tât, păng dăñ lăp tâm ngih mboq H'Trâk. Mboq H'Trâk ran ôp bu năch. Biaq lah bu năch nây jêng kônh mboq H'Trâk. Păng jêng mpôl mboq H'Trâk nòm. Jêh ri mboq H'Trâk ăn păng lăp tâm ngih.

Mboq H'Trâk ôp me H'Trâk: "Hôm leq ndơ sông sa? Ăn kônh sông."

Me H'Trâk lah: "Hôm leq, biaq lah trau hôm gâm ta ūnh, duh ngän." Jêh ri me mboq H'Trâk ăn păng sông sa. Bu ăn păng sa trau iäm.

Kônh mboq H'Trâk jêng kôranh ðon. Păng ji kômâk bah ma. H'Trâk leo păng hăñ ta ngih dak si gay ma sám kômâk. Tât ta ngih dak si păng đaq kôranh dak si uanh. Jêh uanh, kôranh dak si lah nau ji nây jêng nau ji kômâk ranh. Yor lah kônh mboq H'Trâk hoq ranh jêh. Păng hôm ueh sák jän leq, kanõng păng ji kômâk.

kômâk
mâk

mâk ranh ko
kômâk kôranh trôko

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup kōmāk.
Dōng kōng jēh ri ndrōk gay ma tām pađing.
2. Nti kōq rplay ngồi kō-

<u>kōmāk</u>	māk ranh	<u>kōmāk</u>
māk	<u>kōmāk</u> kōranh	kōranh
trōko	ko muh	trōko
ko	<u>trōmuh</u>	trōmuh

kō kim, tōl ān sōt, leq rngōch,
dăch lōch, kō yōk, tōr sōt,
tōr mōr, chroh n'hōr.

3. Nti rplay ngồi tām ntrong.
  - a. Găp ôp pō ri leq.
Găp min pō ri leq.
Găp ton pō ri leq.
Pō ri găp dok kōng.
  - b. Ndrōk dōl sa gōq nse.
dōl
Ndrōk dōl sa ja nse.
Rpu dōl sa mpa.
Rpu hōm sa mpa.

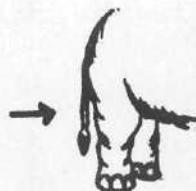
- c. Leq rngōch kon se hān nsong pāl.
rngōch
Leq rngōch kon se pāl n'hel.
Leq rngōch kon se pāl tām nhūp.
4. Uānh nau nkoch bri.
  - a. Kon se uānh ēng.
  - b. Nau ôp:
Ndah joq me mbōq H' Trâk sōng sa
tām nau nti aō?
Dōl khān păng sōng sa, mbu tāt?
Mbu bu năch năy jēng?
Moh trau bu ān bu năch sa?
Mbu jēng kōranh bōn?
Moh ntil ji tām sāk jān păng?

- c. Uānh ndrel.
5. Uānh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Chih nchroh rplay ngồi.
khay, khlay, khit, phao, pham
nham, n'hel, nhho, ngār, n'gar.
2. Chih nchroh ntrong nau ngồi.
N'hao ndōr năy nhho ma bu ranh.
Geh mih n'hach ntōm bah n'gul
khay ndōh.
Hān n'hel găp joi gle n'gar yeh.

chiăng
Chiăng

Rveh mbơq H'Trâk lüt chiăng
yau kăp.

Kônh păng ôp: "Phâm bư dĭng
geh lüt chiăng rveh may neq doh?"

Mbơq H'Trâk lah: "Lüt yau kăp.
May blau chiăr, ăn may chiăr an du
n'găr tak gay ma rnaq ti."

Dôl păng chiăr, păng sa᷑ mbơq
H'Trâk taq sít doh rveh. Mbơq
H'Trâk geh nau chiăt lam săk jăñ,
yor lah rveh guq sa tong ya. Muh
măt păng mōr, tōr păng dăm.

Kônh mbơq H'Trâk loq ôp:
"Phâm bư dĭng geh chiăt săk may
neq doh, mon?"

Mon păng lah: "Gâp hăñ doh
rveh ndoh. Dôl gâp guq ta bôk
rveh, gâp geh nau chiăt."

Kônh păng loq lah: "Ô mon, ăn
may hăñ ta ngih dak si, ăn kôranh
dak si uăñh, gay ma bu git ăn dak
si ma may, jêh ri n'ho may ôp moh
ntil dak si doi săm chiăng rveh
yau kăp nây."

Kônh mbơq H'Trâk blau ngăñ.
Păng blau chiăr tak, chiăr yeh,
păng blau uăñh, blau chih. Yor ri
đon lan săch păng bư kôranh đon.

chiăng
ăng

ăng   ăt   ăr   ông
chiăng   chiăt   chiăr   chiông

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup chiāng.
Dōng kōmāk jēh ri chīng gay ma tām
pađing.
2. Nti kōq rplay ngồi chi-.

chiāng iāng	āng chiāng	āt chiät	ār chiär	ōng chiōng
----------------	---------------	-------------	-------------	---------------

chiāng	chiāng	chiät	chiär
chiät	jāng	iāt	jär
chiär	bāng	bāt	bär
chiōng			

chiōng	chiät
chōng	chät

chiāng rveh	chiät sāk
chāng mpōng	chät muh
chiōng si	chiäm däk
chōng luq	chäm bon

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ôp:

Moh nau lüt chiāng rveh mbōq H'Trāk?
Moh yor mbōq H'Trāk geh nau chiät
tām sāk jān?
Mbu lah: "Găp hăń doh rveh ndoh?"
Bah ntük păng guq, dīng păng geh
nau chiät sāk?
Kōnh mbōq H'Trāk, păng jēng bunuyh
blau, māu lah māl?
Moh nau păng blau đư?

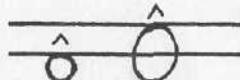
c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt ō jēh ri ō toyh ta tablō.

a. Mai chih ō jēh ri ō toyh ta tablō
pō aō:

b. Mai moh rplay ngồi tām ntít ma rplay
sambüt ō:

ōp, dōk, kōng, nkhōm.

c. Mai lah: "ō jēq jēh ri ō toyh he chih
tām ban ma chih ō, ō leq jēh ri ntop
chih gru ndō bōk."

2. Chih ntrong nau ngồi ma rplay sambüt
mhe. ōp kōnh.

ōp phung Drōn.

piāng
Piāng

Kônh mbøq H'Trâk blau chiär ăp ntil ndø. Leq rngôch bunuyh tám þon nây, kanõng du huê păng blau chiär. Pô ri geh âk bunuyh hän dän ma păng chiär an. Jêh păng chiär, bu nkhôm păng.

Tâm rnôk nây geh sial âk. Geh du nar kôranh þon nây guq sông piāng ik tám ngih. Păng geh siák hâu ngän. Păng hän dän ma nai dak si uanh an. Nai dak si lah: "Ăp nar may guq pah kan tám ntük geh sial âk, yor ri may geh nau ji siák. Loi hôm may guq tám ntük sial ôh."

piāng
ăng

ăng   âk   al
piāng   siák   sial

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup piāng.

Döng chiăng jêh ri phao gay ma tám pading.

2. Nti kôq rplay ngồi -i- .

piāng
iăng

ăng   âng   âk   al
piāng   siăng   siăk   sial

piāng
siăng
siăk
sial

siăng   siăk   sial
păng   păk   pal
rmăng   rmăk   rmal

siák n'guk sák jän	miăng mpa măng ngo	jiăng găp jăng dak
-----------------------	-----------------------	-----------------------

chiăt, hiăt, hiăk, rhiăng, nhhiăng,
chiär, sông, nkhôm, kômák.

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ȸp:

Mbu blau chiār āp ntil ndō?
 Leq bunuyh tām bon nāy, geh leq
 nōm ēng blau chiār nām bu pāng?
 Jēh bu īaq pāng chiār, phām bu
 būf ma pāng?
 Moh ndō geh tām rnōk nāy?
 Dōl pāng guq sōng, moh nau pāng
 geh?
 Mbu pāng īaq uānh an sāk jān pāng?

c. Ntrong prāp uānh:

Pō ri geh āk bunuyh.
 Kōranh bon nāy guq sōng piāng ik.
 Lōi hōm may guq tām ntūk sial ȸh.

d. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay ngói piāng ta tablō.

Nai chih rplay ngói piāng ta tablō,
 ȸp bu nōm dōi moh, jēh ri ān kon se chih
 pe puān tōq tām ndrom n'ha rđaih.

2. Chih nchroh rplay ngói.

sial, piāng, chiār

3. Chih nchroh ntrong nau ngói.

N'gon piāng sōng.

Tām rnōk nāy geh sial āk.

An may chiār an du n'gār tak.

đao
Đao

Kônh mboq H'Trâk blau chiăr đao ueh ngän. Lah bu đaq păng chiăr đao, bu nkhôm păng ma prăk. Tâm du n'găr đao păng sōk nkhôm prăm jât prăk. Prăk bu nkhôm păng chiăr nây, păng rvăt phe, yor ri păng geh piăng sông.

Jêh păng chiăr, n'ho bu đaq păng tôl dĕng. Păng tôl đao păng sôt ngän.

Tâm nar geh sial păng mâu chiăr ôh, klach ji siăk dĕng. Tâm nar geh sial păng guq tâm ngih.

đao	ao	aq	on
Đao	đao	đaq	đon
ao	Đao	Đaq	Đon

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup đao.

Dĕng bon jêh ri piăng gay ma tâm pađing.

2. Nti kôq rplay ngồi đ, Đ.

đao
Đao
ao

ao	aq	on
đao	đaq	đon
Đao	Đaq	Đon

đao
đaq
đon

Đao	đao	đaq	đon
Đaq	đao	đaq	đon
Đon	tao	taq	ton

dĕng	dôk	dăp
dĕng	dôk	dăp

Bôk, Blào, Đaq, Baq, Drôn, Đao, Dôl,
Sôt, Iăt, Kông.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh êng.

b. Nau Өp:

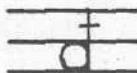
Mbu blau chiär ðao ueh ngän?
 Lah bu ðaq päng chiär ðao, maq
 ndor bu nkhöm päng?
 Düm ák päng sök nkhöm tám du
 n'gär ðao?
 Präk bu nkhöm päng chiär, moh ndor
 päng rvät?
 Jéh päng chiär, moh bu ðaq päng
 bu döng?
 Bi tám nar geh sial, päng chiär
 leq?

c. Ntrong präp uanh.

Tám du n'gär ðao.
 Päng tol ðao päng söt ngän.
 Klach ji siäk döng.

d. Uanh ndrel.

4. Uanh rplay ngöi tám rva n'gong.

NTI CHIH1. Uanh rplay sambüt d ta tablō.a. Nai chih d ta tablō pô að:b. Mai moh rplay ngöi tám ntít ma rplay
sambüt d:

ðaq, ðao, ðung, ðür

c. Mai lah: "Tø lah he chih rplay
sambüt d, he chih tám ban ma chih
rplay sambüt d leq, jéh ri ntop treh
rgän ta ntrong ndák tám n'gul rva
ntrong kalo."

2. Nti chih rplay sambüt d.

- a. Köt nai chih d tám ntük höngr.
- b. Chih ma nglau ti ta chhung.
- c. Chih tám ndrom n'ha rdaih.

3. Chih rplay ngöi ma rplay sambüt mhe:

ðao

4. Chih ntrong nau ngöi ma rplay sambüt
mhe:

Chiär ðao, bu nkhöm päng präm jät prak.

Kon Se Gīr Ka Kāl E.

Kāl e gāp jāt bu hān gīr. Bu leo gīr, gāp māu dōi gīr ôh, gāp klach ma glu. Dak Thōch, moh dak bu riq dōh, âk ngān glu, jong geh leq, gleh geh leq, krāk geh leq, nglang geh leq. Gāp ndjōt dadōm nīr tām ti, biaq lah lāp gīr tām dak māu dōi janh.

Bri bu riq, nđik, kăt, sial hāu ngān, klach kăt ji siăk ƀaq, klach glu kăp ƀaq.

Leq phung hēn kon se hān ndrel, geh leq prām prau băl gāp, moh khān păng: NDah, MPhi, NToi, NDjōp, MBrōng jēh ri gāp.

Phung khān păng riq janh ma glu, khān păng geh ka. NDjop lah gāp hāu ngān. Lah bu lah, gāp iăt

săk. Gāp mīn êng tām tōr gāp:
"Lah gāp git lor nām ndjaø aø dōh,
māu ya gāp ūch hān."

Jēh ri sít tāt ta ngih, bu paq
ka ma gāp djēq dōm, yor lah gāp
māu māp geh ka.

Nām ndriq nau rēh gāp kăl e.
Abaø aø tām ban leq, tāt abaoø gāp
hōm klach ma glu. Abaoø bu jaq gāp
hān gīr dak nglau, gāp māu hān ôh.
Bu jaq hān gīr dak n'hor, māu saø
geh glu, riq mō gāp hān.

djēq
êq

ôt	el	ik	üt
djōt	djel	đik	bǖt
ndjōt	ndjel	nđik	m bǖt

NTI UANH

1. Nti rplay ngồi djêq.

Dõng đao jêh ri jaq gay ma tâm pading.

2. Nti kôq rplay ngồi dj-, ndj-, nd-, m̄e-.

djêq
jêq
eq

jêq	joh	jrah
djêq	djoh	djrah
chêq	choh	chräh

djêq
djoh
djrah

djêq	djoh	djrah
dêq	doh	drah
chêq	choh	chräh

djôt	djoh	djel
ndjôt	ndjoh	ndjel

đòn	đik	đăp
ndđòn	ndđik	ndđăp

băr	bút
mbăr	mbút

3. Moh sák bu klâu, dõng bar rplay sambút toyh:

Jđ	Djop	Dah	Đđoi	Brōng	Guh
NJđ	NDjop	NDah	NĐđoi	MBrōng	N'Guh

4. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Gâp bư nâm ndjađ.
ndjađ.

Gâp đao nâm ndjađ.
Gâp lah nâm ndriq.

5. Uanh nau nkoch bri.

a. Phung kon se uanh êng.

b. Nau ôp:

Nom nkoch bri ad, phâm moh dak
păng hăń gîr kăl e?

Bi bri bu riq, kăt mău lah răm?
Mbu lah gâp?

Bi lah bu lah, phâm gâp bư?
Moh yor bu paq ka ma gâp djêq dom?
Bi lah bu jaq gâp gîr dak nglau
abac, gâp hăń leq?

c. Uanh ndrel.

6. Uanh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uanh rplay sambút Đ toyh ta tablô.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambút
Đ toyh, he chih tâm ban ma rplay sambút Đ
toyh leq, jêh ri ntop treh rgăń ta ntrong
ndâk tīng ntrong tâm nklang."

2. Nti chih rplay sambút Đ toyh.

3. Chih rplay ngồi jêh ri ntrong nau ngđi.

Đaq.

Đaq kônh chiă̄r đao.

kuănh
Kuănh

Châu NSroi hăñ nsong tâm bri păñh mpa. Păng ndjôt djêq piăng gay ma sa tâm bri. Tât tâm bri păng măp du phung kuănh, păng geh păñh du mlâm kuănh nkuăng geh ta bôk.

Jêh ri păng kuăl Mbôq NSroi, daq păng kôl tîng nhüp kuănh. Mbôq NSroi sôk ðao hăñ kôl tîng, ðiaq lah păng prah, jêh ri kuănh du. Mbôq NSroi nhho kômâk sôt ma po păng, jêh ri păng daq po păng put an.

kuănh
ănh

ănh   āl   āng
kuănh   kuăl   kuăng

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngđi moh rup kuănh.
Dăng đjêq jêh ri piăng gay ma tâm padîng.
2. Nti kôq rplay ngđi ku-.

kuănh
anh

ănh   āl   āng
kuănh   kuăl   kuăng

kuănh
kuăl
kuăng

kuănh   kuăl   kuăng
kănh   kăl   kăng
păñh   păl   păng

kănh   kai   eh
kuănh   kuai   kueh
uănh   uai   ueh

nam	mô	dăng
nđam	môô	măng
năp	mot	đok
nđăp	môot	măok
năng	mêt	măňt
nđăng	môêt	NDjût

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ōp:

Chāu NSroi nsong tām bri, moh
pāng pānh?
Moh nau pāng ūch ndjōt piāng?
Tāt tām bri moh mpa pāng māp?
Tō lah mbōq NSroi hān, pāng geh
nhūp kuānh leq?
Moh nau ēng tāt ma pāng?
Moh ndōr pāng nhōr ma po pāng?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay sambüt dj, Dj ta tablō.a. Nai chih dj jēh ri Dj toyh ta tablō
pō ad:

dj Dj

b. Nai moh rplay ngói tām ntīt ma rplay
sambüt dj:djēq, djrah, djrip, ndjōt, ndjaō.c. Nai lah: "Tō lah he chih rplay
sambüt dj, he chih rplay sambüt d
jēh ri rplay sambüt j ndrel. Nām bu
ntīt n dah g jēng ng, jēh ri d dah j
jēng dj. Dj toyh he chih D toyh
jēh ri j ndrel tām ban leq."2. Nti chih rplay sambüt dj jēh ri Dj
toyh.Nai ān kon se chih tām nsrah dj jēh ri
Dj toyh tām du ntrong tām ndrom n'ha
rdaih.

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe.

djēq, Djēq, ndjōt, Ndjōt.4. Chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt
mhe.Djrah dak djēq.Ndjōt daō tām ti.

rsuān
Rsuān

Sai H'Chot saō rsuān kau kalɔ̄
tom si. Tâm rsuān nây geh puān mlâm
kon kau. Sai H'Chot kuăl po păng
jün ðao. Păng nōm sōk phao pănh tâm
rsuān nây, geh kau kon kanðng nguay.

Me kau jür tâm neh tǐng kăp sai
H'Chot ndrel ma po păng. Bar hê
khân păng nchuăt du. Biaq lah
Châu NSroi geh bar mlâm so, me jêh
ri nkuăng. Saō so nây tǐng kăp
kau, kau nchuăt du.

Lah mâu geh so, nanêq leq bar
hê khân păng khít kau kăp.

rsuān	ă̄n	ă̄n	ă̄t	ĕl
ă̄n	rsuān	puān	nchuăt	chuēl

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi moh rup rsuān.
Dõng kuănh jêh ri chiăng gay ma tâm padīng.
2. Nti kôq rplay ngồi -u-.

rsuān	ă̄n	ă̄n	ă̄t	ĕl
suān	rsuān	puān	nchuăt	chuēl

rsuān	puān	puăch	mpuăt
puān	pă̄n	pă̄ch	mpă̄t
nchuăt	vă̄n	vă̄ch	vă̄t
chuēl			

mpuăt	suăt
mpiăt	siăt

kuăl	chuat	piăng
rpuăl	nhuat	chiăng
puăch	buay	chiăt
guăch	nguay	mpiăt
huach	kuai	biaq
nhhuach	kuōi	chiaq

3. Uānh nau nkoch bri.

a. Kon se uānh ēng.

b. Nau ȑp:

Bah ntük sai H'Chot sao rsuān kau?
 Dūm āk kon kau tām rsuān nāy?
 Bi sai H'Chot kuāl po pāng, moh
 ndōr pāng daq njūn?
 Bi pāng nōm sōk phao, bah ntük
 pāng nchrōng pānh?
 Mbu kau me ting kāp?
 Moh mpa kau sao dīng kau du?

c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkēch rplay sambüt b, B,
d, D, dj, Dj.a. Mai chih b, B ta tablō, ȑp bu nōm
 dōi moh, jēh ri lah djēq rplay ngói tām
 ntīt, nām bu tām dāng aō.Jēh ri nai ān kon se chih tām nsrah
b, jēh ri B tām du ntrong tām ndrom
 n'ha rdaih.b. Mai nti chih d, D jēh ri dj, Dj tām
 ban ma pāng nti b, B kalō nāy leq.

2. Chih nchroh rplay ngói.

don, blao, mbüt, mbärđon, đöng, ndik, ndondjēq, djrah, ndjöt, ndjel

3. Chih ntrong nau ngói.

Dak ndik, sial katang.Daq pāng ndjöt piāng.Nhét djēq đöng.

Bar Hê Kon Se Tâm Pâl
NDjôi đah NDong

NDjôi: "O' NDong, he pâl ndrel
yøq, ôi aø, may rom leq gâp?"

NDong: "Pa lôh mâu rom, lah
ndriq loi may ndjel gâp høq."

NDjôi: "Mâu ôh, mâu geh tâm
ndjel ôh."

NDong: "Phâm nau he pâl mih?"

NDjôi: "He pâl hän yô. May
jan lah þu jun, gâp panh may."

NDong: "Oq. Bah ntük gâp guq
mih?"

NDjôi: "May þu jun guq sa ja
nse tâm ndrêch, lah gâp panh may,
may þu jan khít høq."

NDong: "Oh."

NDjôi: "Jêh may khít, gâp koh
chiæng may ndjöt sít ta þon n'ho

ma mbøh bu hän tah iäm. Jêh län
gâp sít riq, may jan loq dâk rêh
đöng, jêh ri nchuät du, ndriq yøq."

NDong: "Oq. Mbaq ndø may panh
gâp mih? Lah may panh ma na ngän,
mâu gâp üch mëh."

NDjôi: "Mâu may rvê ôh, gâp
panh ma na dadom, mâu geh här ôh.
Mâu geh kaðoi leq gâp panh may,
þiaq lah ät may þu jan khít, ndriq
høq."

NDong: "Oh."

kaðoi
ôi

ôi ôi ôi
kaðoi gôi mpôi

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngồi tâm ntrong.
  - a. Dak ndik kađoi leq.
kađoi
Dak djēq kađoi leq.
Dak lip kađoi leq.
Kuānh me kuānh nkuāng kađoi leq.
  - b. Pa lōh māu rom?
Pa lōh
Pa lōh māu dōi?
Pa lōh kau māu guq tâm rsuān?
2. Nti kōq rplay ngồi đi.

kađoi	đoi	đi	đi	kađoi
đoi	kađoi	gōi	mpōi	gōi
đi			mpōi	

đoi	gōi	pōi	đi	lōi	mōi
đui	gui	pui	oi	loi	moi
dai	gai	pai			

brōi, phōi, rui, troi, ngồi,
joi, sai, NDjōi

3. Uānh nau nkoch bri.
  - a. Kon se uānh ēng.
  - b. Nau ồp:
Phâm moh bar hê kon se ad?
Bi khān pāng tām jaq pāl ndrel,
khān pāng tām rom leq?
Moh nau khān pāng pāl?
Nau pāl nāy, moh ndō khān pāng pānh?

Mbu bū jun, mbu bū bunuyh?
Tō lah mpa khīt, moh ndō khān pāng
tah lor lōn tām sāk mpa?
Mbah khān pāng leo?
Bunuyh mra pānh jun ma na ngān leq?

- c. Uānh ndrel.
4. Uānh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay ngồi kuānh ta tablō.
Nai chih rplay ngồi kuānh ta tablō,
ồp bu nōm dōi moh, jēh ri ān kon se chih
pe puān tōq tām ndrom n'ha rdaih.
2. Chih nchroh rplay ngồi.
kuăl, nkuāng, puăn, rsuān, nchuăt
3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.
Du mlām kuānh nkuāng.
Nhō rsuān ma kōnh.

Bar Hê Kon Se Chiaq Rpu
NDjôi Ndrel NDong.

NDjôi: "O NDong, bah ntük chiaq rpu may ôi aor hơ?"

NDong: "Mâu hoq git mêt. Lah ndriq he hän chiaq ta ntük om, ôi nđaođ döh koh."

NDjôi: "Lah ndriq uanh gáp ôp me mboq gáp bat yoq."

NDong: "Hän ôp hom briq. Phâm mboq me may lah hơ?"

NDjôi: "Mboq me gáp lah nâm ndjaođ: Dah gáp nơm ūch yođ, lah hän chiaq ta ntük om nđaođ döh, doi leq."

NDong: "Lah ndriq, he hän chiaq ta riq yoq."

NDjôi: "Oq."

NDong: "Hän pok hom rpu may, gơnh he hän."

NDjôi: "Ndjôt piăng leq may?"
NDong: "Ndjôt koh."

NDjôi: "Tât ta riq tađ, he bu ndrap yoq."

NDong: "Mâu hôm bu ôh, guq ta ndrap om gáp nđaođ döh ro."

NDjôi: "Ta riq guq may nđaođ döh?"

NDong: "Ta riq koh, ueh ngän ya tom si gáp riq döh mêt."

NDjôi: "Rpu may đah rpu gáp he kât ăn tâm bah ngai, ok päng tâm tâm."

sađ
tađ
nđaođ
abađ

rtau	krau	rmau
tay	kray	may
tuy	kruy	rmuy

NTI UĂNH

1. Nti kôq rplay ngồi a᷑.

a᷑	a᷑	a᷑	a᷑	a᷑
sa᷑	ndja᷑	ta᷑	nda᷑	a᷑ba᷑

sa᷑	ta᷑	nda᷑	a᷑ba᷑
ta᷑	da᷑	ba᷑	
a᷑ba᷑	t᷑	đ᷑	b᷑

nau	kau	tay	kray	may
nâu	kâu	tuy	kruy	rmuy
nô	kô			

toy yoy, ôi ta᷑, ta oi, khay,

nguay, ngồi suy, khlay, pah vây, ndja᷑.

2. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh êng.
b. Nau ôp:

Phâm moh bar hê kon se a᷑?
Moh nau bû khân păng tâm jaq?
Bah ntük khân păng tâm jaq hän chiaq
rup, ntük óm mâu lah ntük mhe?
Lor ma khân păng hän, mbu khân păng ôp?
Mbu ôp me mbôq păng?
Tât ta ndrênh rpu, moh ndơ khân păng
mra bû?
Khân păng geh ndrap óm jêh, mâu lah
é geh?
Mbu hoq máp chiaq jêh rpu ta ntük
riq ndao᷑?
Bi rpu khân păng, khân păng kât ndrel
mâu lah êng êng?

c. Uănh ndrel.

3. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút ôi, ui.

Nai chih ôi, ui ta tablô, ôp bu nom
doi moh, jêh ri lah djêq rplay ngồi tâm
ntit, nâm bu tâm dâng a᷑.

Jêh ri nai än kon se chih tâm nsrah ôi
jêh ri ui tâm du ntrong tâm ndrom n'ha
rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

ôi, phôi, kadôi
rui, gui, nhui.

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

Ôi óm gáp tăng kuănh nhhiăng.
Koh chiăng ndjöt sit ta bon.

muyh
Muýh

Tât khay nguay mboq NSroi ntom
muyh. Păng lah ma ur kon păng: "Ntóm bah ôi taø ro, leq puän nuyh
he aø hän luh muyh tám mpuyh riq.
NSroi hän luh leq, muyh djéq djéq."

Kah ôi taø leq puän nuyh khân
păng hän luh muyh. Tât tám mpuyh
phung bu ranh muyh, NSroi nóm guq
kuyh ne tám tróm neh. Păng kuyh
geh chôk chiäng ne.

Păng kuäl mboq păng: "Ó boq,
gâp geh chôk chiäng ne tăch jêh."

Mboq păng lah: "Tăch kađoi leq."

muyh
uyh

uyh	uyh	uyh
muyh	nuyh	mpuyh

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngói moh rup muyh.

Dõng rsuän jéh ri kuănh gay ma
tâm pađing.

2. Nti kôq rplay ngói uyh.

muyh
uyh

uyh	uyh	uyh
muyh	nuyh	mpuyh

muyh
nuyh
mpuyh

muyh	nuyh	mpuyh
möi	nöi	mpöi
muh	nuh	mpuh

su mpuyh, puän nuyh, kür kuyh,
ndruyh neh, neh rmuy, phöi,
nchuăt, ndjel.

3. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh ēng.

b. Nau ɔp:

Moh khay mbɔq NSroi ntōm tuyh?

Dūm āk bunuyh khān păng hăñ tuyh?

Hăñ luh tăt tām mpuyh, NSroi tuyh leq?

Bi păng kuyh ne, bah ntük păng geh
chōk ne?

c. Ntrong prăp uănh.

Muyh djēq djēq.

Phung bu ranh tuyh.

Tăch kađōi leq.

d. Uănh ndrel.

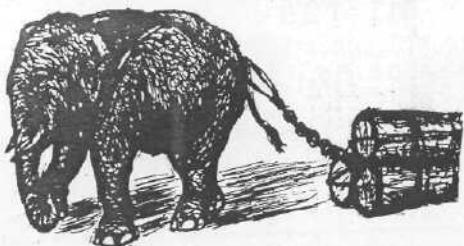
4. Uănh rplay ngói tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt aç, Aç ta tablō.a. Mai chih aç jēh ri Aç toyh ta tablō
pō aç:aç Açb. Nai moh rplay ngói tām ntit ma rplay
sambüt aç:abaç, sac, taç, ndaçc. Nai lah: "Tơ lah he chih rplay
sambüt aç, he chih rplay sambüt a
jēh ri rplay sambüt g ndrel."2. Nti chih rplay sambüt aç jēh ri Aç toyh.Nai ān kon se chih tām nsrah aç jēh ri
Aç toyh tām du ntrong tām ndrom n'ha
rdaih.

3. Chih rplay ngói ma rplay sambüt mhe:

abaç, Abaç4. Chih ntrong nau ngói ma rplay sambüt
mhe:Ôi ndaç găp sac rsuăñ ndak.Abaç H'Trăk guq rui brai.

Nau Nti 146

Nǎm ao' NSroi hoq toyh djēq jēh.
Pǎng blau muyh tām mpuyh, pǎng
blau kuyh neh ma kau, pǎng blau
pānh rhuay ma na jēq. Pǎng blau
kōp nguay, bar, pe, puān... tāt du
rhiāng.

Nđao' mbōq NSroi joi bunuyh kōl
pǎng nđuih si ma rveh, māu geh
bunuyh. Pǎng nuih ma nāu pǎng,
nāu pǎng māu ūch kōl pǎng nđuih si.
NSroi ūch kōl mbōq pǎng nđuih si,
biaq lah mbōq pǎng māu ān, jēh ri
pǎng nhim.

nđuih
uih

uih uih uih
nđuih nuih chuih

65

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngđi moh rup nđuih.
Dǒng muyh jēh ri nđik gay ma tām pađing.
2. Nti kōq rplay ngđi uih.

nđuih
uih

uih	uih	uih
nđuih	nuih	chuih

nđuih
nuih
chuih

nđuih	nuih	chuih
đuh	nuh	chuh
nđai	nai	chai

play nuih
puān nuyh
nuih n'ham
bunuyh

kađoi, mbōi, rui, kuyh, ngai,
rhuay, ði nđao', tām nuih tām janh.

3. Nti rplay ngồi tâm ntrong.

Păng chiăr đao toyh.
toyh
Păng kuyh trôm toyh.
Toyh ngän mpuyh aጀ.

4. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh ēng.

b. Nau ጀp:

Bi tâm năm aጀ NSroi toyh jēh
mâu lah ē?
Moh kan păng blau pah tâm năm aጀ?
Moh nau ēng păng blau?
Nđaoጀ, moh mbđq NSroi joi?
Mbu NSroi ūch kōl?

c. Uănh ndrel.

5. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Mai chih rkēch rplay sambút uyh, oyh.

Mai chih uyh, oyh ta tablō, Ḍp bu nōm
đoi moh, jēh ri Iah djēq rplay ngồi tâm
ntít, nām bu tâm dâng aጀ.

Jēh ri nai ān kon se chih tâm nsrah
uyh jēh ri oyh tâm du ntrong tâm ndrom
n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngồi.

muyh, kuyh, mpuyh
toyh

3. Chih nchroh ntrong nau ngồi.

Oi taoጀ he hăń muyh tâm mpuyh.
Leq puăń nuyh toyh năy đlao dадe.

ndraih
Ndraiḥ

Khân ay may kah git leq H'Rơi,
N'Guh, bar hê oh ruh he mât jêh
kandai? Abao H'Rơi geh puân nuyh
kon jêh, sai pâng leq khít, pâng
guq sai mhe.

N'Guh abao pâng toyh tâm ban ma
mboq pâng nôm. Nuinh n'hâm pâng
dâng ngän, pâng goih pah kan. Pâng
ntom nti chiär, pâng daq kôranh
bon nti an. Jêh ri pâng kônh bû
nai dak si tâm ban ma mboq NSroi
leq.

NSroi kuäl ma N'Guh kônh. NSroi
rõng ngän ma kônh pâng. Ndao NSroi
jât kônh pâng hän sreh gle bû mât
ndraih mpôi, khân pâng hän ngai

djêq biaq lah NSroi srôih hän.
N'Guh hän noih ngän, ngai kađoi
leq, mâu jér ôh.

Dôl khân pâng hän tâm bri joi
gle bû mât ndraih mpôi, geh mih,
sial. Geh nglaih, nglaih rdah
tôm si tôm gle, khân pâng klach
hâu ngän, jêh ri khân pâng nchuăt
sít gơnh tâm bon. Ôi taø khân pâng
mra loq hän nsong joi gle đõng.

ndraih
aih

aih   oih   öih   ôih
ndraih   poih   poiħ   pôih

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup ndraih.
Dǒng nđuih jēh ri piǎng gay ma tām padīng.
2. Nti kōq rplay ngồi aih, oih, öih, öih.

ndraih
draih
aih

aih	aih	aih
ndraih	laih	nglaih

ndraih
laih
nglaih

ndraih	laih	nglaih
ndrai	lai	nglai
ndrau	lau	nglau

ai	oi	öi	öi
aih	oih	öih	öih
paih	poih	pöih	pöih
kaih	koih	köih	köih
maiñ	moih	möih	möih

göi, göih, döih, sröih, muyh,
uih, ueh, kuäl, toyh.

3. Uănh nau nkoch bri.

- a. Kon se uănh èng.
- b. Nau öp:

Düm åk H'Röi geh kon abao?
Sai om H'Röi hóm mâu lah khít jēh?
N'Guh toyh ma mbu tām ban?

Moh kan păng ntōm nti?
Moh kan păng kōnh bu?
NSroi păng rōng leq ma kōnh păng?
Mbah NSroi hän ndao?
Moh yor N'Guh jēh ri NSroi nchuăt
sít tām bon?

- c. Uănh ndrel.
4. Uănh rplay ngồi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Nai chih rkêch rplay sambút uih, öih, aih.

Nai chih uih, öih, aih ta tablō, öp bu nōm doi moh, jēh ri lah djèq rplay ngồi tām ntít, nâm bu tām dâng aø.

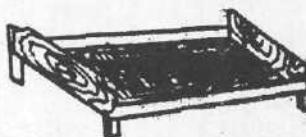
Jēh ri nai än kon se chih tām nsrah uih, öih, aih tām du ntrong tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngồi.
uih, nuih, nđuih,
nöih, göih,
laih, nglaih, ndraih.

3. Chih nchroh ntrong.

Joi bunuyh kôl nđuih si.
Hän nöih, ngai kadöi leq.
Dǒng mảng ndraih mpöi aø.

chhung
Chhung

Jêh N'Guh nkra māng ndrəih, bu
đaq pāng hān ta ngih ch̄or gay ma
kōl bu rdeng chhung bēch. Ngih
mbōq NSroi mhe rvāt chhung toyh
ngān, yor lah âk bunuyh bēch.
Chhung nāy bu tāch bar rbān, biaq
lah āt mbōq NSroi srōih rvāt. Pāng
n'ho ma rvāt phōi ro.

N'Guh lah ma nāu pāng mbōq
NSroi: "Leq kađōi leq prāk, nāu
ah. N'hām pah kan hôm dāng, b̄ruq
nar êng may mra geh prāk dōng,
māu pūt joq ir ôh. May ađao may
guq tām ndüp kađōi leq, b̄ruq nar
êng may mra geh ngih toyh vâl
jong."

Nāu pāng plōq lah: "Di leq nau
may lah riq. Ôi tađ klak, gâp jaq
may kōl gâp nduih si b̄u ngih, dōi
leq?"

--"Pa lōh māu dōi. Mpuyh, muyh
leq jēh. Lah māu geh bunuyh đaq
gâp chiär, gâp ru kōl may yōh,
nāu ah."

--"Ô, lah gâp hān, gâp kuăl may."

chhung
ung

ung   ung   un   üp
chhung   chung   dun   ndüp

NTI UĂNH

1. Nti rplay ngồi moh rup chhung.
Dõng ndraih jêh ri chiang gay ma
tâm pađing.
2. Nti kôq rplay ngồi ú, chh.

<u>chhung</u>	<u>ung</u>	<u>un</u>	<u>up</u>
<u>ung</u>	<u>chhung</u>	<u>dun</u>	<u>ndup</u>

<u>chhung</u>	<u>chhung</u>	<u>dun</u>	<u>ndup</u>
<u>dun</u>	<u>chhong</u>	<u>don</u>	<u>ndop</u>
<u>ndup</u>	<u>chhung</u>	<u>dun</u>	<u>ndup</u>

<u>ung</u>	<u>ur</u>	<u>ok</u>
<u>chhung</u>	<u>chhur</u>	<u>chhok</u>
<u>chhung</u>	<u>chhur</u>	<u>chhok</u>

<u>chhung</u>	<u>chhur</u>	<u>chhok</u>
<u>chhung</u>	<u>chur</u>	<u>chok</u>
<u>itung</u>	<u>pur</u>	<u>pok</u>

ndup, rmun, bu, khu, nho,
gohn, bog, bruq, srôih.

3. Uănh nau nkoch bri.
  - a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Jêh N'Guh nkra mang ndraih, bah ntük
bu đaq päng hän?
Dûm khlay bu tâch chhung nây?
Moh ndø êng päng loq rvát?
Ôi taø klak moh kan nâu päng jaø
N'Guh kôl?
Bi N'Guh päng üch leq kôl nâu päng?

c. Uănh ndrel.

4. Uănh rplay ngồi tâm rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uănh rplay sambüt ú, U ta tablo.

Nai lah: "Tơ lah he chih rplay sambüt
ú, U, he chih kôt rplay sambüt u, U jêh
ri ntop rvách nchiang ta bôk ntrong bah
ma, nâm bu rvách bôk o, O."

2. Chih rplay ngồi dõng rplay sambüt mhe.

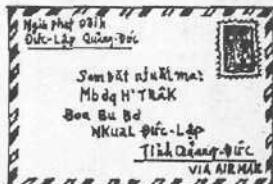
rmun, chhung, bu

3. Chih ntrong nau ngồi dõng rplay sambüt mhe.

Rdeng chhung bêch te

Puan rmun prau rb ham rhiang.

sambüt
Sambüüt

Nđao' tât sambüüt bu njuäl ma mbøq H'Trâk. Sambüüt nây bu kuäl päng hän phat döih rveh päng sa ba bu năm e, añaø bu ñaq päng hän gønh. Jêh ri mbøq H'Trâk hän ro.

Tât ta ñirô khân päng tâm ngơi döih. Mbøq H'Trâk chêq präk ma bu du rmuñ, yor lah döih joq jêh. Lah päng chêq saõm doh ro, bu mâu ir sôk âk ôh, bu sôk djêq ñom. Añaø bu nuih ma päng yor päng mâu gønh chêq. Biaq lah kandai mbøq H'Trâk ãt guq rvê ma nau nây leq. Jêh ri añaø, jêh päng chêq döih nây, päng mâu hõm geh nau rvê ôh.

Mbøq NSroi taq sit nduih si meh ngih, tât ta ngih päng saø bäl

päng sit jêh, jêh ri päng ôp:
"Phâm ñư döih dak bu, dûm âk chêq ma bu?"

Mbøq H'Trâk lah: "Saõm bu lah du rmuñ puän rbän. Gáp lah, mâu döi ôh dûm ri. Gáp loq tâm dän nau yôq ñah kôranh phat döih, jêh ri gáp chêq kanõng du rmuñ."

Mbøq NSroi lah: "Lah jêh chêq döih nây, ueh yôh, mâu hõm rvê ôh."

sambüt
mbüt

om ônh
sambüüt saõm saõnh

kläk	ngläp	u	i
rkläk	rngläp	ra-u	ra-i

NTI UĀNH

1. Nti rplay ngđi moh rup sambüt. Dōng rsuän jēh ri chhung gay ma tām padīng.
2. Nti kōq rplay ngđi sa-, ka-, ra-, ma-.

<u>sambüt</u>	<u>mèüt</u>	<u>đm</u>	<u>đnh</u>	<u>sambüt</u>
<u>mèüt</u>	<u>sambüt</u>	<u>đm</u>	<u>đnh</u>	<u>sađm</u>

<u>ndđq</u>	<u>ndai</u>	<u>n'hoi</u>	<u>n'hong</u>
<u>kandđq</u>	<u>kandai</u>	<u>kan'hoi</u>	<u>kan'hong</u>

<u>kläk</u>	<u>ngläp</u>	<u>u</u>	<u>i</u>
<u>rkläk</u>	<u>rngläp</u>	<u>ra-u</u>	<u>ra-i</u>

maak, katang, kalüng, sađm, nguay,
döih, nchuät, njuäl, rmuñ, đi tađ,
chiäm, chiät, chät, iäm.

3. Uānh nau nkoch bri.

- a. Kon se uānh êng.
- b. Nau ôp:

Ma mbu bu njuäl sambüt ndad?
 Moh nau bu lah tām sambüt nāy?
 Tât ta bïrō moh khân päng bï?
 Moh yor mbđq H'Trâk chêq präk ma bu
 du rmuñ?
 Moh nau bu nuih ma päng?
 Bi jēh päng chêq döih nāy, päng hõm
 geh nau rvê leq?
 Tô lah mbđq NSroi sít taq nduih si,
 tât ta ngih moh päng sad?

Tǐng nâm mbđq H'Trâk lah, dûm rmuñ
 bu lah sađm?

- c. Uānh ndrel.

4. Uānh rplay ngđi tām rva n'gong.

NTI CHIH

1. Uānh rplay ngđi sađm ta tablô.

Nai chih rplay ngđi sađm ta tablô, ôp
 bu nôm đoi moh, jêh ri än kon se chih
 pe puän tðq tām ndrom n'ha rdaih.

2. Chih nchroh rplay ngđi.

sađch, sambüt

maak, kandai, kôranh.

3. Chih nchroh ntrong nau ngđi.

Kôranh toyh njuäl sambüt ndad.

Rnök maak kandai.

Mâu geh ôh bunuyh bï kahan.

Nkoch Bri Nau Rong Ndūng.

Rnôk kăl e geh bar hê va mon hăñ sâñ pam. Tât tâm dak va păng mâu rom ôh mon păng sâñ pam ndrel ma păng. Jêh ri mon păng rngot ngăñ. Păng joi pam òm bu, păng sâñ bah lơ pam va păng.

Kah ôi taø khân păng hăñ chiăm ndrel leq. Pam va păng geh ka, păng mâu än ôh ka ma mon păng.

Pam mon păng geh kon ndăng. Păng ndjôt ndăng nây sít tât ta ngih, păng än ndăng guq tâm trôm nông ndâp ma dak.

Kah ôi taø păng uăñh tâm nông, ndăng păng toyh bêng nông, jêh ri păng än ndăng păng sa piăng. Kah măñg păng bêch, păng geh nau mbói ndăng lah ma păng: "O' nâu, ôi taø

may jün gâp tâm dak nglau, gâp mâu hôm dơi guq tâm nông ôh. Yor lah gâp mra toyh ngăñ."

Kah ang ôi păng kah git nau mbói nây, jêh ri păng hăñ jün ndăng tâm dak nglau. Jêh ri ăp nar păng hăñ jün ndor ndăng sa.

Kah du măñg êng đõng, păng loq geh nau mbói, ndăng nây đaq păng chiăr nke. Jêh chiăr nke, păng hăñ jün nke nây ma ndăng.

Ndăng lah ma păng: "O' nâu, he mra hăñ tâm lơh đah bu tâm dak. May hăñ kơl gâp, mâu geh may tâm lơh ôh, kanõng may guq troh nter ta kalø kơh dak, gâp mra tâm lơh đah bu. Lơi ta may klach ôh, än may guq troh katang. Lah dơi he, he mra geh drăp ndor âk."

Jêh ri khân păng hăń. Tât ta dak nây khân păng hăń joi klōng toyh NTôch guq, jêh ri ndŭng jür tâm dak tâm lóh đah NTôch. Ndŭng geh nau dơi, jêh ri nâu păng bunuyh nây geh drăp ndơ âk ngăń. Jêh ri khân păng sít, ndŭng sít loq plöq guq tâm dak nglau đỗng.

Kah du nar êng đỗng, va păng hăń khâl mon păng, păng saō mon păng geh drăp ndơ âk, jêh ri păng ôp mon păng: "Phâm đư may geh drăp ndơ âk ngăń?" Mon păng nkoch ma păng leq nau geh. Jêh ri păng dăń manh ndŭng mon păng. Mon păng ntăm leq nau vay đư.

Tât ta ntük tâm lóh nây, păng mâu iăt ôh nau mon păng ntăm nây, jêh ri tâm lóh đah NTôch, ndŭng nây khít, yor lah va păng mâu geh nter nâm bu mon păng de saōm dơh.

Va păng lah ma mon păng: "Khít jêh ndŭng may."

Mon păng ji nuih ma va păng hâu ngăń. Jêh ri păng rđün nting ndŭng nây, păng brôi tâm neh. Joq bar pe năng nting ndŭng chăt jêng tóm nam jong prêh ngăń. Nam nây păng yôr tât ta ndrâm dak phung ndrõng vay pih ndơ. Phung guq pih ndơ mđăk khó ao ueh, phôi bêl ueh ta kalđ nam yôr nây. Jêh ri nam nây dâk, păng loq yôr leo ta ngih nơm nam nây, jêh ri nơm nây loq geh ndơ ueh jêh ri âk đỗng.

Tât va păng hăń khâl păng đỗng, păng loq ôp mon păng. Jêh ri mon păng ăt nkoch leq nau geh. Va păng loq ūch manh nam nây đỗng. Phung pih ndơ ăn ndơ sat, kalüng sat, bêl phôi sat ta tóm nam nây, jêh ri yôr leo ta ngih va păng.

Va păng ji nuih sao ndər māu ueh,
jēh ri păng sreh loi nam năy.

Jēh ri mon păng loq rđūn leq
tōm nam năy, păng su ma ūnh, sōk
buh nam năy păng suy ta tēl mpa,
mpa khít păng geh iăm sa. Lah va
păng git nau năy, păng loq hăñ ôp
mon păng. Mon păng doi nkoch leq
nau geh. Jēh ri păng lah mon
păng mđruh. Jēh ri mon păng đaq
păng suy tēl ur păng nōm, jēh ri
va păng suy ro. Jēh suy ur păng
khít ro.

NTI UĂNH

1. Uănh rkēch rplay ngơi.

sat	tēl	nōng	nuih
nam	bēl	ntōch	kuyh
manh	prēh	yōr	buh
ntăm	pih	brōi	ndüng
sān	nting	phōi	rđūn
khāl	troh	suy	mđruh
ndrām	nter	toyh	nđăp

2. Uănh nau nkoch bri.

a. Kon se uănh êng.

b. Nau ôp:

Geh bar hē va mon tām rnōk kăl e,
moh nau khān păng bū?

Tō lah va păng māu rom sān pam ndrel,
phām mon păng bū?

Tō lah khān păng chiăm pam, moh mpa
mon păng geh?

Tō lah păng sít ta ngih, bah ntük
păng ăn ndüng guq?

Jêh păng mbđoi, kah du ôi, mbah ntük
păng njün ndüng?

Kah du măng êng đõng păng mbđoi, moh
nau ndüng daq păng bu?

Jêh chiăr nke mbah ndüng jaq păng hăñ?

Tâm lơh đah NTôch, đoi ndüng mâu lah
đoi NTôch?

Bí va păng manh ndüng năy, mon păng
ăn leq?

Va păng bu tинг nau vay mon păng
ntäm leq?

Tơ lah ndüng khít jêh ri mon păng
brđoi nting ndüng tâm neh, moh ndđ
jêng hon?

Phâm nau păng bu ma nam năy?

Moh ndđ nam ăn ma va păng?

Jêh su nam ma ñnh jêh ri suy buh
ta têl mpa, moh nau geh ta mpa?

c. Uanh ndrel tâm kôq nai sâch.

NTI CHIH

Chih nau nkoch bri.

a. Nai lah: "Nar ađ ăn khân may chih
nchđt nau nkoch bri gleh, tинг năm
khân may nđm ăch.

b. Nai sít sak tâm jrđ kâp kđl phung
băt blau chih.

CÙNG CÁC BÀI GIÁO VIÊN

Những cách thức dạy học trong sách vở-long tiếng Mnong được trình bày trong cuốn sách này. Mỗi bài học có hai phần : Phần thứ nhất giống như trong trang sách của học sinh và phần thứ nhì dùng để chỉ dẫn cho các giáo viên biết cách thức dạy bài học. Những cách thức dạy trong sách này gồm cả bài tập đọc và tập viết.

Các bạn sẽ nhận thấy mỗi bài học có kèm theo bài mẫu.

Ví dụ : Trong bài học số 7, điểm 1, có nói, "Day tiếng chính so (theo bài mẫu 1)." Bài mẫu 1 được tìm ra ở trong phần chỉ dẫn này và trong đó nói từng chi tiết cách dạy tiếng chính. Các bạn sẽ thận trọng đọc kỹ nhưng bài mẫu này trước khi đem ra dạy cho học sinh. Các bạn cũng nên đọc cho kỹ những điều chỉ dẫn đặc biệt được trình bày cho mỗi bài học. Như thế các bạn có thể theo tóm-mi những điều chỉ dẫn trong khi các bạn dạy bài học.

Sau đây là những bài mẫu được ghi trong phần nói đầu :

- Bài mẫu 1 -- Day tiếng chính theo bảng treo.
- Bài mẫu 2 -- Day tiếng chính theo sách.
- Bài mẫu 3 -- Day vàn trong tiếng.
- Bài mẫu 4 -- Day một tiếng trong câu văn.
- Bài mẫu 5 -- Đọc truyện.
- Bài mẫu 6 -- Tập viết.

BÀI MẪU 1

DẠY TIẾNG CHÍNH THEO BẢNG TREO (xem bài học số 7)

1.1. Day hình và tiếng viết hình ấy

Giao viên chỉ vào hình của so trên bảng treo và nói, "Đây là hình của so, nói so." Học sinh nói, "so." Giáo viên lại chỉ vào tiếng so viết bên cạnh hình và nói, "Tiếng này đọc là so, nói so." Học sinh nói, "so." Giáo viên chỉ trả lại vào tiếng so và hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh đọc, "so."

1.2. Tìm tiếng trên bảng treo

Giao viên hỏi, "Các em có thể tìm tiếng khác giống hệt với so không ?" Nếu học sinh không thể trả lời ngay thì giáo viên chỉ vào tiếng so viết chỗ khác và nói, "Tiếng này cũng đọc là so, nói so." Học sinh nói, "so." Giáo viên bảo học sinh lên tìm tất cả tiếng so viết trên bảng treo.

1.3. Xem tiếng viết trên bảng

Giao viên viết bảng chữ in tiếng so trên bảng dùng chữ giống như trong sách vở-long. Giáo viên nói, "Bây giờ thầy viết tiếng so trên bảng, các em coi tiếng này giống như tiếng so trên bảng treo, các em nói so." Học sinh nói, "so."

Đoàn giáo viên viết rpu trên bảng (tiếng học sinh đã học rồi). Giáo viên chỉ vào tiếng rpu rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh đọc, "rpu." Giáo viên khen, "Đúng rồi." Đoàn giáo viên viết tiếp so trên bảng và bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Sau đó giáo viên hỏi : "Ai có thể tìm chữ so ở một vài nơi trên bảng đen ?" Các em đưa tay lên, giáo viên chọn một em trong số đó và bảo em ấy chỉ chữ so trên bảng treo. Rồi thì giáo viên chỉ chữ so ở bảng đen và nói : "Đúng, chữ so ở

bảng treo giống như chữ so trên bảng này." Lần lượt từng em một được giáo viên bảo tìm cho hết chữ so và rpu trên bảng treo.

Cuối cùng giáo viên vừa chỉ vừa cho học sinh đọc cá nhân những tiếng so và rpu trên bảng. Giáo viên tiếp tục hướng dẫn như thế cho đến khi thầy biết chắc học sinh đã biết hai tiếng ấy.

BÀI MẪU 2

DẠY TIẾNG CHÍNH THEO SÁCH (xem bài học số 28)

2.1. Day hình và tiếng viết hình ấy

Giao viên bảo học sinh nhìn vào hình trong sách của chúng rồi nói, "Đây là hình của N'Guh và bác nó đi, nói hǎn." Học sinh nói, "hǎn." Giáo viên nói tiếp, "Bây giờ các em coi vào tiếng viết ở trên bên hình vẽ. Tiếng ấy đọc là hǎn, nói hǎn." Học sinh nói, "hǎn." Giáo viên hỏi, "Tiếng viết bên cạnh hình vẽ đọc thế nào?" Học sinh đọc, "hǎn."

2.2. Tìm tiếng trong trang sách

Giao viên bảo học sinh tìm và chỉ vào tiếng hǎn trong trang sách của chúng. Giáo viên nên đi qua đi lại trong lớp xem các em có tìm thấy tiếng đúng không. Sau đó giáo viên cho học sinh tìm tất cả tiếng hǎn viết chỗ khác trong trang sách. Giáo viên kiểm soát học sinh có tìm thấy tiếng đúng không.

2.3. Xem tiếng viết trên bảng

Giao viên viết bảng chữ in tiếng hǎn trên bảng dùng chữ giống như trong sách. Giao viên nói, "Bây giờ thầy viết tiếng hǎn trên bảng, các

em coi tiếng này giống như tiếng hǎn trong sách của các em, các em nói hǎn." Học sinh nói, "hǎn."

Đoạn giáo viên viết kít trên bảng (tiếng học sinh đã học rồi). Giáo viên chỉ vào kít rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào?" Học sinh trả lời, "kít." Giáo viên khen, "Đúng rồi," và viết tiếng pǎn (tiếng học sinh đã học rồi) trên bảng, rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào?" Học sinh trả lời, "pǎn." Sau đó giáo viên lại viết hǎn trên bảng rồi bao học sinh đọc tiếng ấy.

Cuối cùng giao viên chỉ vào hǎn hoặc kít hoặc pǎn và gọi từng em đọc tiếng ấy. Giáo viên tiếp tục hướng dẫn như thế cho đến khi thầy biết chắc học sinh đã biết ba tiếng ấy.

BÀI MẪU 3

DẠY VÀN TRONG TIẾNG (xem bài học số 14)

3.1. Phân tiếng chính để dạy vần mới

Giao viên viết sah trên bảng rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào?" Học sinh đọc, "sah." Giáo viên che chữ s và nói, "Phản còn lại trong tiếng sah này đọc là ah." Giáo viên viết ah dưới sah trên bảng như sau :

sah

ah

Giao viên chỉ vào ah rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào?" Học sinh đọc, "ah." Giáo viên chỉ lại vào sah rồi bảo học sinh đọc tiếng ah. Sau đó giáo viên chỉ trở lại vào ah rồi bao học sinh đọc. Giáo viên đóng khung xung quanh những tiếng mà thầy đã viết trên bảng như sau :

sah
ah

3.2. Ghép vần mới với các vần đã học

Giao viên viết ah trên bảng rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh đọc, "ah." Sau đó giáo viên viết sah dưới ah trên bảng như sau :

ah
sah

Giao viên chỉ vào sah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết ah bên cạnh ah như sau :

ah   ah
                      sah

Giao viên chỉ vào ah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Sau đó giáo viên viết gah dưới ah như sau :

ah   ah
                      sah   gah

Giao viên chỉ vào gah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy. Nếu học sinh không đọc được thì giáo viên nói, "Tiếng này đọc là gah nói gah." Học sinh nói, "gah!"

Giao viên viết tiếp ah bên cạnh ah như sau :

ah   ah
                      sah   gah

Giao viên chỉ vào ah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết tiếp pah dưới ah trên bảng như sau :

ah   ah   ah
                      sah   gah   pah

Giao viên chỉ vào pah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy. Nếu học sinh không đọc được thì giáo viên đọc trước và bảo học sinh đọc theo. Giáo viên cho học sinh đọc ôn lại những tiếng mà thầy đã viết bát đầu từ : ah, sah.

Đoan giáo viên đóng khung lại xung quanh những tiếng đã viết trên bảng như sau :

ah	ah	ah
sah	gah	pah

3.3. Viết tiếng mới theo hàng đọc để học sinh có thể nhận thấy các vần mới đều giống nhau

Giao viên viết sah trên bảng rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh trả lời, "sah."

Giao viên viết gah dưới sah như sau :

sah
gah

Giao viên chỉ vào gah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết tiếp pah dưới gah như sau :

sah
gah
pah

Giao viên chỉ vào pah rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Bây giờ giáo viên bảo học sinh đọc ôn cả bài từ trên xuống dưới. Sau đó giáo viên che đi các vần s, g, p rồi nói, "Các em xem những chữ cuối của các tiếng này đều giống nhau. Tên chữ này là a, va h; a, h là ah nói a, h, ah." Học sinh nói, "a, h, ah." Đoan giáo viên cho học sinh đọc lại bài từ trên xuống dưới. Giáo viên đóng khung lại xung quanh những tiếng như sau:

sah
gah
pah

3.4. So sánh vần mới với các vần đã học

Giao viên viết sah, gah, pah trên bảng như sau:

sah   gah   pah

Rồi thầy bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Sau đó giáo viên viết seh dưới sah như sau :

sah   gah   pah
                      seh

Giao viên chỉ vào seh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết tiếp geh dưới gah như sau :

sah   gah   pah

seh   geh

Giao viên chỉ vào geh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết tiếp peh dưới pah như sau :

sah   gah   pah

seh   geh   peh

Giao viên chỉ vào peh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy. Sau đó giáo viên vừa chỉ vừa cho học sinh đọc ôn lại những tiếng từ sah đến peh.

Giao viên viết soh dưới seh như sau :

sah   gah   pah

seh   geh   peh

soh

Giao viên chỉ vào soh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết goh dưới geh như sau :

sah   gah   pah

seh   geh   peh

soh   goh

Giao viên chỉ vào goh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết poh dưới peh như sau :

sah   gah   pah

seh   geh   peh

soh   goh   poh

Giao viên chỉ vào poh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên bảo học sinh đọc ôn cả bài trong khi thầy chỉ từng tiếng theo thứ tự như sau :

sah, seh, soh, gah, geh, goh, pah, peh, poh.

Giao viên lại cho học sinh đọc ôn cả bài theo thứ tự như sau : sah, gah, pah, seh, geh, peh, soh, goh, poh.

Giao viên đóng khung xung quanh những tiếng đã viết trên bảng như sau :

sah	gah	pah
-----	-----	-----

| seh | geh | peh |
| soh | goh | poh |

3.5. Tiếng mới viết chung với các tiếng đã học

Giao viên viết sah trên bảng và hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh trả lời, "sah."

Giao viên viết du dưới sah trên bảng như sau :

sah

du

Giao viên chỉ vào du rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên viết tiếp seh dưới du trên bảng như sau :

sah

du

seh

Giao viên chỉ vào seh rồi bảo học sinh đọc tiếng ấy.

Giao viên tiếp tục hướng dẫn như thế cho đến khi thầy đã viết hết những tiếng sau đây trên bảng :

sah

du

seh

mlâm

tah

gah

leg

Giao viên cho học sinh đọc ôn lại cả bài bằng cách cho chúng đọc từ trên xuống dưới. Cách khác có thể ôn bài là : 1) chỉ nhảy từng tiếng bắt đầu từ tiếng thứ nhất rồi đến hết bài và trở lại bằng tiếng thứ nhì : 2) chọn bất cứ tiếng nào trong bài rồi bảo học sinh đọc những tiếng ấy.

BÀI MẪU 4

DẠY MỘT TIẾNG TRONG CÂU VĂN (xem bài học số 25)

4.1. Day tiếng mới

Giao viên viết câu này trên bảng :

Va veh ta ngih păng.

Viết xong, giáo viên nói, "Câu này đọc là Va veh ta ngih păng. Các em đọc." Học sinh đọc. Giáo viên chỉ vào tiếng ta rồi nói, "Tiếng này đọc là ta, các em đọc ta." Học sinh đọc, "ta." Giáo viên viết ta dưới ta trên bảng như sau :

Va veh ta ngih păng

ta

Giáo viên chỉ vào ta ở dưới rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh đọc, "ta." Giáo viên xoa đi tiếng ta viết ở dưới. Giáo viên chỉ vào câu Va veh ta ngih păng rồi bảo học sinh đọc câu ấy.

Giáo viên viết tiếp câu Va veh ta ngih me păng. Ở dưới câu trên bảng như sau :

Va veh ta ngih păng.

Va veh ta ngih me păng.

Giáo viên chỉ vào câu ở dưới rồi bảo học sinh đọc câu ấy. Giáo viên có thể gọi từng em một đọc câu văn ấy.

Giáo viên viết tiếp câu Va sít ta ngih. Ở dưới hai câu trên như sau :

Va veh ta ngih păng.

Va veh ta ngih me păng.

Va sít ta ngih.

Giáo viên chỉ vào câu dưới rồi bảo học sinh đọc câu ấy. Giáo viên có thể gọi từng em một đọc câu ấy. Đoạn giáo viên che tất cả những tiếng trong ba câu trả ra tiếng ta rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Học sinh trả lời, "ta." Giáo viên khen, "Đúng rồi, tiếng ta luôn luôn viết như thế."

4.2. So sánh tiếng mới với những tiếng đã học

Giao viên viết câu Va sít tám ngih. Ở dưới những câu trên bảng và bảo học sinh đọc câu ấy. Sau đó giáo viên chỉ vào câu Va sít ta ngih, rồi bảo học sinh đọc câu ấy. Giáo viên gọi một em lên chỉ vào tiếng ta. Giáo viên chỉ vào câu Va sít tám ngih, rồi bảo học sinh đọc. Giáo viên gọi một em lên chỉ vào tiếng tám. Giáo viên viết tiếp câu Păng veng rpu sít ta ngih, ở dưới những câu trên rồi bảo học sinh đọc câu ấy.

Sau cùng giáo viên chỉ bắt cứ câu nào rồi bảo một em hoặc tất cả học sinh đọc. Giáo viên tiếp tục hướng dẫn học sinh như vậy cho đến khi học sinh biết tiếng mới và có thể phân biệt tiếng mới ấy với những tiếng đã học rồi.

BÀI MẪU 5

ĐỌC TRUYỀN (xem bài học số 12)

5.1. Đọc cá nhân

Giáo viên bảo, "Các em tự đọc lấy bài trong trang sách của các em. Nếu có em nào cần thầy giúp thì thầy sẽ giúp cho." Giáo viên đi xung quanh lớp học giúp những em nào kém.

5.2. Câu hỏi

Sau khi học sinh đã đọc xong, cả bài thì thầy hỏi, "Ai có thể tìm và đọc câu trả lời đáp câu hỏi Dùm âk N'Guh geh gong ?" Giáo viên chọn một em lên chỉ vào câu ấy. Nếu dung bảng treo thì giáo viên cho học sinh chỉ vào câu văn trên bảng treo và cho học sinh đọc câu ấy. Giáo viên cũng có thể cho học sinh trả lời ngay câu hỏi không cần tìm câu trả lời. Sau khi học sinh trả lời câu hỏi thứ nhất giáo viên tiếp tục hỏi những câu còn lại : Moh gong N'Guh tám tung đanh oh păng ? và Moh gong oh N'Guh goh ?

5.3. Tìm và đọc câu văn ngắn

Giao viên hỏi, "Ai có thể tìm và đọc câu Du mlâm gong me?" Giáo viên chọn một em lên tìm và đọc câu ấy.

Giao viên tiếp tục hướng dẫn như trên cho học sinh tìm những câu văn sau đây :

N'Guh, oh N'Guh
Goh gong me

5.4. Đọc chung

Giao viên đọc hết câu truyện trong một lần. Đọc thật rõ ràng, các em lắng nghe và đọc thầm theo thầy.

Nếu dùng đến bảng treo, giáo viên giảng câu đó khi vừa đọc cho chung nghe.

Sau đó, giáo viên đọc lại từng câu ấy lần nữa.

Nếu dùng bảng treo thì giáo viên chỉ vào câu N'Guh geh du mlâm gong, rồi bảo học sinh đọc câu ấy theo thầy. Giáo viên tiếp tục hướng dẫn học sinh tập đọc như thế cho đến khi các học sinh có thể đọc trôi chảy và tự nhiên. Giáo viên có thể bảo học sinh đọc chung hoặc đọc cá nhân. Khi các em đọc được câu thứ nhất rồi thì giáo viên chỉ vào câu tiếp N'Guh geh du mlâm gong me, rồi bảo học sinh đọc theo lối trên.

Giao viên tiếp tục tập cho học sinh đọc theo cách trên cho đến khi học sinh đọc hết những câu còn lại trong bài.

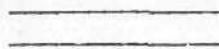
(Nếu giáo viên không dùng bảng treo thì giáo viên bảo học sinh nhìn vào câu văn trong sách của chúng và dặn chúng đọc theo thầy.)

BÀI MẪU 6

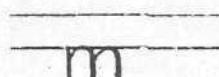
TẬP VIẾT CHỮ MỚI (xem bài học số 13)

6.1. Giáo viên viết chữ mới trên bảng

Giao viên gạch ba đường thẳng trên bảng như sau :

Giao viên viết chữ m trên bảng như sau :

Giao viên chỉ vào chữ m trên bảng rồi hỏi, "Đây là chữ gì? Nếu học sinh không nhớ thì giáo viên có thể nhắc cho chúng và bảo chúng đọc theo tên chữ ấy. Sau đó giáo viên nói, "Chúng ta dùng chữ m để viết những tiếng như : me, mo, moh, muh. Các em đọc những tiếng này theo thầy và để ý đến chữ m trên bảng."

Sau đó giáo viên viết lại chữ m trên bảng đồng thời giải thích cách viết như sau, "Đầu tiên chúng ta gạch đường thẳng từ trên xuống dưới. Chúng ta tiếp tục đặt ngòi bút sát phần trên của đường thẳng ấy, kéo lên bên phải tới sát đường thẳng trên và từ đó lai kéo thẳng xuống đường dưới. Rồi chúng ta tiếp tục đặt ngòi bút sát với đường thẳng thứ gì, uốn cong lên sát với đường thẳng trên rồi lại kéo thẳng xuống như trước."

6.2. Học sinh viết chữ mới trên không khí

Giao viên nói, "Bây giờ chúng ta viết chữ mới trên không khí. Các em vừa viết vừa nói thì các em sẽ viết đúng." Giáo viên quay lưng về phía học sinh. Giáo viên đưa tay lên vừa viết trên không khí vừa nói, "Đầu tiên chúng ta gạch đường

thẳng từ trên xuống dưới. Sau đó chúng ta đặt ngòi bút sát với đường thẳng, uốn cong lên bên phải rồi kéo thẳng xuống. Xong rồi, chúng ta tiếp tục làm lại đường như vừa mới làm." Giáo viên cho học sinh làm như vậy năm hoặc sáu lần. Đoạn giáo viên chọn một em lên làm trong lúc các em khác đang tập viết.

6.3. Học sinh viết chữ mới bằng ngón tay trên bàn hoặc bằng con

Giáo viên bảo học sinh viết chữ m trên bàn hoặc bằng con của chúng bằng ngón tay. Giáo viên cũng giải thích lại cách viết chữ mới. Học sinh sẽ tập như thế năm hoặc sáu lần. Giáo viên cũng nên đi qua lại trong lớp xem các em viết có đúng không.

6.4. Học sinh viết chữ mới vào quyển vở hoặc bảng con

Giáo viên nói, "Bây giờ chúng ta viết chữ m trong quyển vở (hoặc bảng con). Lấy quyển vở của các em ra và mở để trên bàn. Các em cầm bút cho đúng và ngồi cho ngay ngắn." Giáo viên kiểm soát cách ngồi và cầm bút của các em. Sau đó giáo viên nói, "Bây giờ các em viết chữ m." Giáo viên kiểm soát các em có viết đúng không. Giáo viên bảo chúng viết hai hoặc ba dòng chữ m và giáo viên đi xung quanh lớp giúp những em kém.

6.5. Học sinh viết chữ mới trong tiếng

Sau khi học sinh đã viết xong chữ m thì giáo viên nói, "Bây giờ chúng ta viết một tiếng trong đó có chữ m." Giáo viên viết me trên bảng như sau :

me

Viết xong, giáo viên chỉ vào me rồi hỏi, "Tiếng này đọc thế nào ?" Sau khi học sinh trả lời, giáo viên bảo cho chúng nhìn kỹ vào tiếng ấy. Giáo viên nói tiếp, "Bây giờ các em viết me trong quyển vở (hoặc bảng con) của các em." Giáo viên bảo học sinh viết me vai dòng rồi thầy đi quanh lớp xem các em viết và sửa cho những em kém.

6.6. Học sinh viết chữ mới trong câu văn

Giáo viên nói, "Bây giờ chúng ta viết một câu văn mà trong đó có tiếng me. Các em xem kỹ thầy viết." Giáo viên viết me po trên bảng như sau :

me po

Viết xong, giáo viên chỉ vào me po rồi hỏi, "Câu này đọc thế nào ?" Học sinh đọc, "me po." Giáo viên bảo học sinh nhìn kỹ vào câu văn rồi nói, "Bây giờ các em viết me po trong quyển vở (hoặc bảng con) của các em."

Trong lúc các em đang viết thì giáo viên nên đi xung quanh lớp học sửa chữa cho những em viết kém. Giáo viên dặn các em viết vài dòng câu văn.